

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Pētījums izstrādāts ar Eiropas Sociālā fonda finansiālu atbalstu
Labklājības ministrijas īstenotā projekta Nr. 9.2.1.1/15/I/001 “Profesionāla sociālā darba attīstība pašvaldībās”
aktivitātes Nr.10 “Sociālā darba jomas augstākās izglītības programmu izvērtējums un pamatprasību izstrāde to
saturam”

(iepirkums Nr. LRLM2019/28-3-03/02ESF) ietvaros.

Par pētījuma saturu atbild Labklājības ministrija, un tajā nav atspoguļots Eiropas Komisijas viedoklis.

SOCIĀLĀ DARBA JOMAS STUDIJU PROGRAMMU ĪSTENOŠANĀ UN ABSOLVENTU NODARBINĀTĪBĀ IESAISTĪTO PUŠU VĒRTĒJUMS PAR SOCIĀLĀ DARBA JOMAS STUDIJU PROGRAMMĀS APGŪTĀS IZGLĪTĪBAS KVALITĀTI

STARPZIŅOJUMS

atbilstoši 2020. gada 23. jūlija līgumam Nr. LM2020/24-1-1321/28e
“Par Latvijas augstskolu sociālā darba jomas studiju programmu izvērtējumu”

Izpildītājs: Biedrība “Qualitas”

2020. gada 23.novembrī
ar korekcijām un papildinājumiem 2020.gada 18.decembrī

SATURS

SATURS	2
IZMANTOTIE SAĪSINĀJUMI	4
TERMINU SKAIDROJUMI	5
ATTĒLU RĀDĪTĀJS	8
TABULU RĀDĪTĀJS	10
IEVADS	12
PROBLĒMSITUĀCIJA	13
METODOLOĢIJAS APRAKSTS	15
1. SOCIĀLĀ DARBA JOMAS STUDIJU PROGRAMMU ABSOLVENTU KOMPETENČU IZVĒRTĒJUMS ABSOLVENTU UN DARBA DEVĒJU SKATĪJUMĀ 11	
1.1.OTRĀ LĪMEŅA PROFESIONĀLĀS AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS SOCIĀLĀ DARBA STUDIJU PROGRAMMU ABSOLVENTU KOMPETENČU IZVĒRTĒJUMS KOMPETENČU GRUPU GRIEZUMĀ	21
1.2. PIRMĀ LĪMEŅA PROFESIONĀLĀS AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS (KOLEDŽAS) STUDIJU PROGRAMMU ABSOLVENTU KOMPETENČU IZVĒRTĒJUMS KOMPETENČU GRUPU GRIEZUMĀ	44
1.3.BAKALaura STUDIJU PROGRAMMU ABSOLVENTU KOMPETENČU IZVĒRTĒJUMS STUDIJU PROGRAMMU GRIEZUMĀ	50
1.4.MAĢISTRA STUDIJU PROGRAMMU ABSOLVENTU KOMPETENČU NOVĒRTĒJUMS STUDIJU PROGRAMMU GRIEZUMĀ	66
1.5. PIRMĀ LĪMEŅA PROFESIONĀLĀS AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS (KOLEDŽAS) STUDIJU PROGRAMMU ABSOLVENTU KOMPETENČU NOVĒRTĒJUMS STUDIJU PROGRAMMU GRIEZUMĀ	78
1.6.ABSOLVENTU SAGATAVOTĪBA PROFESIJAI DARBA DEVĒJU VĒRTĒJUMĀ	79
2. STUDIJU PROGRAMMU KVALITĀTES NOVĒRTĒJUMS STUDENTU UN ABSOLVENTU VĒRTĒJUMĀ	84
2.1. BAKALaura STUDIJU PROGRAMMU KVALITĀTES NOVĒRTĒJUMS STUDENTU UN ABSOLVENTU VĒRTĒJUMĀ	86
2.2. MAĢISTRA STUDIJU PROGRAMMU KVALITĀTES NOVĒRTĒJUMS STUDENTU UN ABSOLVENTU VĒRTĒJUMĀ	94
2.3. PIRMĀ LĪMEŅA PROFESIONĀLĀS AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS (KOLEDŽAS) STUDIJU PROGRAMMU KVALITĀTES NOVĒRTĒJUMS STUDENTU UN ABSOLVENTU VĒRTĒJUMĀ	99
3. NODARBINĀTĪBAS IESPĒJU NOVĒRTĒJUMS PĒC SOCIĀLĀ DARBA JOMAS STUDIJU PROGRAMMU ABSOLVĒŠANAS	104
4. DARBA DEVĒJU SADARBĪBA AR STUDIJU PROGRAMMU ĪSTENOTĀJIEM PROGRAMMU PILNVEIDĒ	110
5. SOCIĀLĀ DARBA JOMAS STUDIJU PROGRAMMU DOCĒTĀJU APMIERINĀTĪBAS AR DARBU NOVĒRTĒJUMS	112
SECINĀJUMI PAR PĒTĪJUMĀ GŪTAJĀM ATZIŅĀM UN REZULTĀTIEM	117

IZMANTOTĀS LITERATŪRAS UN INFORMĀCIJAS AVOTU SARAKSTS	123
PIELIKUMI	125
1.PIELIKUMS. STUDENTU VIEDOKĻA IZZINĀŠANAS ANKETA	126
2.PIELIKUMS. ABSOLVENTU VIEDOKĻA IZZINĀŠANAS ANKETA	130
3.PIELIKUMS. DARBA DEVĒJU VIEDOKĻA IZZINĀŠANAS ANKETA	136
4.PIELIKUMS. DOCĒTĀJU VIEDOKĻA IZZINĀŠANAS ANKETA	144

IZMANTOTIE SAĪSINĀJUMI

BSA	Baltijas Starptautiskā akadēmija
DU	Daugavpils Universitāte
DMK	Daugavpils Universitātes aģentūra "Daugavpils Universitātes Daugavpils medicīnas koledža"
ECTS	Eiropas Kredītu pārnese sistēma
EFQM modelis	Eiropas kvalitātes vadības fonda izcilības modelis
ESG	Standarti un vadlīnijas kvalitātes nodrošināšanai Eiropas augstākās izglītības telpā
LiepU	Liepājas Universitāte
LKA	Latvijas Kristīgā akadēmija
LM	Labklājības ministrija
LU	Latvijas Universitāte
LU PSK	Latvijas Universitātes P. Stradiņa medicīnas koledža
RSU	Rīgas Stradiņa universitāte
RTA	Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija

TERMINU SKAIDROJUMI

Akreditēta studiju programma	ir noteiktam akreditētam augstskolas vai koledžas studiju virzienam atbilstoša studiju programma, kura attiecīgā studiju virziena novērtēšanas procesā atzīta par atbilstošu Augstskolu likuma prasībām ¹ .
Augstākā izglītība	ir izglītības pakāpe, kurā pēc vidējās izglītības iegūšanas notiek zinātnē vai mākslā, vai arī zinātnē un mākslā pamatota personības attīstība izraudzītajā akadēmisko vai profesionālo, vai akadēmisko un profesionālo studiju novirzienā, kā arī sagatavošanās zinātniskai vai profesionālai darbībai ¹ .
Augstskolas	ir augstākās izglītības un zinātnes institūcijas, kas īsteno akadēmiskas un profesionālas studiju programmas, kā arī nodarbojas ar zinātņi, pētniecību un māksliniecisko jaunradi. Augstskolās vismaz četrdesmit procentiem no akadēmiskajos amatos ievēlētajām personām jābūt doktora grādam ¹ .
Augstskolas vai koledžas filiāle	ir akreditētas augstskolas vai koledžas izveidota struktūrvienība, kurai ir zināma organizatoriska patstāvība, kura ir teritoriāli atdalīta no augstskolas vai koledžas atrašanās vietas (atrodas citā valstī vai citā apdzīvotā vietā) un kuras pamatuzdevums ir īstenot attiecīgās augstskolas vai koledžas akreditētas studiju programmas ¹ .
Datu svēršana	viens no veidiem, kā mazināt izlases disproporcijas attiecībā pret ģenerālkopu. Piemēram, ja grupas A īpatsvars ģenerālkopā ir 15%, bet izlasē 12%, tad šīs grupas atbildēm izlasē piemērojams svars (koeficients) 1,25. Šajā pētījumā datu svēršana tādā nozīmē netika izmantota, jo nebija pieejama statistika par ģenerālkopas proporcijām. Tomēr darba devēju anketām svāri tika piemēroti atkarībā no tā, cik konkrētās studiju programmas absolventu attiecīgajā darbavietā strādā. Piemēram, ja viens darba devējs norādīja, ka pie viņa strādā 1 kādas programmas absolvents, bet cits – ka 2, tad otrā darba devēja sniegtās atbildes tika reizinātas ar svaru 2, uzskatot, ka viņa iespējas pilnvērtīgi novērtēt attiecīgo studiju programmu ir divas reizes augstākas.
ERASMUS	Eiropas Savienības programma izglītības, mācību, jaunatnes un sporta jomā
Koledža	ir izglītības iestāde, kas īsteno pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmas un dod iespēju iegūt ceturta līmeņa profesionālo kvalifikāciju. Pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma tiek īstenota pēc vidējās izglītības ieguves. Tās īstenošanas laiks ir divi līdz trīs gadi ¹ .
Kopiena	ir cilvēku kopums, kurus vieno piederība dzīves, kopīgas intereses vai no citiem atšķirīga identitāte. Kopiena var būt sociāla sistēma, kas nodrošina tās locekļu noteiktu vajadzību apmierināšanu. Kopienas veidošanās balstās uz

¹Augstskolu likums.- 02.11.1995. Iegūts no: <https://likumi.lv/ta/id/37967-augstskolu-likums> [sk.16.11.2020.]

	<p>kopīgu vēsturi, vērtībām un normām, statusu un lomu modeļiem, kā arī savstarpējām gaidām².</p>
Kopīgā studiju programma	<p>Augstskola ir tiesīga kopā ar partnerinstitūciju, kas var būt cita akreditēta augstskola Latvijā vai attiecīgas valsts atzīta augstskola ārvalstī, izstrādāt studiju programmu un piedalīties tās īstenošanā, noslēdzot par to attiecīgu rakstveida vienošanos¹.</p>
Kredītpunkts	<p>Latvijā augstākajā izglītībā tiek lietoti kredītpunkti, kas ir pielīdzināti Eiropas Kredītu pārneses sistēmas (turpmāk - ECTS) kredītpunktiem. Kredītpunkts Latvijā ir definēts kā vienas nedēļas pilna laika studiju darba apjoms. Pārreķinot ECTS, Latvijas kredītpunktu skaits jāreizina ar 1,5. Vienam studiju gadam paredzētais apjoms pilna laika studijās ir 40 kredītpunkti (60 ECTS)¹.</p>
Moodle	<p>ir atklātā pirmkoda e-studiju vide, kurā tiek organizētas e-studijas.</p>
Nepilna laika studijas	<p>ir studiju veids, kuram atbilst mazāk nekā 40 kredītpunkti akadēmiskajā gadā un mazāk nekā 40 akadēmiskās stundas nedēļā¹.</p>
Pārskats par augstskolas un koledžas darbību	<p>Augstskolu un koledžu, valsts un pašvaldību institūciju un sabiedrības sadarbības veicināšanai augstskola un koledža ik gadu sagatavo pārskatu par savu darbību pārskata gadā (gadagrāmatu), kas kā atsevišķs izdevums publicējams tās mājaslapā internetā¹.</p>
Pilna laika studijas	<p>ir studiju veids, kuram atbilst 40 kredītpunkti akadēmiskajā gadā un ne mazāk kā 40 akadēmiskās stundas nedēļā¹.</p>
Profesionālā ētika	<p>ir profesijā noteiktās un pieņemtās vērtības un ētikas principi un uzvedības normas. Sociālais darbinieks kā profesionālis vadās pēc sociālā darba Ētikas kodeksa. Profesionālās ētikas normu ievērošana sekmē sociālā darbinieka profesionālās identitātes un profesijas integritātes veidošanos³.</p>
Profesionālā kompetence	<p>ir profesionālā spēja veikt darba uzdevumus atbilstoši prasībām, ko nosaka profesijas standarts. Vairāku zinātnieku pētījumos kompetence tiek definēta kā uzvedības dimensija, kas ietekmē konkrēta darba izpildi. Sociālajā darbā kompetence ir zināšanu, prasmju, vērtību un attieksmju kopums, kas ir dažādos prakses līmeņos strādājošo sociālo darbinieku vienojošs profesionalitātes un profesionālās identitātes rādītājs. Profesionālā kompetence sociālajā darba jomā ir saistīta ar darbinieka personības, cilvēcisko, emocionālās inteliģences un sociālo kompetenci. Nosaukto kompetenču savstarpējā saistība un mijiedarbība nodrošina speciālista spēju</p>

² Haris, J., White, V. 2018. A dictionary of social work and social care (2 nd ed.). Oxford: Oxford University Press

³ Banks, S. 1998. Social Work – What Future. *British Journal of Social Work*, Vol.28, pp 213 – 231.

Horner, N. 2019. What is Social Work? (5th ed.). Londond: Sage/Learning Matters, pp 17-32.

	sniegt klientiem efektīvu, kvalitatīvu profesionālo atbalstu un palīdzību ⁴ .
Sociālā darbinieka pamata kompetence	ir spēja izmantot teorētiskās zināšanas, prasmes, profesionālās un personīgās vērtības, attieksmes, uzkrāto pieredzi, darbojoties dažādos sociālā darba prakses līmeņos klienta interesēs. Pamata kompetence tiek apgūta profesionālā sociālā darba studiju programmās. Tā ietver: dažādības un atšķirību pieņemšana; cilvēktiesību un sociāli ekonomiskā taisnīguma ievērošana; prakses un pētījumu sasaiste; sociālās politikas pārzināšana; spēja strādāt ar individu, grupu, ģimeni, organizācijām un kopienu; izvērtēšanas, intervences un prakses novērtēšanas prasmes.
Studiju kurss	ir noteiktā līmenī un apjomā organizēts studiju programmai atbilstošu zināšanu, prasmju un kompetences sistēmas izklāsts, kam ir definēti studiju rezultāti, par kuru sasniegšanu tiek piešķirti kredītpunkti ¹ .
Studiju modulis	ir studiju programmas sastāvdaļa, ko izveido, apvienojot studiju kursus vai to daļas, kuriem ir kopīgs mērķis un sasniedzami studiju rezultāti ¹ .
Studiju programma	ietver visas viena akadēmiskā grāda vai profesionālās kvalifikācijas iegūšanai nepieciešamās prasības. Studiju programmu reglamentē speciāls dokuments — studiju satura un realizācijas apraksts ¹ .
Studiju virziena akreditācija	ir pārbaude nolūkā noteikt augstskolas vai koledžas resursu kvalitāti un spēju atbilstoši normatīvo aktu prasībām īstenot noteiktam studiju virzienam atbilstošu studiju programmu. Augstskolas vai koledžas studiju virziena akreditācija dod tiesības augstskolai vai koledžai izsniegt valsts atzītu augstākās izglītības diplomu par attiecīgajam studiju virzienam atbilstošas studiju programmas sekmīgu apguvi ¹ .

⁴ Pearson, Allen T. 2010. The competency concept. A Journal of the American Educational studies Association. 11 (2), pp. 145 – 152.

ATTĒLU RĀDĪTĀJS

IEVADS

1.attēls. EFQM modelis

1.SOCIĀLĀ DARBA JOMAS STUDIJU PROGRAMMU ABSOLVENTU KOMPETENČU IZVĒRTĒJUMS ABSOLVENTU UN DARBA DEVĒJU SKATĪJUMĀ

- 1.1. attēls. Apkopots otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu absolventu kompetenču novērtējums
- 1.2. attēls. Apkopots bakalaura studiju programmu absolventu kompetenču novērtējums
- 1.3. attēls. Apkopots maģistra studiju programmu absolventu kompetenču novērtējums
- 1.4. attēls. Bakalaura studiju programmu absolventu kompetenču sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm novērtējums
- 1.5. attēls. Maģistra studiju programmu absolventu kompetenču sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm novērtējums
- 1.6. attēls. Bakalaura studiju programmu absolventu kompetenču sociālajā darbā kopienā novērtējums
- 1.7. attēls. Maģistra studiju programmu absolventu kompetenču sociālajā darbā kopienā novērtējums
- 1.8. attēls. Bakalaura studiju absolventu kompetenču sociālās politikas izstrādāšanā un īstenošanā novērtējums
- 1.9. attēls. Maģistra studiju programmu absolventu kompetenču sociālās politikas izstrādāšanā un īstenošanā novērtējums
- 1.10. attēls. Bakalaura studiju programmu absolventu kompetenču sociālā darbinieka profesionālās ētikas normu ievērošanā novērtējums
- 1.11. attēls. Maģistra studiju programmu absolventu kompetenču sociālā darbinieka profesionālās ētikas normu ievērošanā novērtējums
- 1.12. attēls. Bakalaura studiju programmu absolventu kompetenču sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšanā novērtējums
- 1.13. attēls. Maģistra studiju programmu absolventu kompetenču sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšanā novērtējums
- 1.14. attēls. Bakalaura studiju programmu absolventu profesionālās kompetences uzturēšanas un pilnveides prasmju novērtējums
- 1.15. attēls. Maģistra studiju programmu absolventu profesionālās kompetences uzturēšanas un pilnveides prasmju novērtējums
- 1.16. attēls. Bakalaura studiju programmu absolventu vispārējo kompetenču novērtējums
- 1.17. attēls. Maģistra studiju programmu absolventu vispārējo kompetenču novērtējums
- 1.18. attēls. Darba devēju sniegtais bakalaura studiju programmu absolventu kompetenču novērtējums
- 1.19. attēls. Bakalaura studiju programmu absolventu kompetenču pašvērtējums
- 1.20. attēls. Darba devēju sniegtais maģistra studiju programmu absolventu kompetenču novērtējums
- 1.21. attēls. Maģistra studiju programmu absolventu kompetenču pašvērtējums
- 1.22. attēls. 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu sociālajā aprūpē absolventu kompetenču novērtējums
- 1.23. attēls. 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu sociālajā rehabilitācijā absolventu kompetenču novērtējums
- 1.24. attēls. 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu sociālās palīdzības organizēšanā absolventu kompetenču novērtējums
- 1.25. attēls. Darba devēju novērtējums, kuru studiju programmu absolventi ir vislabāk

sagatavoti apgūtajai profesijai

1.26. attēls. Darba devēju novērtējums, kuru bakalaura studiju programmu absolventi, viņuprāt, ir vislabāk sagatavoti apgūtajai profesijai, salīdzinājumā ar to, cik bieži viņi aptaujā vērtējuši attiecīgās studiju programmas absolventus, kas ir viņu darbinieki

1.27. attēls. Darba devēju novērtējums, kuru maģistra studiju programmu absolventi, viņuprāt, ir vislabāk sagatavoti apgūtajai profesijai, salīdzinājumā ar to, cik bieži viņi aptaujā vērtējuši attiecīgās studiju programmas absolventus, kas ir viņu darbinieki

1.28. attēls. Darba devēju novērtējums, kuru 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu absolventi, viņuprāt, ir vislabāk sagatavoti apgūtajai profesijai, salīdzinājumā ar to, cik bieži viņi aptaujā vērtējuši attiecīgās studiju programmas absolventus, kas ir viņu darbinieki

2.STUDIJU PROGRAMMU KVALITĀTES NOVĒRTĒJUMS STUDENTU UN ABSOLVENTU VĒRTĒJUMĀ

2.1. attēls. Visu studiju programmu kvalitātes kritēriju vidējais novērtējums

2.2.attēls. Bakalaura studiju programmu kvalitātes kritēriju vidējais novērtējums

2.3. attēls. Vidējais apkopotais bakalaura studiju programmu novērtējums programmu griezumā

2.4. attēls. Maģistra studiju programmu kvalitātes kritēriju vidējais novērtējums

2.5. attēls. Vidējais apkopotais maģistra studiju programmu novērtējums studiju programmu griezumā

2.6. attēls. 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu kvalitātes kritēriju vidējais novērtējums

2.7. attēls. Vidējais apkopotais 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu novērtējums studiju programmu griezumā

3.NODARBINĀTĪBAS IESPĒJU NOVĒRTĒJUMS PĒC SOCIĀLĀ DARBA JOMAS STUDIJU PROGRAMMU ABSOLVĒŠANAS

3.1. attēls. Absolventu, kas strādā profesijā, un studējošo sniegtais nodarbinātības iespēju novērtējums

4.DARBA DEVĒJU SADARBĪBA AR STUDIJU PROGRAMMU ĪSTENOTĀJIEM PROGRAMMU PILNVEIDĒ

4.1.attēls. Darba devēju atbildes uz jautājumu, vai viņi vēlētos piedalīties augstskolu/koledžu sociālā darba jomas studiju programmu pilnveidošanā, tādejādi nodrošinot to atbilstību darba tirgum

4.2.attēls. Darba devēju atbildes uz jautājumu, vai pēdējo 3 gadu laikā pie viņiem ir vērsies kādas augstskolas/koledžas pārstāvis, lai noskaidrotu viedokli par sociālā darba jomas studiju programmas saturu un tās atbilstību darba tirgum (ja jā, tad kuru augstskolu pārstāvji vērsušies)

5.SOCIĀLĀ DARBA JOMAS STUDIJU PROGRAMMU DOCĒTĀJU APMIERINĀTĪBAS AR DARBU NOVĒRTĒJUMS

5.1. attēls. Pasniedzēju apmierinātība ar darbu dalījumā pa studiju līmeņiem

5.2. attēls. Pasniedzēju apmierinātība ar darbu dalījumā pa līgumu formām

TABULU RĀDĪTĀJS

1.SOCIĀLĀ DARBA JOMAS STUDIJU PROGRAMMU ABSOLVENTU KOMPETENČU IZVĒRTĒJUMS ABSOLVENTU UN DARBA DEVĒJU SKATĪJUMĀ

- 1.1.tabula. Bakalaura studiju programmu absolventu kompetenču novērtējuma apkopojums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)
- 1.2.tabula. RSU bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs” absolventu kompetenču novērtējuma apkopojums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)
- 1.3.tabula. LU bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs” absolventu kompetenču novērtējuma apkopojums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)
- 1.4.tabula. LKA bakalaura studiju programmas „Karitatīvais sociālais darbs” absolventu kompetenču novērtējuma apkopojums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)
- 1.5.tabula. LKA 2.līmeņa studiju programmas „Sociālais darbs” absolventu kompetenču novērtējuma apkopojums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)
- 1.6.tabula. LiepU bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs” absolventu kompetenču novērtējuma apkopojums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)
- 1.7.tabula. BSA bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs” absolventu kompetenču novērtējuma apkopojums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)
- 1.8.tabula. RTA bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija” absolventu kompetenču novērtējuma apkopojums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)
- 1.9.tabula. Apkopojums par bakalaura studiju programmu absolventu kompetenču novērtējumu studiju programmu griezumā (novērtējuma skala no 1 līdz 5)
- 1.10.tabula. Maģistra studiju programmu absolventu kompetenču novērtējuma apkopojums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)
- 1.11.tabula. RSU maģistra studiju programmas „Sociālais darbs” absolventu kompetenču novērtējuma apkopojums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)
- 1.12.tabula. LU maģistra studiju programmas „Sociālais darbs” absolventu kompetenču novērtējuma apkopojums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)
- 1.13.tabula. BSA maģistra studiju programmas „Sociālais darbs” absolventu kompetenču novērtējuma apkopojums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)
- 1.14.tabula. LiepU maģistra studiju programmas „Sociālais darbs” absolventu kompetenču novērtējuma apkopojums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)
- 1.15.tabula. Apkopojums par maģistra studiju programmu absolventu kompetenču novērtējums studiju programmu griezumā (novērtējuma skala no 1 līdz 5)
- 1.16.tabula. Koledžu absolventu kompetenču novērtējuma apkopojums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

2.STUDIJU PROGRAMMU KVALITĀTES NOVĒRTĒJUMS STUDENTU UN ABSOLVENTU VĒRTĒJUMĀ

- 2.1. tabula. Bakalaura studiju programmu kritēriju novērtējums studiju programmu griezumā (novērtējuma skala no 1 līdz 5)
- 2.2. tabula. Maģistra studiju programmu kritēriju novērtējums studiju programmu griezumā (novērtējuma skala no 1 līdz 5)
- 2.3. tabula. 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu kritēriju novērtējums studiju programmu griezumā (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

3.NODARBINĀTĪBAS IESPĒJU NOVĒRTĒJUMS PĒC SOCIĀLĀ DARBA JOMAS STUDIJU PROGRAMMU ABSOLVĒŠANAS

3.1. tabula. Bakalaura studiju programmu absolventu, kas strādā profesijā, un studējošo sniegtais nodarbinātības iespēju novērtējums studiju programmu griezumā

3.2. tabula. Maģistra programmu absolventu, kas strādā profesijā, un studējošo sniegtais nodarbinātības iespēju novērtējums studiju programmu griezumā

3.3. tabula. 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu absolventu, kas strādā profesijā, un studējošo sniegtais nodarbinātības iespēju novērtējums studiju programmu griezumā

5.SOCIĀLĀ DARBA JOMAS STUDIJU PROGRAMMU DOCĒTĀJU APMIERINĀTĪBAS AR DARBU NOVĒRTĒJUMS

5.1.tabula. Pasniedzēju apmierinātība ar darbu dalījumā pa studiju programmām

IEVADS

Biedrība "Qualitas" pēc Labklājības ministrijas pasūtījuma Eiropas Sociālā fonda projekta "Profesionāla sociālā darba attīstība pašvaldībās" (Nr. 9.2.1.1/15/I/001) ietvaros veic pētījumu "Par Latvijas augstskolu sociālā darba jomas studiju programmu izvērtējumu".

Pētījuma mērķis - nodrošināt pierādījumos balstītu kvantitatīvu un kvalitatīvu informāciju par izglītības kvalitāti sociālā darba jomas studiju programmās un no tās izrietošus priekšlikumus sociālā darba jomas studiju programmu satura pilnveidei.

Pētījuma priekšmets - sociālā darba jomas studiju programmu kvalitāte Latvijā (ietver gan studiju procesa, gan studiju rezultātu kvalitāti). Sociālā darba jomas studijas aptver Latvijā akreditētās sociālo aprūpētāju, sociālo rehabilitētāju, sociālās palīdzības organizatoru 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmas un sociālo darbinieku, karitatīvo sociālo darbinieku profesionālā bakalaura un 2. līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmas.

Latvijā akreditētas studiju programmas 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmu (koledžas programmu) sociālās aprūpes, sociālās rehabilitācijas, sociālās palīdzības sniegšanas jomā var apgūt šādās četrās augstākās izglītības iestādēs:

- Baltijas Starptautiskā akadēmija (turpmāk – BSA) sagatavo sociālās palīdzības organizatorus;
- Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija (turpmāk – RTA) sagatavo sociālos rehabilitētājus;
- Latvijas Universitātes P. Stradiņa medicīnas koledža (turpmāk – LU PSK) – sagatavo sociālos rehabilitētājus un sociālos aprūpētājus;
- Daugavpils Universitātes aģentūra "Daugavpils Universitātes Daugavpils medicīnas koledža" (turpmāk – DMK) - sagatavo sociālos rehabilitētājus un sociālos aprūpētājus.

Sociālā darbinieka kvalifikācijas iegūšanai ir iespēja studēt profesionālā bakalaura un 2. līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmās (pēc vidusskolas):

- sociālais darbinieks – Liepājas Universitāte (turpmāk – LiepU);
- sociālais darbs - Latvijas Universitāte (turpmāk – LU), Rīgas Stradiņa universitāte (turpmāk – RSU), BSA;
- sociālais darbs un sociālā rehabilitācija – RTA;
- 2. līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmā (turpinājums pēc 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmas absolvēšanas) – Latvijas Kristīgā akadēmija (turpmāk – LKA);
- karitatīvais sociālais darbs – LKA.

Profesionālā maģistra grādu sociālajā darbā iespējams iegūt, studējot BSA, RSU, LiepU, LU. Profesionālā maģistra grādu karitatīvajā sociālajā darbā var iegūt LKA.

PROBLĒMSITUĀCIJA

2015.gadā vēršot sociālo darbinieku uzmanību un rosinot diskusiju par sociālā darba kā profesijas regresijas un deprofesionalizācijas pazīmēm, sociālā darba maģistre, lektore, supervizore un ilggadēja sociālā darba praktiķe Ieva Lāss norādīja arī uz vairākām problēmām sociālā darba izglītībā, kuru starpā jāmin:

- izglītības iestāžu mācībspēku un līderu trūkums – bieži profesionālos priekšmetus par sociālo darbu lasa lektori ne vien bez prakses, bet arī bez izglītības sociālajā darbā;
- aizvien mazāk ir nobriedušu un pieredzējušu, praksi zinošu lektoru, kas nes profesionālās socializācijas un identitātes vērtības jaunajiem sociālajiem darbiniekiem;
- problēma vērojama arī ar lekciju satura kvalitāti, daudzpusīgu piedāvājumu un atbilstību sociālā darba profesionālās attīstības vajadzībām;
- Latvijas augstskolas nespēj savstarpēji sadarboties un radīt kaut ko patiesi vienotu un vērtīgu sociālā darba profesijai, piemēram, radot profesionālo literatūru, veicot pētījumus un gatavojot publikācijas sociālajā darbā.⁵

Par sociālā darba jomas attīstību atbildīgā Labklājības ministrija, uzsākot sociālā darba profesijas standarta pārskatīšanu, 2019.gadā paudusi viedokli, ka sociālie darbinieki nemitīgi saskaras ar sarežģītām situācijām, nepietiekamā darbinieku skaita dēļ veidojas pārslodze, esošā izglītība ne vienmēr sniedz pietiekamu zināšanu kopumu darbam ar klientiem, tādējādi paši sociālie darbinieki ir pakļauti profesionālai izdegšanai un pat nomāktībai.⁶

2019.gadā, raksturojot sociālā darba izglītības izaicinājumus nākotnē, Austrālijas Sociālo darbinieku asociācijas nacionālā prezidente Kristīne Kreika (*Christine Craik*) minēja vairākus novērojums, kas Pretendenta ieskatā ir attiecināmi arī uz sociālā darba izglītības jomu Latvijā:

- sociālā darba izglītības iestādes kļuvušas par tādiem kā "lieliem biznesiem", sacenšoties ne tikai viena ar otru, bet arī ar privātiem izglītības pakalpojumu sniedzējiem un starptautiskiem "spēlētājiem" sociālā darba izglītības tirgū;
- spiediens piesaistīt studentus būtiski ietekmē sociālā darba programmu teoriju un praksi, tāpēc ir svarīgi, lai šis spiediens tiktu regulāri pārrunāts un uzraudzīts un lai sociālā darba profesionālie standarti tiktu ne tikai ievēroti, bet arī attīstīti, tādējādi sasniedzot augstāko sociālā darba izglītības kvalitāti;
- standartu izmaiņas ir veicamas inovāciju ieviešanas nolūkā un lai pievērstos jautājumiem, kuru aktualitāti identificējuši sociālā darba profesionāļi, nevis augstākās izglītības iestādes finansiālu motīvu vadītas;

⁵ Lāss, I. 2016. Katra sistēma ir viens vesels, un šis veselums ir kas vairāk kā atsevišķu daļu summa. Sociālais darbs Latvijā, 1, 28.-37.lpp

⁶ Sabiedrības vajadzībām atbilstošs sociālā darba profesijas standarts. 2019. Labklājības ministrija. Iegūts no: [http://www.lm.gov.lv/lv/aktuali/presei/91397-sabiedribas-vajadzibam-atbilstoss-sociala-darba-profesijas-standarts.-\[Sk.15.11.2020.\]](http://www.lm.gov.lv/lv/aktuali/presei/91397-sabiedribas-vajadzibam-atbilstoss-sociala-darba-profesijas-standarts.-[Sk.15.11.2020.])

- lai arī kādas jaunas pieejas mēs kā sociālā darba profesionāļi izvēlētos sociālā darba izglītībā nākotnē, mums jānodrošina arī izmērāmi kvalitātes radītāji visās izpildes jomās, lai panāktu, ka studentu izglītība ir pirmā prioritāte.⁷

Sociālā darba studiju programmu izvērtējuma plānošanā būtiski ir ņemt vērā starptautisko identificētos sociālā darba izglītības satura un formas pārmaiņu procesus.

Piemēram, 2020. gada martā Starptautiskā sociālo darbinieku federācija un Starptautiskās sociālā darba augstskolu asociācija uzsāka 2004.gadā pieņemto Globālo sociālā darba izglītības standartu pārskatīšanas procesu. Tas darīts tādēļ, ka sociālā darba izglītības funkcijas un prakses jomas būtiski mainījušās pēdējo 15 gadu laikā.

Starptautiskās sociālā darba augstskolu asociācijas Eiropas nodaļa dokumentā “Sociālā darba prakses standarti attiecībā pret cilvēktiesībām” uzsvērtas šādas idejas:

- uzsvērtā praktiķu loma sociālā darba studentu sagatavošanā, kas labvēlīgi ietekmē gan viņus, gan studentus – praktiķi mācās pasniegt, savukārt studentiem ir iespēja kritiski analizēt praksē notiekošo;
- augsti novērtēta starpdisciplināra prakse, citu zinātnes jomu ieguldījuma izmantošana sociālā darba mērķu sasniegšanai, zināšanu integrācijai un operacionalizācijai;
- pats svarīgākais sociālā darba izglītības procesā ir pamatmērķis – studentiem jāprot savu studiju prakses laikā īstenot teorētiskas zināšanas, metodes, prasmes un ētisku uzvedību kopveselumā (profesionāla kompetence plus integritāte);
- no pedagogiem tas prasa specifiskas pedagogiskas prasmes – sekmēt pašvirzītu mācīšanos saskaņā ar savu izvēlēto karjeras perspektīvu, respektīvi, akcentējama mācīšanās nevis mācīšana;
- studiju kursu vai moduļu ietvaros nepieciešams plānot pietiekamu laiku reflektīvas mācīšanās periodiem prakses apstākļos;
- globālajām pārmaiņām jābūt atspoguļotām sociālā darba izglītībā un jāietver dzimuma, seksuālās orientācijas, daudz kultūru sabiedrības un starpkultūru attiecību, vides un ilgtspējas tematika, nenoteiktības un riska apstākļi, terorisma un pretterorisma studijas.⁸

⁷ Craik, C. Social Work Education: Challenges and Opportunities// Australian Social Work, 72:2, pp.129-132..

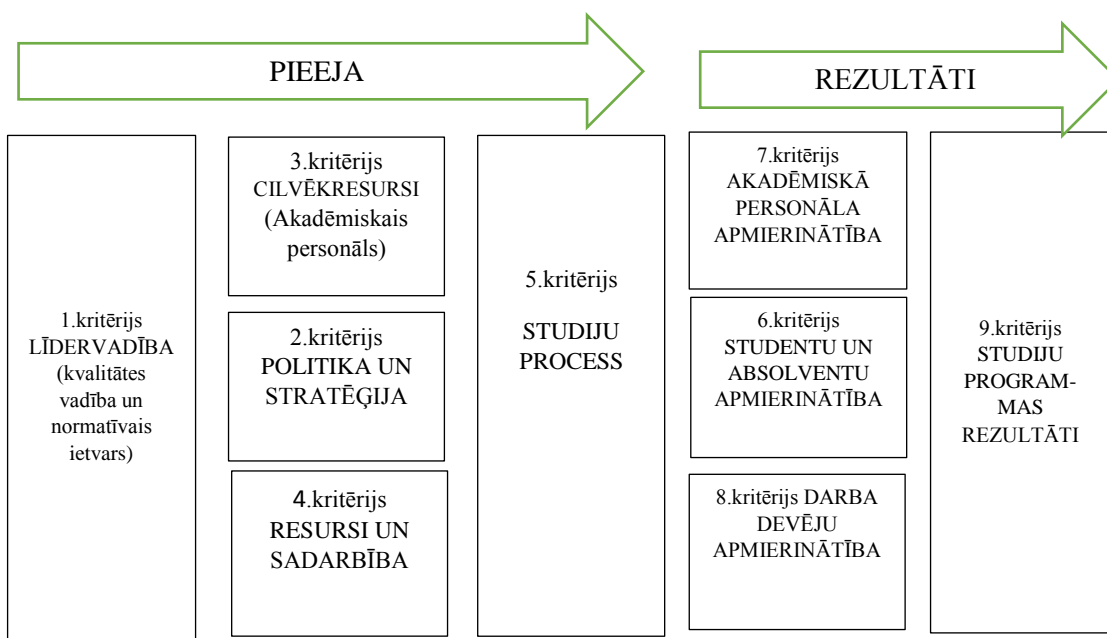
⁸ IFSW.Standards in Social Work Practice meeting Human Rights. 2010. Iegūts no: http://cdn.ifsw.org/assets/ifsw_92406-7.pdf. [sk. 15.11.2020.]

METODOLOGIJAS APRAKSTS

Pētījuma „Latvijas augstskolu sociālā darba jomas studiju programmu izvērtējums” veikšanai par pamatu izvēlēts Eiropas Kvalitātes vadības fonda izcilības modelis (turpmāk -EFQM modelis), pielāgojot to iepirkuma tehniskās specifikācijas prasībām un integrējot Augstākās izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas kvantitatīvos kritērijus (skat. 1.attēlu).

EFQM modelis ilustrē to, ka līdervadība sniedz saturu un virzību politikai un stratēģijai, cilvēkresursu vadībai, kā arī resursu vadībai un sadarbībai (ar darba devējiem, citām augstskolām, politikas veidotājiem, profesionālajām asociācijām u.c.). Šie ir organizatoriskie nosacījumi un normatīvais ietvars, ar kuru palīdzību atbilstošā veidā var tikt īstenota procesa vadība (uzlūkojot to kā studiju procesu kopumā). Pirmie 5 kritēriji norāda, kā tiek plānots un īstenots studiju process, savukārt nākamie 4 kritēriji vērsti uz sasniegto rezultātu izvērtēšanu – studentu un absolventu apmierinātību, akadēmiskā personāla apmierinātību un darba devēju apmierinātību. Šie kritēriji, kā arī veids, kā tie cits citu ietekmē, parāda kopējo studiju programmas kvalitāti un pilnveides jomas.

1.attēls.EFQM modelis⁹

Pirmie pieci kritēriji pētījumā analizēti, izmantojot tādas pētījuma metodes kā dokumentu analīze un studiju programmu direktoru intervijas, un iegūtā informācija tika apkopota „Sociālā darba jomas studiju programmu dokumentācijas izpētes ievadziņojumā”. Savukārt uz rezultātiem vērstie kritēriji (6.-8 kritērijs) izzināti ar kvantitatīvu metožu palīdzību, veicot mērķa grupas

⁹ Nīderlandes Augstākās profesionālās izglītības ekspertu grupa. 1999.Uz EFQM modeli balstīta augstākās izglītības kvalitātes pilnveides metode. Iegūts no: http://www.aic.lv/eqfm/2_pamatm.htm. [sk.16.11.2020.]

(studentu, absolventu darba devēju un docētāju) anketēšanu. Anketēšanas rezultāti apkopoti starpziņojumā „Par sociālā darba jomas studiju programmu īstenošanā un absolventu nodarbinātībā iesaistīto pušu vērtējumiem par sociālā darba jomas studiju programmās apgūtās izglītības kvalitāti”.

Ievadziņojumā un starpziņojumā iekļautā informācija tiks apkopota, analizēta, meklējot kopsakarības, un aprakstīta gala ziņojumā „Sociālā darba jomas studiju programmu kvalitātes izvērtējums un priekšlikumi sociālā darba jomas studiju programmu satura pilnveidei”, kurā tiks piedāvāti galvenie secinājumi un rekomendācijas.

Šajā ziņojumā akcentēta faktu konstatācija, kur, salīdzinot respondentu grupu viedokli katrā jautājumā, kā arī sniedzot salīdzinājumu pa studiju līmeņiem un studiju programmām, noslēgumā to salīdzinātu ar dokumentu analīzē atklāto un studiju programmu direktoru intervijās pausto.

Līdz ar to šī ziņojuma mērķis ir: nodrošināt kvantitatīvus datus par sociālā darba jomas studiju programmu kvalitāti studentu, absolventu, akadēmiskā personāla apmierinātību un darba devēju skatījumā, akcentējot viņu apmierinātību ar studiju procesu un studiju programmu rezultātiem, kā arī absolventu studiju laikā iegūto kompetenču atbilstību profesiju standartiem.

Starpziņojuma mērķa grupas:

- sociālā darba jomas I un II līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu docētāji;
- sociālā darba jomas studiju programmu pēdējo kursu studenti;
- sociālā darba jomas studiju programmu absolventi, kuri empīriskā pētījuma īstenošanas laikā strādā profesijā;
- sociālā darba jomas studiju programmu absolventu, kuri šobrīd strādā profesijā, darba devēji.

Starpziņojumā izmantotā metode – anketēšana.

Augstskolu darba mērķis ir studējošo izglītošana, līdz ar to būtiskākie studiju procesa novērtētāji ir studējošie un absolventi. Studējošie, iegūstot profesionālās zināšanas un pilnveidojot prasmes, spēj novērtēt studiju procesu no iekšpuses, taču jāņem vērā, ka viņu veikums mācību procesa laikā, kā arī studiju programmas novērtējums ir saistīts gan ar viņu dzīves pieredzi, gan ar viņu gaidām. Savukārt absolventi ir tie, kas savā darbavietā vislabāk saprot, kura kompetence studiju laikā ir apgūta pietiekami, bet kur zināšanu un prasmju pietrūkst.

Studentu apmierinātības un gaidu (attiecībā uz studiju programmu) izzināšanai veikta aptauja ar anketu palīdzību. Tā kā būtiski ir ne tikai gūt priekšstatu par situāciju visās programmās kopumā, bet arī veikt programmu savstarpēju salīdzinājumu reprezentativitātes nodrošināšanai, pētnieki kā primāru mērķi neizvirza precīzu proporcionālu kvotu vai nejaušo izlasi, bet gan to, lai katra programma būtu pietiekami pārstāvēta, kas attiecīgi ļautu atbildes salīdzināt programmu starpā.

Tāpat, ņemot vērā salīdzinoši nelielo potenciālo aptaujas dalībnieku skaitu, anketās iekļauta iespēja katru atbildi komentēt, kas ļauj salīdzināt atbildes ne tikai kvantitatīvi, bet arī kvalitatīvi.

Studējošo aptaujā bija plānots iesaistīt visu studiju programmu pēdējo kursu studentus un absolventus, kuri studijas pabeiguši pēdējo 3 gadu laikā, nodrošinot visu pētījumā iekļauto studiju programmu un reģionu pārstāvniecību. Divu augstskolu (LKA un BSA) sociālā darba studiju programmu vadība nepiekrita studentu iesaistīšanai pētījumā, tāpēc no šīm augstskolām saņemta tikai viena studējošā anketa.

Studējošo aptaujā derīgas atbildes sniedza 113 respondenti no 7 mācību iestādēm un 12 studiju programmām. Sākotnēji aptauja bija plānota klātienē, līdz ar to LU studējošie tika aptaujāti ar paš aizpildes anketām klātienē. Tā kā situācija strauji mainījās, tad pārējo studiju programmu studentu aptaujai tika izmantotas paš aizpildes anketas tiešsaistē un respondenti tika rekrutēti ar augstskolu atbalstu, lūdzot studiju programmu direktorus nosūtīt saites uz aptauju saviem studentiem. Anketu aizpildes laiks bija no 2020.gada 16.oktobra līdz 12.novembrim.

Viens respondents aizpildīja ne vairāk par vienu anketu. Dati netika svērti, bet anketas analizētas studiju programmu un programmu līmeņu griezumā.

Aptaujas jautājumi sadalīti 4 blokos:

- apmierinātība ar studiju programmas kvalitāti, t.sk. prakses kvalitāti;
- apmierinātība ar akadēmiskā personāla darba kvalitāti;
- apmierinātība ar mācību procesa organizāciju un infrastruktūru;
- apmierinātība ar metodisko nodrošinājumu (skat. aptaujas anketu 1.pielikumā).

Absolventu kompetences profesionālajai darbībai tika izzinātas, galvenokārt balstoties profesiju standartos noteikto kompetenču, prasmju un attieksmju, kā arī zināšanu (gan profesionālo, gan vispārīgo) novērtēšanā.

Lai rezultāti būtu salīdzināmi, jautājumi par absolventu kompetencēm iekļauti arī darba devēju aptaujā. Līdz ar to, lai anketa netiktu pārāk sadrumstalota, jautājumu bloki visu studiju līmeņu absolventiem veidoti saturiski un stilistiski līdzīgi (skat. aptaujas anketu 2.pielikumā).

Absolventu aptaujā derīgas atbildes sniedza 220 respondenti no visām 8 pētījumā iesaistītajām mācību iestādēm un visām 18 iesaistītajām studiju programmām, taču 7 no studiju programmām bija pārstāvētas tikai ar 1-3 respondentiem, kas neļauj datus par tām vispārināt. Respondenti tika rekrutēti gan ar darba devēju, gan augstskolu palīdzību, lūdzot darba devēju pārstāvjus un studiju programmu vadītājus nosūtīt saites uz aptauju saviem darbiniekiem un absolventiem, kas pēdējo 3 gadu laikā pabeiguši kādu no sociālā darba jomas studiju programmām un aptaujas brīdī strādā apgūtajā profesijā. Anketu aizpildes laiks bija no 2020.gada 9.oktobra līdz 11.novembrim.

Viens respondents aizpildīja ne vairāk par vienu anketu. Tie, kas bija pabeiguši vairāk nekā vienu sociālā darba jomas studiju programmu, aizpildīja anketas tikai par pēdējo pabeigto studiju programmu. Latvijā nav pieejami precīzi dati par absolventu skaitu, kas ir nodarbināti profesijā,

līdz ar to dati netika svērti, bet anketas tika analizētas studiju programmu un programmu līmeņu griezumā.

Ņemot vērā salīdzinoši nelielo potenciālo aptaujas dalībnieku skaitu, arī absolventu anketās iekļauta iespēja katru atbildi komentēt, kas ļauj salīdzināt atbildes ne tikai kvantitatīvi, bet arī kvalitatīvi.

Akadēmiskā personāla aptauja. Studiju process ir mijiedarbība starp studējošo un izglītotāju. Jo šī sadarbība veiksmīgāka, jo kvalitatīvāks studiju procesa rezultāts. Kā viens no augstākās izglītības kvalitāti noteicošajiem elementiem Augstākās izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas koncepcijā¹⁰ minēts akadēmiskais personāls. Atbilstoši koncepcijā, kā arī EFQM modelī minētajām, aptaujas jautājumi sadalīti šādos blokos:

- apmierinātība ar karjeras iespējām;
- apmierinātība ar materiāli tehnisko nodrošinājumu;
- savstarpējā sadarbība ar kolēģiem, kā arī ar studentiem;
- profesionālās pilnveides iespējas;
- apmierinātība ar darba saturu;
- apmierinātība ar darba vidi (skat. aptaujas anketu 3.pielikumā).

Pasniedzēju aptaujā derīgas atbildes sniedza 31 respondents, kas kopumā sniedza 55 novērtējumus par studiju programmām, kurās viņi ir nodarbināti (tie pasniedzēji, kas strādā vairāk nekā vienā programmā, aizpildīja anketu par katru šādu programmu atsevišķi). Respondenti tika rekrutēti caur augstskolām, lūdzot programmu vadītājus nosūtīt saites uz aptauju saviem darbiniekiem. Novērtējumi tika saņemti par 6 mācību iestāžu 10 studiju programmām. Divu augstskolu (LKA un BSA) sociālā darba programmu vadība neatbalstīja savu darbinieku iesaistīšanos pētījumā, tāpēc no šīm augstskolām saņemta tikai viena darbinieka anketa. Uz aicinājumu aizpildīt anketas neatsaucās arī neviens docētājs, kas būtu nodarbināts DMK. Anketu aizpildes laiks bija no 2020.gada 11.novembra līdz 20.novembrim.

Tā kā viens respondents tomēr varēja aizpildīt anketu par vairāk nekā vienu studiju programmu, tad datu kopumā viena vienība ir pasniedzējs, kas aizpildījis anketu par vienu programmu (tādējādi kopējais gadījumu skaits ir 55). Dati netika svērti, bet anketas tika analizētas studiju programmu un programmu līmeņu griezumā, kā arī atsevišķi skatot štata un ārštata pasniedzēju atbildes.

Ja studenti ir galvenie studiju procesa vērtētāji, tad studiju programmu rezultātu visobjektīvāk var novērtēt darba devēji. Līdz ar to kā ceturrtā respondentu grupa pētījumā tika iekļauta darba devēji.

¹⁰ “FIDEA”, SIA. 2018. Augstākās izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas koncepcija. Iegūts no: <http://www.aic.lv/portal/content/files/Augst%C4%81k%C4%81s%20izgl%C4%ABt%C4%ABbas%20kvalit%C4%81tes%20monitoringa%20sist%C4%93mas%20koncepcija.pdf>. [sk.16.11.2020.]

Darba devēju aptaujā derīgas atbildes sniedza 55 respondenti, kuri kopumā sniedza 76 novērtējumus par studiju programmu absolventiem (daļa darba devēju norādīja, ka viņu pārstāvētajā organizācijā ir vairāku sociālā darba jomas studiju programmu absolventi, tādējādi viņi aizpildīja anketas par visām šo absolventu pārstāvētajām studiju programmām). Respondenti tika rekrutēti, nosūtot uzaicinājumus aizpildīt anketas LM Sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā iekļautām organizācijām, pašvaldību sociālajiem dienestiem, bāriņtiesām, kā arī citām organizācijām, kurās strādā sociālie darbinieki. Novērtējumi tika saņemti par 7 mācību iestāžu 15 studiju programmām – neizdevās rekrutēt aptaujai darba devējus, kas nodarbinātu DMK absolventus, kā arī LKA profesionālās maģistra studiju programmas “Karitatīvais sociālais darbs” absolventus. Anketu aizpildes laiks bija no 2020.gada 8.oktobra līdz 21.oktobrim.

Lai nodrošinātu, ka vērtēšanu veic tiešais sociālā darbinieka vadītājs, no vienas iestādes vai organizācijas anketas varēja aizpildīt vairāki respondenti (piemēram, dažādu struktūrvienību vadītāji). Līdz ar to datu svēršana pēc iestādes vai organizācijas lieluma vai arī svaru salāgošana vienas institūcijas respondentiem nebija iespējama.

Tā kā viens respondents varēja aizpildīt anketu par vairāk nekā vienu studiju programmu, kā arī viņa pārstāvētajā iestādē vai organizācijā varēja būt nodarbināts vairāk nekā viens kādas programmas absolvents, tad dati, kas attiecās uz absolventu kompetenču novērtējumu, tika svērti. Tas nozīmē, ka tad, ja respondents norādīja, ka pie viņa strādā vairāk nekā viens konkrētās programmas absolvents, viņa atbilde ieguva absolventu skaitam proporcionālu svaru. Piemēram, ja vienas iestādes vadītājs norādīja, ka pie viņa strādā viens programmas absolvents, bet cits – ka četri, otrā respondenta atbildes uz aprēķinātajiem novērtējumu vidējiem atstāj četras reizes lielāku iespaidu. Dati tika analizēti studiju programmu un programmu līmeņu, kurus beiguši darbinieki, griezumā.

Svari netika piemēroti tiem jautājumiem, kas nebija tieši vienas studiju programmas absolventu kompetenču novērtējumi, bet gan skāra visas programmas vai augstskolas kopumā – šādos gadījumos katram no 55 respondentiem bija vienāds atbilžu svars, bet rezultāti tika analizēti studiju programmu un augstskolu griezumā, kurus, atbildot uz šiem jautājumiem, minēja darba devēju pārstāvji.

Aptaujas jautājumi sadalīt 3 blokos:

- apmierinātība ar jauno darbinieku sagatavotības līmeni (zināšanas, prasmes un kompetences);
- apmierinātība ar darba devēju vajadzību un nozares aktualitāšu integrāciju studiju saturā;
- sadarbība ar studiju procesa un prakses organizētājiem.

Arī darba devēju anketās iekļauta iespēja katru atbildi komentēt, kas ļauj salīdzināt atbildes ne tikai kvantitatīvi, bet arī kvalitatīvi.

Lai nodrošinātu rezultātu salīdzināmību, divi mērķgrupu pāri atbildēja uz līdzīgiem jautājumiem – par absolventu kompetencēm atbildes sniedza gan paši absolventi, gan viņu darba devēji, savukārt studiju programmu novērtējumu sniedza gan studējošie, gan absolventi. Līdz ar to

anketas jautājumi tika veidoti tā, lai tie būtu saprotami abām mērķgrupām un nebūtu pārliedu gari un sarežģīti.

Aptaujas anketas tika aizpildītas vai (papīra formā aizpildīto anketu gadījumā) ievadītas Google Survey Forms izstrādātās anketu formās. Aizpildītās anketas tikai lejuplādētas MS Excel formātā, bet datu apstrāde un analīze notika ar statistiskās analīzes programmas IBM SPSS Statistics 21 palīdzību. Attēlu un tabulu sagatavošanai izmantots MS Excel.

Starpziņojums sastāv no ievada, metodoloģijas apraksta, secinājumiem par pētījumā gūtajām atziņām un rezultātiem saistībā ar pētījuma mērķa sasniegšanu, kā arī 4 nodaļām, kurās aplūkots sociālā darba jomas studiju programmu absolventu kompetenču izvērtējums absolventu un darba devēju skatījumā, balstoties profesiju standartā, kam seko studiju programmu kvalitātes novērtējums studentu un absolventu vērtējumā, kā arī nodarbinātības novērtējums pēc studiju programmu absolvēšanas. Noslēgumā atspoguļots darba devēju un studiju programmu īstenotāju sadarbība studiju programmu pilnveidē, kā arī studiju programmu docētāju apmierinātības izvērtējums.

1. SOCIĀLĀ DARBA JOMAS STUDIJU PROGRAMMU ABSOLVENTU KOMPETENČU IZVĒRTĒJUMS ABSOLVENTU UN DARBA DEVĒJU SKATĪJUMĀ

Profesionālās augstākās izglītības uzdevums ir īstenot padziļinātu zināšanu, prasmju un kompetenču apguvi konkrētā nozarē, nodrošinot izglītības guvēja spēju izstrādāt vai pilnveidot sistēmas, produktus, tehnoloģijas un sagatavot jaunrades, pētnieciskajam un pedagoģiskajam darbam nozarē.

Latvijā profesionālā augstākā izglītība tiek iedalīta divos līmeņos:

- Pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības (koledžas) programmas, kuru noslēgumā iegūst pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības diplomu (ar profesionālo kvalifikāciju).
- Otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmas, kuru noslēgumā iegūst profesionālā bakalaura, profesionālā maģistra diplomu vai profesionālās augstākās izglītības diplomu (ar profesionālo kvalifikāciju).

Pētījuma ietvaros dati analizēti pa izglītības līmeņiem.

1.1.OTRĀ LĪMEŅA PROFESIONĀLĀS AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS SOCIĀLĀ DARBA STUDIJU PROGRAMMU ABSOLVENTU KOMPETENČU IZVĒRTĒJUMS KOMPETENČU GRUPU GRIEZUMĀ

Profesionālo augstākās izglītības studiju programmu saturu Latvijā regulē profesiju standarti, kas aprakstīti Ministru kabineta 2010.gada 18.maija noteikumu Nr.461 pielikumā. Pamatojoties uz vairāku gadu laikā veikto pētījumu rezultātiem, Labklājības ministrijas izveidotā darba grupa projekta „Profesionālā sociālā darba attīstība pašvaldībās” ietvaros 2019. gadā uzsāka sociālā darba profesijas standarta pārskatīšanu, kas saskaņota 2020. gada 14. oktobra Profesionālās izglītības un nodarbinātības trīspusējās sadarbības apakšpadomē.

Jaunajā sociālā darbinieka profesijas standartā izdalītas sociālajam darbiniekam nepieciešamās prasmes un attieksmes, profesionālās zināšanas un kompetences visos trīs prakses līmeņos – sociālā darba ar indivīdiem un ģimenēm veikšanai, sociālā darba kopienā īstenošanai, kā arī sociālās politikas izstrādāšanai un īstenošanai. Profesijas standartā identificētas gan profesionālās, gan vispārējās zināšanas un kompetences.

Izstrādājot anketas jautājumus tika ievēroti vairāki aspekti:

- Uz pētījuma izstrādes brīdi studiju programmu saturs balstīts profesijas standartā, kas aprakstīts Ministru kabineta 2010.gada 18.maija noteikumu Nr.461 pielikumā, un nav korekti tās vērtēt pēc jaunajiem standartiem, kuri vēl ir projekta stadijā.
- Tajā pašā laikā, jaunā profesijas standarta izstrādē un izvērtēšanā iesaistītas arī mācību iestādes, kuras jau ir zinošas par plānotajām izmaiņām standartā. Tā kā tās gatavojas

studiju virzienu akreditācijai, tad šobrīd jau plāno studiju programmas, to saturu atbilstoši jaunajam standartam.

Līdz ar to rodas dilemma: nav korekti vērtēt studiju programmas atbilstoši projekta stadijā esošam profesijas standartam, tai pašā laikā nav jēgpilni, izteikt secinājumus un rekomendācijas, kuras nebūs vairs aktuālas pēc jaunā profesijas standarta pieņemšanas. Rezultātā tika izanalizēti abi profesiju standarti un apkopotas tajos minētās kopīgās kompetences, par pamatu ņemot jaunā standarta struktūru. Tā kā, pētījumu uzsākot, jaunais profesijas standarts vēl nebija izstrādāts, tad analizēts tika tā projekts, kas apstiprināts ar Izglītības un zinātnes ministrijas 2002. gada 6. jūnija rīkojumu Nr. 351.

Rezultātā tika izveidotas 7 sociālā darbinieka kompetenču grupas:

1. kompetences sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm;
2. kompetences sociālajā darbā kopienā;
3. kompetences sociālā politikas izstrādāšanā un īstenošanā;
4. vispārējās kompetences;
5. kompetences sociālā darbinieka profesionālās ētikas normu ievērošanā;
6. kompetences sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšanā;
7. profesionālās kompetences uzturēšanas un pilnveides prasmes.

Pirmie anketu jautājumu bloki par kompetencēm atbilst sociālā darba prakses līmeņiem (sociālā darba ar indivīdiem un ģimenēm veikšanai, sociālā darba kopienā īstenošanai, kā arī sociālās politikas izstrādāšanai un īstenošanai), kas jaunajā profesijas standartā apkopotas kā sociālā darbinieka profesionālās zināšanas un kompetences. Anketās uzdotajos jautājumos šīs kompetences tiek saturiski atvērtas kā zināšanas, spējas, prasmes vai attieksmes, piedāvājot respondentiem konkrēti norādīt, kāds tieši rezultāts ir iegūts studiju programmā. Savukārt zināšanas un prasmes sociālā darbinieka profesionālās ētikas normu ievērošanā, sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšanā, kā arī profesionālās kompetences uzturēšanas un pilnveides prasmes, kas profesijas standartā apkopotas vienā grupā, kā vispārējās prasmes, pētījumā izdalītas atsevišķi. Šīs trīs kompetenču grupas nav saistītas ar kādu no sociālā darba prakses līmeņiem, bet caurvij tos visus un ļauj respondentiem vieglāk uztvert kompetences kopējo saturu. Tāpat šīs kompetences izdalītas atsevišķi no vispārējām kompetencēm, jo tās minētas profesijas standartā, kas bija spēkā laikā, kad aptaujātie absolventi studējuši sociālo darbu. Katra no kompetenču grupām sastāv no dažādām spējām, zināšanām, attieksmēm un prasmēm, kuras minētas abos sociālā darbinieka profesijas standartos. Veidojot anketas jautājumus, ņemta vērā arī darba devēju spēja atpazīt darbinieka apgūto kompetenču līmeni, ko var novērot konkrētu profesionālo funkciju, uzdevumu, sociālā darbinieka lomu izpildē un sadarbības ar klientu veidošanā un sasniegtajos rezultātos. Vēl viens no ierobežojošiem faktoriem kompetenču saraksta izveidē bija anketas garums, līdz ar to arī tās aizpildes ilgums.

Pētījuma metodoloģijas ietvarā ir svarīgi norādīt uz „**kompetences**” jēdziena lietojumu aptaujas anketās. Lai ievērotu Sociālā darbinieka profesiju standartā noteikto kompetenču dalījumu, kā arī, ņemot vērā to, ka respondentu zināšanas un izpratne par akadēmisko terminu saturiski

pareizo lietošanu var būt visai atšķirīga, tad anketās uzdotajos jautājumos atsevišķi nav izdalīti „kompetenci” veidojošie komponenti – zināšanas, prasmes un attieksme –, bet pārsvarā lietots viens jēdziens „spēja”, ar to saprotot, ka spēja kaut ko darīt iekļauj gan zināšanu un prasmju, gan attieksmju un gatavības darboties komponenti.

Lai nodrošinātu iespēju salīdzināt darba devēju un absolventu viedokli, anketu jautājumi abām mērķa grupām ietver vienas un tās pašas kompetences. Tāpat analīze veikta pa izglītības līmeņiem, atsevišķi aplūkojot maģistra studiju līmeni, kurā iekļautas šādas studiju programmas:

1. RSU maģistra studiju programma "Sociālais darbs".
2. LU maģistra studiju programma "Sociālais darbs".
3. BSA maģistra studiju programma "Sociālais darbs".
4. LiepU maģistra studiju programma "Sociālais darbinieks".
5. LKA maģistra studiju programma "Karitatīvais sociālais darbs".

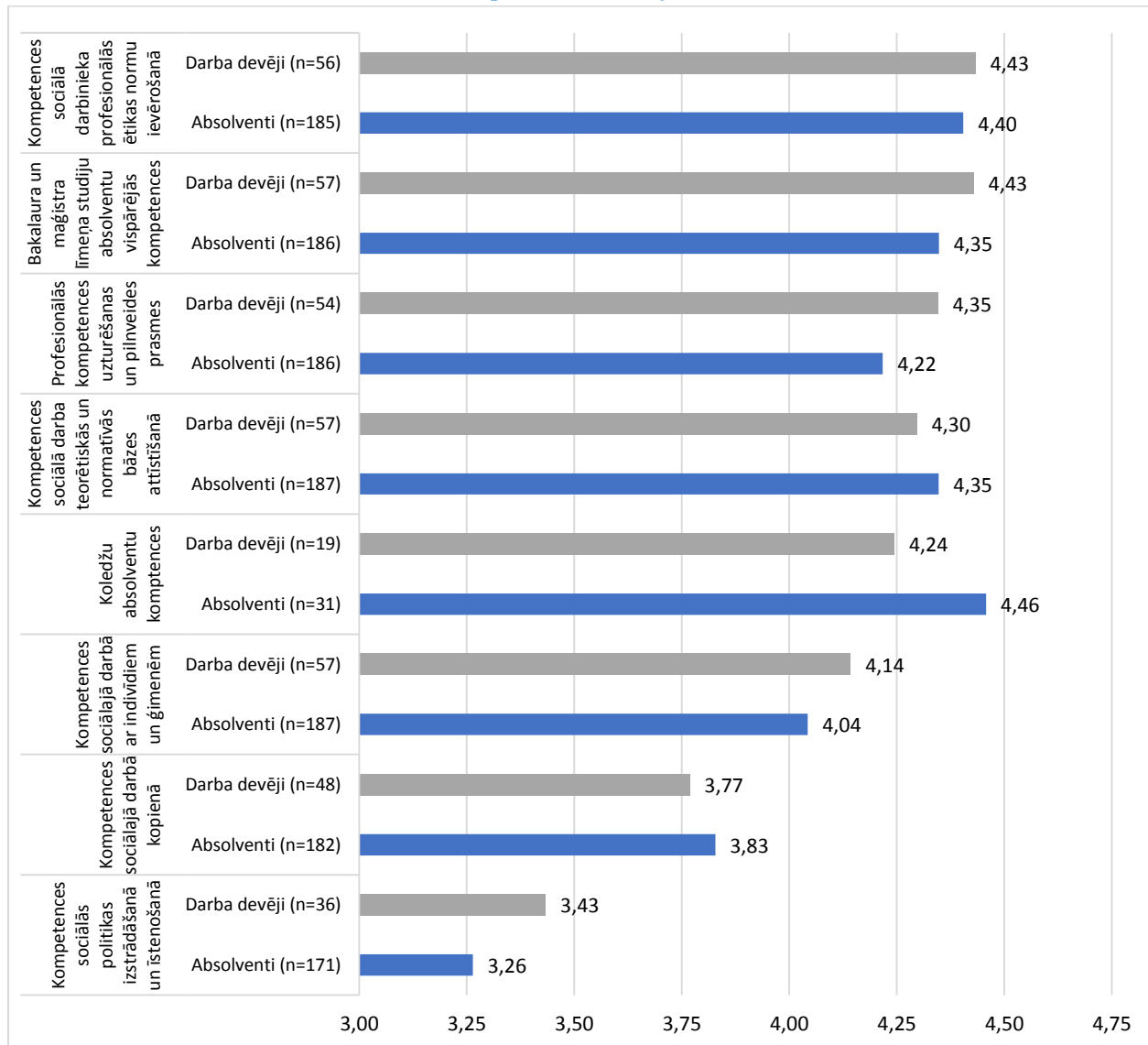
Bakalaura studiju programmas:

1. RSU bakalaura studiju programma "Sociālais darbs".
2. LU bakalaura studiju programma "Sociālais darbs".
3. LKA bakalaura studiju programma "Karitatīvais sociālais darbs".
4. LiepU bakalaura studiju programma "Sociālais darbinieks".
5. LKA 2.līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma "Sociālais darbs".
6. BSA bakalaura studiju programma "Sociālais darbs".
7. RTA bakalaura studiju programma "Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija".

Analizējot darba devēju un absolventu novērtējumu par studiju laikā iegūtajām sociālā darbinieka kompetencēm (skat. 1.1.attēlu), redzams, ka gandrīz visas kompetenču grupas 2. līmeņa studiju programmu absolventi vērtē nedaudz zemāk nekā darba devēji, kas varētu liecināt par to, ka viņi ir izjutuši zināšanu un/ vai prasmju trūkumu ikdienas darbā, bet raduši risinājumu. Līdz ar to darba devējs nav pamanījis šo kompetenču trūkumu.

Viszemāk novērtētās grupas ir – kompetence sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm, kompetence sociālajā darbā kopienā un kompetences sociālās politikas izstrādāšanā un īstenošanā. Savukārt visdrošāk jaunie sociālie darbinieki jūtas profesionālās ētikas normu ievērošanā.

1.1. attēls. Apkopots otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu absolventu kompetenču novērtējums

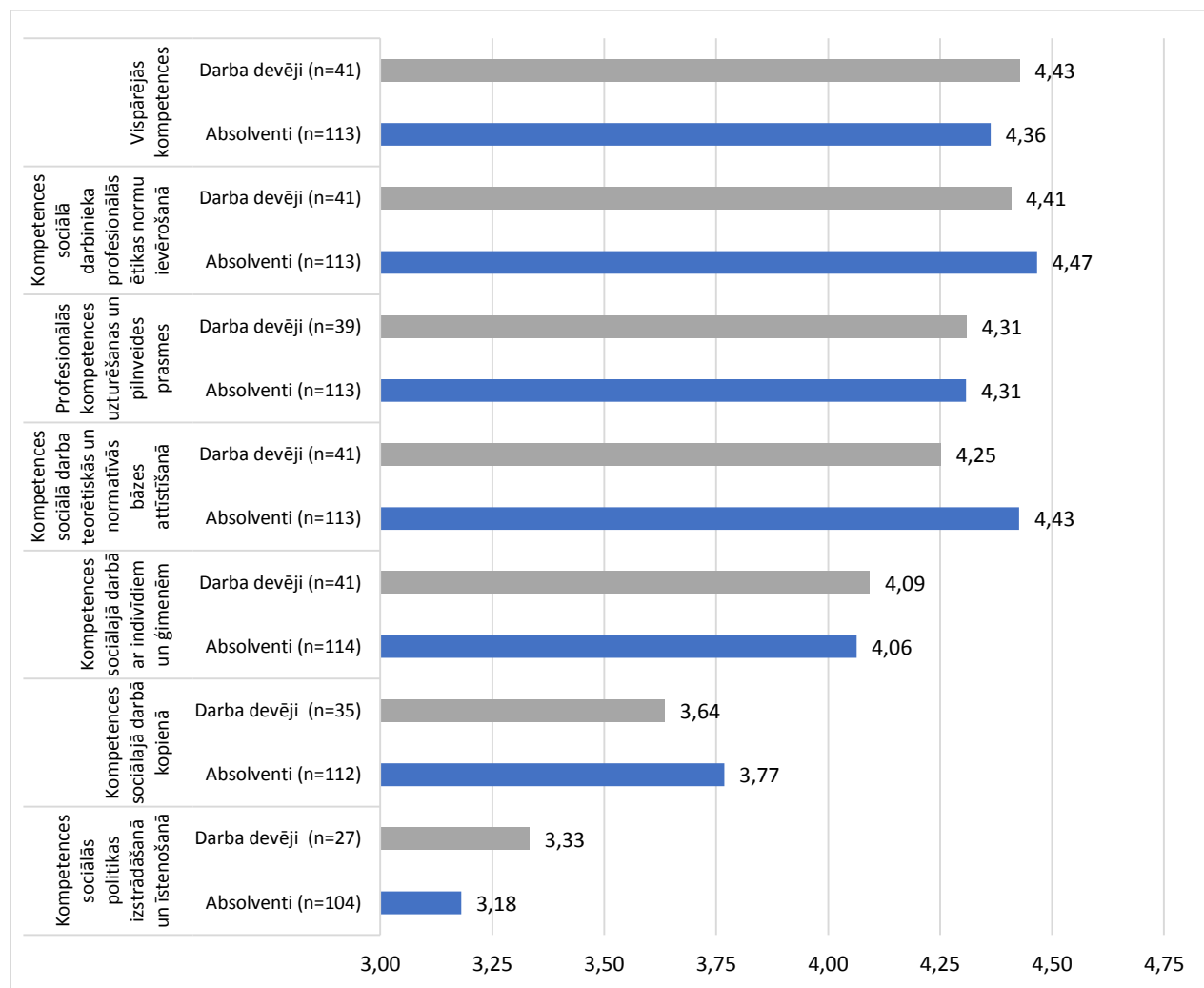
Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

Salīdzinot maģistra studiju programmu un bakalaura studiju programmu absolventu kompetenču novērtējumu (skat. 1.2. un 1.3. attēlu), redzams, ka gan vieni, gan otri pamata kompetenču grupas novērtē līdzīgi. Interesanti, ka darba devēji maģistru kompetences vērtē augstāk nekā bakalaura studiju programmu absolventu kompetences, savukārt paši maģistri savas iegūtās kompetences lielākoties vērtē zemāk nekā bakalauri, kas visdrīzāk apliecina to, ka, iegūstot aizvien jaunas zināšanas, mēs saprotam, cik daudz patiesībā nezinām. **Šis fakts jāņem vērā arī, vērtējot studiju programmas, jo, iegūstot aizvien jaunas zināšanas, cilvēks kļūst kritiskāks pret to, ko apguvis, un vēl jo vairāk pret to, ko nav apguvis, ko gribētu vēl apgūt.**

Tai pašā laikā jāņem vērā, ka maģistra studiju programmās studenti tiek uzņemti arī bez iepriekšējas sociālā darbinieka izglītības, līdz ar to sociālā darba profesiju apgūst tikai vienā vai, labākajā gadījumā, divos studiju gados (kā kurā studiju programmā).

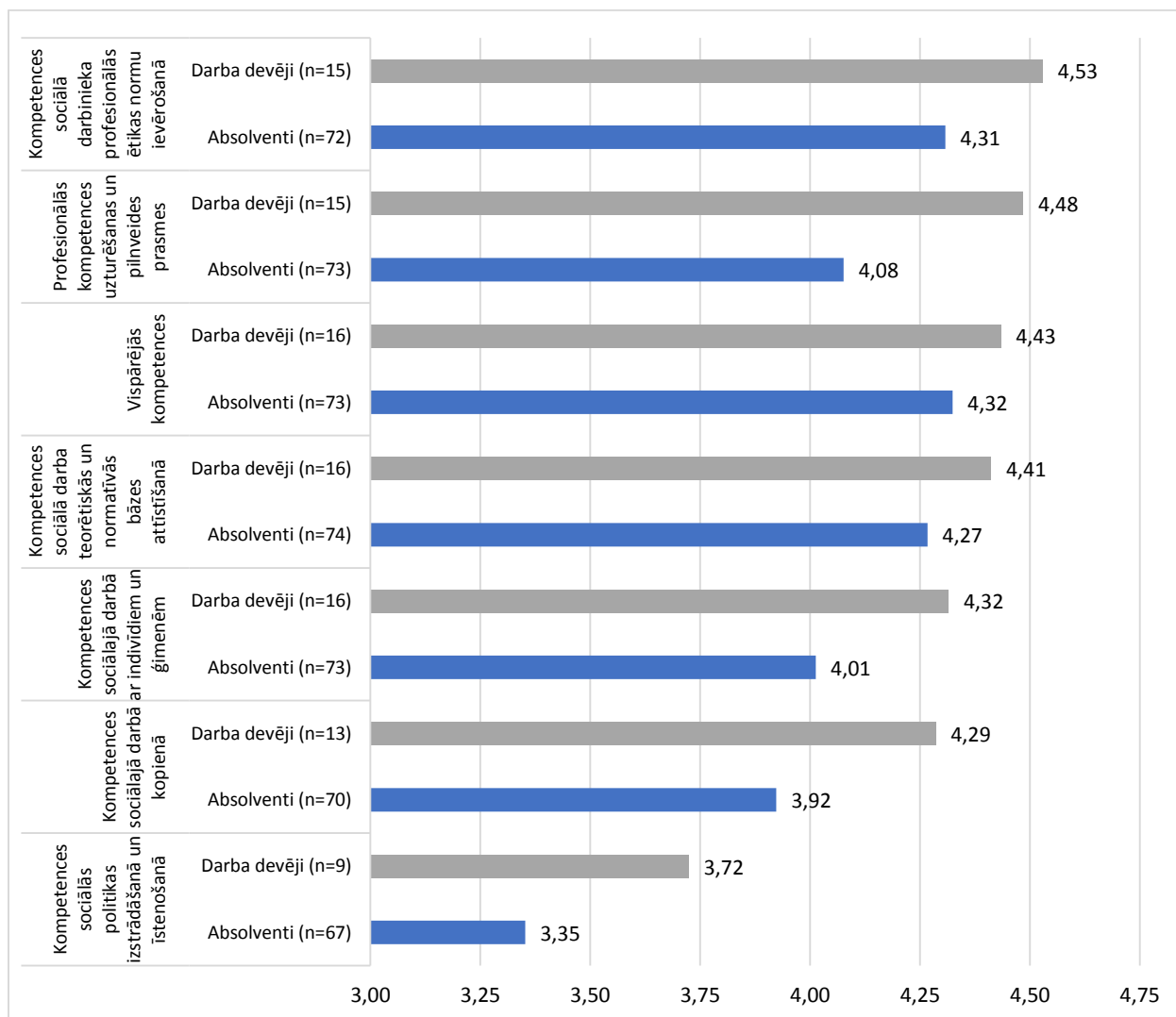
Maģistri jūtas kompetentāki sociālajā darbā kopienā, kā arī sociālās politikas izstrādāšanā un īstenošanā, kas arī ir loģiski, jo, analizējot studiju programmu saturu, redzams, ka tieši maģistra studiju programmās tiek likts uzsvars uz šīm kompetencēm.

1.2. attēls. Apkopots bakalaura studiju programmu absolventu kompetenču novērtējums

Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

1.3. attēls. Apkopots maģistra studiju programmu absolventu kompetenču novērtējums

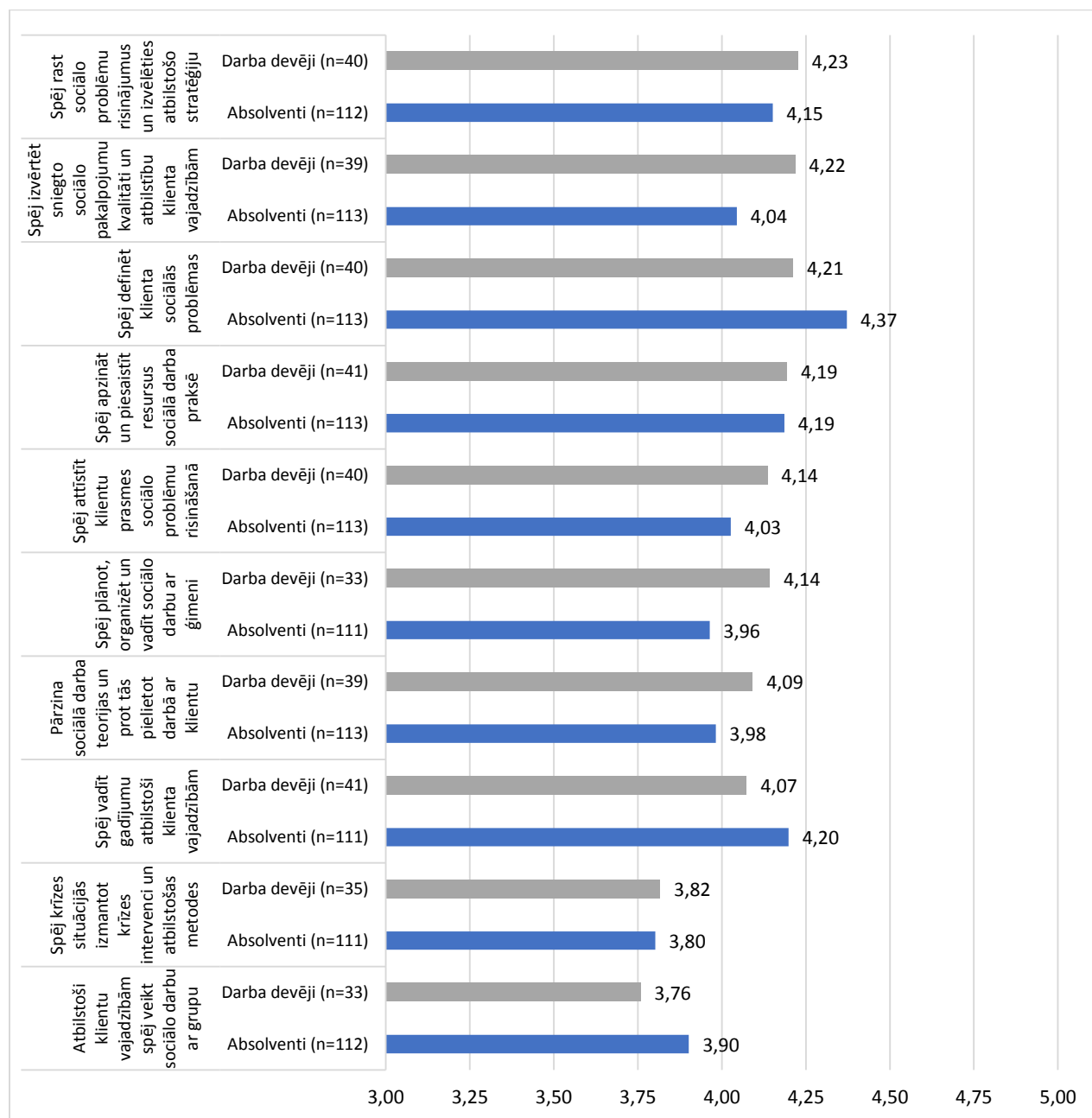
Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

Turpinājumā detalizētāk aplūkotas visas kompetenču grupas, analizējot tajās ietilpstošo kompetenci veidojošo komponentu novērtējumu. Kā pirmās analizētas absolventu kompetences sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm. Šajā grupā iekļautas šādas 11 kompetences (zināšanas, prasmes un attieksmes):

- 1) spēja definēt klienta sociālās problēmas;
- 2) spēja rast sociālo problēmu risinājumus un izvēlēties atbilstošo stratēģiju;
- 3) spēja vadīt gadījumu atbilstoši klienta vajadzībām;
- 4) pārzina sociālā darba teorijas un prot tās pielietot darbā ar klientu;
- 5) spēja attīstīt klientu prasmes sociālo problēmu risināšanā;
- 6) spēja apzināt un piesaistīt resursus sociālā darba praksē;
- 7) spēja plānot, organizēt un vadīt sociālo darbu ar ģimeni;
- 8) spēja veikt sociālo darbu ar grupu atbilstoši klienta vajadzībām;

- 9) spēja krīzes situācijās izmantot krīzes intervenci un atbilstošas metodes;
- 10) spēja izvērtēt sniegto sociālo pakalpojumu kvalitāti un atbilstību klienta vajadzībām;
- 11) spēja veikt sociālo darbu ar gadījumu, izmantojot psihosociālo konsultēšanu (šī kompetence tika vērtēta tikai maģistratūras studentiem).

1.4. attēls. Bakalaura studiju programmu absolventu kompetenču sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm novērtējums

Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

Kā redzams 1.4.attēlā, bakalaura studiju absolventi visaugstāk vērtē apgūtās kompetences klienta sociālo problēmu definēšanā, kam seko prasme vadīt un piesaistīt resursus. Visvairāk zināšanu un prasmju bakalaura studiju absolventiem (pēc viņu pašu sniegtā vērtējuma) trūkst krīzes intervencē, sociālajā darbā ar grupu, kā arī sociālajā darbā ar ģimeni. Analizējot studiju programmu aprakstus, redzams, ka šo prasmju attīstīšanai kopumā atvēlēts neliels kredītpunktu skaits. Šāds vērtējums varētu liecināt arī par tēmas sadrumstalotību, iekļaujot šos jautājumus dažādos studijuursos/moduļos, saturiskās sasaistes trūkumu, kas nerada studentos kopējo izpratni par individu un ģimeni kā sistēmām. Līdz ar to – lai arī tēmai tiek pievērsta lielāka uzmanība, tā netiek teorētiski padziļināti analizēta un iegūto zināšanu līmenis ir virspusējs.

Arī darba devēji viszemāk vērtē bakalaura studiju absolventu prasmes krīzes intervencē un spēja veikt sociālo darbu ar grupu. Šīs kompetences arī sociālie darbinieki savā ikdienas darbā izmanto mazāk nekā pārējās. Darba devēji visaugstāk vērtē absolventu spēju atrast sociālo problēmu risinājumus un izvēlēties atbilstošo stratēģiju, izvērtēt sniegto sociālo pakalpojumu kvalitāti un atbilstību klienta vajadzībām, kā arī definēt klienta sociālās problēmas.

Salīdzinot darba devēju un absolventu viedokli, redzams, ka tas kopumā ir līdzīgs, lai arī paši absolventi savas kompetences pārsvarā vērtē zemāk nekā darba devēji.

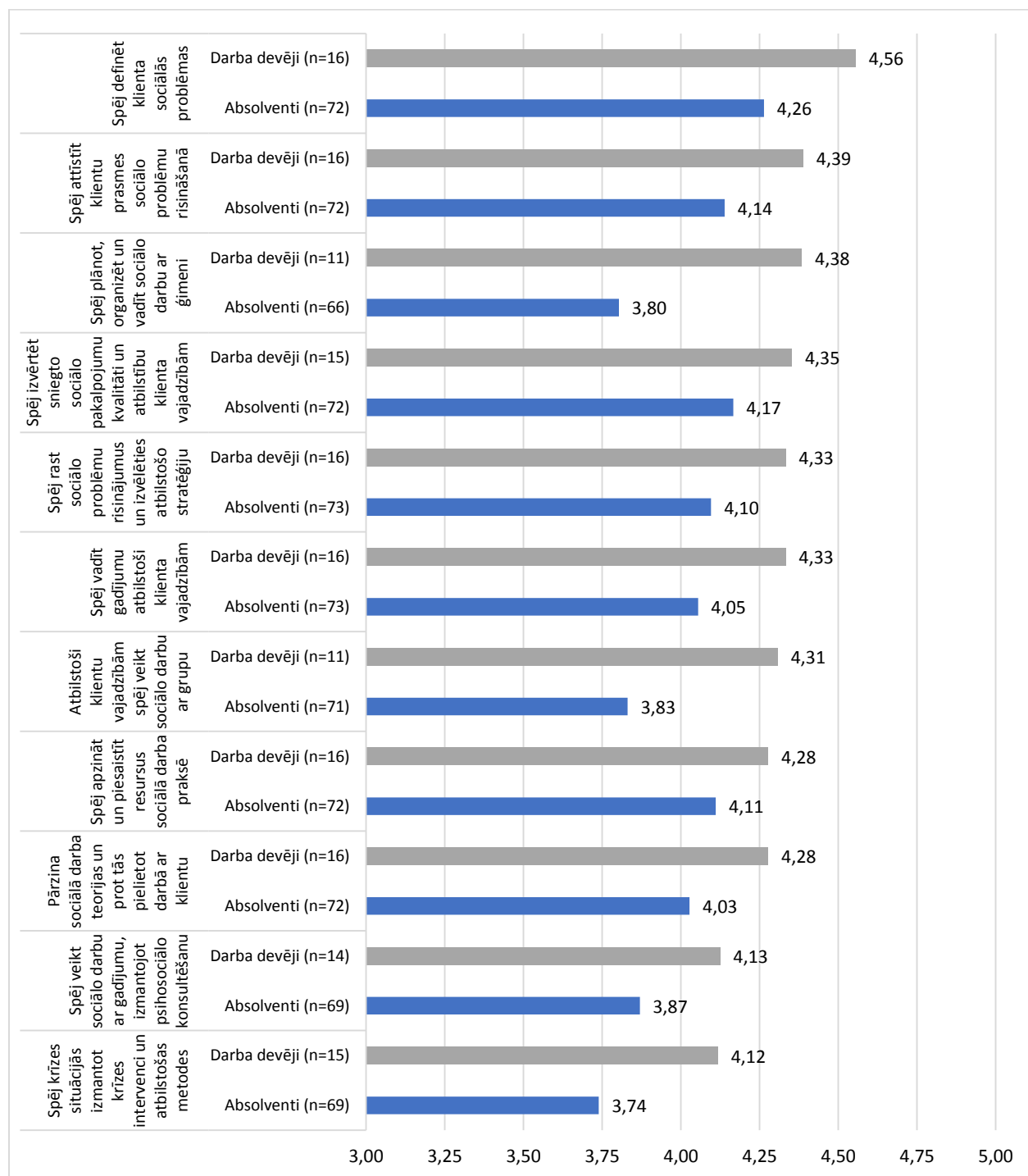
Darba devēji augstāk novērtē maģistra studiju programmu absolventu kompetenci sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm nekā bakalaura studiju programmu absolventu kompetenci. Savukārt paši maģistri savas kompetences pārsvarā vērtē zemāk nekā bakalaura studiju programmu absolventi.

Arī maģistri tāpat kā bakalaura studiju programmas absolventi norāda, ka visvairāk zināšanu un prasmju viņiem trūkst krīzes intervencē, sociālajā darbā ar grupu, kā arī sociālajā darbā ar ģimeni (skat.1.5.attēlu). Interesanti, ka darba devēji maģistru spēju plānot, organizēt un vadīt sociālo darbu ar ģimeni vērtē ļoti augstu. Šāda pretruna varētu būt skaidrojama ar maģistratūrā uzņemto studentu atšķirīgo iepriekšējo zināšanu un prasmju bāzi, kad absolvents, iespējams, iepriekš apguvis bakalauru studiju programmu citā nozarē, līdz ar to nav teorētisko pamatzināšanu sociālajā darbā. Pēc maģistrantūras absolvēšanas sociālais darbinieks labāk orientējās tajās kompetencēs, kuras apgūtas maģistra studiju programmas ietvaros (tai skaitā spējas plānot, organizēt, vadīt). Iespējams, maģistriem ar pamatbāzes zināšanām radniecīgās nozarēs (piemēram, pedagogijā, psiholoģijā) ir vieglāk līdzsvarot trūkstošās zināšanas sociālā darba praksē nekā citu nozaru/jomu pārstāvjiem.

Darba devēju un maģistra programmu absolventu vērtējums par vislabāk apgūtajām kompetencēm ir līdzīgs. Pirmajā vietā tiek minētas prasmes definēt klienta sociālās problēmas, kur visspēcīgākie ir arī bakalaura studiju absolventi. Tad seko spēja attīstīt klientu prasmes sociālo problēmu risināšanā, kā arī spēja izvērtēt sniegto sociālo pakalpojumu kvalitāti un atbilstību klienta vajadzībām.

Ja salīdzina darba devēju un maģistra studiju programmu absolventu novērtējumus, tad redzams, ka absolventi ir daudz kritiskāki par apgūtajām kompetencēm.

1.5. attēls. Maģistra studiju programmu absolventu kompetenču sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm novērtējums

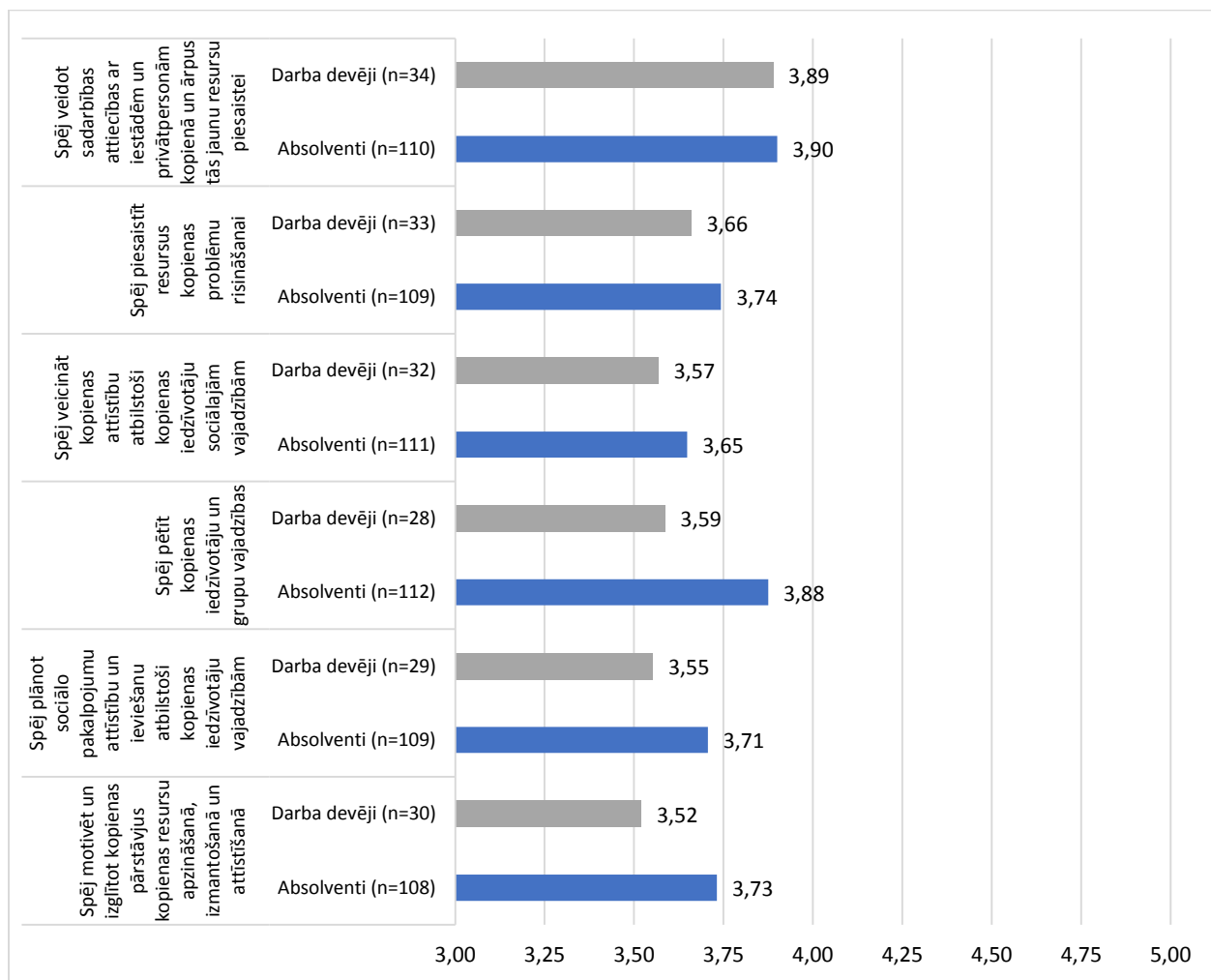
Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

Kā nākamā grupa analizētas kompetences sociālajā darbā kopienā, kurā iekļautas šādas kompetences (spējas, prasmes un zināšanas):

- 1) spēja pētīt kopienas iedzīvotāju un grupu vajadzības;

- 2) spēja motivēt un izglītēt kopienas pārstāvjus kopienas resursu apzināšanā, izmantošanā un attīstīšanā;
- 3) spēja plānot sociālo pakalpojumu attīstību un ieviešanu atbilstoši kopienas iedzīvotāju vajadzībām;
- 4) spēja piesaistīt resursus kopienas problēmu risināšanai;
- 5) spēja veidot sadarbības attiecības ar iestādēm un privātpersonām kopienā un ārpus tās jaunu resursu piesaistei;
- 6) spēja veicināt kopienas attīstību atbilstoši kopienas iedzīvotāju sociālajām vajadzībām.

1.6. attēls. Bakalaura studiju programmu absolventu kompetenču sociālajā darbā kopienā novērtējums

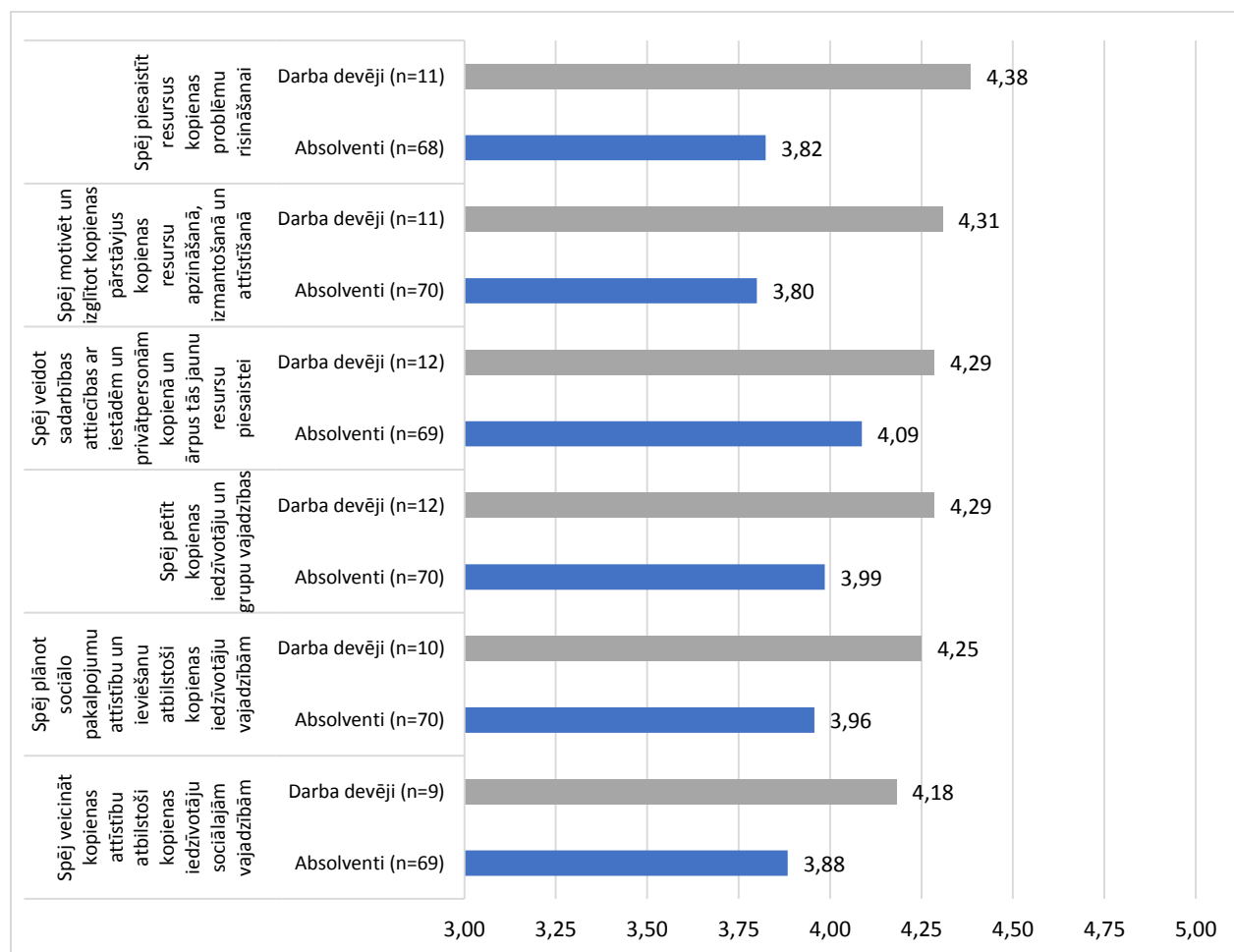
Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

Darba devēji, kā redzams 1.6.attēlā, šīs grupas kompetences vērtē zemāk nekā paši bakalaura studiju programmu absolventi. Gan absolventi, gan darba devēji norāda, ka vislabāk attīstītas ir spējas veidot sadarbības attiecības ar iestādēm un privātpersonām kopienā un ārpus tās jaunu resursu piesaistei. Kā nākamo vislabāk apgūto prasmi absolventi min spēju pētīt kopienas iedzīvotāju un grupu vajadzības, kas varētu būt saistīts ar to, ka salīdzinoši nesēni izstrādājuši

bakalaura un kvalifikācijas darbus. Ja absolventi jūtas diezgan kompetenti motivēt un izglītot kopienas pārstāvjus kopienas resursu apzināšanā, izmantošanā un attīstīšanā, tad darba devēji uzskata, ka šī kompetence attīstīta visvājāk. Absolventiem visvājākās šķiet spējas veicināt kopienas attīstību atbilstoši kopienas iedzīvotāju sociālajām vajadzībām, kuras arī darba devēji vērtē diezgan zemu.

Analizējot maģistru kompetenču vērtējumus, atkal redzams, ka darba devēji tās vērtē augstāk nekā paši absolventi (skat.1.7.attēlu). Ja studiju laikā apgūtās kompetences sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm maģistri vērtēja zemāk nekā bakalaura studiju programmu absolventi, tad kompetences sociālajā darbā kopienā viņi vērtē augstāk, kā jau iepriekš minēts, varētu būt skaidrojams ar to, ka lielai daļai maģistra studiju programmu uzsvars likts uz sociālā darba kopienā apguvi. Darba devēji visaugstāk novērtē maģistru spējas piesaistīt resursus kopienas problēmu risināšanai, ko augstu vērtējuši arī bakalaura studiju programmu darba devēji, tai pašā laikā paši maģistra programmu absolventi šīs prasmes vērtē kā vāji apgūtas.

1.7. attēls. Maģistra studiju programmu absolventu kompetenču sociālajā darbā kopienā novērtējums

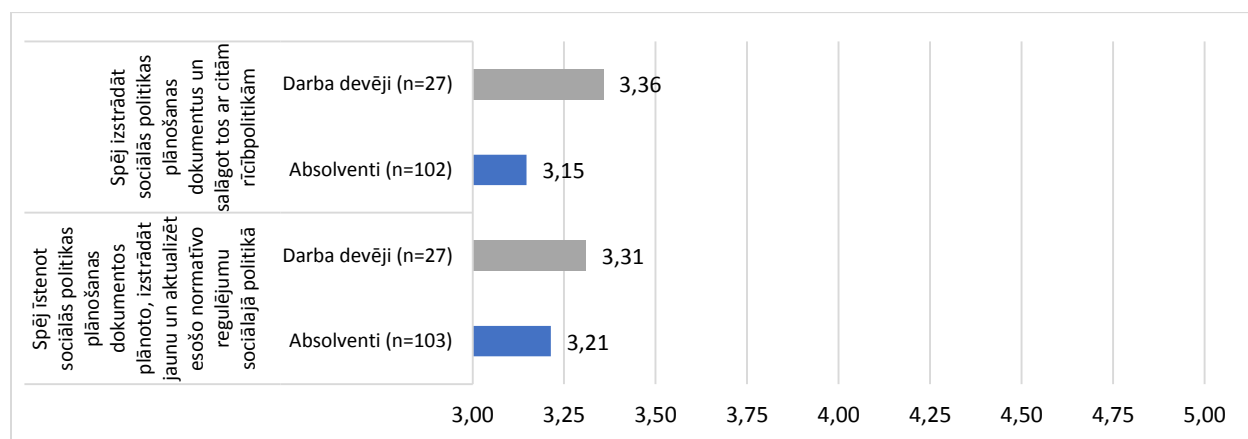

Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

Nākamā grupa ir kompetence sociālās politikas izstrādāšanā un īstenošanā, kura kopumā vērtēta kā visvājāk apgūta. Šajā grupā iekļautas šādas spējas, prasmes un zināšanas:

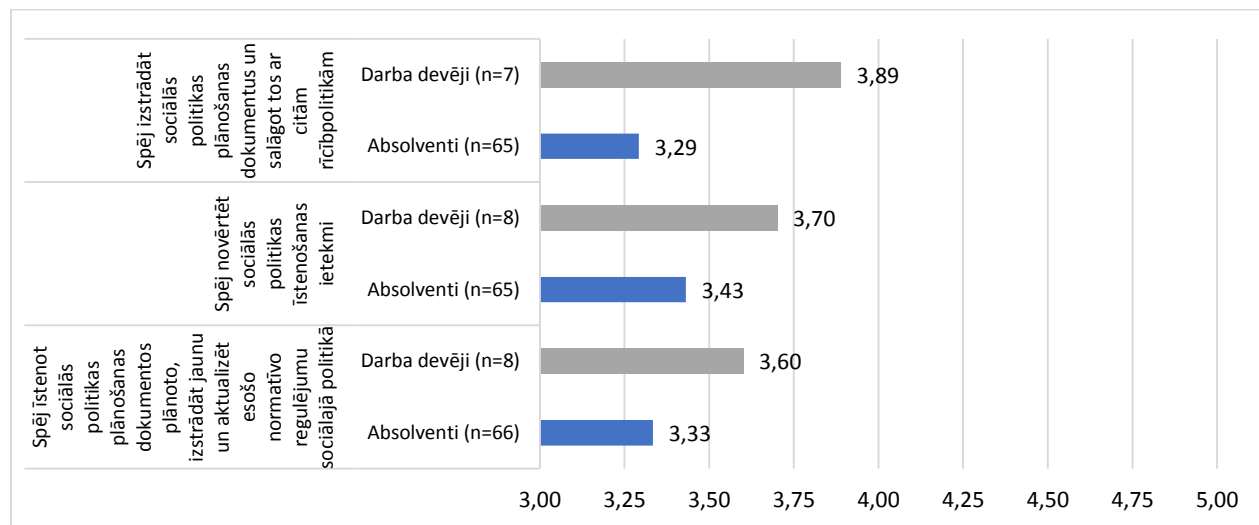
- 1) spēja izstrādāt sociālās politikas plānošanas dokumentus un salāgot tos ar citām rīcībpolitikām;
- 2) spēja īstenot sociālās politikas plānošanas dokumentos plānoto, izstrādāt jaunu un aktualizēt esošo normatīvo regulējumu sociālajā politikā;
- 3) spēja novērtēt sociālās politikas īstenošanas ietekmi (šī kompetence tika vērtēta tikai maģistratūras absolventiem).

1.8. attēls. Bakalaura studiju programmu absolventu kompetenču sociālās politikas izstrādāšanā un īstenošanā novērtējums

Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

1.9. attēls. Maģistra studiju programmu absolventu kompetenču sociālās politikas izstrādāšanā un īstenošanā novērtējums

Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

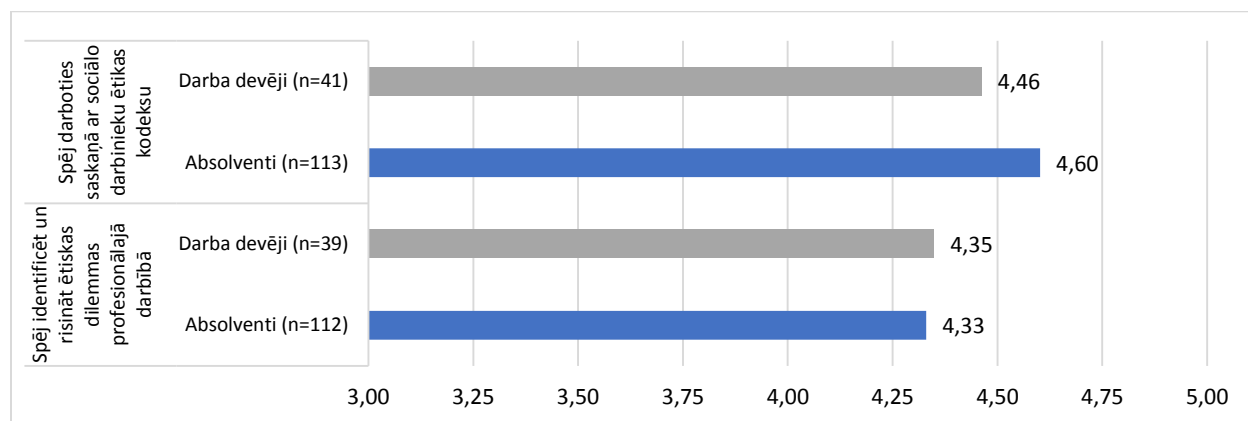
Kā redzams 1.8. un 1.9.attēlā, darba devēji šo sociālo darbinieku kompetenci vērtē augstāk nekā paši absolventi, taču te maģistra studiju programmu absolventi savas zināšanas un prasmes vērtē augstāk par bakalaura studiju programmu absolventiem. Ja darba devēji uzskata, ka sociālie darbinieki ir kompetentāki izstrādāt sociālās politikas plānošanas dokumentus un salāgot tos ar citām rīcībpolitikām, tad absolventi augstāk vērtē savu spēju īstenot sociālās politikas plānošanas dokumentos plānoto, izstrādāt jaunu un aktualizēt esošo normatīvo regulējumu sociālajā politikā.

Darba devēji un absolventi kā vislabāk apgūto min kompetenci sociālā darbinieka profesionālās ētikas normu ievērošanā. Šajā grupā iekļautas šādas spējas:

- 1) spēja darboties saskaņā ar sociālo darbinieku ētikas kodeksu;
- 2) spēja identificēt un risināt ētikas dilemmas profesionālajā darbībā.

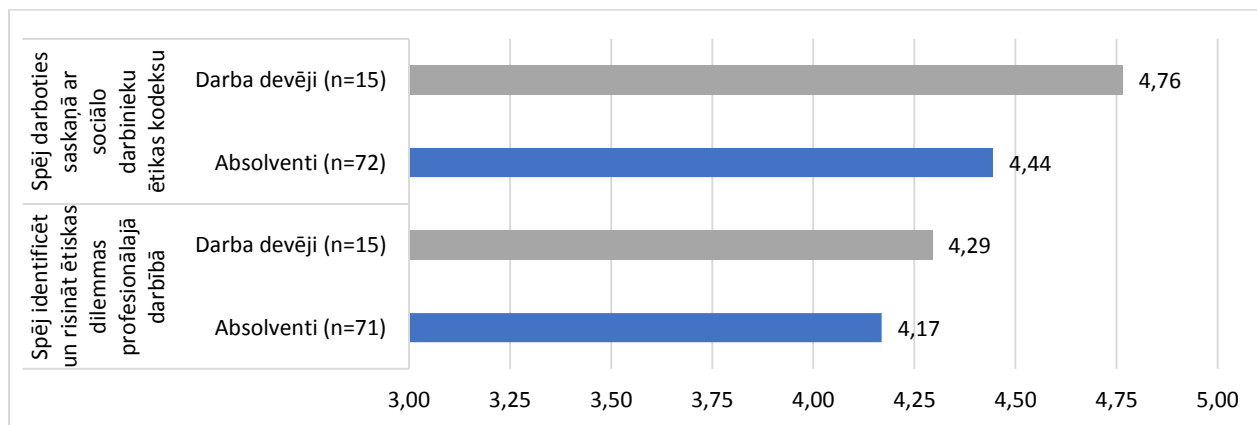
Kā redzams 1.10. un 1.11.attēlā, darba devēji pārsvarā šo sociālo darbinieku kompetenci vērtē augstāk nekā paši absolventi, savukārt maģistra studiju programmu absolventi savas spējas vērtē augstāk par bakalaura studiju programmu absolventiem. Visas respondentu grupas ir vienotas, ka attīstītākas ir darbinieku spējas darboties saskaņā ar sociālo darbinieku ētikas kodeksu nekā spēja identificēt un risināt ētikas dilemmas profesionālajā darbībā. Šeit jāmin, ka vairāki sociālā darba studiju programmu direktori intervijās norāda, ka arī studiju procesā studenti tiek mudināti ievērot ētikas normas un, risinot studentu savstarpējās problēmas, tās tiek aplūkotas ētikas kodeksa kontekstā.

1.10. attēls. Bakalaura studiju programmu absolventu kompetenču sociālā darbinieka profesionālās ētikas normu ievērošanā novērtējums

Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

1.11. attēls. Maģistra studiju programmu absolventu kompetenču sociālā darbinieka profesionālās ētikas normu ievērošanā novērtējums

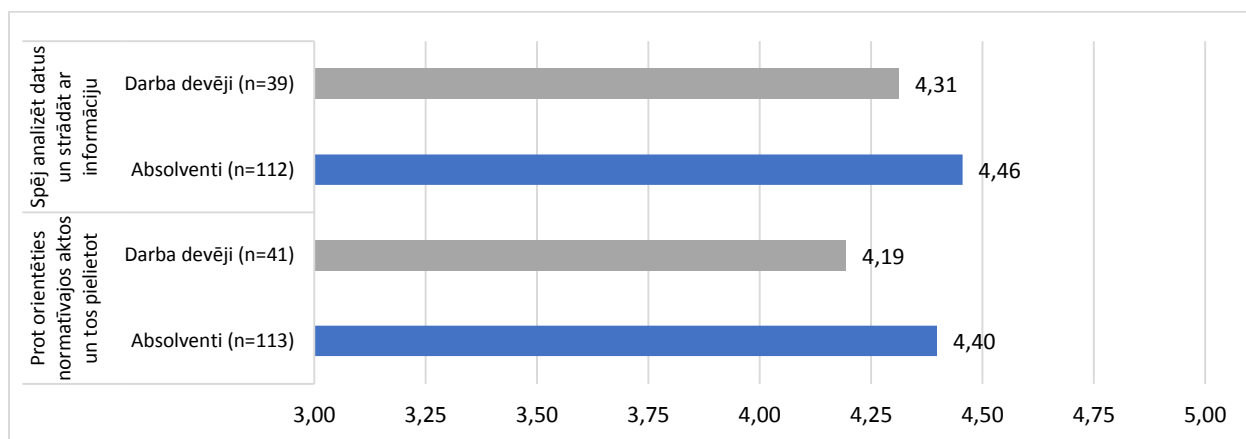
Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

Kā nākamā tika analizēta sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšanas kompetence. Šajā grupā iekļautas šādas zināšanas, prasmes un spējas:

- 1) spēja analizēt datus un strādāt ar informāciju;
- 2) prasmes orientēties normatīvajos aktos un tos pielietot;
- 3) spēja pētīt un analizēt sociālā darba praksi un pārņemt pierādījumos balstītu labo praksi (šīs zināšanas vērtētas tikai maģistrantūras absolventiem).

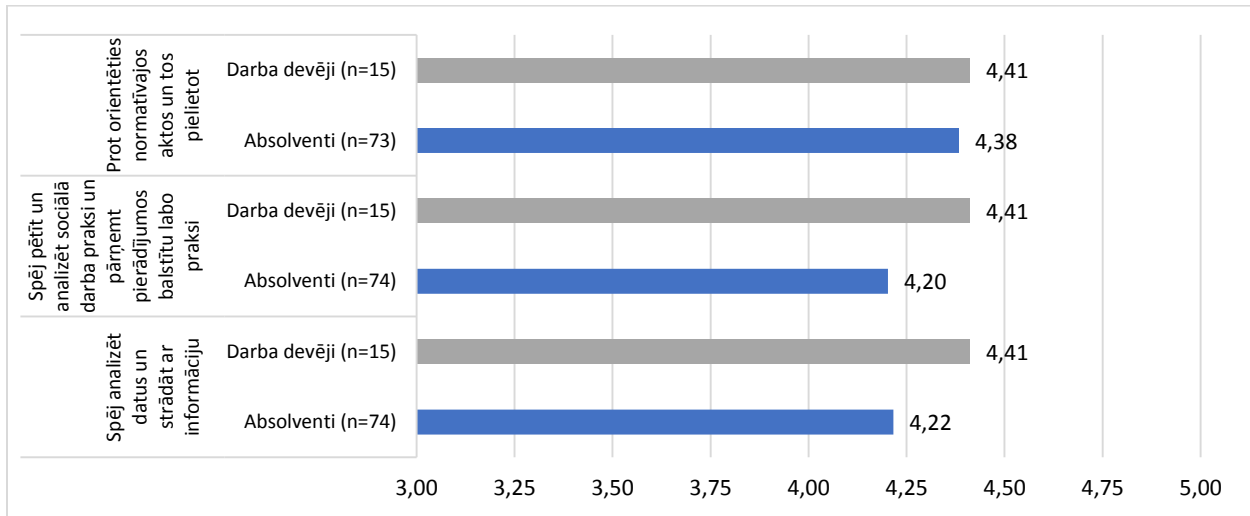
Kā redzams 1.12. un 1.13.attēlā, darba devēji maģistru kompetences vērtē augstāk par bakalaura studiju programmu absolventu kompetencēm. Tai pašā laikā paši maģistra studiju programmu absolventi savas kompetences šajā grupā vērtē zemāk nekā bakalaura studiju programmu absolventi, neskatoties uz to, ka šai kompetencei tomēr lielāka uzmanība veltīta tieši maģistra studiju programmās.

1.12. attēls. Bakalaura studiju programmu absolventu kompetenču sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšanā novērtējums

Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

1.13. attēls. Maģistra studiju absolventu kompetenču sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšanā novērtējums

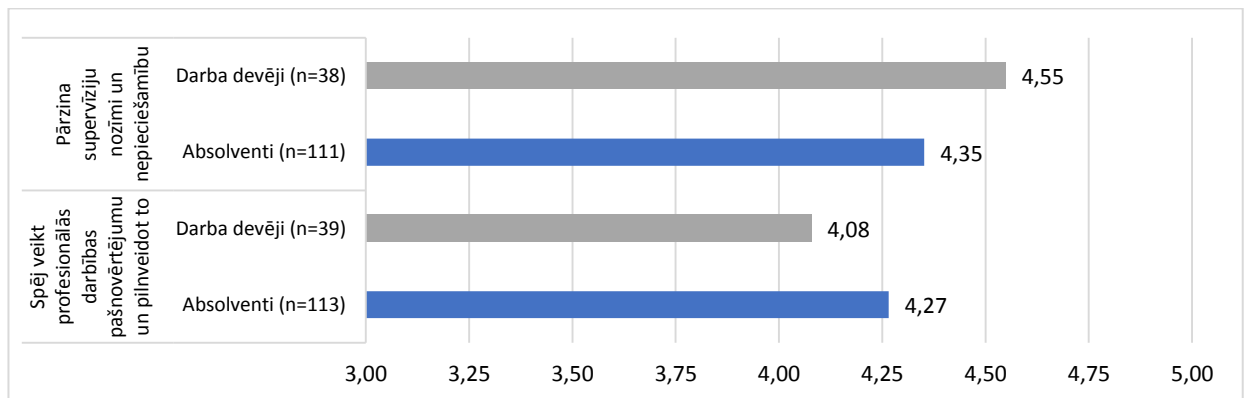
Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

Kompetenču grupā par profesionālās kompetences uzturēšanu un pilnveidi iekļautas divas komponentes:

- 1) spēja veikt profesionālās darbības pašnovērtējumu un pilnveidot to;
- 2) pārzina supervīziju nozīmi un nepieciešamību.

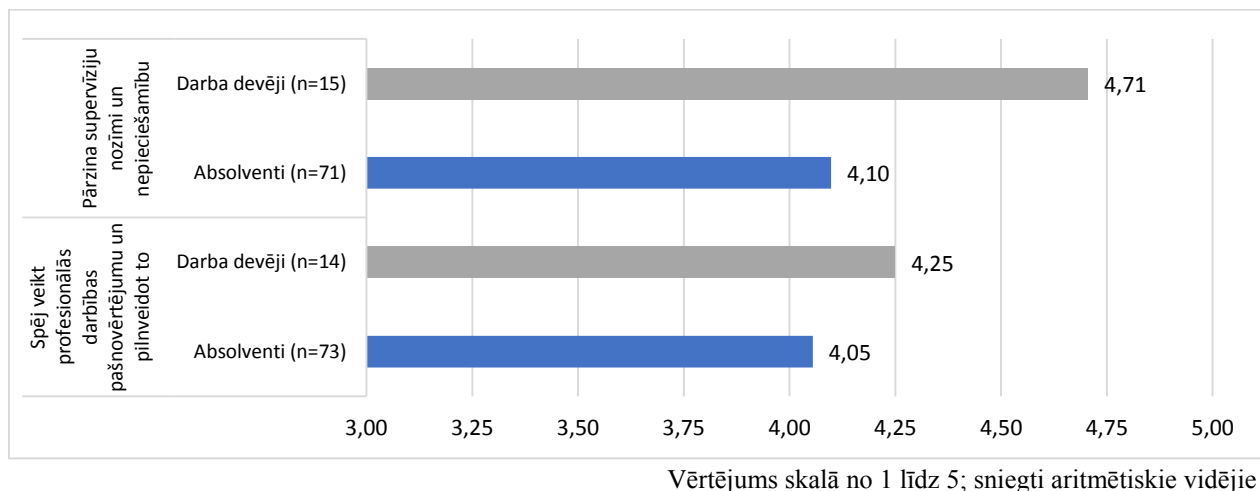
Kā redzams 1.14. un 1.15.attēlā, līdzīgi kā iepriekš darba devēji maģistru kompetences vērtē augstāk nekā bakalaura studiju programmu absolventu kompetenci. Tai pašā laikā, paši maģistra studiju programmu absolventi savu kompetenci šajā grupā vērtē zemāk nekā bakalaura studiju programmas absolventi. Visas respondentu grupas augstāk vērtē sociālo darbinieku zināšanas par supervīzijas nozīmi un nepieciešamību nekā viņu spēju veikt profesionālās darbības pašnovērtējumu.

1.14. attēls. Bakalaura studiju programmu absolventu profesionālās kompetences uzturēšanas un pilnveides prasmju novērtējums

Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

1.15. attēls. Maģistra studiju programmu absolventu profesionālās kompetences uzturēšanas un pilnveides prasmju novērtējums

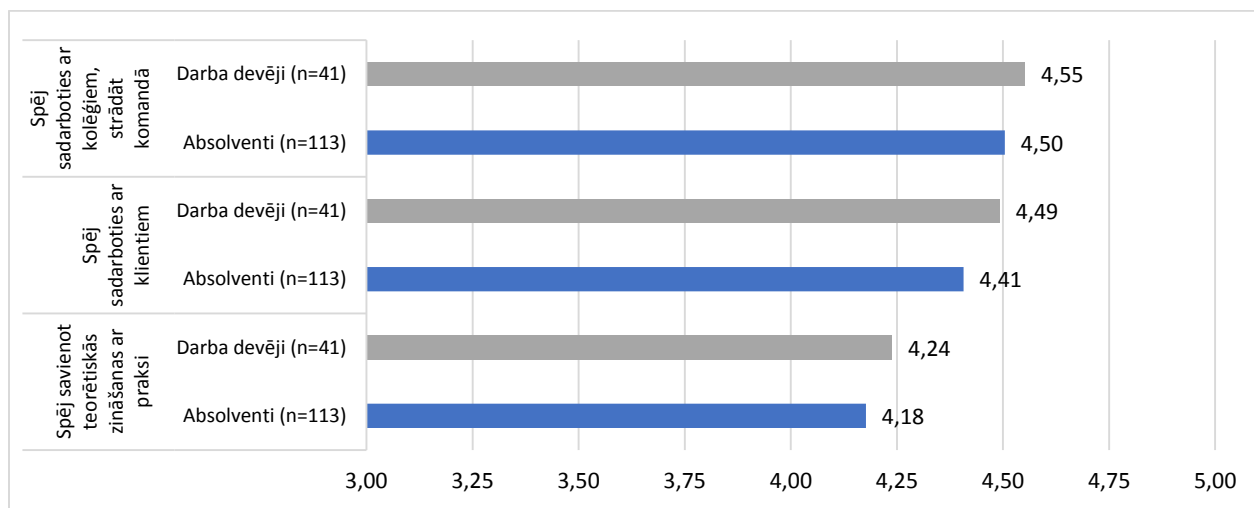

Kā pēdējā aplūkota absolventu vispārējā kompetence, kur iekļautas šādas spējas:

- 1) spēja sadarboties ar klientiem;
- 2) spēja sadarboties ar kolēģiem, strādāt komandā;
- 3) spēja savienot teorētiskās zināšanas ar praksi.

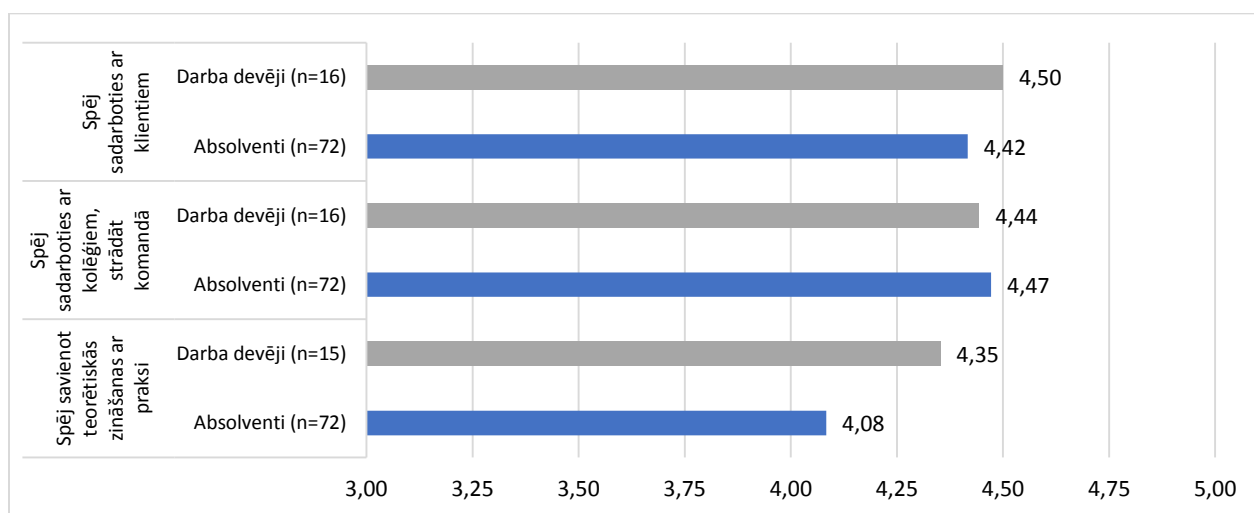
Kā redzams 1.16. un 1.17.attēlā, darba devēji maģistru kompetences vērtē augstāk par bakalaura studiju programmu absolventu kompetenci, izņemot spēju strādāt komandā. Arī šīs kompetences maģistra studiju programmu absolventi savā gadījumā vērtē zemāk nekā bakalaura studiju programmas absolventi. Bakalaura studiju programmu absolventi spēcīgāki jūtas sadarbībā ar kolēģiem, savukārt maģistri – sadarbībā ar klientiem. Var secināt, ka bakalaura studiju programmu absolventi studiju laikā, izstrādājot grupu darbus, ir labi apguvuši prasmes strādāt komandā, kā arī sadarboties ar kolēģiem. Gan absolventi, gan darba devēji viszemāk vērtē prasmes savienot teorētiskās zināšanas ar praksi, kas ir viens no būtiskākajiem pārmetumiem profesionālo studiju programmu īstenotājiem kopumā jau gadiem ilgi gan no dažādu ministriju, gan darba devēju, gan ārējo ekspertu puses.

1.16. attēls. Bakalaura studiju programmu absolventu vispārējo kompetenču novērtējums

Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

1.17. attēls. Maģistra studiju programmu absolventu vispārējo kompetenču novērtējums

Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

Apkopojot absolūti visas bakalaura studiju absolventu kompetences, kā 1.18.attēlā redzams, darba devēji tās vērtē ar 3,31-4,55 punktiem skalā no 1 līdz 5. Visaugstāk novērtē šādas 3 kompetences – spēju sadarboties ar kolēģiem un strādāt komandā, kam seko supervīzijas nozīmes un nepieciešamības pārzināšana, bet kā trešā minēta spēja sadarboties ar klientiem. Visvājāk vērtētā kompetence ir spēja īstenot sociālās politikas plānošanas dokumentos plānoto, izstrādāt jaunu un aktualizēt esošo normatīvo regulējumu sociālajā politikā, bet nedaudz augstāk novērtēta prasme izstrādāt sociālās politikas plānošanas dokumentus un salāgot tos ar citām rīcībpolitikām. Trešajā vietā no beigām ir spēja motivēt un izglītēt kopienas pārstāvjus kopienas resursu apzināšanā, izmantošanā un attīstīšanā. Redzams, ka vairums šo kompetenču saistītas ar sociālā darba makroprakses līmeni.

1.18. attēls. Darba devēju sniegtais bakalaura studiju programmu absolventu kompetenču novērtējums

Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

1.19. attēls. Bakalaura studiju programmu absolventu kompetenču pašvērtējums

Savukārt paši bakalaura studiju programmu absolventi absolūti visas nepieciešamās kompetences vērtē plašākā amplitūdā nekā darba devēji, t.i., vidējās vērtības svārstās no 3,15 līdz 4,60 punktiem skalā no 1 līdz 5 (skat. 1.19.attēlu). Visaugstāk vērtētas šādas 3 kompetences – spēja darboties saskaņā ar sociālā darbinieku ētikas kodeksu, kam seko spēja sadarboties ar kolēģiem un strādāt komandā, bet trešajā vietā ir spēja analizēt datus un strādāt ar informāciju.

Izteikti zemu pašu absolventu skatījumā novērtētas prasmes izstrādāt sociālās politikas plānošanas dokumentus un salāgot tos ar citām rīcībpolitikām, kā arī spēja īstenot sociālās politikas plānošanas dokumentos noteikto, izstrādāt jaunu un aktualizēt esošo normatīvo regulējumu sociālajā politikā. Kā trešā no beigām nosauktā ir spēja (tiesa, ar ievērojami augstāku novērtējumu) veicināt kopienas attīstību atbilstoši kopienas iedzīvotāju sociālajām vajadzībām.

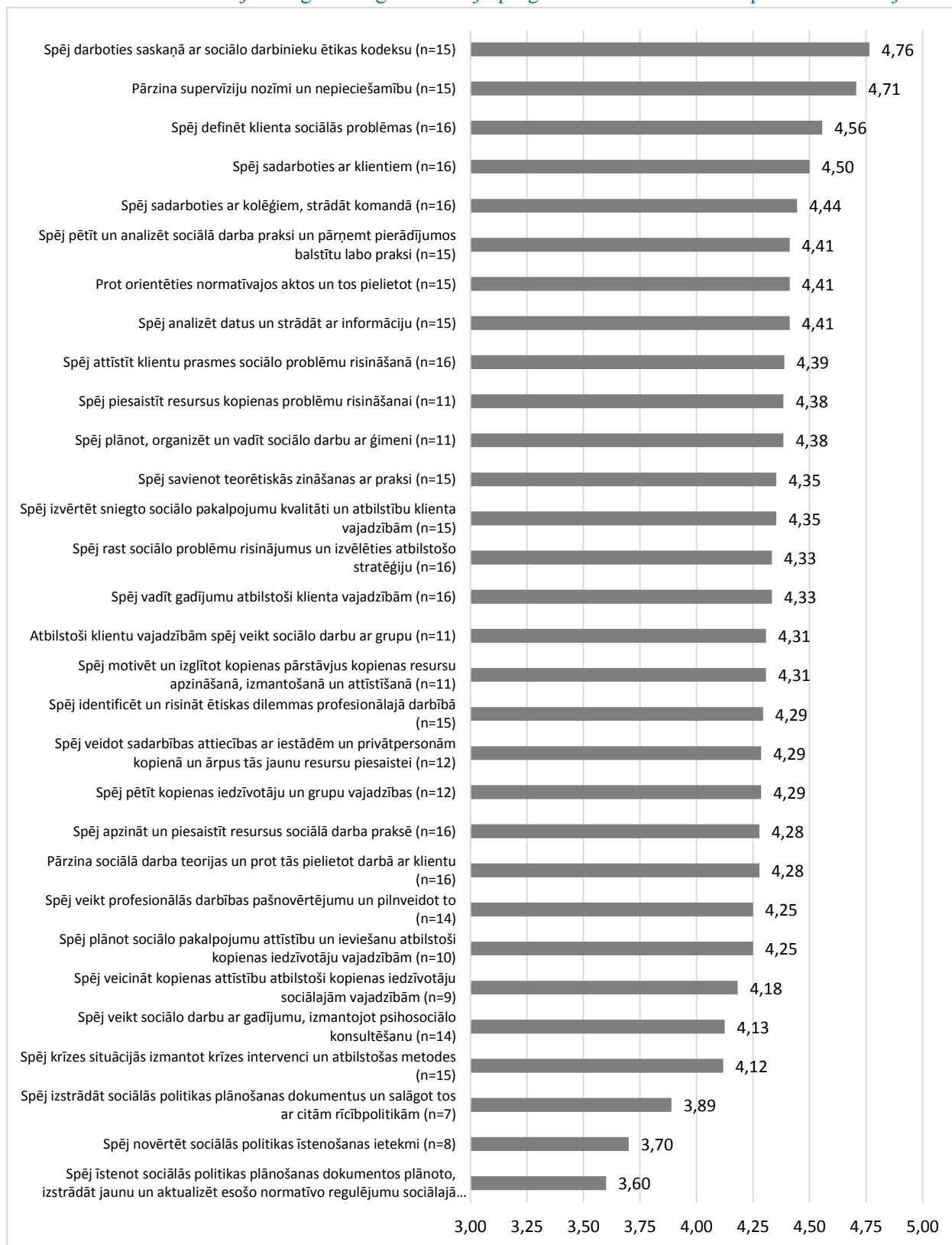
Iespējams, ka iepriekš pieminētais izteikti zemais vērtējums, kas attiecināms uz divām no septiņām izveidotajām sociālo darbinieku kompetenču grupām – *sociālais darbs kopienā* un *sociālās politikas izstrādāšana un īstenošana* –, ir izskaidrojams ar jauno sociālā darba speciālistu (absolventu) ikdienā veicamajiem darba pienākumiem. Zemāku vērtējumu saņēmušas spējas, zināšanas, prasmes, kuras ikdienas darbā tiek pielietotas retāk nekā pārējās prasmes, kuras tiek pielietotas biežāk, veicot tiešos darba pienākumus.

Jāņem vērā, ka absolventam ir iespējas īstenot, attīstīt un demonstrēt savas spējas, prasmes un zināšanas atkarībā no institūcijas, kurā strādā, ieņemamā amata, kā arī tiešo darba pienākumu apjoma un dažādības. Līdz ar to gan absolvents, gan darba devējs var sniegt labāku vērtējumu tām darbībām, kuras tiek veiktas biežāk, savukārt grūtāk novērtēt tās prasmes, kuras nepieciešams veikt retāk. Retāk veicamās darbības sociālajiem darbiniekiem ir sociālais darbs kopienā, kā arī sociālā darba makroprakse.

Apkopojot absolūti visas maģistra studiju absolventu kompetences, kā 1.20.attēlā redzams, darba devēji tās vidēji vērtē augstāk nekā bakalauru kompetences (ar 3,60-4,76 punktiem skalā no 1 līdz 5). Visaugstāk novērtē šādas 3 kompetences – *spēju darboties saskaņā ar ētikas kodeksu*, kam seko *supervīzijas nozīmes un nepieciešamības pārzināšana*, bet kā trešā minēta *spēja definēt klienta sociālās problēmas*.

Visvājāk vērtētā kompetence, kas saistīta ar sociālo politiku, t.i., spēja īstenot sociālās politikas plānošanas dokumentos plānoto, izstrādāt jaunu un aktualizēt esošo normatīvo regulējumu sociālajā politikā, bet nedaudz augstāk spēja novērtēt sociālās politikas īstenošanas ietekmi un prasme izstrādāt sociālās politikas plānošanas dokumentus un salāgot tos ar citām rīcībpolitikām.

1.20. attēls. Darba devēju sniegtais maģistra studiju programmu absolventu kompetenču novērtējums

1.21 attēls. Maģistra studiju programmu absolventu kompetenču pašvērtējums

Savukārt paši bakalaura studiju programmu absolventi absolūti visas nepieciešamās kompetences vērtē zemāk nekā darba devēji, t.i., vidējās vērtības svārstās no 3,29 līdz 4,47 punktiem skalā no 1 līdz 5 (skat. 1.19.attēlu). Visaugstāk vērtētas šādas 3 kompetences – *spēja sadarboties ar kolēģiem*, kam seko *spēja darboties saskaņā ar sociālā darbinieku ētikas kodeksu un strādāt komandā*, bet trešajā vietā ir *spēja sadarboties ar klientiem*. Tātad maģistriem attīstītas sadarbības spējas.

Izteikti zemu pašu absolventu skatījumā novērtētas prasmes izstrādāt sociālās politikas plānošanas dokumentus un salāgot tos ar citām rīcībpolitikām, kā arī spēja īstenot sociālās politikas plānošanas dokumentos noteikto, izstrādāt jaunu un aktualizēt esošo normatīvo regulējumu sociālajā politikā. Kā trešā no beigām nosauktā spēja novērtēt sociālās politikas īstenošanas ietekmi. Šīs prasmes saistītas ar sociālā darba makropraksi, kurai vairākās maģistra studiju programmās veltīta īpašs uzsvars. Ja kompetences, kuras saistītas ar sociālās politikas jautājumiem loģiski ir mazāk attīstītas bakalaura studiju programmu absolventiem, tad tas nav pieļaujams maģistriem.

1.2. PIRMĀ LĪMEŅA PROFESIONĀLĀS AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS (KOLEDŽAS) STUDIJU PROGRAMMU ABSOLVENTU KOMPETENČU IZVĒRTĒJUMS KOMPETENČU GRUPU GRIEZUMĀ

Turpinājumā analizētas 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības (koledžas) studiju programmas:

- sociālā aprūpe, kuras saturu Latvijā regulē profesiju standarti, kas apstiprināti ar Profesionālās izglītības un nodarbinātības trīspusējās sadarbības apakšpadomes 2011.gada 14.decembra sēdes protokolu Nr.10;
- sociālā rehabilitācija, kuras saturu Latvijā regulē profesiju standarti, kas apstiprināti ar Profesionālās izglītības un nodarbinātības trīspusējās sadarbības apakšpadomes 2015.gada 26.augusta sēdes protokolu Nr.5;
- sociālā palīdzības organizēšana, kuras saturu Latvijā regulē profesiju standarti, kas apstiprināti ar Izglītības un zinātnes ministrijas 2002. gada 14. novembra rīkojumu Nr. 642.

Izstrādājot anketas jautājumu bloku par absolventu kompetenču novērtējumu, tika ievēroti vairāki aspekti:

1. Kompetenču grupas veidotas, balstoties profesiju standartā. Ņemot vērā, ka sociālā aprūpētāja profesija Latvijā ir salīdzinoši jauna, līdz ar to vēl aizvien mainīga, profesiju standartā noteiktās kompetences tika salāgotas ar sociālo aprūpētāju faktiski veiktajiem pienākumiem gan institucionālajā, gan mājas aprūpē (tās neizdalot atsevišķi), tādejādi nodrošinot, ka aptaujas anketā iekļautās kompetences ir pietuvinātas reālajai situācijai. Kompetenču grupas veidotas balstoties uz profesiju standartā noteiktajām prasmju grupām, satura ziņā plašākās prasmju grupas sadalot sīkāk.
2. Lai nodrošinātu iespēju salīdzināt darba devēju un absolventu viedokli, anketu jautājumi abām mērķa grupām ietver vienas un tās pašas kompetences. Līdz ar to, ņemot vērā, ka darba devējam, iespējams, jāaizpilda anketa gan par pirmā līmeņa, gan otrā līmeņa augstākās izglītības studiju programmas absolventiem, tad kompetenču grupas, to nosaukumi veidoti stilistiski līdzīgi. Tai pat laikā (skat. 3.pielikumu) anketās darba devējiem skaidri nodalītas visu trīs 1.līmeņa profesiju kompetences.

Kā minēts iepriekš, kopumā 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu absolventi studiju laikā iegūtās kompetences vērtē daudz augstāk nekā viņu darba devēji, bieži vien dodot augstāko vērtējumu no aptaujas skalā piedāvātajiem.

Turpinājumā aplūkots visu trīs profesiju absolventu kompetenču izvērtējums pašu absolventu un viņu darba devēju skatījumā.

Sociālais aprūpētājs plāno sociālās aprūpes pakalpojumus personām, kurām vecuma vai veselības stāvokļa dēļ ir grūtības sevi aprūpēt un nodrošināt pamatvajadzības; atbilstoši klienta vēlmēm un vajadzībām nosaka sociālās aprūpes pakalpojumu kompleksa vai atsevišķu

pakalpojumu nepieciešamību; organizē un veic sociālās aprūpes pakalpojumu sniegšanu; novērtē, kā mainās klienta iespējas aprūpēt sevi, un attiecīgi maina sociālās aprūpes pakalpojumu kompleksa apjomu un saturu; novērtē klientu apmierinātību ar sociālās aprūpes pakalpojumiem. Sociālais aprūpētājs strādā sociālo pakalpojumu sniedzēju institūcijās, kas nodrošina sociālās aprūpes pakalpojumus, vai ir pašnodarbinātais¹¹.

Sociālās aprūpes studiju programmu absolventu kompetenču novērtējumā iekļautas šādas zināšanas un prasmes:

- spēja novērtēt klienta pamatvajadzības, noskaidrot klienta sociālās vajadzības;
- spēja plānot un organizēt klienta sociālās aprūpes pakalpojumus personas dzīves vietā vai aprūpes institūcijā;
- spēja sadarboties ar klienta ģimenes locekļiem un aprūpes komandu, sadarboties ar valsts un pašvaldību institūcijām;
- spēja apzināt un piesaistīt nepieciešamos resursus, veidot klienta personas lietu (aprūpes plānu);
- spēja novērtēt klientu apmierinātību ar sniegto pakalpojumu;
- spēja darboties saskaņā ar ētikas kodeksu.

Sociālā aprūpētāja profesiju Latvijā var apgūt divās studiju programmās:

1. LU Stradiņa medicīnas koledžas 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma “Sociālā aprūpe”.
2. DU Daugavpils medicīnas koledžas 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma “Sociālā aprūpe”.

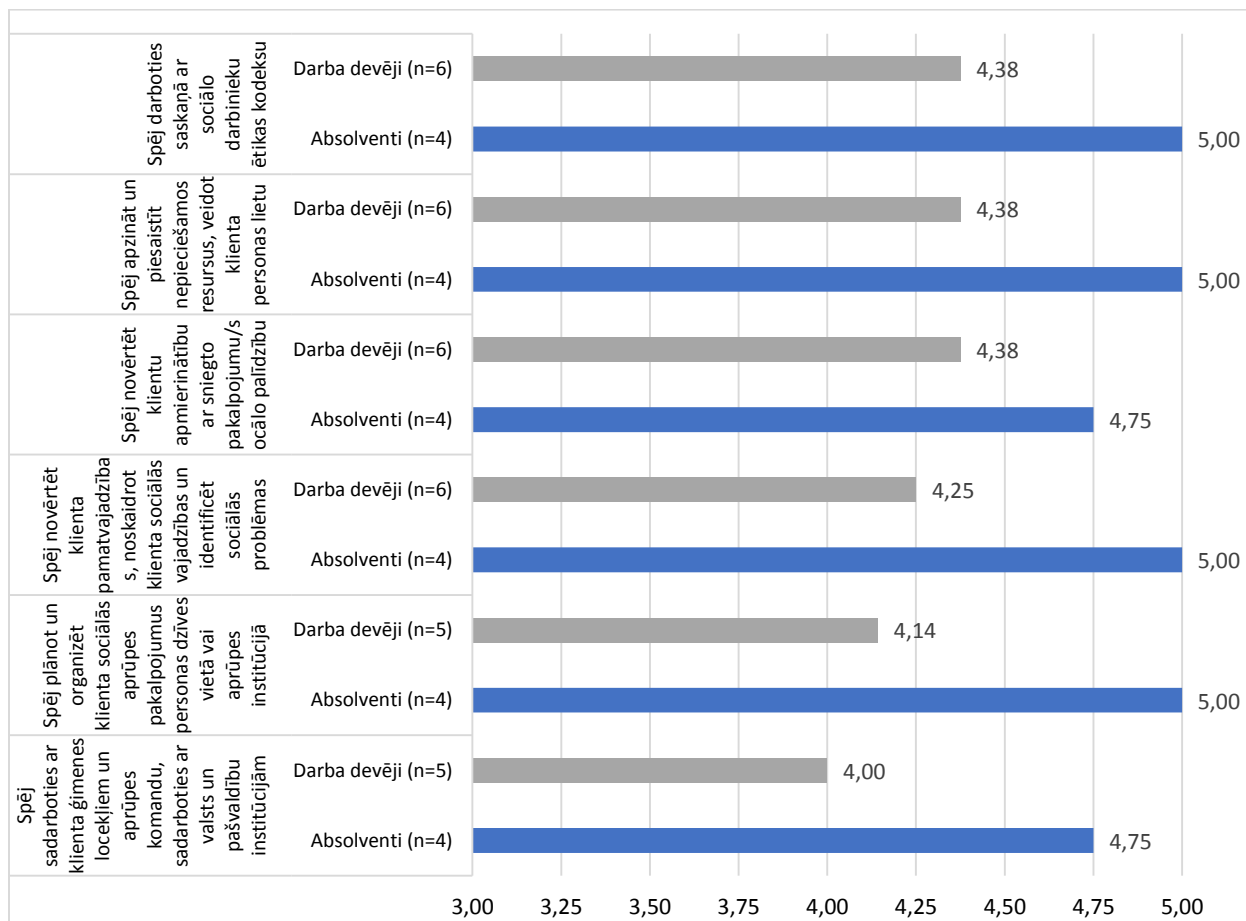
Analizējot šos rezultātus, jāņem vērā nelielais respondentu skaits (tikai 6 darba devēji un 4 absolventi), kas sniedza novērtējumus.

Četras no sešām kompetencēm paši absolventi vērtē kā apgūtas pietiekamā līmenī, sniedzot augstāko vērtējumu (skat.1.22.attēlu). Tikai prasmes novērtēt klienta apmierinātību ar sniegto pakalpojumu, kā arī sadarboties ar klienta ģimenes locekļiem un aprūpes komandu, sadarboties ar valsts un pašvaldību institūcijām absolventi vērtē kā nedaudz vājāk apgūtas.

Darba devēji ir kritiskāki – viņi visas minētās komponentes, tai skaitā sociālo aprūpētāju pamatprasmi plānot un organizēt klienta sociālās aprūpes pakalpojumus personas dzīvesvietā vai aprūpes institūcijā, kā arī spēju sadarboties un identificēt klienta sociālās problēmas, vērtē kā vājāk apgūtas.

¹¹ Sociālā aprūpētāja profesiju standarts.-apstiprināts ar Profesionālās izglītības un nodarbinātības trīspusējās sadarbības apakšpadomes 2011.gada 14.decembra sēdes protokolu Nr.10
<https://registri.visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/standarti/ps0132.pdf>.- skatīts:16.11.2020.

1.22. attēls. 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu sociālajā aprūpē absolventu kompetenču novērtējums

Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

Sociālais rehabilitētājs piedalās klientu sociālās rehabilitācijas plānu izstrādē, kuru iekļaušana sabiedrībā dažādu sociālu, garīgu, fizisku traucējumu dēļ ir apgrūtināta; veicina klientu sociālo prasmju apguvi, pilnveidi un uzturēšanu; īsteno klienta sociālo aktivizāciju; veicina klienta interesi, vēlmi un gribu patstāvīgi un pilnvērtīgi dzīvot; novērtē sniegto sociālās rehabilitācijas pakalpojumu rezultātus un izstrādā priekšlikumus to pilnveidei; veicina klienta līdzdarbību sociālās rehabilitācijas pakalpojumu izvēlē un saņemšanā, rehabilitācijas plāna sastādīšanā un īstenošanā. Sociālais rehabilitētājs strādā sociālās labklājības, veselības aprūpes sistēmas institūcijās, sociālo pakalpojumu sniedzēju institūcijās, biedrībās vai privātos uzņēmumos, kuri ir reģistrēti sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā un nodrošina veselības aprūpes, rehabilitācijas un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus.¹²

Sociālās rehabilitācijas studiju programmu absolventu kompetences novērtējumā iekļautas šādas zināšanas, prasmes un spējas:

¹² Sociālā rehabilitētāja profesiju standarts.-apstiprināts ar Profesionālās izglītības un nodarbinātības trīspusējās sadarbības apakšpadomes 2015.gada 26.augusta sēdes protokolu Nr.5
<https://registri.visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/standarti/ps0134.pdf>.- skatīts:16.11.2020.

- spēja kopā ar sociālo darbinieku izstrādāt rehabilitācijas plānu cilvēkiem, kuri dažādu sociālu, garīgu vai fizisku traucējumu dēļ ir izolēti no sabiedrības;
- spēja novērtēt klienta sociālās funkcionēšanas spējas – identificēt sociālās barjeras, sociālo prasmju un aktivitāšu līmeni;
- spēja attīstīt un uzlabot klientu sociālās prasmes;
- spēja apzināt un piesaistīt klienta resursus, tai skaitā, aktivizēt klienta ģimenes locekļus;
- spēja novērtēt klientu apmierinātību ar sniegto pakalpojumu;
- spēja darboties saskaņā ar ētikas kodeksu.

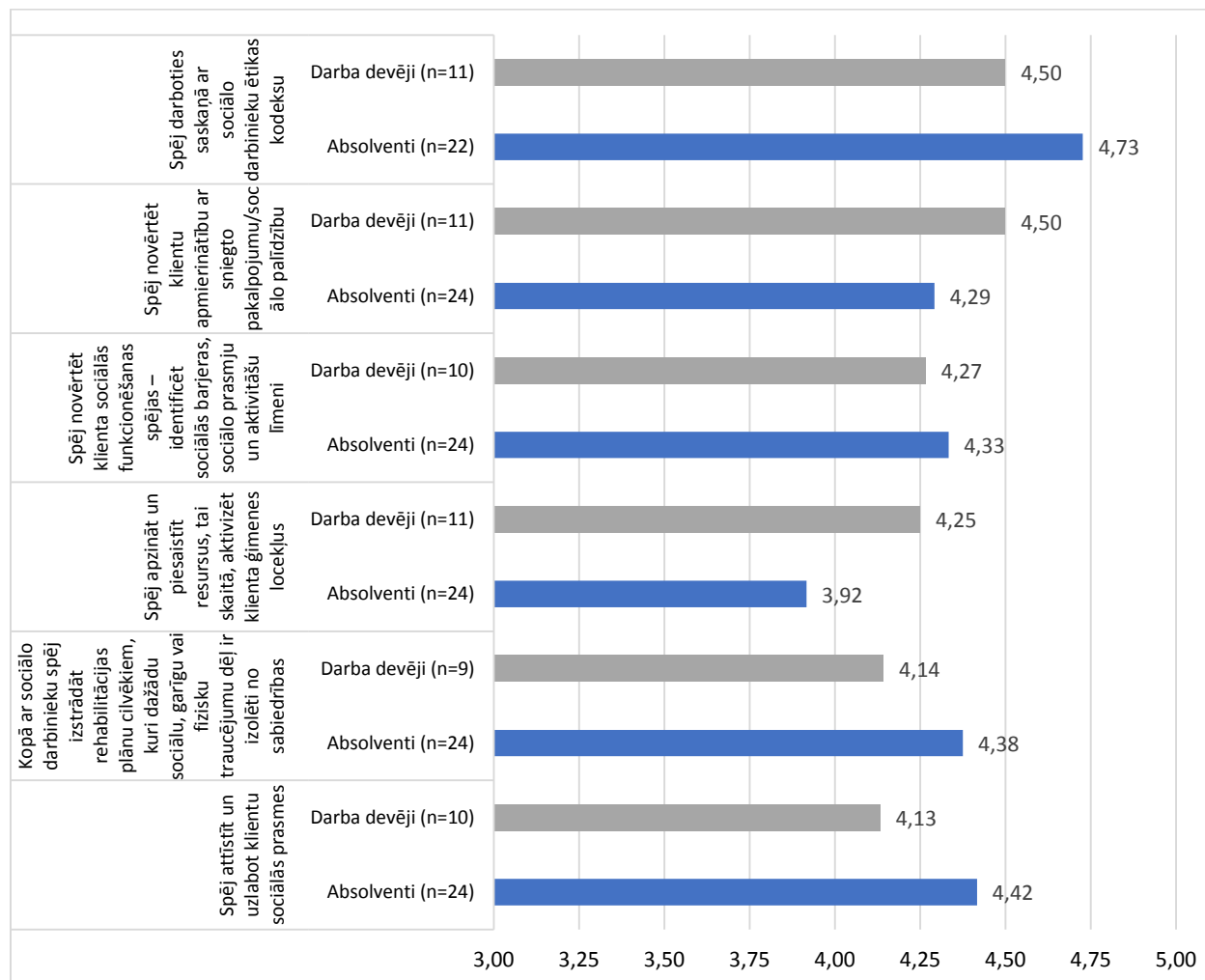
Sociālā rehabilitētāja profesiju Latvijā var apgūt šādās studiju programmās:

1. RTA 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma "Sociālais rehabilitētājs".
2. LU Stradiņa medicīnas koledžas 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma "Sociālā rehabilitācija".
3. DU Daugavpils medicīnas koledžas 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma "Sociālā rehabilitācija".

Kā redzams 1.23.attēlā, gan darba devēji, gan absolventi visaugstāk vērtē spēju darboties saskaņā ar ētikas kodeksu. Darba devēji uzskata, ka sociālās rehabilitācijas studiju programmu absolventi visvājāk apguvuši spēju attīstīt un uzlabot klienta sociālās prasmes, kā arī izstrādāt sociālās rehabilitācijas plānu. Savukārt paši absolventi visnedrošāk jūtas resursu apzināšanā un piesaistē, kā arī klienta ģimenes locekļu aktivizēšanā.

Šāds darba devēju vērtējums liek domāt par būtiskiem trūkumiem sociālās rehabilitācijas studiju programmu saturā un procesa organizēšanā. Tā kā sociālās rehabilitācijas plānu izstrāde ir pamata prasmes un saistīta ar darbinieka prasmēm novērtēt klienta situāciju vai izmaiņas sociālās funkcionēšanas spējās, tad var izteikt pieņēmumu, ka sociālie rehabilitētāji visdrīzāk nav gatavi sociālā rehabilitētāja profesijas standartu īstenošanai praksē, kā arī nav gatavi sadarboties ar klienta ģimenes locekļiem, tuviniekiem. Iespējams, ka studiju programmās ir vāja teorētisko bloku sasaiste ar praksi, trūkst prakses vietu vai prakses supervizoru. Kā vēl viens iemesls varētu būt, ka praksē notiekošais netiek reflektēts grupu diskusijās.

1.23. attēls. 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu sociālajā rehabilitācijā absolventu kompetenču novērtējums

Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

Sociālās palīdzības organizators nodrošina īslaicīgu materiālu atbalstu trūkumā nonākušām personām; novērtē personas/ģimenes sociālo un materiālo situāciju; piešķir sociālās palīdzības pabalstus atbilstoši normatīvajiem aktiem; veic klientam piešķirtās palīdzības reģistrāciju un datorizētu uzskaiti; apseko klientu dzīvesvietā; nodrošina klienta līdzdalību optimālā sociālās palīdzības veidu izvēlē un saņemšanā; novērtē klientu apmierinātību ar sniegto sociālo palīdzību; strādā profesionāla sociālā darbinieka pārraudzībā¹³.

Sociālās palīdzības organizatora profesiju Latvijā var apgūt tikai vienas studiju programmas, t.i. BSA 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas “Sociālās palīdzības organizators”, ietvaros.

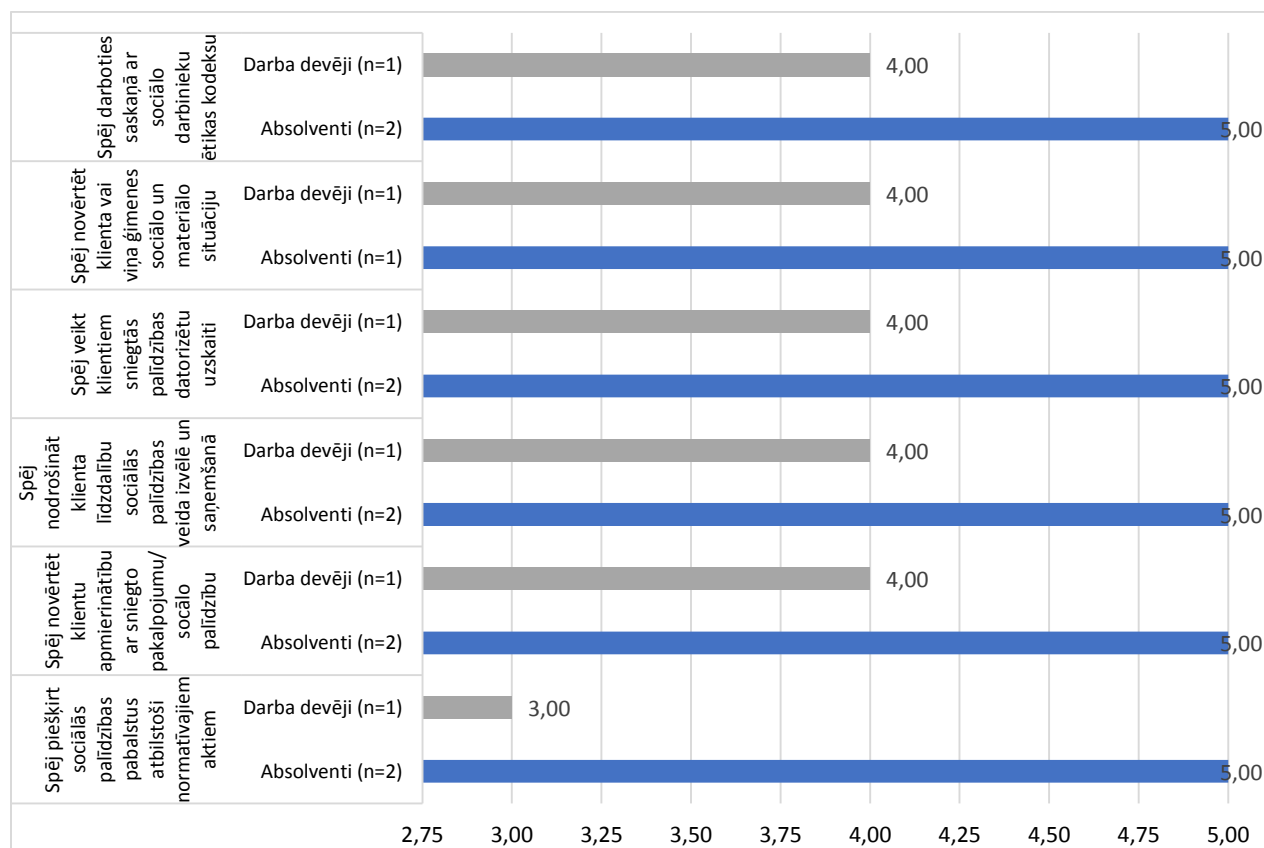
¹³ Sociālās palīdzības organizatora profesiju standarts.-apstiprināts ar Izglītības un zinātnes ministrijas 2002. gada 14. novembra rīkojumu Nr. 642.- <https://registri.visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/standarti/ps0133.pdf>.-skatīts:16.11.2020.

Sociālās palīdzības organizatora studiju programmu absolventu kompetences novērtējumā iekļautas šādas zināšanas un prasmes:

- spēj novērtēt klienta vai viņa ģimenes sociālo un materiālo situāciju;
- spēj veikt klientiem sniegtās palīdzības datorizētu uzskaiti;
- spēj nodrošināt klienta līdzdalību sociālās palīdzības veida izvēlē un saņemšanā;
- spēj piešķirt sociālās palīdzības pabalstus atbilstoši normatīvajiem aktiem;
- spēja novērtēt klientu apmierinātību ar sniegto sociālo palīdzību;
- spēja darboties saskaņā ar ētikas kodeksu.

Sociālās palīdzības organizatoru kompetenci vērtējuši tikai 2 absolventi un 1 darba devējs. Absolventi uz visiem jautājumiem snieguši augstāko novērtējumu, bet darba devējs visas kompetences novērtējis vienādi, zemāku vērtējumu sniedzot vienīgi absolventu spējai piešķirt sociālās palīdzības pabalstus atbilstoši normatīvajiem aktiem, kas gan ir sociālās palīdzības organizatoru pamatzdevums (skat.1.24.attēlu). Ņemot vērā iepriekš minēto, sociālās palīdzības organizatoru kompetenču novērtējuma dziļāka kvantitatīva analīze nav jēgpilna.

1.24. attēls. 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu sociālās palīdzības organizēšanā absolventu kompetenču novērtējums

Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

1.3.BAKALAURA STUDIJU PROGRAMMU ABSOLVENTU KOMPETENČU IZVĒRTĒJUMS STUDIJU PROGRAMMU GRIEZUMĀ

Turpinājumā aplūkots bakalaura studiju programmu absolventu kompetenču novērtējums studiju programmu griezumā gan pašu absolventu, gan viņu darba devēju skatījumā (skat.1.1.tabulu).

RSU bakalaura studiju programma „Sociālais darbs”

Šo studiju programmu vērtējuši 5 darba devēji, sniedzot vērtējumu diezgan šaurā aritmētisko vidējo amplitūdā no 4 līdz 4,89 punktiem, un 16 absolventi, sniedzot vērtējumu jau daudz plašākā amplitūdā (no 2,83 līdz 4,44 punkti).

Vērtējot RSU bakalaura studiju programmu „Sociālais darbs”, 1.2.tabulā redzams, ka darba devēji visās kompetencēs sniedz augstāku vērtējumu nekā paši absolventi. Darba devēji visaugstāk vērtē šīs studiju programmas absolventu vispārējās kompetences, kā arī zināšanas un prasmes sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm. Jāatzīst, ka darba devēji tieši RSU bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs” absolventus vērtē kā viskompetentākos sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm. Tai pašā laikā paši absolventi, salīdzinot ar citu studiju programmu absolventiem, šīs kompetences vērtē kā visvājāk apgūtās no visu bakalaura studiju programmu absolventiem, atstājot aiz sevis tikai LU bakalaura studiju programmu „Sociālais darbs” absolventus. Paši absolventi visaugstāk vērtē iegūtās zināšanas un prasmes profesionālās kompetences uzturēšanā un pilnveidē, kā arī kompetences sociālā darba teorētiskās bāzes attīstīšanā.

Savukārt visvājāk sagatavoti gan pēc darba devēju, gan absolventa viedokļa šīs studiju programmas absolventi ir sociālās politikas izstrādāšanā un īstenošanā. Tai pašā laikā redzams, ka darba devēji tieši RSU bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs” absolventus, salīdzinot ar citu studiju programmu absolventiem, vērtē kā šo kompetenci vislabāk apguvušos. Kā nākamo visvājāk apgūto kompetenci darba devēji min sociālā darba teorētiskās bāzes attīstīšanu, bet absolventi – sociālo darbu kopienā.

1.2.tabula. RSU bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs” absolventu kompetenču novērtējuma apkopojums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

DARBA DEVĒJU VĒRTĒJUMS	PUNKTI	ABSOLVENTU VĒRTĒJUMS	PUNKTI
VISPĀRĒJĀS KOMPETENCES	4,89	Kompetences PROFESIONĀLĀS KOMPETENCES UZTURĒŠANĀ UN PILNVEIDĒ	4,44
Kompetences SOCIĀLAJĀ	4,88	Kompetences SOCIĀLĀ	4,31

DARBĀ AR INDIVĪDIEM UN ĢIMENĒM		DARBA TEORĒTISKĀS UN NORMATĪVĀS BĀZES ATTĪSTĪŠANĀ	
Kompetences SOCIĀLĀ DARBINIEKA PROFESIONĀLĀS ĒTIKAS NORMU IEVĒROŠANĀ	4,82	Kompetences SOCIĀLĀ DARBINIEKA PROFESIONĀLĀS ĒTIKAS NORMU IEVĒROŠANĀ	4,28
Kompetences PROFESIONĀLĀS KOMPETENCES UZTURĒŠANĀ UN PILNVEIDĒ	4,8	VISPĀRĒJĀS KOMPETENCES	4,15
Kompetences SOCIĀLAJĀ DARBĀ KOPIENĀ	4,55	Kompetences SOCIĀLAJĀ DARBĀ AR INDIVĪDIEM UN ĢIMENĒM	3,92
Kompetences SOCIĀLĀ DARBA TEORĒTISKĀS UN NORMATĪVĀS BĀZES ATTĪSTĪŠANĀ	4,45	Kompetences SOCIĀLAJĀ DARBĀ KOPIENĀ	3,63
Kompetences SOCIĀLĀS POLITIKAS IZSTRĀDĀŠANĀ UN ĪSTENOŠANĀ	4	Kompetences SOCIĀLĀS POLITIKAS IZSTRĀDĀŠANĀ UN ĪSTENOŠANĀ	2,83

LU bakalaura studiju programma „Sociālais darbs”

Kā nākamā apskatīta LU bakalaura studiju programma „Sociālais darbs”.

Šo programmu gan vērtējis tikai viens darba devējs, vairākām kompetencēm dodot augstāko vērtējumu un vienu kompetenci nevērtējot vispār, tādēļ analizē iekļauti tikai absolventu vērtējumi. Vērtējumu snieguši 6 absolventi diezgan plašā aritmētisko vidējo amplitūdā - no 2 līdz 4,17 punktiem.

Visaugstāk vērtētās kompetenču grupas no absolventu puses, kā redzams 1.3.tabulā, ir sociālā darba teorētiskās bāzes attīstīšana un profesionālās ētikas ievērošana. Savukārt visvājāk attīstītas ir kompetences sociālās politikas izstrādāšanā un īstenošanā, kam seko sociālais darbs kopienā.

1.3.tabula. LU bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs” absolventu kompetenču novērtējuma apkopojums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

DARBA DEVĒJU VĒRTĒJUMS	PUNKTI	ABSOLVENTU VĒRTĒJUMS	PUNKTI
Kompetences SOCIĀLĀS POLITIKAS IZSTRĀDĀŠANĀ UN ĪSTENOŠANĀ	N/D	Kompetences SOCIĀLĀ DARBINIEKA PROFESIONĀLĀS ĒTIKAS	4,17

		NORMU IEVĒROŠANĀ	
Kompetences SOCIĀLĀ DARBINIEKA PROFESIONĀLĀS ĒTIKAS NORMU IEVĒROŠANĀ	5	Kompetences SOCIĀLĀ DARBA TEORĒTISKĀS UN NORMATĪVĀS BĀZES ATTĪSTĪŠANĀ	4,17
Kompetences PROFESIONĀLĀS KOMPETENCES UZTURĒŠANĀ UN PILNVEIDĒ	5	VISPĀRĒJĀS KOMPETENCES	3,94
VISPĀRĒJĀS KOMPETENCES	5	Kompetences PROFESIONĀLĀS KOMPETENCES UZTURĒŠANĀ UN PILNVEIDĒ	3,83
Kompetences SOCIĀLAJĀ DARBĀ AR INDIVĪDIEM UN ĢIMENĒM	4,71	Kompetences SOCIĀLAJĀ DARBĀ AR INDIVĪDIEM UN ĢIMENĒM	3,45
Kompetences SOCIĀLAJĀ DARBĀ KOPIENĀ	4,71	Kompetences SOCIĀLAJĀ DARBĀ KOPIENĀ	3,06
Kompetences SOCIĀLĀ DARBA TEORĒTISKĀS UN NORMATĪVĀS BĀZES ATTĪSTĪŠANĀ	4	Kompetences SOCIĀLĀS POLITIKAS IZSTRĀDĀŠANĀ UN ĪSTENOŠANĀ	2

LKA bakalaura studiju programma „Karitatīvais sociālais darbs”:

Šo studiju programmu vērtējuši 6 darba devēji, sniedzot aritmētisko vidējo vērtējumu amplitūdā no 3,89 līdz 5 punktiem un tikai 3 absolventi, sniedzot vērtējumu amplitūdā no 3 līdz 4,83 punkti.

Analizējot LKA bakalaura studiju programmu „Karitatīvais sociālais darbs”, kā redzams 1.4.tabulā, darba devēji gandrīz visās kompetencēs sniedz augstāku vērtējumu nekā paši absolventi. Tomēr absolventi paši daudz pārliecinošāk jūtas sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšanā, ko darba devēji vērtē kā šīs studiju programmas ietvaros visvājāk apgūto. Gan studenti, gan darba devēji salīdzinoši zemu vērtē LKA bakalaura studiju programmas „Karitatīvais sociālais darbs” absolventu kompetences sociālās politikas izstrādāšanā un īstenošanā.

Runājot par vislabāk apgūtajām kompetencēm, šīs studiju programmas absolventu un viņu darba devēju viedoklis sakrīt, norādot, ka tās ir profesionālās ētikas normu ievērošana un vispārējās kompetences.

Darba devēji komentāros min, ka studiju programmā jāiekļauj vairāk praktiskās nodarbības, kā arī norāda, ka šī studiju programma dod plašu ieskatu vērtību apzināšanā un tā balstās uz ētikas normu ievērošanu.

1.4.tabula. LKA bakalaura studiju programmas „Karitatīvais sociālais darbs” absolventu kompetenču novērtējuma apkopojums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

DARBA DEVĒJU VĒRTĒJUMS	PUNKTI	ABSOLVENTU VĒRTĒJUMS	PUNKTI
Kompetences SOCIĀLĀ DARBINIEKA PROFESIONĀLĀS ĒTIKAS NORMU IEVĒROŠANĀ	5	Kompetences SOCIĀLĀ DARBINIEKA PROFESIONĀLĀS ĒTIKAS NORMU IEVĒROŠANĀ	4,83
VISPĀRĒJĀS KOMPETENCES	4,93	VISPĀRĒJĀS KOMPETENCES	4,56
Kompetences PROFESIONĀLĀS KOMPETENCES UZTURĒŠANĀ UN PILNVEIDĒ	4,9	Kompetences SOCIĀLĀ DARBA TEORĒTISKĀS UN NORMATĪVĀS BĀZES ATTĪSTĪŠANĀ	4,5
Kompetences SOCIĀLAJĀ DARBĀ AR INDIVĪDIEM UN ĢIMENĒM	4,76	Kompetences SOCIĀLAJĀ DARBĀ AR INDIVĪDIEM UN ĢIMENĒM	3,97
Kompetences SOCIĀLAJĀ DARBĀ KOPIENĀ	4,73	Kompetences SOCIĀLAJĀ DARBĀ KOPIENĀ	3,97
Kompetences SOCIĀLĀS POLITIKAS IZSTRĀDĀŠANĀ UN ĪSTENOŠANĀ	3,94	Kompetences PROFESIONĀLĀS KOMPETENCES UZTURĒŠANĀ UN PILNVEIDĒ	3,67
Kompetences SOCIĀLĀ DARBA TEORĒTISKĀS UN NORMATĪVĀS BĀZES ATTĪSTĪŠANĀ	3,89	Kompetences SOCIĀLĀS POLITIKAS IZSTRĀDĀŠANĀ UN ĪSTENOŠANĀ	3

1.1.tabula. Bakalaura studiju programmu absolventu kompetenču novērtējuma apkopojums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

		Kompetences SOCIĀLAJĀ DARBĀ AR INDIVĪDIEM UN ĢIMENĒM		Kompetences SOCIĀLAJĀ DARBĀ KOPIENĀ		Kompetences SOCIĀLĀS POLITIKAS IZSTRĀDĀŠANĀ UN ĪSTENOŠANĀ		Kompetences SOCIĀLĀ DARBINIEKA PROFESIONĀLĀS ĒTIKAS NORMU IEVĒROŠANĀ		Kompetences SOCIĀLĀ DARBA TEORĒTISKĀS UN NORMATĪVĀS BĀZES ATTĪSTĪŠANĀ		Kompetences PROFESIONĀLĀS KOMPETENCES UZTURĒŠANĀ UN PILNVEIDĒ		VISPĀRĒJĀS KOMPETENCES	
		Vidējais	n	Vidējais	n	Vidējais	n	Vidējais	n	Vidējais	n	Vidējais	n	Vidējais	n
RSU BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs"	Darba devēji	4,88	5	4,55	3	4,00	2	4,82	5	4,45	5	4,80	4	4,89	5
	Absolventi	3,92	16	3,63	16	2,83	15	4,28	16	4,31	16	4,44	16	4,15	16
LU BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs"	Darba devēji	4,71	1	4,00	1	N/D	0	5,00	1	4,00	1	5,00	1	5,00	1
	Absolventi	3,45	6	3,06	6	2,00	6	4,17	6	4,17	6	3,83	6	3,94	6
LKA BAKALAURA studiju programma "Karitatīvais sociālais darbs"	Darba devēji	4,76	6	4,73	5	3,94	5	5,00	6	3,89	6	4,90	6	4,93	6
	Absolventi	3,97	3	3,78	3	3,00	3	4,83	3	4,50	3	3,67	3	4,56	3
LiepU BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbinieks"	Darba devēji	4,35	8	3,72	6	3,22	5	4,60	8	4,43	8	4,27	8	4,64	8
	Absolventi	4,18	45	3,92	45	3,47	40	4,57	44	4,60	44	4,43	44	4,52	44
LKA 2.līmeņa programma "Sociālais darbs"	Darba devēji	3,98	4	4,20	4	3,50	4	4,80	4	4,10	4	4,00	4	4,47	4
	Absolventi	4,32	8	4,11	8	3,25	6	4,44	8	4,40	8	4,50	8	4,50	8
BSA BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs"	Darba devēji	3,66	14	3,05	13	2,93	9	3,96	14	4,37	14	4,11	13	4,03	14
	Absolventi	3,96	29	3,57	28	3,09	28	4,46	29	4,21	29	4,12	29	4,24	29
RTA BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija"	Darba devēji	3,21	3	2,76	3	3,00	2	3,75	3	3,63	3	3,75	3	4,08	3
	Absolventi	4,33	7	4,22	6	3,75	6	4,43	7	4,71	7	4,54	7	4,52	7

LKA 2.līmeņa studiju programmu „Sociālais darbs”

LKA īsteno vēl vienu studiju programmu, kas ir 2.līmeņa studiju programma „Sociālais darbs”.

Šo studiju programmu vērtējuši 4 darba devēji, sniedzot aritmētisko vidējo vērtējumu amplitūdā no 3,50 līdz 4,80 punktiem, un 8 absolventi, sniedzot vērtējumu amplitūdā no 3,25 līdz 4,50 punkti.

Šī ir viena no studiju programmām (skat.1.5.tabulu), kur vairumu apgūto kompetenču paši absolventi vērtē augstāk nekā darba devēji. Darba devēji visaugstāk vērtē šīs studiju programmas absolventu kompetences profesionālās ētikas normu ievērošanā, kā arī vispārējo kompetenci. Savukārt absolventi min zināšanas un prasmes profesionālās kompetences uzturēšanā un pilnveidē, kā arī vispārējo kompetenci.

Runājot par visvājāk apgūtajām kompetencēm, atkal nosaucama sociālās politikas izstrādāšana un īstenošana, kas pārliecinoši novērtētas viszemāk, bet otro viszemāko novērtējumu no absolventiem ieguvusi kompetence sociālajā darbā kopienā, bet no darba devējiem – sociālais darbs ar indivīdu un ģimeni.

1.5.tabula. LKA 2.līmeņa studiju programmas „Sociālais darbs” absolventu kompetenču novērtējuma apkopojums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

DARBA DEVĒJU VĒRTĒJUMS	PUNKTI	ABSOLVENTU VĒRTĒJUMS	PUNKTI
Kompetences SOCIĀLĀ DARBINIEKA PROFESIONĀLĀS ĒTIKAS NORMU IEVĒROŠANĀ	4,8	Kompetences PROFESIONĀLĀS KOMPETENCES UZTURĒŠANĀ UN PILNVEIDĒ	4,5
VISPĀRĒJĀS KOMPETENCES	4,47	VISPĀRĒJĀS KOMPETENCES	4,5
Kompetences SOCIĀLAJĀ DARBĀ KOPIENĀ	4,2	Kompetences SOCIĀLĀ DARBINIEKA PROFESIONĀLĀS ĒTIKAS NORMU IEVĒROŠANĀ	4,44
Kompetences SOCIĀLĀ DARBA TEORĒTISKĀS UN NORMATĪVĀS BĀZES ATTĪSTĪŠANĀ	4,1	Kompetences SOCIĀLĀ DARBA TEORĒTISKĀS UN NORMATĪVĀS BĀZES ATTĪSTĪŠANĀ	4,44
Kompetences PROFESIONĀLĀS KOMPETENCES UZTURĒŠANĀ UN PILNVEIDĒ	4	Kompetences SOCIĀLAJĀ DARBĀ AR INDIVĪDIEM UN ĢIMENĒM	4,32

Kompetences SOCIĀLAJĀ DARBĀ AR INDIVĪDIEM UN ĢIMENĒM	3,98	Kompetences SOCIĀLAJĀ DARBĀ KOPIENĀ	4,11
Kompetences SOCIĀLĀS POLITIKAS IZSTRĀDĀŠANĀ UN ĪSTENOŠANĀ	3,5	Kompetences SOCIĀLĀS POLITIKAS IZSTRĀDĀŠANĀ UN ĪSTENOŠANĀ	3,25

LiepU bakalaura studiju programma „Sociālais darbs”

Šo studiju programmu vērtējuši 8 darba devēji, sniedzot vidējo aritmētisko vērtējumu amplitūdā no 3,22 līdz 4,64 punktiem. Studiju programmu vērtējuši visvairāk absolventu, t.i.45, sniedzot vērtējumu amplitūdā no 3,47 līdz 4,60 punkti.

LiepU īstenotajā bakalaura studiju programmā „Sociālais darbs” tās absolventi iegūtās kompetences vērtē augstāk nekā darba devēji (skat.1.6.tabulu). Vislabāk, pēc absolventu domām, apgūtas kompetences sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšanā, savukārt darba devēji kā pirmās min vispārējās kompetences. Aiz tām nākamajā vietā gan darba devēju, gan absolventu skatījumā ir kompetences profesionālās ētikas normu ievērošanā.

Kā lielākajai daļai studiju programmu, tā arī šai kā visvājāk attīstītās kompetenču grupas darba devēji un absolventi min sociālās politikas izstrādāšanu un īstenošanu, kā arī kompetenci sociālajā darbā kopienā.

Komentējot savas atbildes, absolventi min, ka ikvienā teorētiskajā kursā bijuši uzdevumi, kas likuši domāt par reāliem klientiem. Vienmēr ticis uzsvērts, cik svarīgi ir strādāt ar katru klientu individuāli un piemēroties viņam. Tikusi ieaudzināta liela atbildības sajūta un empātija, bijis jāiejūtas klientu situācijās caur lomu spēlēm un jāizprot, kā labāk sniegt piemērotu atbalstu. Cits viedoklis ir šāds: „Kompetences bija pietiekamas, iespējams, sākumā bija nedrošība par pieņemtajiem lēmumiem, īpaši darbā ar ģimenēm ar maziem bērniem, taču sadarbībā ar kolēģiem iegūta pārlicība”.

Tāpat absolventi norāda, ka zināšanas un prasmes ir iegūtas, bet dažādu no sociālā darbinieka neatkarīgu iemeslu dēļ ne vienmēr ir iespējams sniegt klientam tieši tādu pakalpojumu, kāds viņam būtu vispiemērotākais. Augstskola, kā minēts LiepU absolventu komentāros, viena pati nevar iedot atbilstošu kompetenci, tās ļoti lielā mērā jāattīsta praktiskajā darbībā un jāsaista ar iespējamajiem resursiem, visu laiku jāmacās papildus.

Runājot par supervīzijām, kāds absolvents norāda, ka tās nozīme ir zināma, bet trūkst kvalitatīvu supervīzoru, lai tiešām supervīzijas būtu jēgpilnas.

Vēl cits LiepU bakalaura studiju programmas absolvents norāda, ka nepieciešams vairāk prakses, kuru vērtētu stingrāk, kā arī prakses vietas nepieciešamas pretimnākošākas, jo šobrīd tajās sociālo darbinieku noslodzes dēļ studentiem netiek veltīts pietiekami laika. Absolvente min, ka, ja pirms šīs studiju programmas nebūtu apguvusi sociālo rehabilitāciju koledžā, tad kā sociālā

darbiniece pēc studiju programmas beigšanas strādāt nebūtu gatava. Pirms studēt sociālo darbu, viņasprāt, vismaz gadu vajag apgūt sociālo rehabilitāciju vai aprūpi. Tāpat bakalaura studiju programmās absolventi labprāt redzētu lektoros, kas reāli ikdienā veic sociālo darbu.

Daži respondenti norāda, ka studiju programma ir ļoti laba, nav nekā sliktā, ko pateikt, kā arī, ka visiem, absolvējot studiju programmu, jau bija reāls darbs sociālā darba jomā.

1.6.tabula. LiepU bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs” absolventu kompetenču novērtējuma apkopojums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

DARBA DEVĒJU VĒRTĒJUMS	PUNKTI	ABSOLVENTU VĒRTĒJUMS	PUNKTI
VISPĀRĒJĀS KOMPETENCES	4,64	Kompetences SOCIĀLĀ DARBA TEORĒTISKĀS UN NORMATĪVĀS BĀZES ATTĪSTĪŠANĀ	4,6
Kompetences SOCIĀLĀ DARBINIEKA PROFESIONĀLĀS ĒTIKAS NORMU IEVĒROŠANĀ	4,6	Kompetences SOCIĀLĀ DARBINIEKA PROFESIONĀLĀS ĒTIKAS NORMU IEVĒROŠANĀ	4,57
Kompetences SOCIĀLĀ DARBA TEORĒTISKĀS UN NORMATĪVĀS BĀZES ATTĪSTĪŠANĀ	4,43	VISPĀRĒJĀS KOMPETENCES	4,52
Kompetences SOCIĀLAJĀ DARBĀ AR INDIVĪDIEM UN ĢIMENĒM	4,35	Kompetences PROFESIONĀLĀS KOMPETENCES UZTURĒŠANĀ UN PILNVEIDĒ	4,43
Kompetences PROFESIONĀLĀS KOMPETENCES UZTURĒŠANĀ UN PILNVEIDĒ	4,27	Kompetences SOCIĀLAJĀ DARBĀ AR INDIVĪDIEM UN ĢIMENĒM	4,18
Kompetences SOCIĀLAJĀ DARBĀ KOPIENĀ	3,72	Kompetences SOCIĀLAJĀ DARBĀ KOPIENĀ	3,92
Kompetences SOCIĀLĀS POLITIKAS IZSTRĀDĀŠANĀ UN ĪSTENOŠANĀ	3,22	Kompetences SOCIĀLĀS POLITIKAS IZSTRĀDĀŠANĀ UN ĪSTENOŠANĀ	3,47

BSA bakalaura studiju programma „Sociālais darbs”

Šo studiju programmu vērtējuši 14 darba devēji, sniedzot aritmētisko vidējo vērtējumu amplitūdā no 2,93 līdz 4,37 punktiem, un 29 absolventi, sniedzot vērtējumu amplitūdā no 3,09 līdz 4,46 punkti.

Arī BSA bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs” absolventi savas kompetences, kā redzams 1.7.tabulā, vērtē augstāk nekā viņu darba devēji. Darba devēju skatījumā, šīs studiju programmas absolventi visspēcīgākie ir sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšanā, kam seko zināšanas un prasmes profesionālās kompetences uzturēšanā un pilnveidē. Savukārt absolventi kā pirmās min kompetences profesionālās ētikas normu ievērošanā, kā arī vispārējās kompetences.

Arī šajā studiju programmā darba devējiem un absolventiem ir vienots viedoklis, ka viszemāk attīstītas kompetences sociālās politikas izstrādāšanā un īstenošanā, kā arī kompetences sociālajā darbā kopienā.

Vairāki studiju programmas absolventi min, ka viņiem bijusi sociālā darba pieredze pirms studiju uzsākšanas. Citi savukārt norāda, ka jau studiju laikā sākuši strādāt sociālo darbu, kas palīdzējis studiju procesā, un, pabeidzot studijas, bijuši kompetenti veikt sociālo darbu ar indivīdiem un ģimenēm.

Kāds absolvents norāda, ka viena lieta ir apgūt teoriju, bet pavisam cita – savas zināšanas pielietot praksē, tādējādi norādot uz prakses un teorijas atšķirtību.

Runājot par kompetencēm sociālajā darbā kopienā, absolventi komentāros norāda, ka šo tēmu vajadzētu mācīt plašāk, kā arī, ja tikai studē un nestrādā sociālo darbu, šo tēmu ļoti grūti saprast. Tāpat minēts, ka aizvien nav pieredzes kopienu darbā.

Komentējot kompetences sociālās politikas izstrādāšanā un īstenošanā, kāds absolvents norāda: „Uzskatu, ka ar sociālās politikas plānošanu un dokumentu izstrādi būtu jānodarbojas nodaļu vadītājiem, dienestu vadītājiem. Sociālajam darbiniekam ir tik daudz darba, ka fiziski tādām lietām neatliek laika, otrkārt, lai veiktu šādu dokumentu izstrādi, sociālajam darbiniekam ir jābūt pieredzei, sociālā politikas dokumentus nevar izstrādāt darbinieks, kuram ir tikai teorētiskas zināšanas un nedaudz prakses”.

Absolventi, komentējot kompetences sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšanā, norāda, ka par normatīviem aktiem bijis ļoti maz lekciju, tās bijušas virspusējas. Tāpat izskan viedoklis, ka augstskolās būtu nepieciešama pieeja kādai izmēģinājuma versijai programmām, ar kurām strādā sociālie darbinieki (SOPA u.c.). Šeit gan jāpiebilst, ka BSA studenti tiek apmācīti darbam ar SOPA, tai pašā laikā citu studiju programmu direktori intervijās norādīja, ka tik specifiskas lietas būtu apgūstamas jau darba vietās.

Noslēgumā kāds absolvents norāda: „Sociālo darbu vajadzētu studēt un strādāt vienlaicīgi, lai saprastu sociālos gadījumus, darbu ar ģimenēm. Runāt un risināt sociālo gadījumu nodarbībā bija vieglāk, jo studēju un strādāju vienlaicīgi. Ļoti daudz palīdz arī kolektīvs, ikdienā saskaros ar

tādiem jautājumiem, ko augstskolā nemāca!” tas atkal norāda uz to, ka nepieciešams vairāk vērst uzmanību uz prakses un teorijas savienojamību.

1.7.tabula. BSA bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs” absolventu kompetenču novērtējuma apkopojums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

DARBA DEVĒJU VĒRTĒJUMS	PUNKTI	ABSOLVENTU VĒRTĒJUMS	PUNKTI
Kompetences SOCIĀLĀ DARBA TEORĒTISKĀS UN NORMATĪVĀS BĀZES ATTĪSTĪŠANĀ	4,37	Kompetences SOCIĀLĀ DARBINIEKA PROFESIONĀLĀS ĒTIKAS NORMU IEVĒROŠANĀ	4,46
Kompetences PROFESIONĀLĀS KOMPETENCES UZTURĒŠANĀ UN PILNVEIDĒ	4,11	VISPĀRĒJĀS KOMPETENCES	4,24
VISPĀRĒJĀS KOMPETENCES	4,03	Kompetences SOCIĀLĀ DARBA TEORĒTISKĀS UN NORMATĪVĀS BĀZES ATTĪSTĪŠANĀ	4,21
Kompetences SOCIĀLĀ DARBINIEKA PROFESIONĀLĀS ĒTIKAS NORMU IEVĒROŠANĀ	3,96	Kompetences PROFESIONĀLĀS KOMPETENCES UZTURĒŠANĀ UN PILNVEIDĒ	4,12
Kompetences SOCIĀLAJĀ DARBĀ AR INDIVĪDIEM UN ĢIMENĒM	3,66	Kompetences SOCIĀLAJĀ DARBĀ AR INDIVĪDIEM UN ĢIMENĒM	3,96
Kompetences SOCIĀLAJĀ DARBĀ KOPIENĀ	3,05	Kompetences SOCIĀLAJĀ DARBĀ KOPIENĀ	3,96
Kompetences SOCIĀLĀS POLITIKAS IZSTRĀDĀŠANĀ UN ĪSTENOŠANĀ	2,93	Kompetences SOCIĀLĀS POLITIKAS IZSTRĀDĀŠANĀ UN ĪSTENOŠANĀ	3,09

RTA bakalaura studiju programma „Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija”

RTA studiju programmu vērtējuši tikai 3 darba devēji, sniedzot vidējo aritmētisko vērtējumu amplitūdā no 2,76 līdz 4,08 punktiem, un 7 absolventi, sniedzot vērtējumu amplitūdā no 3,75 līdz 4,71 punkti. Šīs studiju programmas absolventu un darba devēju vērtējumi atšķiras viskrasāk, ja darba devēji visvājāk vērtējuši tieši šīs studiju programmas absolventu kompetences, tad studenti, gluži pretēji, - kā visaugstāko.

RTA bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija” absolventi pilnīgi visās kompetenču grupās apgūto vērtē augstāk nekā viņu darba devēji (skat. 1.8.tabulu). Absolventi uzskata, ka visspēcīgākie viņi ir sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšanā, kam seko zināšanas un prasmes profesionālās kompetences uzturēšanā un pilnveidē. Savukārt darba devēji kā pirmo nosauc vispārējo kompetenci, tad zināšanas un prasmes profesionālās ētikas normu ievērošanā, kā arī profesionālās kompetences uzturēšanā un pilnveidē.

Kompetences sociālās politikas izstrādāšanā un īstenošanā, kā arī kompetences sociālajā darbā kopienā atkal darba devēji un absolventi nosauc kā visvājāk attīstītās.

1.8.tabula. RTA bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija” absolventu kompetenču novērtējuma apkopojums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

DARBA DEVĒJU VĒRTĒJUMS	PUNKTI	ABSOLVENTU VĒRTĒJUMS	PUNKTI
VISPĀRĒJĀS KOMPETENCES	4,08	Kompetences SOCIĀLĀ DARBA TEORĒTISKĀS UN NORMATĪVĀS BĀZES ATTĪSTĪŠANĀ	4,71
Kompetences SOCIĀLĀ DARBINIEKA PROFESIONĀLĀS ĒTIKAS NORMU IEVĒROŠANĀ	3,75	Kompetences PROFESIONĀLĀS KOMPETENCES UZTURĒŠANĀ UN PILNVEIDĒ	4,54
Kompetences PROFESIONĀLĀS KOMPETENCES UZTURĒŠANĀ UN PILNVEIDĒ	3,75	VISPĀRĒJĀS KOMPETENCES	4,52
Kompetences SOCIĀLĀ DARBA TEORĒTISKĀS UN NORMATĪVĀS BĀZES ATTĪSTĪŠANĀ	3,63	Kompetences SOCIĀLĀ DARBINIEKA PROFESIONĀLĀS ĒTIKAS NORMU IEVĒROŠANĀ	4,43
Kompetences SOCIĀLAJĀ DARBĀ AR INDIVĪDIEM UN ĢIMENĒM	3,21	Kompetences SOCIĀLAJĀ DARBĀ AR INDIVĪDIEM UN ĢIMENĒM	4,33
Kompetences SOCIĀLĀS POLITIKAS IZSTRĀDĀŠANĀ UN ĪSTENOŠANĀ	3	Kompetences SOCIĀLAJĀ DARBĀ KOPIENĀ	4,22
Kompetences SOCIĀLAJĀ DARBĀ KOPIENĀ	2,76	Kompetences SOCIĀLĀS POLITIKAS IZSTRĀDĀŠANĀ UN ĪSTENOŠANĀ	3,75

Noslēgumā sniegts apkopojums par bakalaura studiju programmu absolventu kompetenču novērtējumu studiju programmu griezumā.

Apkopojot studiju programmu absolventu viedokli (skat.1.9.tabulu), RTA bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija” absolventi uz pārējo bakalaura programmu fona snieguši visaugstāko novērtējumu savām kompetencēm uzreiz piecās grupās:

- kompetence sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm;
- kompetence sociālajā darbā kopienā;
- kompetence sociālā politikas izstrādāšanā un īstenošanā;
- kompetence sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšanā;
- profesionālās kompetences uzturēšanas un pilnveides prasmes.

Savukārt pārējās divas kompetenču grupas visaugstāk savas prasmes novērtējuši LKA bakalaura studiju programmas „Karitatīvais sociālais darbs” absolventi. Viņi visaugstāk vērtējuši savu:

1. vispārējo kompetenci;
2. kompetenci sociālā darbinieka profesionālās ētikas normu ievērošanā.

Otrais labākais rādītājs, vērtējot pa studiju programmām, absolventu skatījumā ir šāds. Četrās kompetenču grupās LiePU īstenotajai bakalaura studiju programmai „Sociālais darbs”:

- kompetence sociālā politikas izstrādāšanā un īstenošanā;
- kompetence sociālā darbinieka profesionālās ētikas normu ievērošanā;
- vispārējā kompetence;
- kompetence sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšanā.

Savukārt pārējās trīs tālāk minētajās kompetenču grupas minēta LKA 2.līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma „Sociālais darbs”:

- kompetence sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm;
- kompetence sociālajā darbā kopienā;
- profesionālās kompetences uzturēšanas un pilnveides prasmes.

Atšķirīgs šai jautājumā ir **darba devēju viedoklis**. Viņi visaugstāk četrās kompetenču grupās ir novērtējuši LKA bakalaura studiju programmas „Karitatīvais sociālais darbs” absolventu prasmes:

- kompetence sociālajā darbā kopienā;
- profesionālās kompetences uzturēšanas un pilnveides prasmes;
- kompetence sociālā darbinieka profesionālās ētikas normu ievērošanā;
- vispārējās kompetences.

Pārējās trīs kompetenču grupas, darba devēju skatījumā, vislabāk apgūtas RSU bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs” ietvaros.

- kompetence sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm;
- kompetence sociālā politikas izstrādāšanā un īstenošanā;
- kompetence sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšanā.

Arī otrais labākais absolventu kompetenču novērtējums, darba devēju skatījumā, sadalās starp abām augstāk minētajām studiju programmām, respektīvi, kur visaugstākais vērtējums ir vienai studiju programmai, tur nākamais labākais – otrai. Vienīgais izņēmums ir kompetenču grupa "Sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšana", kur otrs augstākais vērtējums sniegts LiepU īstenojamajai bakalaura studiju programmai „Sociālais darbs”, bet LKA absolventi saņēmuši vienu no zemākajiem vērtējumiem.

1.9.tabula. Apkopojums par bakalaura studiju programmu absolventu kompetenču novērtējumu studiju programmu griezumā (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

Kompetences SOCIĀLAJĀ DARBĀ AR INDIVĪDIEM UN ĢIMENĒM			
Darba devēju vērtējums	punkti	Absolventu vērtējums	punkti
RSU BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs"	4,88	RTA BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija"	4,33
LKA BAKALAURA studiju programma "Karitatīvais sociālais darbs"	4,76	LKA 2.līmeņa programma "Sociālais darbs"	4,32
LU BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs"	4,71	LiepU BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbinieks"	4,18
LiepU BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbinieks"	4,35	LKA BAKALAURA studiju programma "Karitatīvais sociālais darbs"	3,97
LKA 2.līmeņa programma "Sociālais darbs"	3,98	BSA BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs"	3,96
BSA BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs"	3,66	RSU BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs"	3,92
RTA BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija"	3,21	LU BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs"	3,45
Kompetences SOCIĀLAJĀ DARBĀ KOPIENĀ			
Darba devēju vērtējums		Absolventu vērtējums	
LKA BAKALAURA studiju programma "Karitatīvais sociālais darbs"	4,73	RTA BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija"	4,22
RSU BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs"	4,55	LKA 2.līmeņa programma "Sociālais darbs"	4,11
LKA 2.līmeņa programma "Sociālais darbs"	4,2	LiepU BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbinieks"	3,92
LU BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs"	4	LKA BAKALAURA studiju programma "Karitatīvais sociālais darbs"	3,78

		darbs"	
LiepU BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbinieks"	3,72	RSU BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs"	3,63
BSA BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs"	3,05	BSA BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs"	3,57
RTA BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija"	2,76	LU BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs"	3,06
Kompetences SOCIĀLĀS POLITIKAS IZSTRĀDĀŠANĀ UN ĪSTENOŠANĀ			
Darba devēju vērtējums		Absolventu vērtējums	
RSU BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs"	4	RSU BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs"	2,83
LKA BAKALAURA studiju programma "Karitatīvais sociālais darbs"	3,94	RTA BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija"	3,75
LKA 2.līmeņa programma "Sociālais darbs"	3,5	LiepU BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbinieks"	3,47
LiepU BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbinieks"	3,22	LKA 2.līmeņa programma "Sociālais darbs"	3,25
RTA BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija"	3	BSA BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs"	3,09
BSA BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs"	2,93	LKA BAKALAURA studiju programma "Karitatīvais sociālais darbs"	3
LU BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs"	0	LU BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs"	2
Kompetences SOCIĀLĀ DARBINIEKA PROFESIONĀLĀS ĒTIKAS NORMU IEVĒROŠANĀ			
Darba devēju vērtējums		Absolventu vērtējums	
LU BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs"	5	LKA BAKALAURA studiju programma "Karitatīvais sociālais darbs"	4,83
LKA BAKALAURA studiju programma "Karitatīvais sociālais darbs"	5	LiepU BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbinieks"	4,57
RSU BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs"	4,82	BSA BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs"	4,46
LKA 2.līmeņa programma "Sociālais darbs"	4,8	LKA 2.līmeņa programma "Sociālais darbs"	4,44
LiepU BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbinieks"	4,6	RTA BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija"	4,43
BSA BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs"	3,96	RSU BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs"	4,28

RTA BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija"	3,75	LU BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs"	4,17
Kompetences SOCIĀLĀ DARBA TEORĒTISKĀS UN NORMATĪVĀS BĀZES ATTĪSTĪŠANĀ			
Darba devēju vērtējums		Absolventu vērtējums	
RSU BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs"	4,45	RTA BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija"	4,71
LiepU BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbinieks"	4,43	LiepU BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbinieks"	4,6
BSA BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs"	4,37	LKA BAKALAURA studiju programma "Karitatīvais sociālais darbs"	4,5
LKA 2.līmeņa programma "Sociālais darbs"	4,1	LKA 2.līmeņa programma "Sociālais darbs"	4,4
LU BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs"	4	RSU BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs"	4,31
LKA BAKALAURA studiju programma "Karitatīvais sociālais darbs"	3,89	BSA BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs"	4,21
RTA BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija"	3,63	LU BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs"	4,17
Kompetences PROFESIONĀLĀS KOMPETENCES UZTURĒŠANĀ UN PILNVEIDĒ			
Darba devēju vērtējums		Absolventu vērtējums	
LU BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs"	5	RTA BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija"	4,54
LKA BAKALAURA studiju programma "Karitatīvais sociālais darbs"	4,9	LKA 2.līmeņa programma "Sociālais darbs"	4,5
RSU BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs"	4,8	RSU BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs"	4,44
LiepU BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbinieks"	4,27	LiepU BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbinieks"	4,43
BSA BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs"	4,11	BSA BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs"	4,12
LKA 2.līmeņa programma "Sociālais darbs"	4	LU BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs"	3,83
RTA BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija"	3,75	LKA BAKALAURA studiju programma "Karitatīvais sociālais darbs"	3,67
Kompetences VISPĀRĒJĀS KOMPETENCES			
Darba devēju vērtējums		Absolventu vērtējums	

LU BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs"	5	LKA BAKALAURA studiju programma "Karitatīvais sociālais darbs"	4,56
LKA BAKALAURA studiju programma "Karitatīvais sociālais darbs"	4,93	LiepU BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbinieks"	4,52
RSU BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs"	4,89	RTA BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija"	4,52
LiepU BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbinieks"	4,64	LKA 2.līmeņa programma "Sociālais darbs"	4,5
LKA 2.līmeņa programma "Sociālais darbs"	4,47	BSA BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs"	4,24
RTA BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija"	4,08	RSU BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs"	4,15
BSA BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs"	4,03	LU BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs"	3,94

1.4.MAĢISTRA STUDIJU PROGRAMMU ABSOLVENTU KOMPETENČU NOVĒRTĒJUMS STUDIJU PROGRAMMU GRIEZUMĀ

Turpinājumā aplūkots maģistra studiju programmu absolventu kompetenču novērtējums studiju programmu griezumā (skat.1.10.tabulu). LKA maģistra studiju programma "Karitatīvais sociālais darbs" analizē nav iekļauta, jo to novērtējis tikai viens absolvents.

RSU maģistra studiju programma „Sociālais darbs”

Šo studiju programmu vērtējuši 7 darba devēji, sniedzot vērtējumu diezgan šaurā amplitūdā no 3,85 līdz 4,74 punktiem, un 16 absolventi, sniedzot aritmētisko vidējo vērtējumu amplitūdā no 3,54 līdz 4,57 punkti. Jāpiebilst, ka darba devēji tieši RSU maģistra studiju programmu kopumā vērtē visaugstāk no visām maģistra studiju programmām, absolventu sagatavotības sociālā darba veikšanā aspektā.

Vērtējot RSU maģistra studiju programmu „Sociālais darbs”, kā 1.11.tabulā redzams, darba devēji visās kompetencēs snieguši augstāku vērtējumu nekā paši absolventi. Tomēr visaugstākie vērtējumi abās grupās ir vienām un tām pašām kompetencēm - vispārējām kompetencēm, kā arī kompetencēm profesionālās ētikas normu ievērošanā.

Savukārt visvājāk sagatavoti (gan pēc darba devēju, gan absolventa viedokļa) šīs studiju programmas absolventi ir sociālās politikas izstrādāšanā un īstenošanā. Nedaudz augstāki vērtējumi sniegti zināšanām un prasmēm sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm, kā arī kompetenci sociālajā darbā kopienā.

Viens no RSU maģistra studiju programmas „Sociālais darbs” absolventiem norāda, ka sociālais darbs ar indivīdiem un ģimenēm neesot mācīts nemaz, savukārt kāds cits uzskata, ka šīs kompetences lielākoties jāattīsta bakalaura programmās. Vēl kāds norāda, ka mācību procesā sociālais darbs ar indivīdiem un ģimenēm ļoti labi un saprotami ticis aplūkots apkopotā veidā, lai dotu ieskatu tiem studentiem, kuru ikdienu nav saistīta ar sociālo darbu un viņiem nav bakalaura grāds sociālajā darbā.

Runājot par sociālo darbu kopienā, kāds RSU absolvents norāda, ka „„pieskāros” šai tēmai tikai maģistra darba izstrādes laikā”.

1.11.tabula. RSU maģistra studiju programmas „Sociālais darbs” absolventu kompetenču novērtējuma apkopojums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

DARBA DEVĒJU VĒRTĒJUMS	PUNKTI	ABSOLVENTU VĒRTĒJUMS	PUNKTI
VISPĀRĒJĀS KOMPETENCES	4,74	Kompetences SOCIĀLĀ DARBINIEKA PROFESIONĀLĀS ĒTIKAS NORMU IEVĒROŠANĀ	4,57

Kompetences SOCIĀLĀ DARBINIEKA PROFESIONĀLĀS ĒTIKAS NORMU IEVĒROŠANĀ	4,71	VISPĀRĒJĀS KOMPETENCES	4,42
Kompetences PROFESIONĀLĀS KOMPETENCES UZTURĒŠANĀ UN PILNVEIDĒ	4,67	Kompetences SOCIĀLĀ DARBA TEORĒTISKĀS UN NORMATĪVĀS BĀZES ATTĪSTĪŠANĀ	4,29
Kompetences SOCIĀLĀ DARBA TEORĒTISKĀS UN NORMATĪVĀS BĀZES ATTĪSTĪŠANĀ	4,55	Kompetences PROFESIONĀLĀS KOMPETENCES UZTURĒŠANĀ UN PILNVEIDĒ	4,22
Kompetences SOCIĀLAJĀ DARBĀ KOPIENĀ	4,5	Kompetences SOCIĀLAJĀ DARBĀ KOPIENĀ	4,09
Kompetences SOCIĀLAJĀ DARBĀ AR INDIVĪDIEM UN ĢIMENĒM	4,49	Kompetences SOCIĀLAJĀ DARBĀ AR INDIVĪDIEM UN ĢIMENĒM	4,08
Kompetences SOCIĀLĀS POLITIKAS IZSTRĀDĀŠANĀ UN ĪSTENOŠANĀ	3,85	Kompetences SOCIĀLĀS POLITIKAS IZSTRĀDĀŠANĀ UN ĪSTENOŠANĀ	3,54

1.10.tabula. Maģistra studiju programmu absolventu kompetenču novērtējuma apkopojums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

		Kompetences SOCIĀLAJĀ DARBĀ AR INDIVĪDIEM UN ĢIMENĒM		Kompetences SOCIĀLAJĀ DARBĀ KOPIENĀ		Kompetences SOCIĀLĀS POLITIKAS IZSTRĀDĀŠANĀ UN ĪSTENOŠANĀ		Kompetences SOCIĀLĀ DARBINIEKA PROFESIONĀLĀS ĒTIKAS NORMU IEVĒROŠANĀ		Kompetences SOCIĀLĀ DARBA TEORĒTISKĀS UN NORMATĪVĀS BĀZES ATTĪSTĪŠANĀ		Kompetences PROFESIONĀLĀS KOMPETENCES UZTURĒŠANĀ UN PILNVEIDĒ		VISPĀRĒJĀS KOMPETENCES	
		Vidējais	n	Vidējais	n	Vidējais	n	Vidējais	n	Vidējais	n	Vidējais	n	Vidējais	n
RSU MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs"	Darba devēji	4,49	7	4,50	6	3,85	4	4,71	6	4,55	7	4,67	7	4,74	7
	Absolventi	4,08	16	4,09	15	3,54	13	4,57	15	4,29	16	4,22	16	4,42	15
LU MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs"	Darba devēji	4,62	2	4,80	1	4,00	1	5,00	2	4,50	2	4,50	2	4,00	2
	Absolventi	3,65	17	3,60	15	2,80	15	4,03	17	4,06	17	3,81	16	4,02	17
BSA MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs"	Darba devēji	4,15	3	4,39	3	3,67	2	4,38	3	4,27	3	4,50	2	4,42	3
	Absolventi	4,29	15	4,28	15	3,71	15	4,53	15	4,51	15	4,30	15	4,71	15
LiepU MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbinieks"	Darba devēji	3,98	4	3,61	3	3,25	2	4,13	4	4,25	4	4,13	4	4,08	4
	Absolventi	4,00	24	3,76	24	3,26	23	4,17	24	4,21	25	3,98	25	4,20	25
LKA MAĢISTRA studiju programma "Karitatīvais sociālais darbs"	Darba devēji	N/D	0	N/D	0	N/D	0	N/D	0	N/D	0	N/D	0	N/D	0
	Absolventi	5,00	1	5,00	1	5,00	1	5,00	1	5,00	1	5,00	1	5,00	1

LU maģistra studiju programma „Sociālais darbs”

Kā nākamā analizēta LU maģistra studiju programma „Sociālais darbs”. Arī šai maģistra programmai darba devēji (skat.1.12.tabulu) visās kompetencēs sniedz augstāku vērtējumu nekā paši absolventi. Jāņem gan vērā, ka studiju programmu vērtējuši tikai divi darba devēji (bet pāris kompetences tikai viens darba devējs, kamēr otrs norādījis, ka vērtējums šajā kompetencē nav attiecināms, jo neattiecas uz viņa pārstāvētās organizācijas darba specifiku). Darba devēju skatījumā, visaugstāk attīstītas ir absolventu kompetences profesionālās ētikas normu ievērošanā, kam seko kompetences sociālajā darbā kopienā.

Šo studiju programmu vērtējuši 17 absolventi, sniedzot aritmētisko vidējo vērtējumu amplitūdā no 2,80 līdz 4,06 punktiem, kas ir viszemākais no visām maģistra studiju programmām. Absolventu vērtējumā, visattīstītākās viņiem ir kompetences sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšanā, kā arī kompetences profesionālās ētikas normu ievērošanā.

Savukārt visvājāk attīstītas kompetences, darba devēju skatījumā, ir vispārējās kompetences, bet absolventi viszemāk vērtē savas kompetences sociālās politikas izstrādāšanā un īstenošanā.

Vērtējot kompetenci sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm, absolventi min, ka nepieciešamās kompetences nav iegūtas mācību procesā, bet gan pašmācības ceļā. Uzsākot reālo darbu sociālā darba jomā, kāds no absolventiem izjutis nedrošības sajūtu praktisko gadījumu risināšanā, veidojot attiecības ar klientu. Tāpat minēts, ka vairāk vajadzētu praksē izmantot psihosociālo konsultēšanu.

Komentējot kompetences sociālās politikas izstrādāšanā un īstenošanā, absolventi norāda, ka studiju laikā šīs kompetences nav mācītas, bet tās iegūtas iepriekšējo studiju laikā vai darba vietā.

Kāds absolvents, komentējot kompetences sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšanā, min, ka tās nav saistītas ar studiju procesu.

Savukārt viens no darba devējiem min, ka šīs studiju programmas absolventam, kurš strādā viņu iestādē, ir izpratne klienta problēmu risināšanā, kā arī viņš izsaka priekšlikumus, lai risinātu iekšējās ētikas jautājumus.

1.12.tabula. LU maģistra studiju programmas „Sociālais darbs” absolventu kompetenču novērtējuma apkopojums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

DARBA DEVĒJU VĒRTĒJUMS	PUNKTI	ABSOLVENTU VĒRTĒJUMS	PUNKTI
Kompetences SOCIĀLĀ DARBINIEKA PROFESIONĀLĀS ĒTIKAS NORMU IEVĒROŠANĀ	5	Kompetences SOCIĀLĀ DARBA TEORĒTISKĀS UN NORMATĪVĀS BĀZES ATTĪSTĪŠANĀ	4,06
Kompetences SOCIĀLAJĀ	4,8	Kompetences SOCIĀLĀ	4,03

DARBĀ KOPIENĀ		DARBINIEKA PROFESIONĀLĀS ĒTIKAS NORMU IEVĒROŠANĀ	
Kompetences SOCIĀLAJĀ DARBĀ AR INDIVĪDIEM UN ĢIMENĒM	4,62	VISPĀRĒJĀS KOMPETENCES	4,02
Kompetences SOCIĀLĀ DARBA TEORĒTISKĀS UN NORMATĪVĀS BĀZES ATTĪSTĪŠANĀ	4,5	Kompetences PROFESIONĀLĀS KOMPETENCES UZTURĒŠANĀ UN PILNVEIDĒ	3,81
Kompetences PROFESIONĀLĀS KOMPETENCES UZTURĒŠANĀ UN PILNVEIDĒ	4,5	Kompetences SOCIĀLAJĀ DARBĀ AR INDIVĪDIEM UN ĢIMENĒM	3,65
Kompetences SOCIĀLĀS POLITIKAS IZSTRĀDĀŠANĀ UN ĪSTENOŠANĀ	4	Kompetences SOCIĀLAJĀ DARBĀ KOPIENĀ	3,6
VISPĀRĒJĀS KOMPETENCES	4	Kompetences SOCIĀLĀS POLITIKAS IZSTRĀDĀŠANĀ UN ĪSTENOŠANĀ	2,8

BSA maģistra studiju programma „Sociālais darbs”

Šo studiju programmu vērtējuši tikai 3 darba devēji, sniedzot aritmētisko vidējo vērtējumu amplitūdā no 3,67 līdz 4,50 punktiem (skat.1.13 tabulu), un 15 absolventi, sniedzot vērtējumu ļoti līdzīgā amplitūdā no 3,71 līdz 4,71 punktiem.

BSA maģistra studiju programmas „Sociālais darbs” absolventi (atšķirībā no iepriekšējo divu studiju programmu absolventiem) piecas no septiņām kompetencēm, kuras apgūtas studiju laikā, vērtē augstāk nekā viņu darba devēji.

Darba devēju skatījumā, visattīstītākās šīs studiju programmas absolventiem ir profesionālās kompetences uzturēšanas un pilnveides prasmes, kam seko vispārējā kompetence. Savukārt absolventi kā pirmo nosauc vispārējo kompetenci, tad kompetenci profesionālās ētikas normu ievērošanā.

Arī šajā studiju programmā darba devējiem un absolventiem ir vienots viedoklis, ka viszemāk attīstīta ir kompetence sociālās politikas izstrādāšanā un īstenošanā, bet nedaudz augstāk vērtējama kompetence sociālajā darbā kopienā (absolventu skatījumā) un sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm (darba devēju skatījumā).

Komentāros kāds absolvents saka: „Paldies, par pozitīvu, cilvēcīgu pasniedzēju attieksmi, zināšanu sniegšanu, sadarbību!”

1.13.tabula. BSA maģistra studiju programmas „Sociālais darbs” absolventu kompetenču novērtējuma apkopojums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

DARBA DEVĒJU VĒRTĒJUMS	PUNKTI	ABSOLVENTU VĒRTĒJUMS	PUNKTI
Kompetences PROFESIONĀLĀS KOMPETENCES UZTURĒŠANĀ UN PILNVEIDĒ	4,5	VISPĀRĒJĀS KOMPETENCES	4,71
VISPĀRĒJĀS KOMPETENCES	4,42	Kompetences SOCIĀLĀ DARBINIEKA PROFESIONĀLĀS ĒTIKAS NORMU IEVĒROŠANĀ	4,53
Kompetences SOCIĀLAJĀ DARBĀ KOPIENĀ	4,39	Kompetences SOCIĀLĀ DARBA TEORĒTISKĀS UN NORMATĪVĀS BĀZES ATTĪSTĪŠANĀ	4,51
Kompetences SOCIĀLĀ DARBINIEKA PROFESIONĀLĀS ĒTIKAS NORMU IEVĒROŠANĀ	4,38	Kompetences PROFESIONĀLĀS KOMPETENCES UZTURĒŠANĀ UN PILNVEIDĒ	4,3
Kompetences SOCIĀLĀ DARBA TEORĒTISKĀS UN NORMATĪVĀS BĀZES ATTĪSTĪŠANĀ	4,27	Kompetences SOCIĀLAJĀ DARBĀ AR INDIVĪDIEM UN ĢIMENĒM	4,29
Kompetences SOCIĀLAJĀ DARBĀ AR INDIVĪDIEM UN ĢIMENĒM	4,15	Kompetences SOCIĀLAJĀ DARBĀ KOPIENĀ	4,28
Kompetences SOCIĀLĀS POLITIKAS IZSTRĀDĀŠANĀ UN ĪSTENOŠANĀ	3,67	Kompetences SOCIĀLĀS POLITIKAS IZSTRĀDĀŠANĀ UN ĪSTENOŠANĀ	3,71

LiepU maģistra studiju programma „Sociālais darbs”

Šo studiju programmu vērtējuši 4 darba devēji, sniedzot aritmētisko vidējo vērtējumu amplitūdā no 3,25 līdz 4,25 punktiem (skat.1.14 tabulu), kas ir viszemākais starp maģistra studiju programmām, un 24 absolventi, sniedzot vērtējumu ļoti līdzīgā amplitūdā no 3,26 līdz 4,21 punktiem.

Kā pēdējā aplūkota LiepU īstenotā maģistra studiju programma „Sociālais darbs”. Šīs studiju programmas absolventi gandrīz visas iegūtās kompetences (izņemot profesionālās ētikas normu ievērošanu) vērtē augstāk nekā darba devēji. Kompetenču vērtējums pa to grupām gan absolventiem, gan darba devējiem ir līdzīgs – abi kā viszemāk attīstītas kompetences vērtē tās, kas saistītas ar sociālās politikas izstrādāšanu un īstenošanu, bet nedaudz augstāk vērtē kompetenci sociālajā darbā kopienā. Savukārt kā visapmierinošāk apgūtās prasmes tiek nosauktas: *sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšana*, kam seko *vispārējā kompetence* (absolventu vērtējumā) un *profesionālās kompetences uzturēšanas un pilnveides prasmes* (darba devēju vērtējumā).

LiepU maģistra studiju programmas „Sociālais darbs” absolventi komentāros norāda, ka maģistra programmā nepiedāvā apgūt mikro līmeni. LiepU maģistra studiju programmas fokuss nav mērķēts individuālā gadījuma risināšanā, darba prasmju attīstībai ar konkrētu mērķgrupu, bet gan sistēmas un vadības fokusā. Tādēļ absolventiem grūti sniegt korektu vērtējumu kompetencēm par sociālo darbu ar indivīdiem un ģimeni, jo šajā mācību programmā tie pēc būtības nav skarti. Absolventi norāda, ka dažas no minētajām kompetencēm tika apgūtas, iesaistoties papildus citās izglītības programmās, līdz ar to - par tām ir zināšanas, bet tās nav apgūtas šajā programmā. Lielu daļu teorijas studenti apgūstot praksē, t.i., ikviens students attīsta savu kompetenci, apgūstot profesiju tieši praksē. Kāds saka, ka kompetence sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm pēc maģistra studijām nav mainījušās. Tiek izteikts arī šāds komentārs: „Darba pieredze palīdzēja pilnveidot studiju procesu – studijas nepilnveidoja manu darba pieredzi. Atzīmētie vērtējumi šajā anketā ir paša ieguldījums, zināšanas, ne studiju laikā sniegtās zināšanas. No maģistra studiju programmas ieguvu tikai diplomu un iespēju diplomdarbā izstrādāt savu sociālās jomas ideju”.

Kāds cits absolvents saka: „Skumji, ka ir iespējams pabeigt augstskolu un tikai pēc diezgan daudz gadiem uzzināt, ar ko atšķiras *case management* un *case work*.”

Komentējot kompetenci sociālajā darbā kopienā, absolventi norāda, ka atsevišķa studiju kursa sociālajā darbā ar kopienu nebija, ja vien to nevar saistīt ar kursu “Sociālā darba projektu vadīšana”. Šīs kompetences apgūtas bakalaura studiju programmas ietvaros un pēc maģistra studijām nav mainījušās.

Šādi komentāri liek domāt par studiju programmas saturiskām nepilnībām, kas būtu jāuzlabo. Sociālais darbs kopienā ir viena no sociālā darba formām un, ņemot vērā Latvijas pašvaldību atšķirīgo sociālo infrastruktūru, iedzīvotāju demogrāfiskos rādītājus, sociālo pakalpojumu pieejamību, mērķa grupas u.c., zināšanas par sociālā darba metodēm ar kopienu ir svarīgs sociālā darbinieka profesionālās sagatavotības rādītājs.

Izteikts arī šāds viedoklis: „Resursu piesaistīšanu un starpprofesionāļu sadarbību sociālais darbinieks iemācās veidot tikai un vienīgi praksē, nevis lekciju laikā. Ja vērtē pēc iegūtās informācijas no pasniedzējiem, tad var teikt, ka pasniedzēji ļoti labi studentus iedrošina, izspēlējot dažādas lomu spēles, tomēr praksē kompetences attīstās spēcīgāk”.

Komentējot kompetenci sociālās politikas izstrādāšanā un īstenošanā, absolventi norāda, ka grūti to novērtēt, jo atsevišķa studiju kursa nav bijis, tai pašā laikā minot, ka bijis studiju kurss "Sociālās drošības sistēmas aktualitātes ES un Latvijā". Likumdošana interpretēta sociālās politikas plānošanas dokumentos. Kāds cits absolvents, savukārt norāda, ka pēc studijām bija ievērojami plašākas zināšanas par aktuālo situāciju sociālā darba nozarē Latvijā un Eiropā, kā arī par sociālās politikas veidošanas principiem, labāk izprotot valdības pieņemtos lēmumus labklājības jomā.

Savukārt par kompetenci profesionālās ētikas normu ievērošanā absolventi norāda, ka šīs programmas ietvaros nekas no tā visa nav apgūts. Kompetences apgūtas bakalaura programmas ietvaros, bet maģistra programmā ētikas normas tikai nedaudz aplūkotas, nerunājot par katru no tām.

Absolventiem komentējot kompetenci sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšanā, minēts, ka ir attīstītas prasmes pētīt, analizēt, orientēties normatīvajos aktos un pārņemt pierādījumos balstīto labo praksi. Prakses laikā iegūtas prasmes orientēties likumdošanā un normatīvajos aktos. Kāds no respondentiem norāda: „Iemācījos analizēt normatīvos aktus un pielietot tos darbā, kas bija vērtīgākā daļa studiju laikā. Likumdošana mainās ļoti bieži. Tiklīdz tā mainījās, mums uzreiz bija jāmācās jaunie likumi, tie jāanalizē, jāpielieto dažādās situācijās, gadījumu risināšanā. Ļoti vērtīgi! Bez problēmām pielietoju iegūtās zināšanas darbā. Tas tiešām ļoti palīdzēja.” Cits absolvents min: „Ļoti patika kurss kritiskā domāšanā, kur bija jāapstrādā dažāda informācija un tā jāanalizē. Prasmes orientēties normatīvos aktos apgūtas studiju kursā „Publiskās tiesības un sociālās drošības sistēmas aktualitātes” ”.

Runājot par supervīziju, absolventi uzsver, ka neko neesot ieguvuši profesionālās kompetences refleksijas kursā. Par supervīziju nevienā no piedāvātajiem kursiem neesot runāts. Tāpat pausts viedoklis, ka, tikai strādājot, darbinieks novērtē un izprot, cik ļoti svarīgs ir pašnovērtējums un supervīziju apmeklēšana.

Studiju procesā bijuši daži darbi grupā, kuros varēja attīstīt prasmi strādāt komandā. Tiek minēts: „Atceroties lekcijās gūtās zināšanas un problēmu risināšanas iespējas, tad praksē tas ir savādāk un nav iespējams studiju laikā atrisināt ietilgušas sociālās problēmas”.

1.14.tabula. LiepU maģistra studiju programmas „Sociālais darbs” absolventu kompetenču novērtējuma apkopojums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

DARBA DEVĒJU VĒRTĒJUMS	PUNKTI	ABSOLVENTU VĒRTĒJUMS	PUNKTI
Kompetences SOCIĀLĀ DARBA TEORĒTISKĀS UN NORMATĪVĀS BĀZES ATTĪSTĪŠANĀ	4,25	Kompetences SOCIĀLĀ DARBA TEORĒTISKĀS UN NORMATĪVĀS BĀZES ATTĪSTĪŠANĀ	4,21
Kompetences SOCIĀLĀ DARBINIEKA	4,13	VISPĀRĒJĀS KOMPETENCES	4,2

PROFESIONĀLĀS ĒTIKAS NORMU IEVĒROŠANĀ			
Kompetences PROFESIONĀLĀS KOMPETENCES UZTURĒŠANĀ UN PILNVEIDĒ	4,13	Kompetences SOCIĀLĀ DARBINIEKA PROFESIONĀLĀS ĒTIKAS NORMU IEVĒROŠANĀ	4,17
VISPĀRĒJĀS KOMPETENCES	4,08	Kompetences SOCIĀLAJĀ DARBĀ AR INDIVĪDIEM UN ĢIMENĒM	4
Kompetences SOCIĀLAJĀ DARBĀ AR INDIVĪDIEM UN ĢIMENĒM	3,98	Kompetences PROFESIONĀLĀS KOMPETENCES UZTURĒŠANĀ UN PILNVEIDĒ	3,98
Kompetences SOCIĀLAJĀ DARBĀ KOPIENĀ	3,98	Kompetences SOCIĀLAJĀ DARBĀ KOPIENĀ	3,76
Kompetences SOCIĀLĀS POLITIKAS IZSTRĀDĀŠANĀ UN ĪSTENOŠANĀ	3,25	Kompetences SOCIĀLĀS POLITIKAS IZSTRĀDĀŠANĀ UN ĪSTENOŠANĀ	3,26

Noslēgumā sniegts apkopojums par maģistra studiju programmu absolventu kompetenču novērtējumu studiju programmu griezumā.

Apkopojot maģistra studiju programmu absolventu viedokli (skat.1.15.tabulu), redzams, ka gandrīz visas kompetences kā vislabāk apgūtas norādījuši BSA maģistra studiju programmu „Sociālais darbs” beigušie. Vienīgi savu kompetenci sociālā darbinieka profesionālās ētikas normu ievērošanā visaugstāk novērtējuši RSU maģistra studiju programmas „Sociālais darbs” absolventi.

Atšķirīgs šai jautājumā ir darba devēju viedoklis. Viņu skatījumā, četras no kompetencēm vislabāk apgūtas LU maģistra studiju programmas „Sociālais darbs” ietvaros. Kompetences, kuras darba devēji vērtējuši kā vislabāk apgūtas šajā mācību programmā ir:

- kompetences sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm;
- kompetences sociālajā darbā kopienā;
- kompetences sociālā politikas izstrādāšanā un īstenošanā;
- kompetences sociālā darbinieka profesionālās ētikas normu ievērošanā.

Te gan jāatceras, ka šo studiju programmu vērtējuši tikai divi darba devēji (bet pāris kompetences – tikai viens darba devējs). Līdz ar to jāmin, ka otrais labākais absolventu kompetenču novērtējums darba devēju skatījumā šajās kompetencēs ir RSU maģistra studiju

programmas „Sociālais darbs” absolventiem. Tāpat šīs studiju programmas absolventi kā vislabāk sagatavotie tiek minēti šādās kompetencēs:

- kompetences sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšanā;
- profesionālās kompetences uzturēšanas un pilnveides prasmes;
- vispārējās kompetences.

1.15.tabula. Apkopojums par maģistra studiju programmu absolventu kompetenču novērtējums studiju programmu griezumā (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

Kompetences SOCIĀLAJĀ DARBĀ AR INDIVĪDIEM UN ĢIMENĒM			
Darba devēju vērtējums	punkti	Absolventu vērtējums	punkti
LU MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs"	4,62	LKA MAĢISTRA studiju programma "Karitatīvais sociālais darbs"	5
RSU MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs"	4,49	BSA MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs"	4,29
BSA MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs"	4,15	RSU MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs"	4,08
LiepU MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbinieks"	3,98	LiepU MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbinieks"	4
LKA MAĢISTRA studiju programma "Karitatīvais sociālais darbs"	0	LU MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs"	3,65
Kompetences SOCIĀLAJĀ DARBĀ KOPIENĀ			
Darba devēju vērtējums		Absolventu vērtējums	
LU MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs"	4,8	LKA MAĢISTRA studiju programma "Karitatīvais sociālais darbs"	5
RSU MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs"	4,5	BSA MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs"	4,28
BSA MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs"	4,39	RSU MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs"	4,09
LiepU MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbinieks"	3,61	LiepU MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbinieks"	3,76
LKA MAĢISTRA studiju programma "Karitatīvais sociālais darbs"	0	LU MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs"	3,6
Kompetences SOCIĀLĀS POLITIKAS IZSTRĀDĀŠANĀ UN ĪSTENOŠANĀ			
Darba devēju vērtējums		Absolventu vērtējums	
LU MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs"	4	LKA MAĢISTRA studiju programma "Karitatīvais sociālais darbs"	5
RSU MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs"	3,85	BSA MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs"	3,71
BSA MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs"	3,67	RSU MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs"	3,54

LiepU MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbinieks"	3,25	LiepU MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbinieks"	3,26
LKA MAĢISTRA studiju programma "Karitatīvais sociālais darbs"	0	LU MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs"	2,8
Kompetences SOCIĀLĀ DARBINIEKA PROFESIONĀLĀS ĒTIKAS NORMU IEVĒROŠANĀ			
Darba devēju vērtējums		Absolventu vērtējums	
LU MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs"	5	LKA MAĢISTRA studiju programma "Karitatīvais sociālais darbs"	5
RSU MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs"	4,71	RSU MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs"	4,57
BSA MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs"	4,38	BSA MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs"	4,53
LiepU MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbinieks"	4,13	LiepU MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbinieks"	4,17
LKA MAĢISTRA studiju programma "Karitatīvais sociālais darbs"	0	LU MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs"	4,03
Kompetences SOCIĀLĀ DARBA TEORĒTISKĀS UN NORMATĪVĀS BĀZES ATTĪSTĪŠANĀ			
Darba devēju vērtējums		Absolventu vērtējums	
RSU MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs"	4,55	LKA MAĢISTRA studiju programma "Karitatīvais sociālais darbs"	5
LU MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs"	4,5	BSA MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs"	4,51
BSA MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs"	4,27	RSU MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs"	4,29
LiepU MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbinieks"	4,25	LiepU MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbinieks"	4,21
LKA MAĢISTRA studiju programma "Karitatīvais sociālais darbs"	0	LU MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs"	4,06
Kompetences PROFESIONĀLĀS KOMPETENCES UZTURĒŠANĀ UN PILNVEIDĒ			
Darba devēju vērtējums		Absolventu vērtējums	
RSU MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs"	4,67	LKA MAĢISTRA studiju programma "Karitatīvais sociālais darbs"	5
LU MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs"	4,5	BSA MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs"	4,3
BSA MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs"	4,5	RSU MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs"	4,22
LiepU MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbinieks"	4,13	LiepU MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbinieks"	3,98
LKA MAĢISTRA studiju programma "Karitatīvais sociālais darbs"	0	LU MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs"	3,81

Kompetences VISPĀRĒJĀS KOMPETENCES			
Darba devēju vērtējums		Absolventu vērtējums	
RSU MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs"	4,74	LKA MAĢISTRA studiju programma "Karitatīvais sociālais darbs"	5
BSA MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs"	4,42	LU MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs"	4,02
LiepU MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbinieks"	4,08	BSA MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs"	4,71
LU MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs"	4	RSU MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs"	4,42
LKA MAĢISTRA studiju programma "Karitatīvais sociālais darbs"	0	LiepU MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbinieks"	4,2

1.5. PIRMĀ LĪMEŅA PROFESIONĀLĀS AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS (KOLEDŽAS) STUDIJU PROGRAMMU ABSOLVENTU KOMPETENČU NOVĒRTĒJUMS STUDIJU PROGRAMMU GRIEZUMĀ

1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu absolventu kompetenču novērtējumu pa studiju programmām nav korekti veikt, jo, izņemot LU Stradiņa medicīnas koledžas studiju programmas, visās pārējās respondentu skaits nevienā grupā nepārsniedz 2, bet DU Daugavpils medicīnas koledžas 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmas absolventus nodarbinošus darba devējus pētījuma ietvaros sasniegt vispār neizdevās (sk.1.3.tabulu). Taču, kā jau iepriekš tika minēts, 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas absolventi savas kompetences vērtē augstāk nekā darba devēji.

1.16.tabula. Koledžu absolventu kompetenču novērtējuma apkopojums (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

		Vidējais	n
RTA 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma "Sociālais rehabilitētājs"	Darba devēji	5,00	1
	Absolventi	4,50	1
LU Stradiņa medicīnas koledžas 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma "Sociālā aprūpe"	Darba devēji	4,24	6
	Absolventi	4,94	3
LU Stradiņa medicīnas koledžas 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma "Sociālā rehabilitācija"	Darba devēji	4,22	11
	Absolventi	4,35	23
BSA 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma "Sociālās palīdzības organizators"	Darba devēji	3,80	1
	Absolventi	5,00	2
DU Daugavpils medicīnas koledžas 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma "Sociālā aprūpe"	Darba devēji	N/D	0
	Absolventi	4,83	1
DU Daugavpils medicīnas koledžas 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma "Sociālā rehabilitācija"	Darba devēji	N/D	0
	Absolventi	4,00	1

1.6.ABSOLVENTU SAGATAVOTĪBA PROFESIJAI DARBA DEVĒJU VĒRTĒJUMĀ

Darba devējiem tika lūgts ne tikai novērtēt dažādas absolventu kompetences, bet arī jautāts, kuru pētījumā aplūkoto sociālā darba studiju programmu absolventi, viņuprāt, ir vislabāk sagatavoti apgūtajai profesijai (bija pieļaujamas ne vairāk kā 3 atbildes).

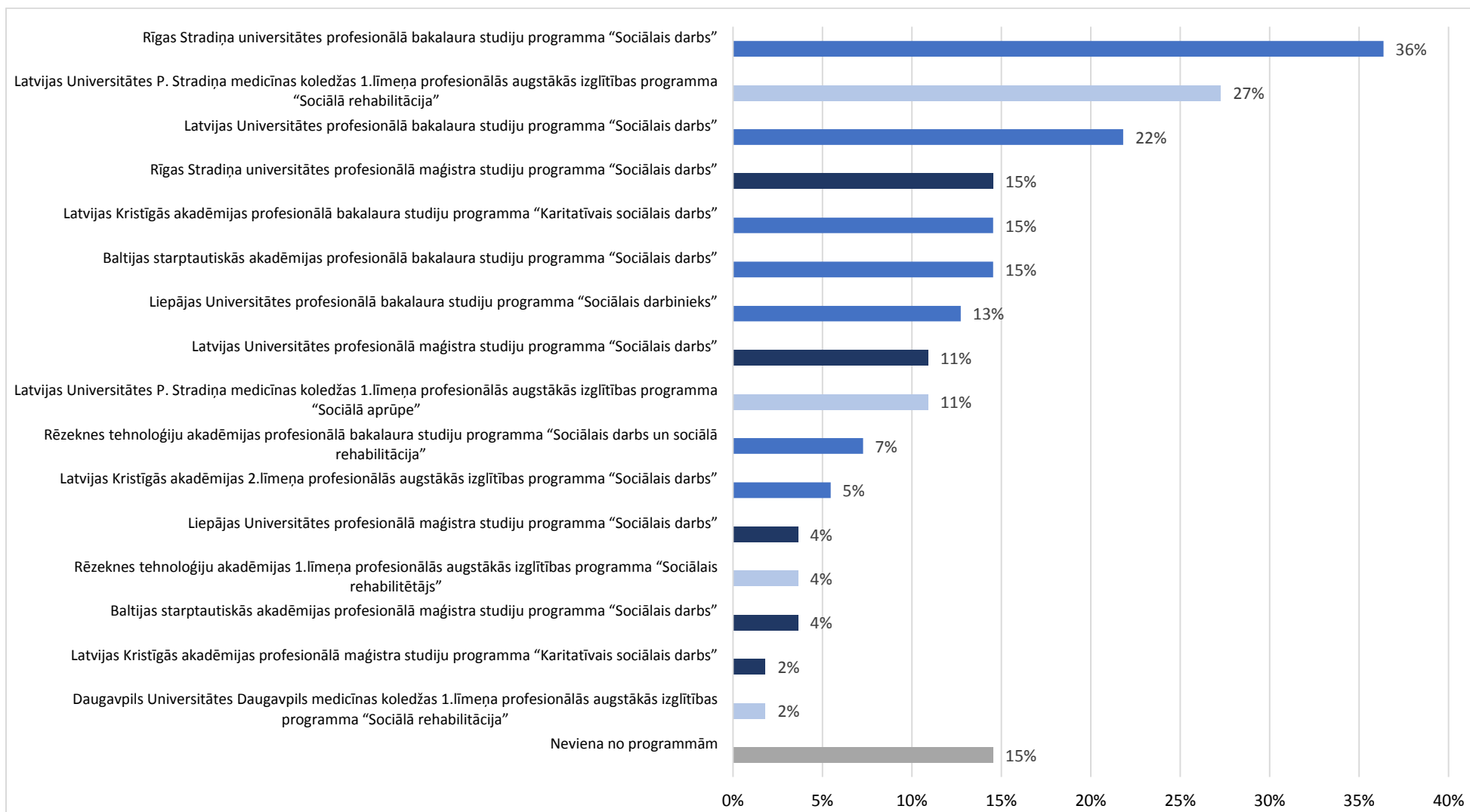
Visbiežāk minētas (skat. 1.23.attēlu) :

1. RSU bakalaura studiju programma "Sociālais darbs", kuru minēja 36% darba devēju;
2. LU Stradiņa medicīnas koledžas 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma "Sociālā rehabilitācija", kuru minēja 27%;
3. LU bakalaura studiju programma "Sociālais darbs", kuru minēja 22% .

Šeit gan jāņem vērā, ka tas nenozīmē, ka retāk nosauktās studiju programmas ir vājākas kvalitātes. Tās var būt arī mazāk pazīstamas vai ar daudz mazāku absolventu skaitu.

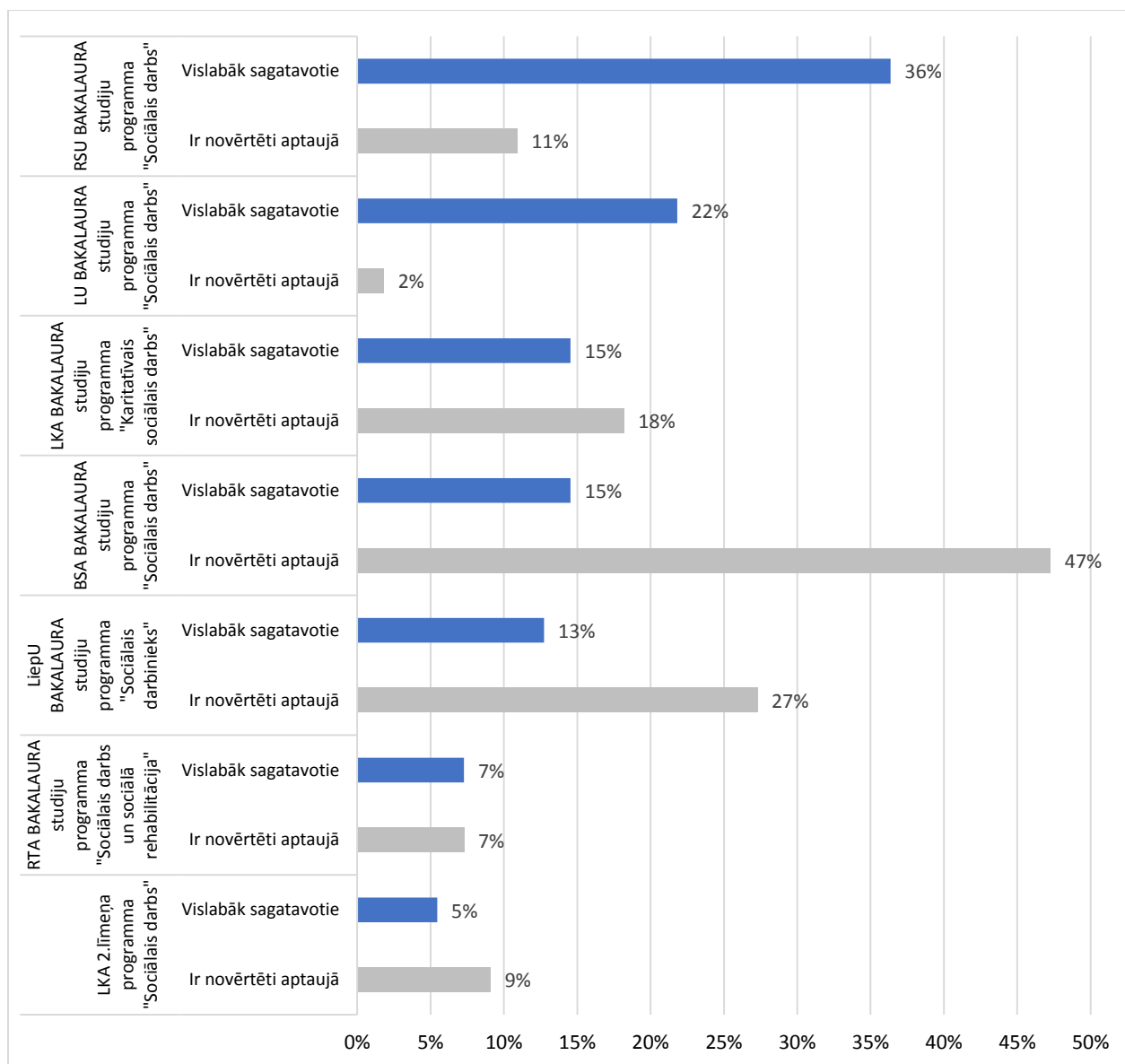
Līdz ar to 1.24.attēlā sniegts darba devēju novērtējums, par to, kuru **bakalaura programmu absolventi**, viņuprāt, ir vislabāk sagatavoti apgūtajai profesijai, salīdzinājumā ar to, cik bieži viņi aptaujā vērtējuši attiecīgās programmas absolventus, kas ir viņu darbinieki. Kā redzams, ir četras studiju programmas, kur darba devēju vērtēto absolventu īpatsvars ir daudz augstāks par viņu kā darba tirgum gatavāko absolventu nosaukšanas biežumu. Tikai divām studiju programmām (RSU un LU bakalaura studiju programmām "Sociālais darbs") šī proporcija ir pretēja, kas norāda uz šo programmu absolventu augstāku kopējo popularitāti darba tirgū – viņus par kompetentākiem atzīst arī tie darba devēji, kas viņus nenodarbina. Protams, tas var norādīt arī uz situāciju, ka šie darbinieki ir agrāk iestādē vai organizācijā strādājuši, kas savukārt var nozīmēt, ka viņu kompetences ir ļāvušas atrast citu, iespējams, labāk apmaksātu, darbu, vai arī viņu pakļautībā strādā darbinieki, kuri iepriekšējā periodā ir absolvējuši minētās izglītības iestādes.

1.25. attēls. Darba devēju novērtējums, kuru studiju programmu absolventi ir vislabāk sagatavoti apgūtajai profesijai

n=55; ne vairāk kā 3 atbildes vienam respondentam

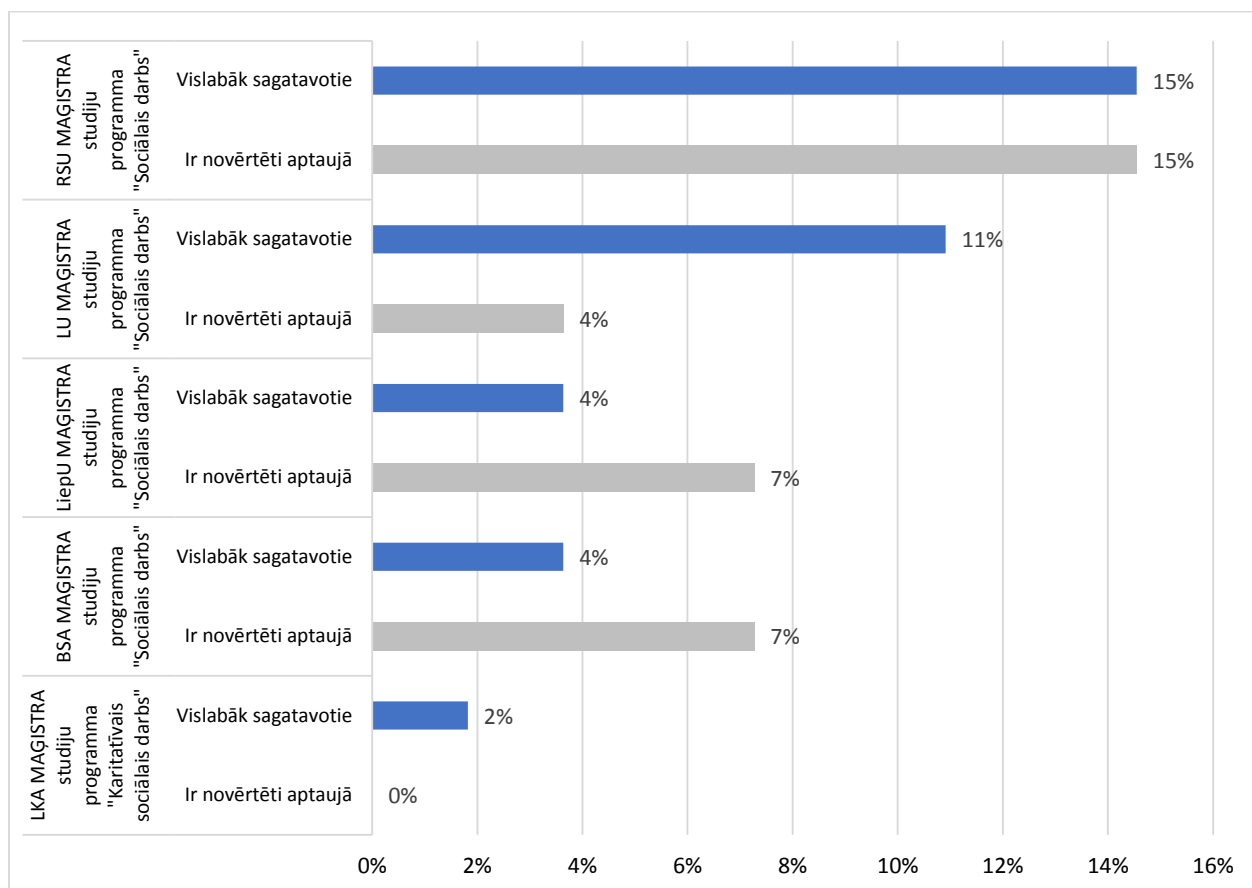
1.26. attēls. Darba devēju novērtējums, kuru bakalaura studiju programmu absolventi, viņuprāt, ir vislabāk sagatavoti apgūtajai profesijai, salīdzinājumā ar to, cik bieži viņi aptaujā vērtējuši attiecīgās studiju programmas absolventus, kas ir viņu darbinieki

n=55; ne vairāk kā 3 atbildes vienam respondentam par vislabāk sagatavotajiem; nebija ierobežots aptaujā vērtēto darbinieku skaits

1.27.attēlā sniegts darba devēju novērtējums, par to, kuru **maģistra studiju programmu absolventi**, viņuprāt, ir vislabāk sagatavoti apgūtajai profesijai, salīdzinājumā ar to, cik bieži viņi aptaujā vērtējuši attiecīgās programmas absolventus, kas ir viņu darbinieki. Šeit ir divu studiju programmas, kur darba devēju vērtēto absolventu īpatsvars ir daudz augstāks par viņu, kā darba tirgum gatavāko, absolventu nosaukšanas biežumu. Divām studiju programmām (RSU un LU maģistra studiju programmām "Sociālais darbs") šī proporcija ir otrāda, kas jau atkal norāda uz augstāku popularitāti darba tirgū.

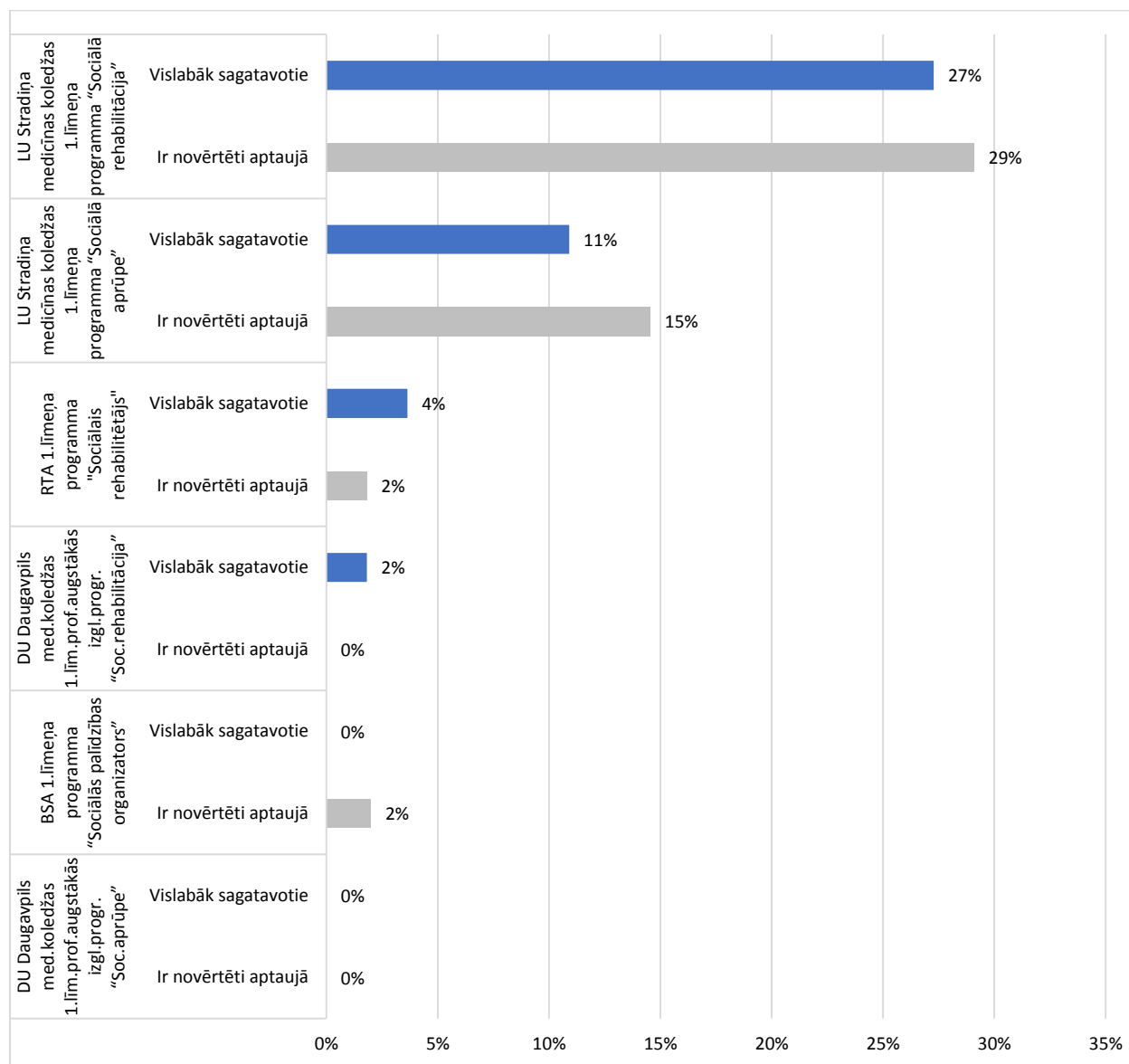
1.27. attēls. Darba devēju novērtējums, kuru maģistra studiju programmu absolventi, viņuprāt, ir vislabāk sagatavoti apgūtajai profesijai, salīdzinājumā ar to, cik bieži viņi aptaujā vērtējuši attiecīgās studiju programmas absolventus, kas ir viņu darbinieki

n=55; ne vairāk kā 3 atbildes vienam respondentam par vislabāk sagatavotajiem; nebija ierobežots aptaujā vērtēto darbinieku skaits

Visbeidzot apskatīsim šos pašus novērtējumus par **1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu absolventiem** (skat. 1.28.attēlu). Arī šeit redzama tendence, ka divās studiju programmās darba devēju vērtēto absolventu skaits ir daudz lielāks par viņu sniegto novērtējumu studiju programmai. Tikai RTA īstenotajai 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmai "Sociālā rehabilitācija" šī proporcija ir otrāda. Tomēr, šos datus interpretējot, jāņem vērā niecīgais respondentu skaits, kas vērtēja RTA, BSA un DU Daugavpils medicīnas koledžas 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmas absolventu, kas ir viņu darbinieki, kompetences.

1.28. attēls. Darba devēju novērtējums, kuru 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu absolventi, viņuprāt, ir vislabāk sagatavoti apgūtajai profesijai, salīdzinājumā ar to, cik bieži viņi aptaujā vērtējuši attiecīgās studiju programmas absolventus, kas ir viņu darbinieki

n=55; ne vairāk kā 3 atbildes vienam respondentam par vislabāk sagatavotajiem; nebija ierobežots aptaujā vērtēto darbinieku skaits

2. STUDIJU PROGRAMMU KVALITĀTES NOVĒRTĒJUMS STUDENTU UN ABSOLVENTU VĒRTĒJUMĀ

Visu studiju programmu absolventi un studenti tika lūgti novērtēt studiju programmu kvalitāti pēc šādiem kritērijiem:

- mani ļoti apmierina mācību iestāde, kurā izvēlējos studēt (kuru pabeidzu);
- augstu novērtēju tās zināšanas un prasmes, ko apgūstu (apgūvu) šajā studiju programmā;
- mani pilnībā apmierina tas, kā studiju programmā tiek (tika) organizēta prakse;
- studiju programmas absolventi ir pilnībā gatavi uzsākt darbu apgūtajā profesijā;
- pasniedzēji studiju programmā ir augsta līmeņa profesionāļi sociālajā darbā;
- pasniedzēji studiju programmā vienmēr objektīvi novērtē (novērtēja) studentu darbu;
- informācijas apmaiņa par studiju procesu ir (bija) ļoti labi organizēta;
- nodarbības mācību iestādē ir (bija) veiksmīgi saplānotas;
- bibliotēkā ir (bija) visa nepieciešamā literatūra veiksmīgai studiju programmas apguvei;
- telpas mācību iestādē ir (bija) modernas un labā stāvoklī;
- mācību iestāde savās telpās nodrošina (nodrošināja) datoru un interneta pieejamību.

Analizējot studentu un absolventu novērtējumu par studiju procesu skalā no 1 līdz 5, redzams (skat.2.1.attēlā), ka studenti gandrīz visus kritērijus vērtē augstāk nekā absolventi. Viņu vērtējumi aritmētisko vidējo amplitūdā ir no 4,11 līdz 4,61 punktiem, kamēr absolventu vērtējumi aritmētisko vidējo amplitūdā no 3,91 līdz 4,40 punktiem. Vienīgi kritēriju “Pasniedzēji studiju programmā vienmēr objektīvi novērtē (novērtēja) studentu darbu”, absolventi novērtējuši augstāk nekā studenti.

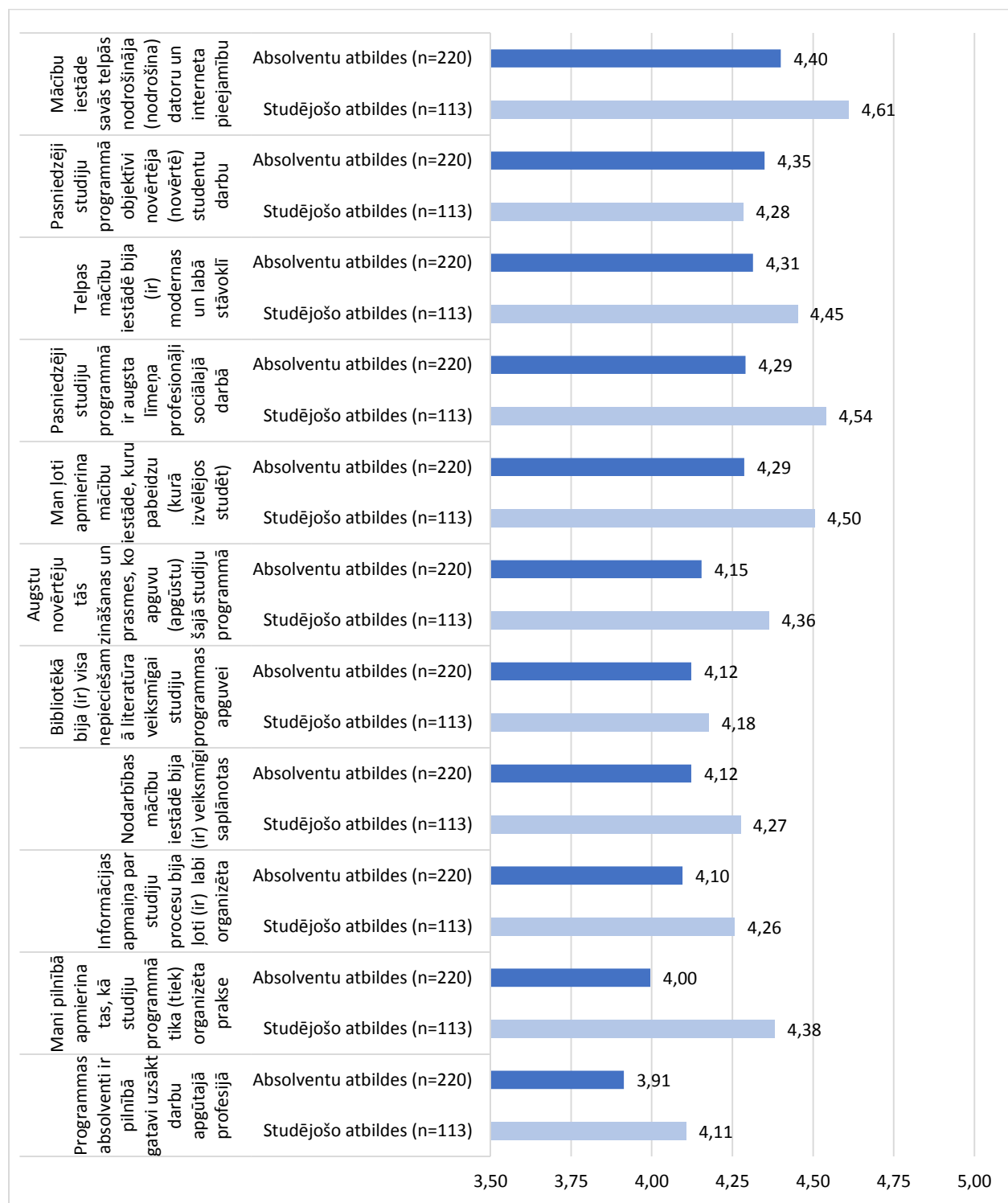
Visaugstāk studenti un absolventi novērtējuši datoru un interneta pieejamību, kam no studentu puses otrajā vietā seko novērtējums kritērijā ”Pasniedzēji studiju programmā ir augsta līmeņa profesionāļi sociālajā darbā”, bet no absolventu puses – kritērijā par pasniedzēju objektivitāti, novērtējot studentu darbu. Ievērojama daļa studentu snieguši maksimālo punktus skaitu, novērtējot apgalvojumu, ka viņus apmierina mācību iestāde, kurā viņi studē.

Viszemāk abas respondentu grupas vērtē programmas absolventu gatavību uzsākt darbu apgūtajā profesijā. Absolventi ir arī kritiski pret prakšu organizācijas kvalitāti studiju ietvaros, savukārt studenti izjutuši nepieciešamās literatūras trūkumu bibliotēkā.

Salīdzinot maģistra studiju programmu un bakalaura studiju programmu novērtējumu (skatīt 2.2. un 2.4. attēlu), redzams, ka maģistra studiju programmas absolventi sniedz mazliet zemāku vērtējumu (aritmētiskie vidējie ir amplitūdā no 3,80 līdz 4,37 punktiem) nekā bakalaura studiju programmas absolventi (aritmētiskie vidējie – amplitūdā no 3,87 līdz 4,46 punktiem). Savukārt studenti – gluži pretēji: bakalaura studiju programmas studenti snieguši zemākus novērtējumus

(aritmētiskie vidējie amplitūdā no 3,84 līdz 4,57 punktiem) nekā maģistra studiju programmas absolventi (aritmētiskie vidējie amplitūdā no 4,09 līdz 4,82 punktiem).

2.1. attēls. Visu studiju programmu īstenošanas kvalitātes kritēriju vidējais novērtējums

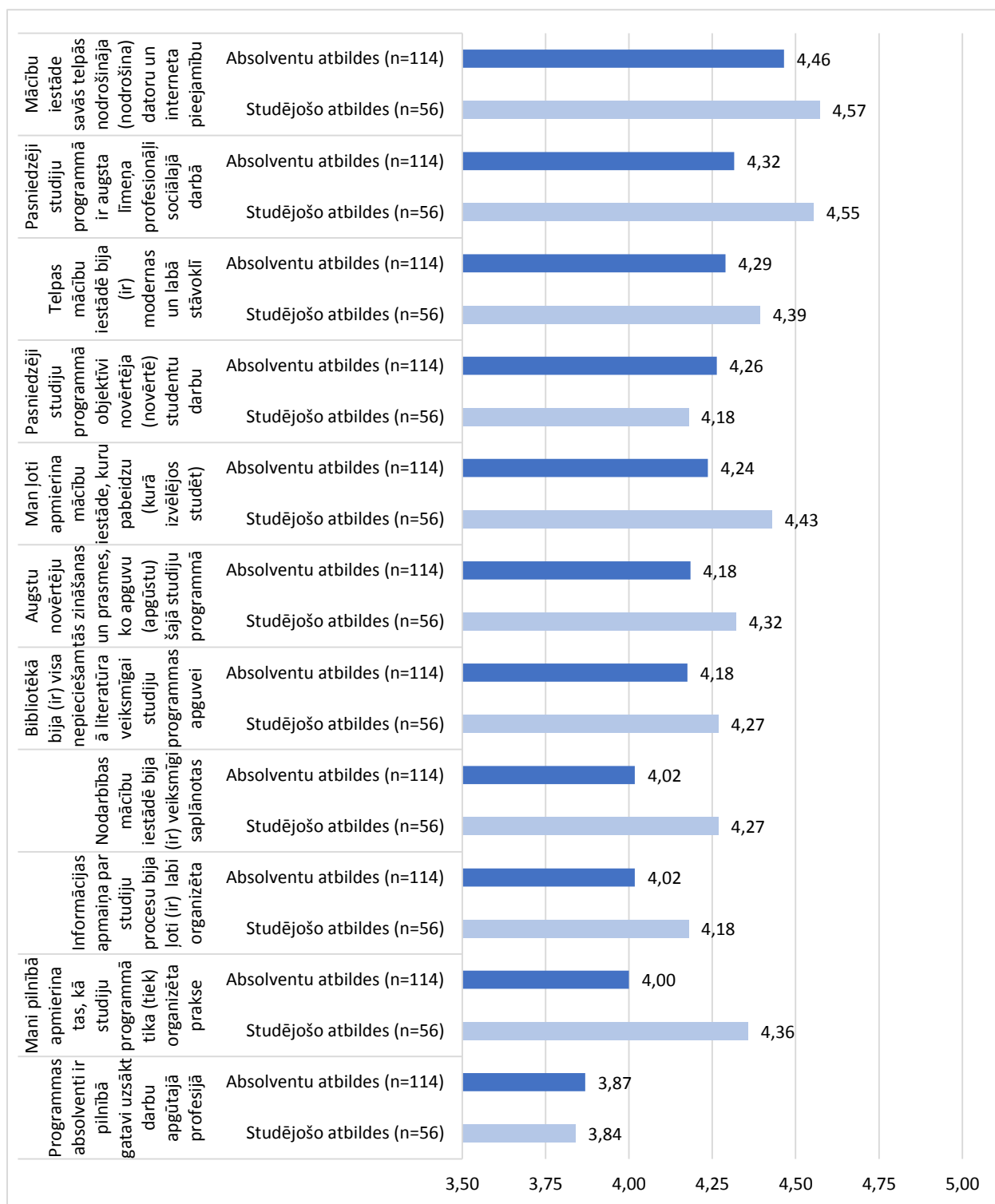

Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

2.1. BAKALAURA STUDIJU PROGRAMMU KVALITĀTES NOVĒRTĒJUMS STUDENTU UN ABSOLVENTU VĒRTĒJUMĀ

Bakalaura studiju programmas pārstāvji (skat.2.2.attēlu) visaugstāk vērtē datoru un interneta pieejamību un pasniedzēju profesionalitāti sociālā darba jomā, bet viszemāk – absolventu gatavību uzsākt darbu profesijā. Absolventi zemu vērtējumu sniedz arī prakses organizācijai studiju ietvaros, savukārt studenti pievērš uzmanību studentu darbu objektīvākai novērtēšanai, kas, pēc daļas respondentu domām, varētu būtu uzlabojama, kā arī informācijas apmaiņai studiju laikā. Pozitīvi vērtējams tas, ka vairums respondentu ir apmierināti ar mācību iestādi, kuru viņi izvēlējušies, kā arī studiju laikā iegūtajām zināšanām un prasmēm.

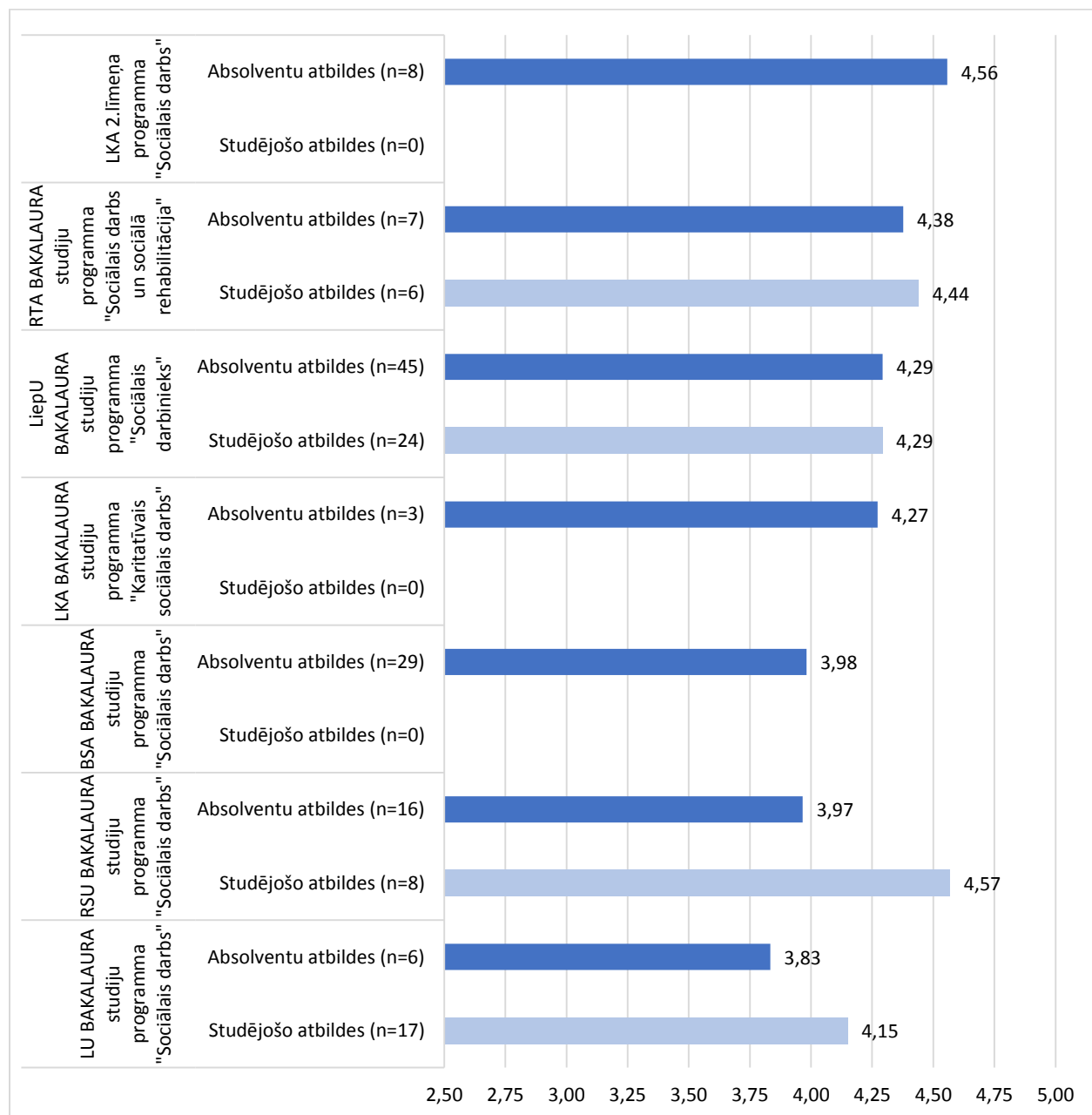
2.2.attēls. Bakalaura studiju programmu kvalitātes kritēriju vidējais novērtējums

Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

Turpinājumā aplūkots bakalaura studiju programmu pārstāvju vidējie programmu novērtējumi studiju programmu griezumā (skatīt.2.3.attēlu). Studentu vērtējumu aritmētiskie vidējie svārstās robežās no 4,15 līdz 4,57 punktiem, savukārt absolventu vērtējumu aritmētiskie vidējie – no 3,83 līdz 4,56 punktiem. No studējošajiem kopumā, ņemot vērā visus kritērijus, visaugstāko vērtējumu snieguši RSU bakalaura studiju programmā „Sociālais darbs” studējošie, savukārt no absolventiem – LKA 2.līmeņa studiju programmas „Sociālais darbs” absolventi.

2.3. attēls. Vidējais apkopotais bakalaura studiju programmu novērtējums programmu griezumā

Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

Apkopojot bakalaura studiju programmu absolventu viedokli, redzams (skatīt 2.1. tabulu), ka pēc šādiem kritērijiem visaugstākos novērtējumus no visiem absolventiem savai programmai snieguši LKA 2.līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas „Sociālais darbs” absolventi:

- pasniedzēji studiju programmā vienmēr objektīvi novērtēja studentu darbu;
- informācijas apmaiņa par studiju procesu bija ļoti labi organizēta;
- nodarbības mācību iestādē bija veiksmīgi saplānotas;
- bibliotēkā bija visa nepieciešamā literatūra veiksmīgai studiju programmas apguvei.

Savukārt pēc šiem kritērijiem savai programmai no visiem visaugstākos novērtējumus snieguši RTA bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija” absolventi:

- mani ļoti apmierina mācību iestāde, kuru pabeidzu;
- mani pilnībā apmierina tas, kā studiju programmā tika organizēta prakse;
- studiju programmas absolventi ir pilnībā gatavi uzsākt darbu apgūtajā profesijā.

LKA bakalaura studiju programmas „Karitatīvais sociālais darbs” absolventi savu programmu uz kopējā fona visaugstāk novērtējuši kritērijos:

- augstu novērtēju tās zināšanas un prasmes, ko apguvu šajā studiju programmā;
- pasniedzēji studiju programmā ir augsta līmeņa profesionāli sociālajā darbā.

Kritērijos, kas saistīti ar materiāli tehnisko nodrošinājumu, visaugstāko novērtējumu savai programmai uz kopējā fona snieguši RSU bakalaura studiju programmas absolventi:

- telpas mācību iestādē bija modernas un labā stāvoklī;
- mācību iestāde savās telpās nodrošināja datoru un interneta pieejamību.

Diezgan atšķirīgs ir **studentu viedoklis**, kam par iemeslu varētu būt tas, ka abu LKA studiju programmu novērtēšanā nebija iespējas iesaistīties studentiem.

No studentiem bibliotēku resursus visatzinīgāk novērtējuši RTA bakalaura studiju programmā „Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija” studējošie. Savukārt LU bakalaura studiju programmā „Sociālais darbs” studējošie visaugstāk no visām studiju programmām novērtējuši kritērijus, kas saistīti ar pasniedzēju darbu:

- pasniedzēji studiju programmā ir augsta līmeņa profesionāli sociālajā darbā;
- pasniedzēji studiju programmā vienmēr objektīvi novērtē studentu darbu.

Tieši LU bakalaura studiju programmas studenti uzskata, ka šīs programmas absolventi ir visgatavākie uzsākt darbu apgūtajā profesijā.

Visos pārējos kritērijos pēc studentu vērtējuma vislabākie rādītāji ir RSU bakalaura studiju programmai „Sociālais darbs”, t.i.:

- telpas mācību iestādē ir modernas un labā stāvoklī;
- mācību iestāde savās telpās nodrošina datoru un interneta pieejamību;

- man ļoti apmierina mācību iestāde, kurā izvēlējos studēt;
- augstu novērtēju tās zināšanas un prasmes, ko apgūstu šajā studiju programmā;
- nodarbības mācību iestādē ir veiksmīgi saplānotas;
- informācijas apmaiņa par studiju procesu ir ļoti labi organizēta;
- mani pilnībā apmierina tas, kā studiju programmā tiek organizēta prakse.

Kā redzams 2.1.tabulā, tad pēdējie trīs kritēriji, kurus RSU bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs” studenti vērtē visaugstāk starp visām studiju programmām, absolventu vērtējumā saņēmuši viszemāko punktu skaitu. Tas varētu liecināt par to, ka studiju programmas ietvaros ir veikts kvalitātes novērtējums, kam sekojusi pilnveide. Ņemot vērā, ka arī maģistrantūrā ir līdzīga atšķirība starp absolventiem un studējošajiem attiecībā uz nodarbību plānojumu un informācijas apmaiņu, tas varētu būt apliecinājums tam, ka pilnveide tiešām ir veikta, jo, ja veic uzlabojumus, bieži vien to dara kompleksi gan bakalauriem, gan maģistriem. Saistībā ar prakses organizāciju gan maģistrantūrā, kā izskatās, nekas nav uzlabots.

Nobeigumā sniegti studentu un absolventu komentāri studiju programmu kontekstā.

Visvairāk **komentāri izteikti par LiepU bakalaura studiju programmu "Sociālais darbinieks"**.

Visaugstāk šīs studiju programmas studenti vērtē datoru un interneta pieejamību tiem, kam tas nepieciešams, norādot, ka universitātē ir pieejams bezmaksas wi-fi, bibliotēkā un lasītavā jebkurā laikā var izmantot datorus.

Studenti augstu vērtē bibliotēkas resursus, kur ir visi nepieciešamie materiāli, personāls ir ļoti atsaucīgs un palīdz atrast nepieciešamo. Literatūras klāsts, kā norāda studenti, ir plašs un aktīvi papildināts ar jaunāko lasāmvielu.

Trešais augstākais vērtējums ir mācību telpām. Studenti norāda, ka Universitātē nesen esot veikts remonts, telpas ir omulīgas, arī mēbeles un tehnika prezentāciju sagatavošanai ir augstā kvalitātē.

Vairums studentu ļoti apmierina izvēlētajā mācību iestādē (trešais augstākais vērtējums no visiem kritērijiem), norādot, ka šeit ir brīnišķīgi pasniedzēji, kuru ieguldītais darbs un sniegtās zināšanas ir ļoti noderīgas. Vairākkārt minēts, ka ļoti būtisks faktors tieši šīs mācību iestādes izvēlē ir tas, ka tā atrodas tuvu dzīvesvietai. Ir studenti, kuri iegūto kvalitatīvo zināšanu bāzi vērtē atzinīgi, tai pašā laikā citi min, ka studiju kvalitāte kopumā ir neapmierinoša.

LiepU īstenotās studiju programmas studenti, komentējot prakses organizāciju, norāda, ka tā ir ļoti noderīga un sniedz papildus zināšanas un pieredzi, kā arī konkrētāku izpratni par sociālo darbu. Prakses ietvaros varot uzzināt, kāds būs nākotnes darbs, redzēt, kā teorija tiek pielietota praksē. Studenti prakses vietu meklējot paši, bet, ja to nevar atrast, tad pasniedzēji sniedzot palīdzību. Tāpat minēts, ka jāņem vērā Covid-19 radītais iespaids uz prakses iespējām, ko pati mācību iestāde nevar ietekmēt.

Pasniedzēju profesionalitāte tiek vērtēta diametrāli pretēji. Daži, kuri sniedz augstāko vērtējumu, norāda – katrs no pasniedzējiem paralēli teorētiskajām zināšanām sniedz lielu daļu no savas

personīgās pieredzes, kas ļoti labi palīdz izprast darba svarīgumu, kā arī, ka studiju programmas pasniedzēji esot ļoti labsirdīgi un izcili zinoši, motivējoši mācīties. Tai pašā laikā zemu vērtējumu kāds students pamato, sakot, ka „iespējams (pēc iegūtajiem grādiem) pasniedzēji ir augsta līmeņa profesionāļi, bet uzskatu, ka ir problēmas ar šīs profesionalitātes vai iegūto zināšanu nodošanu studentiem”.

Runājot par to, kā pasniedzēji novērtē studentu darbu, atkal viedokļi ir ļoti atšķirīgi. Kāds min, ka pasniedzēji darbus vērtē korekti pēc padarītā, nevienam netiek dotas nekādas atlaides. Tai pašā laikā ir pausts arī šāds viedoklis: „Ļoti slikta vērtēšanas sistēma. Tikai atsevišķi pasniedzēji veido vērtēšanas sistēmu vai kritērijus, kam būtu jābūt visos studijuursos. Vairākums pasniedzēju liek vērtējumus "uz sajūtām" – tāda atzīme, un viss. „Kā var labot?" vai arī „Ko es izdarīju nepareizi?" – pasniedzējs nezina”.

Komentējot informācijas apmaiņu studiju procesa laikā, viens students min, ka informācija par studiju procesu tiek atkārtoti paziņota mutiski no pasniedzējiem, darbiniekiem, kā arī visa nepieciešamā informācija tiek iesūtīta e-pastā, studiju programmas apraksts pieejams mājas lapā, tāpēc nav iespējams kaut ko palaist garām. Viss ir konkrēti paziņots un ikvienam pieejams.

Komentējot novērtējumu tām zināšanām un prasmēm, kas apgūtas šajā studiju programmā, ir viedoklis, ka studijas ir kvalitatīvas, studiju programma ļoti motivē un dod labas zināšanas par šo studiju jomu. Iegūtas ne tikai zināšanas, bet arī domāšanas veida pilnveidošana. No otras puses, izskan viedoklis, ka studijas varētu būt daudz praktiskākas, tās nenodrošina topošajam profesionālim nepieciešamās zināšanas un prasmes.

Otrs zemākais vērtējums LiepU studējošajiem ir par mācību procesa plānojumu. Ir studenti, kas to uzskata par optimālu, tai pašā laikā izskan viedoklis, ka tas „ir ārkārtīgi neveiksmīgs. Lekciju grafiks nesakrīt pa dienām, piemēram, visu semestri pirmdienās, otrdienās un trešdienās ir jābūt skolā. Mūsu studiju programmā pirmdienās ir 2 lekcijas, otrdienā brīva, trešdien – viena lekcija utt. Respektīvi, katru nedēļu, katru dienu lekciju saraksts atšķiras, un ir ļoti grūti studentam plānot savu laiku”.

Viszemāk studenti vērtē savu gatavību uzsākt darba gaitas apgūtajā profesijā, norādot, ka, uzsākot darbu profesijā, ļoti daudz būs nepieciešams mācīties pašam. Ne viens vien norāda, ka iegūtas teorētiskas zināšanas, bet ne praktiskas.

Turpinājumā studentu komentāri par LU bakalaura studiju programmu "Sociālais darbs".

Kritērijos, kas attiecas uz pasniedzēju profesionalitāti, LU studiju programma saņēmusi no studentiem visaugstāko vērtējumu visu bakalaura studiju programmu vidū. Tiek minēts, ka liela daļa pasniedzēju ir augsta līmeņa profesionāļi. Pārsvārā visi objektīvi novērtē studentu darbu. Tai pašā laikā, kāds students min – „jāņem vērā, ka pasniedzējiem nekad nebūs vienāda kritēriju skala, taču kopumā vērtējumi ir objektīvi”.

Šīs studiju programmas studenti arī sevi vērtē kā vissagatavotākos uzsākt darbu apgūtajā profesijā. Komentāros studenti norāda – kāds jau strādā par sociālo darbinieku, kāds jūtas par sevi ļoti pārlicināts. Tai pašā laikā izskan arī tāds viedoklis, ka trūkst praktisko iemaņu, ka „teorija īsti nesaskan ar realitāti. Nepietiek tikai ar zināšanām, jābūt arī izpratnei, praksei, empātijai”. Tāpat vairākkārt minēts, ka nāksies apgūt konkrētās darba vietas specifiku, ka „nepārtraukti ir jāpilnveido savas zināšanas”.

Salīdzinoši labi no studentu puses tiek vērtēts lekciju plānojums, studentiem patīk, ka tā vienmēr ir konkrēta diena, kas nemainās. Tomēr vairāki studenti min, ka lekcijas par bakalaura darba rakstīšanu vajadzētu 4. kursa sākumā.

Studenti ir apmierināti, ka var mācīties tuvu savai dzīvesvietai, t.i., LU filiālēs. Tiesa, gan telpu, gan datortehnikas, gan bibliotēkas kvalitāte šajās filiālēs tiek vērtēta daudz zemāk nekā Rīgā. Tai pašā laikā ir iespējams pasūtīt literatūru no LU bibliotēkas Rīgā, izmantojot e-resursus, bet problēmas bieži vien rada studentu vājās svešvalodu zināšanas. Filiāļu studentiem radušās arī problēmas ar informācijas apmaiņu, saziņu. Nepieciešama aktīva studējošo personiskā iesaiste, lai noskaidrotu nepieciešamo informāciju.

Runājot par studiju praksi, studenti min, ka prakses atskaites veidošana bijusi profesionāla. Augsti vērtēts tas, ka studiju laikā studentiem bijusi iespēja izvēlēties dažādas prakses vietas, kas ir ļoti pozitīvs rādītājs. Var izteikt pieņēmumu, ka studiju programmā iekļautā profesionālā prakse tiek organizēta un ir pieejama dažādās institūcijās, ar kurām augstskola ir noslēgusi līgumus.

Vērtējot zināšanas un prasmes, kas apgūtas šajā studiju programmā, studenti norāda, ka zināšanu ir daudz, bet tās ļoti atšķiroties no praksē nepieciešamā. Vairāk būtu nepieciešami studiju priekšmeti, kuri tieši saistīti ar praktisko sociālo darbu.

Citu bakalaura studiju programmu pārstāvji komentārus nav snieguši.

2.1. tabula. Bakalaura studiju programmu kritēriju novērtējums studiju programmu griezumā (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

	LKA 2.līmeņa prof. augst. izgl. studiju programma "Sociālais darbs"	RTA BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija"		LiepU BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbinieks"		LKA BAKALAURA studiju programma "Karitatīvais sociālais darbs"	BSA BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs"	RSU BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs"		LU BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs"	
	Absolventu atbildes (n=8)	Absolventu atbildes (n=7)	Studējošo atbildes (n=6)	Absolventu atbildes (n=45)	Studējošo atbildes (n=24)	Absolventu atbildes (n=3)	Absolventu atbildes (n=29)	Absolventu atbildes (n=16)	Studējošo atbildes (n=8)	Absolventu atbildes (n=6)	Studējošo atbildes (n=17)
Mācību iestāde savās telpās nodrošināja (nodrošina) datoru un interneta pieejamību tiem, kam tas nepieciešams	4,63	4,43	4,50	4,56	4,67	4,33	4,10	4,81	4,88	4,50	4,29
Pasniedzēji studiju programmā ir augsta līmeņa profesionāļi sociālajā darbā	4,50	4,57	4,50	4,38	4,33	4,67	4,28	4,00	4,75	4,17	4,76
Telpas mācību iestādē bija (ir) modernas un labā stāvoklī	4,38	4,57	4,83	4,18	4,50	4,33	4,17	4,75	4,88	4,00	3,88
Pasniedzēji studiju programmā objektīvi novērtēja (novērtē) studentu darbu	4,63	4,43	4,33	4,31	4,25	4,00	4,34	3,94	3,50	3,83	4,35
Man ļoti apmierina mācību iestāde, kuru pabeidzu (kurā izvēlējos studēt)	4,63	4,71	4,17	4,44	4,46	3,67	3,93	4,13	5,00	3,67	4,24
Augstu novērtēju tās zināšanas un prasmes, ko apguvu (apgūstu) šajā studiju programmā	4,63	4,43	4,50	4,29	4,21	5,00	3,72	4,31	5,00	4,00	4,12
Bibliotēkā bija (ir) visa nepieciešamā literatūra veiksmīgai studiju programmas apguvei	4,50	3,57	4,67	4,33	4,46	4,33	4,28	3,94	4,63	3,33	3,65
Nodarbības mācību iestādē bija (ir) veiksmīgi saplānotas	4,88	4,14	4,67	4,18	4,04	4,33	3,69	3,69	4,75	3,83	4,29
Informācijas apmaiņa par studiju procesu bija ļoti (ir) labi organizēta	4,88	4,00	4,17	4,29	4,29	4,33	3,72	3,44	4,75	3,67	3,76
Mani pilnībā apmierina tas, kā studiju programmā tika (tiek) organizēta prakse	4,38	4,71	4,50	4,24	4,33	4,00	3,97	3,13	4,75	3,33	4,12
Programmas absolventi ir pilnībā gatavi uzsākt darbu apgūtajā profesijā	4,13	4,57	4,00	4,02	3,67	4,00	3,59	3,50	3,38	3,83	4,18

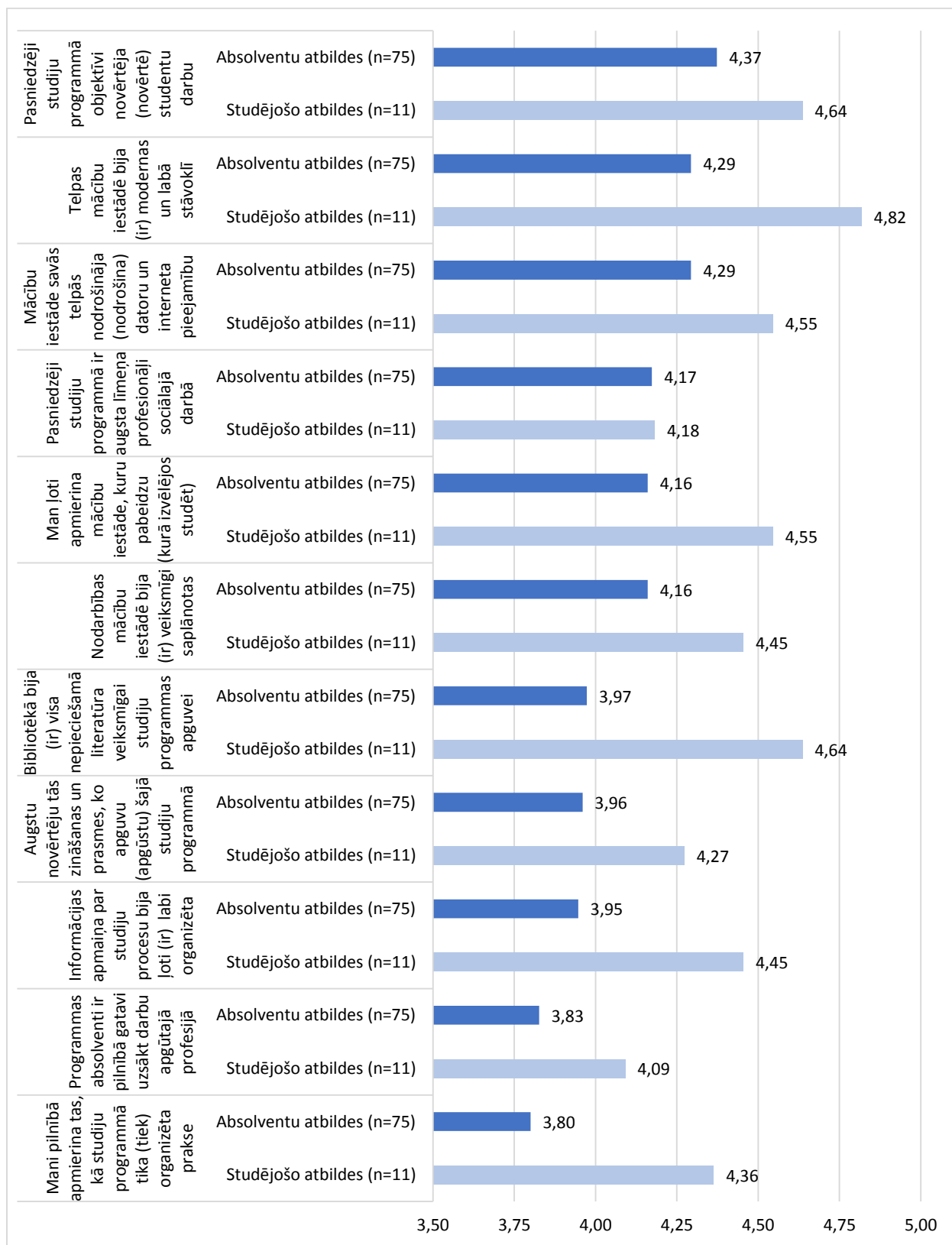
2.2. MAĢISTRA STUDIJU PROGRAMMU KVALITĀTES NOVĒRTĒJUMS STUDENTU UN ABSOLVENTU VĒRTĒJUMĀ

Maģistra studiju programmas pārstāvji, kā redzams 2.4.attēlā, visaugstāk vērtē mācību iestādes telpu nodrošinājumu un pasniedzēju objektivitāti studentu darbu novērtēšanā. Studenti augstu vērtē bibliotēkas krājumus, ko absolventi novērtējuši daudz kritiskāk, kas varētu liecināt par literatūras krājumu papildināšanu pēdējo gadu laikā.

Absolventi viskritiskākie ir pret prakses organizācijas kvalitāti studiju ietvaros, ko studenti vērtē salīdzinoši augstu. Savukārt gatavību uzsākt profesionālās gaitas, zemu vērtē gan studenti, gan absolventi, kas visticamāk, lielā mērā saistīts ar iepriekš minēto prakšu organizācijas kvalitāti.

Ja bakalaura studiju programmu pārstāvji augstu vērtēja pasniedzēju profesionalitāti sociālā darba jomā, tad maģistra studiju programmās studējošie šajā kritērijā sniedz salīdzinoši zemu vērtējumu. Tāpat uzmanība pievēršama tam, ka gan studenti, gan absolventi zemu vērtējumu snieguši zināšanām un prasmēm, kuras apgūtas maģistra studiju programmu ietvaros.

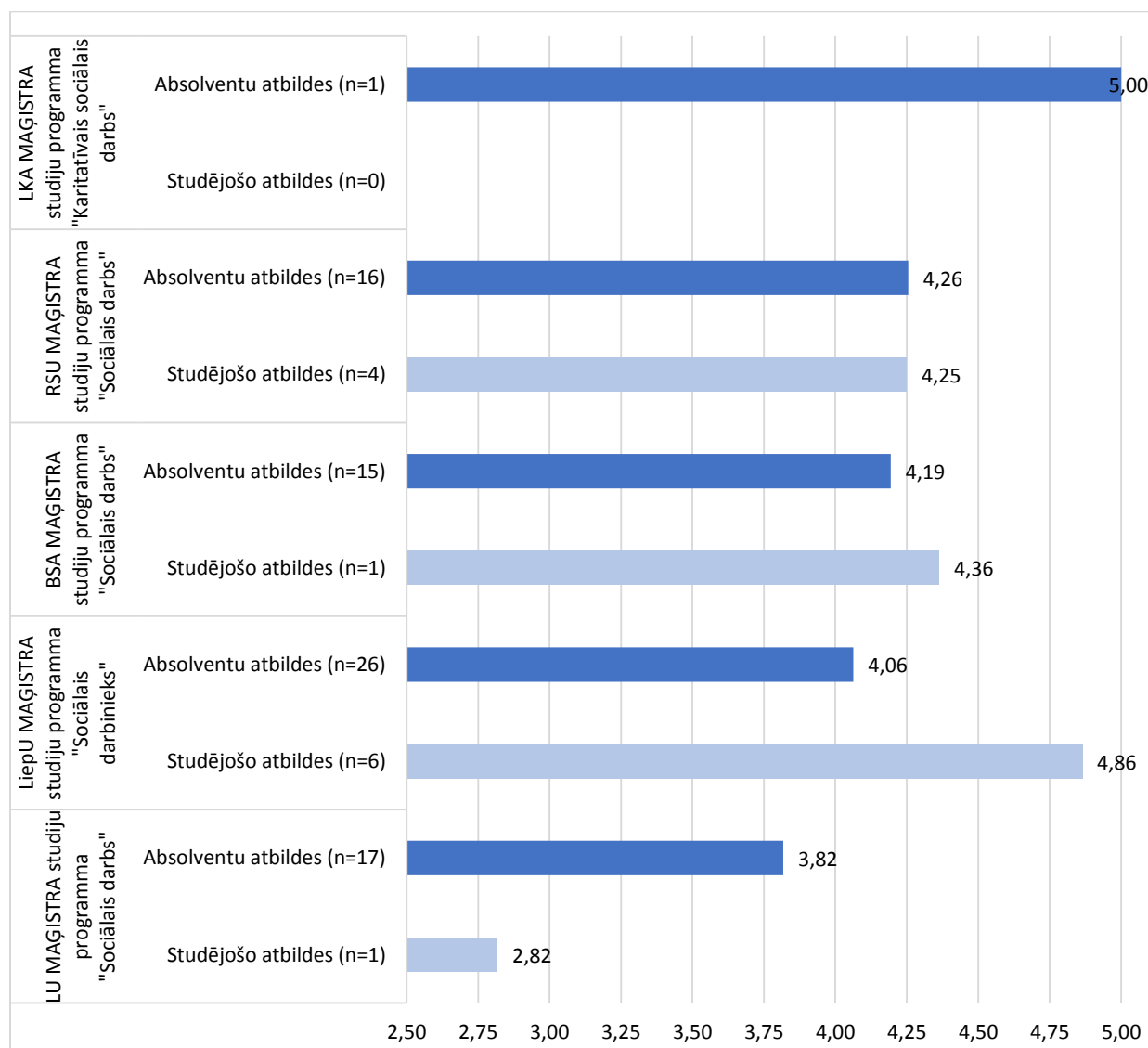
2.4. attēls. Maģistra studiju programmu kvalitātes kritēriju vidējais novērtējums

Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

Maģistra studiju programmu pārstāvju vidējie novērtējumi studiju programmu griezumā redzami 2.5.attēlā. Studentu vērtējumu aritmētiskie vidējie svārstās ļoti plašās robežās no 2,82 līdz 4,86 punktiem, savukārt absolventu vērtējumu aritmētiskie vidējie – no 3,82 līdz 4,26 punktiem. Jāpiebilst, ka viens absolvents sniedzis vērtējumu arī par LKA maģistra studiju programmu „Karitatīvais sociālais darbs”, bet, tā kā vidējie balstās tikai viena vērtētāja atbildēs, kas gandrīz visos kritērijos sniedzis augstāko vērtējumu, tad tas kopējā analīzē nav ietverts, tāpat kā studējošo sniegtās atbildes par BSA un LU maģistra studiju programmām, kur vērtējums balstās tikai viena respondenta atbildēs.

2.5. attēls. Vidējais apkopotais maģistra studiju programmu novērtējums programmu griezumā

Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

No visiem absolventiem kopumā, vērtējot visus kritērijus, visaugstāko vērtējumu savai programmai snieguši RSU maģistra studiju programmas „Sociālais darbs” absolventi, savukārt no studentiem – LiepU maģistra studiju programmas „Sociālais darbs” studenti.

Apkopojot maģistra studiju programmu absolventu viedokli, kā redzams.2.2. tabulā, pēc šiem kritērijiem visaugstāk savu programmu vērtējuši RSU studiju programmā „Sociālais darbs” studējošie:

- telpas mācību iestādē ir modernas un labā stāvoklī;
- mācību iestāde savās telpās nodrošina datoru un interneta pieejamību;
- mani ļoti apmierina mācību iestāde, kurā izvēlējos studēt;
- augstu novērtēju tās zināšanas un prasmes, ko apgūstu šajā studiju programmā;
- nodarbības mācību iestādē ir veiksmīgi saplānotas;
- studiju programmas absolventi ir pilnībā gatavi uzsākt darbu apgūtajā profesijā.

Savukārt pēc šiem kritērijiem visaugstākos vērtējumus savai programmai snieguši BSA maģistra studiju programmā „Sociālais darbs” studējošie:

- mani pilnībā apmierina tas, kā studiju programmā tiek organizēta prakse;
- pasniedzēji studiju programmā ir augsta līmeņa profesionāļi sociālajā darbā;
- pasniedzēji studiju programmā vienmēr objektīvi novērtē studentu darbu;
- bibliotēkā ir visa nepieciešamā literatūra veiksmīgai studiju programmas apguvei.

Visbeidzot – kritērijos, kas saistīti ar studiju procesa organizāciju, visaugstāko vērtējumu savai programmai snieguši LiepU maģistra studiju programmā „Sociālais darbs” studējošie:

- nodarbības mācību iestādē ir veiksmīgi saplānotas;
- informācijas apmaiņa par studiju procesu ir ļoti labi organizēta.

Studentu gadījumā tikai divās maģistrantūras programmās ir vairāk par 1 respondentu, līdz ar to nav korekti veikt salīdzinājumu.

Nobeigumā sniegti studentu un absolventu komentāri studiju programmu kontekstā.

LiepU maģistra studiju programmu "Sociālais darbinieks" studenti min to, ka pasniedzēji ir augsti kvalificēti un zinoši profesionāļi savā jomā.

Viens no RSU maģistra studiju programmas "Sociālais darbs" studentiem sniedz šādu komentāru par studiju programmas absolventu sagatavotību uzsākt darbu apgūtajā profesijā : „Ja pirms tam bakalaurs ir pabeigts citā profesijā, piemēram, pedagogijā vai filozofijā, un tad, pabeidzot maģistrantūru sociālajā darbā, tas nenozīmē, ka viņš var strādāt par sociālā darba speciālistu. Viņam nepieciešams būtu bakalaurs sociālajā darbā un tad pilnveidoties maģistrantūrā”. Savukārt komentējot pasniedzēju profesionalitāti, minēts, ka „ir pasniedzēji ar doktora grādu, bet tas nenozīmē, ka viņi ir viszinoši, patiesībā, viņi neizprot ļoti daudz ko no sociālā darba pamatiem, jo paši nav strādājuši – izpratne varbūt 5%. Bet praktiķi, kas ir strādājuši sociālajā darbā – tie var iemācīt ļoti daudz un ir vērtīgi, interesanti”.

2.2. tabula. Maģistra studiju programmu kritēriju novērtējums programmu griezumā (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

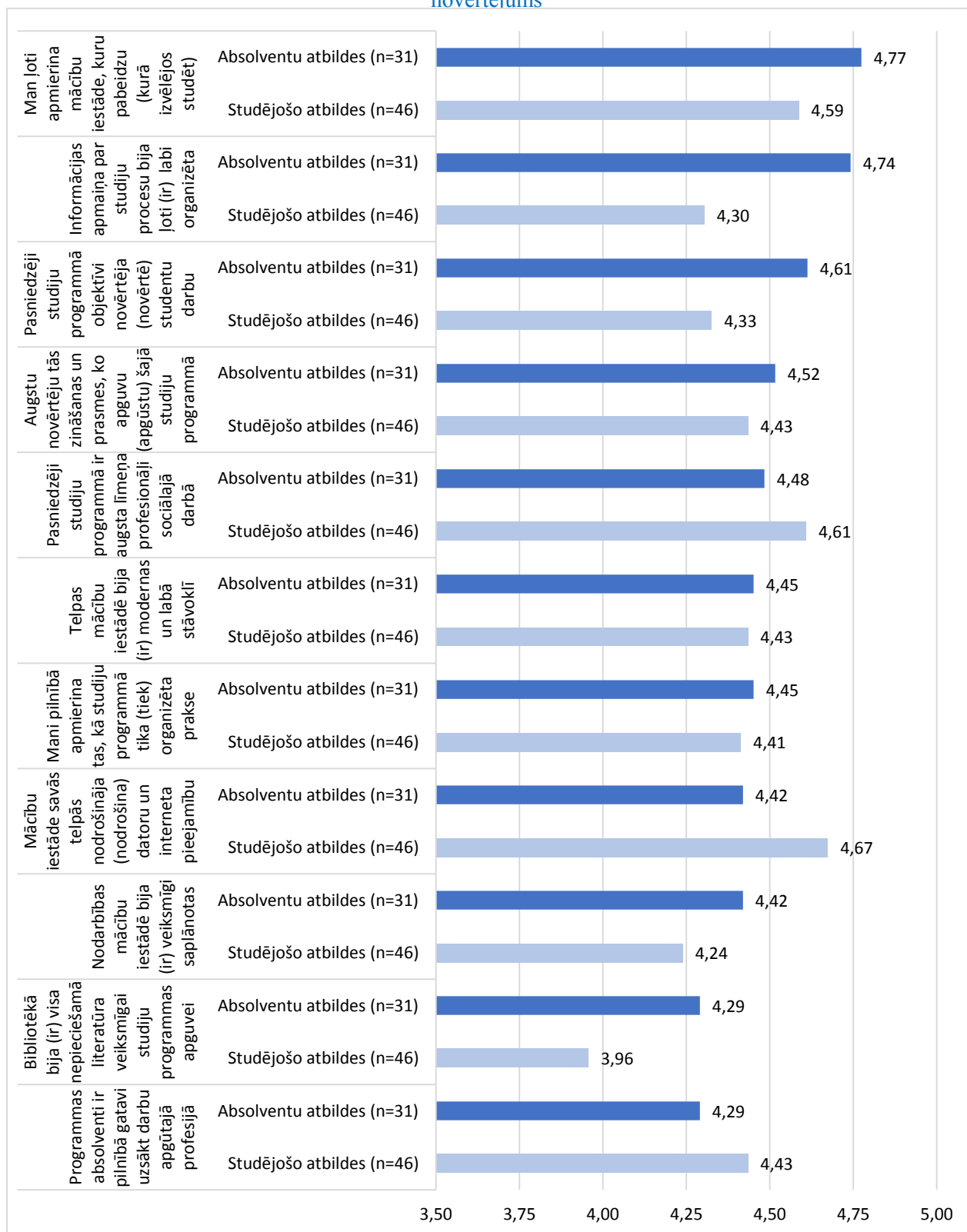
	LKA MAĢISTRA studiju programma "Karitatīvais sociālais darbs"	RSU MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs"		BSA MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs"		LiepU MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbinieks"		LU MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs"	
	Absolventu atbildes (n=1)	Absolventu atbildes (n=16)	Studējošo atbildes (n=4)	Absolventu atbildes (n=15)	Studējošo atbildes (n=1)	Absolventu atbildes (n=26)	Studējošo atbildes (n=6)	Absolventu atbildes (n=17)	Studējošo atbildes (n=1)
Pasniedzēji studiju programmā objektīvi novērtēja (novērtē) studentu darbu	5,00	4,31	4,75	4,60	4,00	4,46	4,83	4,06	3,00
Telpas mācību iestādē bija (ir) modernas un labā stāvoklī	5,00	4,88	5,00	4,27	4,00	3,92	4,83	4,29	4,00
Mācību iestāde savās telpās nodrošināja (nodrošina) datoru un interneta pieejamību tiem, kam tas nepieciešams	5,00	4,63	4,00	4,33	5,00	4,15	5,00	4,12	4,00
Pasniedzēji studiju programmā ir augsta līmeņa profesionāļi sociālajā darbā	5,00	4,44	4,00	4,53	5,00	3,92	4,50	3,94	3,00
Man ļoti apmierina mācību iestāde, kuru pabeidzu (kurā izvēlējos studēt)	5,00	4,56	4,50	4,07	4,00	4,08	5,00	3,94	2,00
Nodarbības mācību iestādē bija (ir) veiksmīgi saplānotas	5,00	4,31	4,50	4,07	3,00	4,31	4,83	3,82	2,00
Bibliotēkā bija (ir) visa nepieciešamā literatūra veiksmīgai studiju programmas apguvei	5,00	3,81	4,25	4,13	5,00	3,92	5,00	4,00	4,00
Augstu novērtēju tās zināšanas un prasmes, ko apguvu (apgūstu) šajā studiju programmā	5,00	4,19	4,00	4,07	4,00	3,77	4,83	3,88	2,00
Informācijas apmaiņa par studiju procesu bija ļoti (ir) labi organizēta	5,00	3,75	4,50	4,13	4,00	4,19	4,83	3,53	2,00
Programmas absolventi ir pilnībā gatavi uzsākt darbu apgūtajā profesijā	5,00	4,19	3,50	3,73	5,00	3,92	4,83	3,35	2,00
Mani pilnībā apmierina tas, kā studiju programmā tika (tiek) organizēta prakse	5,00	3,75	3,75	4,20	5,00	4,04	5,00	3,06	3,00

2.3. PIRMĀ LĪMEŅA PROFESIONĀLĀS AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS (KOLEDŽAS) STUDIJU PROGRAMMU KVALITĀTES NOVĒRTĒJUMS STUDENTU UN ABSOLVENTU VĒRTĒJUMĀ

Atšķirīgāks ir 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu pārstāvju vērtējums (skatīt 2.6.attēlu). Šeit atšķirībā no bakalaura un maģistra studiju programmu pārstāvjiem, absolventi gandrīz visus kritērijus vērtē augstāk nekā studenti. Viņu vērtējumu aritmētisko vidējo amplitūda ir no 4,29 līdz 4,77 punktiem, kas ir augstākie aritmētiskie vidējie starp visiem trim studiju līmeņiem. Studentu vērtējumu aritmētisko vidējo amplitūda ir no 3,96 līdz 4,67 punktiem. Absolventi visaugstāko vērtējumu sniedz kritērijam „Mani ļoti apmierina mācību iestāde, kuru pabeidzu”. Studenti šo kritēriju ierindo trešajā vietā, kā pirmo minot datortehnikas un interneta pieejamību, kam seko pasniedzēju profesionalitāte sociālajā darbā. Savukārt absolventi otro augstāko vērtējumu sniedz „Informācijas apmaiņas procesam studiju laikā”, ko studējošie vērtē zemu.

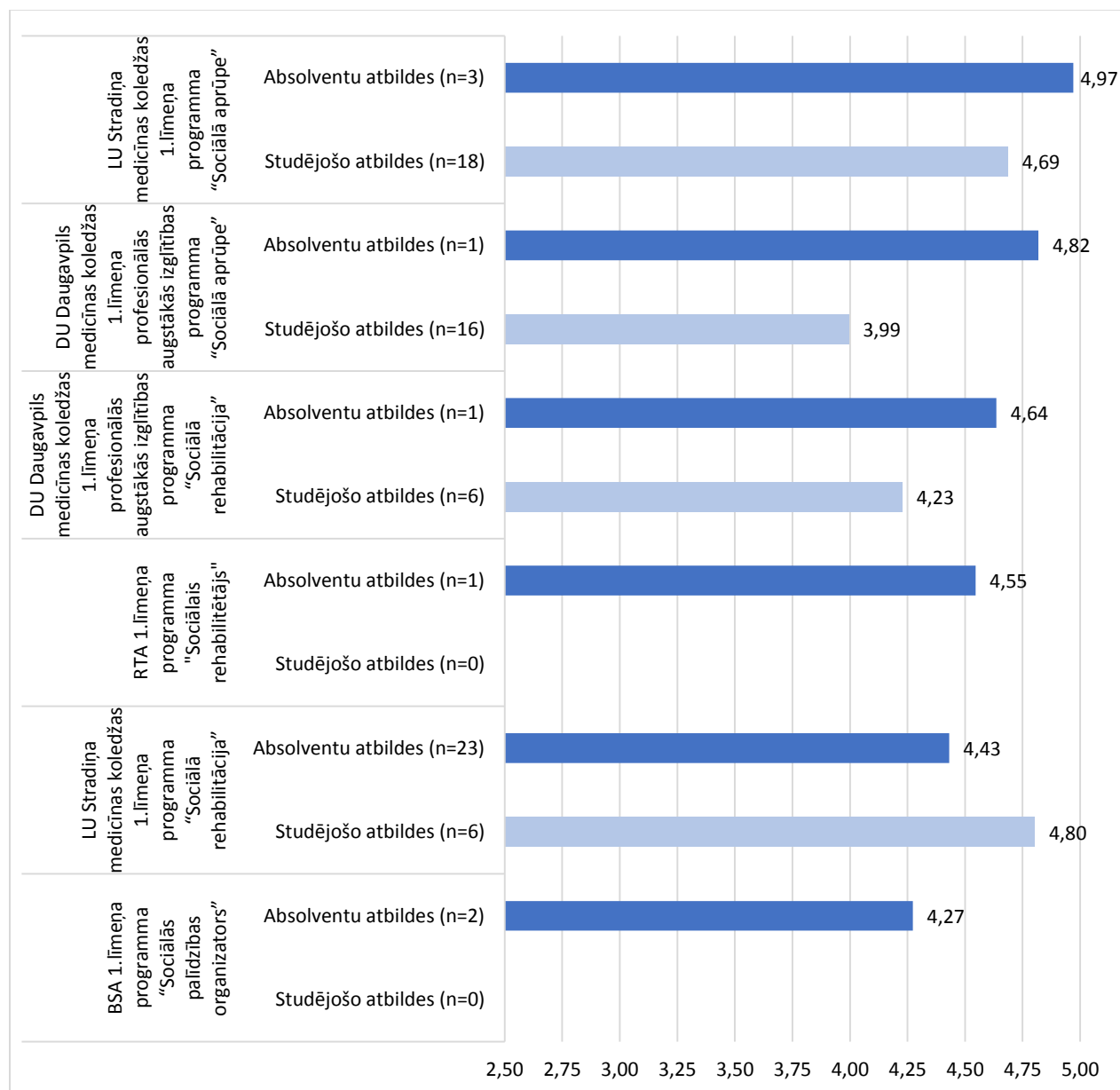
1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu pārstāvji viszemāk vērtē bibliotēkas resursus, bet relatīvi mazliet augstāk novērtēts mācību procesa plānojums, ko studenti un absolventi uz pārējo kritēriju fona arī neuzskata par veiksmīgu. Ja absolventi nejūtas, ka, programmu pabeidzot, ir bijuši gatavi uzsākt darbu apgūtajā profesijā, tad studenti šo kritēriju tik negatīvi nevērtē. Viņi par sevi ir pārliecinātāki, bet zemāk vērtē kritērijus, kas ciešāk saistīti ar studiju procesa gaitu un organizāciju, nevis potenciālo rezultātu.

2.6. attēls. 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu kvalitātes kritēriju vidējais novērtējums

Vērtējuma atšķirības iespējamās tādēļ, ka studējošajiem bibliotēka un studiju procesa organizācija (Covid 19 kontekstā) ir šodienas problēmas, bet darbs – nezināma nākotne. Savukārt absolventiem tas, kā viņi bija sagatavoti, ir skaidri redzams, bet bibliotēkas un organizācijas problēmas piemirsušās, un arī tad tās bija bez Covid 19 konteksta (vismaz tiem, kas nav absolvējuši šogad). Tāpat jāņem vērā, ka aptaujātie absolventi strādā profesijā, bet no studējošajiem daļa tajā varbūt arī nestrādās.

2.7. attēls. Vidējais apkopotais 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu novērtējums programmu griezumā

Vērtējums skalā no 1 līdz 5; sniegti aritmētiskie vidējie

1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu pārstāvju vidējais novērtējums studiju programmu griezumā redzams 2.7.attēlā. Studentu vērtējumu aritmētiskie vidējie ir robežās no 3,99 līdz 4,80 punktiem, savukārt absolventu vērtējumu aritmētiskie vidējie – no 4,27 līdz 4,97 punktiem. Jāpiebilst, ka trīs programmu absolventu vērtējums balstās tikai viena respondenta atbildēs, līdz ar to šīs studiju programmas kopējā analīzē nav ietvertas.

No absolventiem kopumā, ietverot visus kritērijus, visaugstāko vērtējumu savai programmai snieguši LU Stradiņa medicīnas koledžas 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas „Sociālā aprūpe” absolventi, savukārt no studentiem nedaudz augstāk nekā citi savu programmu novērtējuši šīs koledžas studiju programmā „Sociālā rehabilitācija” studējošie.

Noslēgumā apkopoti studentu un absolventu vērtējumi par 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmām (skatīt 2.3. tabulu). Visaugstākie novērtējumi no studentu puses ir abām LU Stradiņa medicīnas koledžas studiju programmām. Programma „Sociālā rehabilitācija” uz kopējā fona ir saņēmusi visaugstākos studējošo vērtējumus pēc šādiem kritērijiem:

- mani ļoti apmierina mācību iestāde, kurā izvēlējos studēt;
- augstu novērtēju tās zināšanas un prasmes, ko apgūstu šajā studiju programmā;
- nodarbības mācību iestādē ir veiksmīgi saplānotas;
- mani pilnībā apmierina tas, kā studiju programmā tiek organizēta prakse;
- pasniedzēji studiju programmā ir augsta līmeņa profesionāļi sociālajā darbā;
- pasniedzēji studiju programmā vienmēr objektīvi novērtē studentu darbu;
- bibliotēkā ir visa nepieciešamā literatūra veiksmīgai studiju programmas apguvei;
- informācijas apmaiņa par studiju procesu ir ļoti labi organizēta.

Savukārt programma „Sociālā aprūpe” augstākos vērtējumu no saviem studentiem saņēmusi materiāli tehniskās bāzes nodrošinājumā, t.i.:

- telpas mācību iestādē ir modernas un labā stāvoklī;
- mācību iestāde savās telpās nodrošina datoru un interneta pieejamību.

Abu LU Stradiņa medicīnas koledžas programmu studenti vienādi augstu vērtē savu sagatavotību uzsākt darbu apgūtajā profesijā.

Tā kā trīs 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas novērtējis tikai 1 absolvents, vienu tikai 2 un vienu 3, sniedzot gandrīz visos kritērijos augstāko novērtējumu, tad absolventu viedokli salīdzināt pa studiju programmām nebūtu korekti.

Vairākkārt studenti minējuši arī to, ka vērtējums var būt arī neobjektīvs, jo studiju norisi negatīvi ietekmē Covid -19 radītie ierobežojumi, kas attiecināms, ne tikai uz 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu izvērtējumu, bet arī citām studiju programmām, un jāņem vērā, analizējot datus.

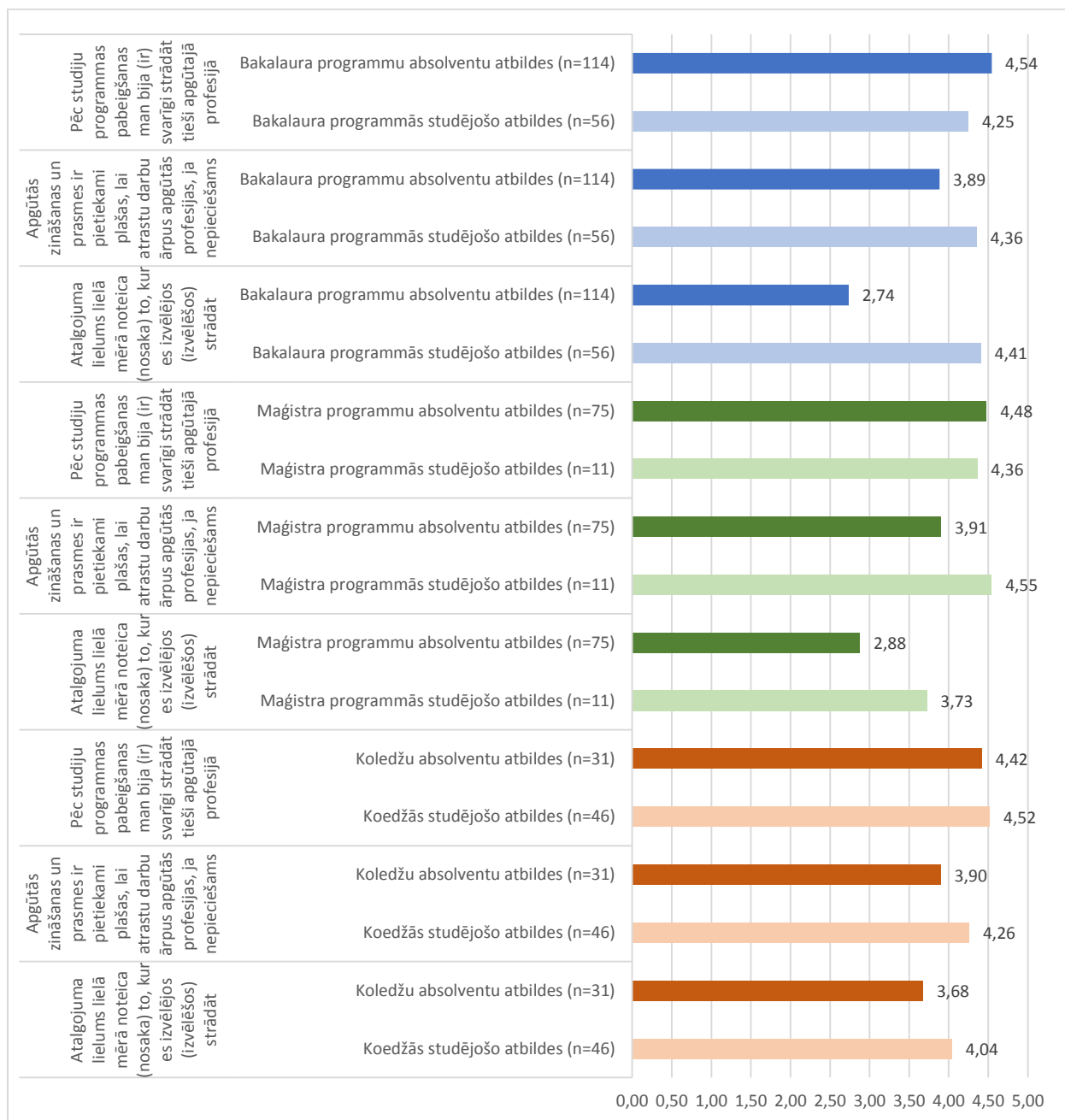
2.3. tabula. 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu kritēriju novērtējums studiju programmu griezumā (novērtējuma skala no 1 līdz 5)

	LU Stradiņa medicīnas koledžas 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma "Sociālā aprūpe"		DU Daugavpils medicīnas koledžas 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma "Sociālā aprūpe"		DU Daugavpils medicīnas koledžas 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma "Sociālā rehabilitācija"		RTA 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma "Sociālais rehabilitētājs"	LU Stradiņa medicīnas koledžas 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma "Sociālā rehabilitācija"		BSA 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma "Sociālās palīdzības organizators"
	Absolventu atbildes (n=3)	Studējošo atbildes (n=18)	Absolventu atbildes (n=1)	Studējošo atbildes (n=16)	Absolventu atbildes (n=1)	Studējošo atbildes (n=6)	Absolventu atbildes (n=1)	Absolventu atbildes (n=23)	Studējošo atbildes (n=6)	Absolventu atbildes (n=2)
Man ļoti apmierina mācību iestāde, kuru pabeidzu (kurā izvēlējos studēt)	5,00	4,83	5,00	4,31	5,00	4,17	5,00	4,83	5,00	3,50
Informācijas apmaiņa par studiju procesu bija ļoti (ir) labi organizēta	5,00	4,56	5,00	3,75	5,00	4,33	4,00	4,70	5,00	5,00
Pasniedzēji studiju programmā objektīvi novērtēja (novērtē) studentu darbu	5,00	4,72	4,00	3,88	4,00	3,67	5,00	4,57	5,00	5,00
Augstu novērtēju tās zināšanas un prasmes, ko apguvu (apgūstu) šajā studiju programmā	5,00	4,72	5,00	4,06	4,00	4,17	5,00	4,52	4,83	3,50
Pasniedzēji studiju programmā ir augsta līmeņa profesionāli sociālajā darbā	5,00	4,94	5,00	4,06	5,00	4,67	5,00	4,43	5,00	3,50
Telpas mācību iestādē bija (ir) modernas un labā stāvoklī	5,00	4,72	5,00	4,13	4,00	4,50	5,00	4,39	4,33	4,00
Mani pilnībā apmierina tas, kā studiju programmā tika (tiek) organizēta prakse	5,00	4,56	5,00	4,00	5,00	4,67	5,00	4,26	4,83	5,00
Mācību iestāde savās telpās nodrošināja (nodrošina) datoru un interneta pieejamību tiem, kam tas nepieciešams	5,00	4,78	5,00	4,63	5,00	4,50	4,00	4,26	4,67	5,00
Nodarbības mācību iestādē bija (ir) veiksmīgi saplānotas	5,00	4,61	5,00	3,69	4,00	4,00	4,00	4,43	4,83	3,50
Bibliotēkā bija (ir) visa nepieciešamā literatūra veiksmīgai studiju programmas apguvei	4,67	4,44	4,00	3,25	5,00	3,67	4,00	4,17	4,67	5,00
Programmas absolventi ir pilnībā gatavi uzsākt darbu apgūtajā profesijā	5,00	4,67	5,00	4,19	5,00	4,17	4,00	4,17	4,67	4,00

3. NODARBINĀTĪBAS IESPĒJU NOVĒRTĒJUMS PĒC SOCIĀLĀ DARBA JOMAS STUDIJU PROGRAMMU ABSOLVĒŠANAS

Noslēgumā apkopotas studentu un absolventu atbildes uz jautājumiem par nodarbinātības iespējām pēc studiju programmas absolvēšanas. Pozitīvi vērtējams, ka lielākā daļa abu respondentu grupas pārstāvju norāda, ka viņiem ir svarīgi strādāt tieši sociālo darbu (sk.3.1.attēlu). Atbildes saņemtas amplitūdā no 4,25 līdz 4,54. Vissvarīgāk profesijā strādāt ir bakalaura un maģistrantūras studiju programmu absolventiem, kas ir loģiski, jo aptaujāti tikai sociālajā darbā strādājošie. Visvājākā motivācija strādāt profesijā ir bakalaura studiju studentiem.

3.1. attēls. Absolventu, kas strādā profesijā, un studējošo sniegtais nodarbinātības iespēju novērtējums

Jautājot, vai atalgojuma lielums ir noteicošais faktors, izvēloties par labu darbam sociālā darba jomā, saņemtas atbildes amplitūdā no 2,74, ko min bakalaura studiju programmas studenti, līdz 4,41, ko min bakalaura studiju programmas absolventi. Ņemot vērā, ka aptaujā piedalās absolventi, kuri strādā sociālā darba jomā, tad loģiski, ka viņi norāda, ka atalgojums nav svarīgākais faktors darba vietas izvēlē par labu sociālajam darbam.

Visbeidzot – respondenti tika lūgti novērtēt, vai studiju laikā iegūtās kompetences ir pietiekamas, lai nepieciešamības gadījumā atrastu darbu ārpus apgūtās profesijas. Šajā jautājumā visa līmeņa

studiju programmu absolventi ir skeptiskāki par studējošajiem, sniedzot ļoti līdzīgu vērtējumu. Atbildes saņemtas amplitūdā no 3,89, ko sniedz bakalaura studiju absolventi, līdz 4,55, ko sniedz maģistra studiju programmā studējošie.

Salīdzinot **studējošo un absolventu nodarbinātības iespēju novērtējumu bakalaura studiju programmu griezumā**, kā redzams 3.1.tabulā, vissvarīgāk strādāt apgūtajā profesijā ir RTA bakalaura studiju programma „Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija” pārstāvjiem (gan studentiem, gan absolventiem), kam seko LKA 2.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmas "Sociālais darbs" absolventi un LiepU bakalaura studiju programma „Sociālais darbinieks" studenti. Savukārt vismazsvarīgāk tas ir RSU un LU bakalaura studiju programmas pārstāvjiem.

Komentējot savas atbildes, studenti min, ka studiju programma izvēlēta tieši tādēļ, ka bijusi vēlme šai profesijā strādāt. Tāpat minēts, ka tieši studiju prakses laikā iespējams iegūt izpratni par to, vai izvēlēta profesija tiešām ir tā, kurā gribētu strādāt. Vairāki studenti norāda, ka jau studiju laikā sākuši strādāt sociālā darba jomā vai pat strādājuši sociālo darbu jau pirms studiju uzsākšanas. Šis aspekts jāņem vērā, analizējot studiju programmu ietvaros iegūto zināšanu un prasmju kvalitāti, jo daži studenti šīs kompetences paralēli apgūst arī darba vietā.

Bieži vien pēc studiju praksēm studenti paliek strādāt sociālo darbu. Tai pašā laikā tiek minēts arī tas, ka studenti strādā sociālo darbu, bet nav pārliecības, ka šis būs mūža darbs.

Kāds absolvents min, ka pēc augstskolas absolvēšanas paliks strādāt iepriekšējā profesijā, jo atalgojums sociālajā darbā nav konkurētspējīgs. Cits min: „Darbs patīk, bet attieksme, kas ir pret sociālajiem darbiniekiem, liek domāt par pašcieņu un profesijas maiņu. Atalgojums arī ir noteicošs, tādā riska pakāpē, kādā strādājam mēs, sociālie darbinieki, atalgojums ir nepietiekams... varētu vismaz obligāto veselības apdrošināšanu piešķirt bez maksas, jo darba ikdiena ir visai "krāšņa" ”.

Absolventu skatījumā LKA bakalaura studiju programmas „Karitatīvais sociālais darbs”, kā arī RTA bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija” ietvaros studenti apguvuši pietiekami plašas zināšanas un prasmes, lai atrastu darbu arī citā jomā. Savukārt studenti šai kritērijā augstāko vērtējumu dod RSU un LiepU īstenotajām studiju programmām.

Vairāki bakalaura studiju programmas absolventi min, ka nav meklējuši darbu citā jomā, bet ir pārliecināti, ka ar iegūtajām kompetencēm spētu atrast un kvalitatīvi strādāt arī citās profesijās. Citi, lai arī strādā profesijā, dažādu projektu ietvaros strādājuši arī citās profesijās. Tai pašā laikā ir absolventi, kuri uzskata, ka ar iegūto izglītību varētu strādāt tikai vienkāršās profesijās, kur nav nepieciešama speciāla izglītība.

Gan studenti, gan absolventi norāda, ka sociālajā darbā apgūtās kompetences palīdz atrastu darbu profesijās, kas saistītas ar pakalpojumu sniegšanu klientiem.

Strādājot sociālo darbu, kāda absolvente izjutusi IT un analītisko prasmju trūkumu, īpaši šobrīd, kad notiek attālināts darbs. Ja lielākajās pilsētās ir struktūrvienības, kas kaut ko pēta, analizē, plāno, tad mazajās pašvaldībās un iestādēs tas jādara pašiem sociālajiem darbiniekiem.

Atalgojuma lielums ir noteicošāks profesijas izvēlē RTA un LiepU īstenoto studiju programmu studentiem, kā arī LKA abu īstenoto programmu absolventiem, mazāk – pārējo programmu pārstāvjiem. Daudzi min, ka tas nav primārais kritērijs, tas ir sirds darbs, kas jādara ar dvēseli. Un, ja šī profesija tiešām ir sirdij tuva, tad atalgojums ir tikai otrajā vietā. Tai pašā laikā tiek norādīts, ka, lai šai sirds darbā strādātu un pienācīgi arī nopelnītu, ir sociālie darbinieki, kuri darbu atraduši ārzemēs. Kādam svarīgāk par atalgojumu ir darba kolektīva atmosfēra un kolēģu atvērtība inovācijām nozarē, citam – iespējas strādāt valsts vai pašvaldības iestādē, kas sniedz dažādas garantijas un drošību. Tai pašā laikā ir studenti, kuri strādā labāk apmaksātā jomā ar cerību, ka kādreiz varēs strādāt arī sociālo darbu.

Kāds absolvents norāda, ka nauda nav galvenais, svarīgāk domāt par profesijas prestižu, kas ir zems, līdz ar to arī atalgojums ir neadekvāts.

3.1. tabula. Bakalaura studiju programmu absolventu, kas strādā profesijā, un studējošo sniegtais nodarbinātības iespēju novērtējums studiju programmu griezumā

		Pēc studiju programmas pabeigšanas man bija (ir) svarīgi strādāt tieši apgūtajā profesijā		Apgūtās zināšanas un prasmes ir pietiekami plašas, lai atrastu darbu ārpus apgūtas profesijas, ja nepieciešams		Atalgojuma lielums lielā mērā noteica (nosaka) to, kur es izvēlēšos (izvēlēšos) strādāt	
		Vidējais	n	Vidējais	n	Vidējais	n
RTA BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija"	Absolventi	4,86	7	4,29	7	2,57	7
	Studējošie	4,50	6	4,17	6	4,50	6
LKA 2.līmeņa prof. augst. izgl. Studiju programma "Sociālais darbs"	Absolventi	4,75	8	3,88	8	2,88	8
	Studējošie	N/D	0	N/D	0	N/D	0
BSA BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs"	Absolventi	4,72	29	3,48	29	2,66	29
	Studējošie	N/D	0	N/D	0	N/D	0
LKA BAKALAURA studiju programma "Karitatīvais sociālais darbs"	Absolventi	4,67	3	4,67	3	2,67	3
	Studējošie	N/D	0	N/D	0	N/D	0
LiepU BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbinieks"	Absolventi	4,62	45	4,16	45	3,00	45
	Studējošie	4,67	24	4,50	24	4,42	24
RSU BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs"	Absolventi	4,06	16	3,69	16	2,44	16
	Studējošie	2,88	8	4,75	8	4,38	8
LU BAKALAURA studiju programma "Sociālais darbs"	Absolventi	3,67	6	3,50	6	2,00	6
	Studējošie	4,18	17	4,00	17	4,35	17

Salīdzinot **studējošo un absolventu nodarbinātības iespēju novērtējumu maģistra studiju programmu griezumā**, kā redzams 3.2.tabulā, visaugstāko vērtējumu visos jautājumos snieguši BSA maģistra studiju programmas „Sociālais darbs” absolventi un LiepU maģistra studiju programmas „Sociālais darbinieks” studenti.

Arī maģistri norāda, ka ir viegli atrast darbu citā jomā, jo studiju programmā iegūts plašs zināšanu apjoms.

Ne viens vien maģistrs min, ka darba gaitas sociālajā jomā uzsācis jau pirms studiju uzsākšanas vai studiju laikā. Iegūtais maģistra grāds devis lielāku pārliecību par savu darbu un paaugstinājis konkurētspēju darba tirgū.

3.2. tabula. Maģistra programmu absolventu, kas strādā profesijā, un studējošo sniegtais nodarbinātības iespēju novērtējums studiju programmu griezumā

		Pēc studiju programmas pabeigšanas man bija (ir) svarīgi strādāt tieši apgūtajā profesijā		Apgūtās zināšanas un prasmes ir pietiekami plašas, lai atrastu darbu ārpus apgūtas profesijas, ja nepieciešams		Atalgojuma lielums lielā mērā noteica (nosaka) to, kur es izvēlēšos (izvēlēšos) strādāt	
		Vidējais	n	Vidējais	n	Vidējais	n
LKA MAĢISTRA studiju programma "Karitatīvais sociālais darbs"	Absolventi	5,00	1	5,00	1	4,00	1
	Studējošie	N/D	0	N/D	0	N/D	0
BSA MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs"	Absolventi	4,87	15	4,27	15	3,07	15
	Studējošie	5,00	1	5,00	1	5,00	1
LiepU MAĢISTRA studiju programmu "Sociālais darbinieks"	Absolventi	4,58	26	3,92	26	2,88	26
	Studējošie	5,00	6	5,00	6	4,00	6
RSU MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs"	Absolventi	4,38	16	4,13	16	3,06	16
	Studējošie	3,75	4	4,50	4	3,50	4
LU MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs"	Absolventi	4,06	17	3,29	17	2,47	17

Salīdzinot **studējošo un absolventu nodarbinātības iespēju novērtējumu 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu griezumā**, kā redzams 3.3.tabulā, vissvarīgāk strādāt apgūtajā profesijā ir BSA 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas „Sociālās palīdzības organizators” un LU Stradiņa medicīnas koledžas 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas „Sociālā aprūpe” absolventiem, kā arī DU Daugavpils medicīnas koledžas 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmas „Sociālā rehabilitācija” studentiem.

Apgūtās zināšanas un prasmes kā pietiekami plašas, lai atrastu darbu arī citā jomā, visaugstāk vērtē LU Stradiņa medicīnas koledžas 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas „Sociālā aprūpe” absolventi un studenti. Šīs studiju programmas pārstāvjiem arī atalgojuma lielums ir noteicošais profesijas izvēlē.

1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas sociālā rehabilitācija absolvents norāda, ka atalgojums ir neatbilstošs, tāpēc viņš strādā citā amatā, sociālajos projektos, kur gan atalgojums arī nav atbilstošs atbildībai un stresa līmenim, bet ir iespēja organizēt savu darba laiku.

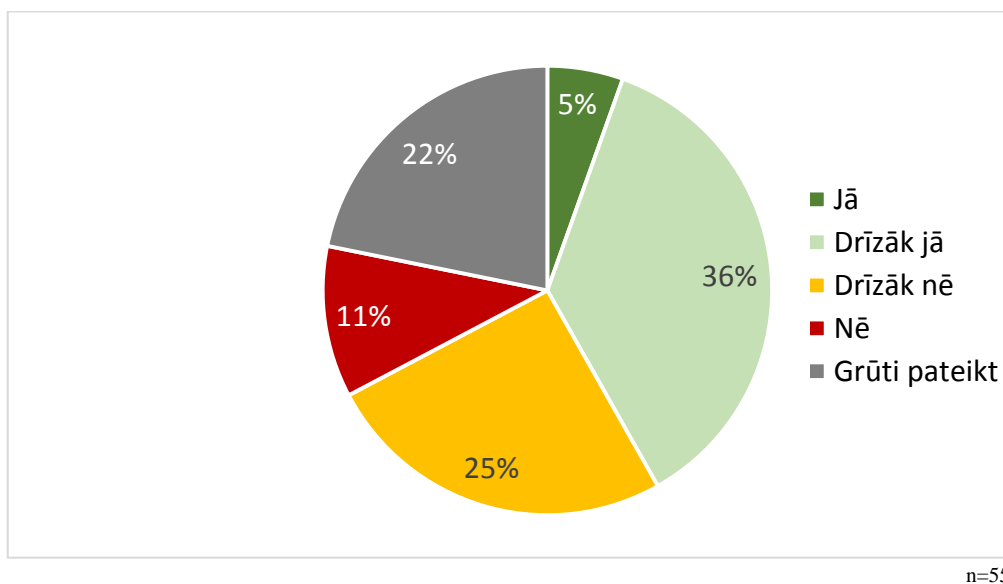
3.3. tabula. 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu absolventu, kas strādā profesijā, un studējošo sniegtais nodarbinātības iespēju novērtējums programmu griezumā

		Pēc studiju programmas pabeigšanas man bija (ir) svarīgi strādāt tieši apgūtajā profesijā		Apgūtās zināšanas un prasmes ir pietiekami plašas, lai atrastu darbu ārpus apgūtajā profesijas, ja nepieciešams		Atalgojuma lielums lielā mērā noteica (nosaka) to, kur es izvēlējos (izvēlēšos) strādāt	
		Vidējais	n	Vidējais	n	Vidējais	n
LU Stradiņa medicīnas koledžas 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma “Sociālā aprūpe”	Absolventi	5,00	3	5,00	3	4,00	3
	Studējošie	4,72	18	4,56	18	4,28	18
DU Daugavpils medicīnas koledžas 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma “Sociālā aprūpe”	Absolventi	5,00	1	4,00	1	5,00	1
	Studējošie	4,19	16	3,94	16	3,94	16
BSA 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma “Sociālās palīdzības organizators”	Absolventi	5,00	2	3,00	2	5,00	2
	Studējošie	N/D	0	N/D	0	N/D	0
RTA 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma "Sociālais rehabilitētājs"	Absolventi	5,00	1	3,00	1	2,00	1
	Studējošie	N/D	0	N/D	0	N/D	0
LU Stradiņa medicīnas koledžas 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programma “Sociālā rehabilitācija”	Absolventi	4,26	23	3,87	23	3,57	23
	Studējošie	4,50	6	4,33	6	4,00	6
DU Daugavpils medicīnas koledžas 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma “Sociālā rehabilitācija”	Absolventi	4,00	1	4,00	1	3,00	1
	Studējošie	4,83	6	4,17	6	3,67	6

4. DARBA DEVĒJU SADARBĪBA AR STUDIJU PROGRAMMU ĪSTENOTĀJIEM PROGRAMMU PILNVEIDĒ

Ņemot vērā, ka studiju procesa pilnveidei būtu jābūt saistītai ar tās atbilstību profesionālās jomas darba devēju vajadzībām, darba devēji tiek pieaicināti gan studiju programmu izvērtēšanā, gan rekomendāciju izstrādē. Studiju programmu direktori intervijās vairākkārt norāda, ka ne visiem izveidojusies veiksmīga sadarbība ar darba devējiem, jo viņi neesot ieinteresēti. Līdz ar to darba devējiem tika jautāts, vai viņi vēlētos piedalīties augstskolu/koledžu sociālā darba studiju programmu pilnveidošanā, tādējādi nodrošinot to atbilstību darba tirgum. Kā redzams 4.1.attēlā, tad pārlicinošu apstiprinājumu sniedz tikai 5% aptaujāto darba devēju. Tai pašā laikā 36% respondentu sniedz atbildi – drīzāk jā. Protams, būtu svarīgi izzināt iemeslus, kādēļ tikai 5% darba devēju noteikti piekristu sadarbībai. Iespējams, nepieciešams uzrunāt darba devējus, izstāstīt tiem skaidru sadarbības uzdevumu, kā arī norādīt uz viņu ieguldījumu, tad, iespējams, būtu daudz vieglāk atrast sadarbības partnerus. Bieži vien mācību iestādes ir tās, kuras kaut ko vēlas no darba devējiem – prakses vietu nodrošināšanu, iesaistīšanos diplomdarbu aizstāvēšanas un eksāmenu komisijās –, bet minimāli domā par to, kā var palīdzēt darba devējam, lai sadarbība veidotos abpusēji izdevīga.

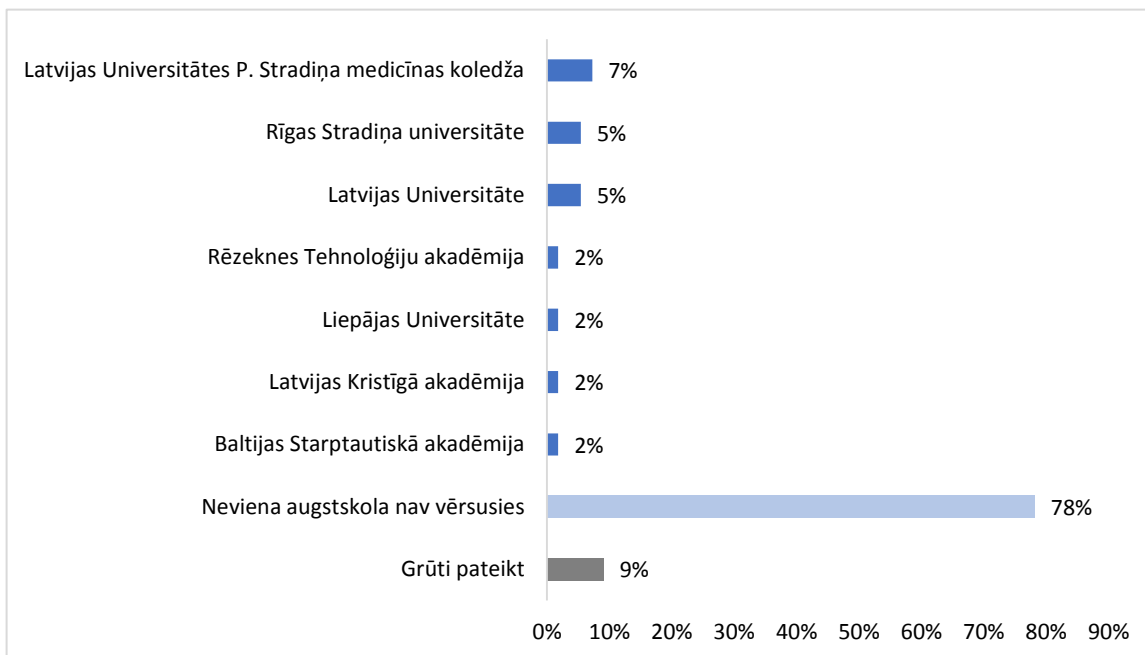
4.1.attēls. Darba devēju atbildes uz jautājumu, vai viņi vēlētos piedalīties augstskolu/koledžu sociālā darba jomas studiju programmu pilnveidošanā, tādējādi nodrošinot to atbilstību darba tirgum

Jautājot, kuras mācību iestādes ir vērsušās pie darba devējiem, lai noskaidrotu viedokli par sociālā darba studiju programmas saturu un tās atbilstību darba tirgum, 78% darba devēju norāda, ka neviena mācību iestāde nav viņus uzrunājusi. Uzskaitot augstskolas un koledžas,

kuras ir vērsušās pie darba devējiem, visbiežāk minēta LU P. Stradiņa medicīnas koledža, kam seko RSU un LU. Šeit gan jāņem vērā, ka aptaujāto institūciju vadītāji mainās un tas nenozīmē, ka viņu iestāde nav bijusi uzrunāta, pirms viņš stājies vadītāja amatā. Tāpat aptaujāti tika struktūrvienību vadītāji, kuri varbūt nav informēti par sadarbību ar augstākās izglītības iestādēm.

4.2.attēls. Darba devēju atbildes uz jautājumu, vai pēdējo 3 gadu laikā pie viņiem ir vērsies kādas augstskolas/koledžas pārstāvis, lai noskaidrotu viedokli par sociālā darba jomas studiju programmas saturu un tās atbilstību darba tirgum (ja jā, tad kuru augstskolu pārstāvji vērsušies)

n=55; viens respondents drīkstēja nosaukt vairākas augstskolas

5. SOCIĀLĀ DARBA JOMAS STUDIJU PROGRAMMU DOCĒTĀJU APMIERINĀTĪBAS AR DARBU NOVĒRTĒJUMS

Studiju programmu docētāju apmierinātības ar darbu aptauja balstīta uz Pola Spektora testu¹⁴, to gan modificējot atbilstoši akadēmiskajai videi un studiju programmu direktoru intervijās paustajai aktualitātei - ieviešot jaunas skalas un atsakoties no nerelevantajām. Līdz ar to jautājumi aptver šādus blokus:

- apmierinātība ar karjeras iespējām;
- apmierinātība ar darba vidi un materiāli tehnisko nodrošinājumu;
- savstarpējā sadarbība ar kolēģiem;
- profesionālās pilnveides iespējas;
- apmierinātība ar darba saturu,
- apmierinātība ar darbu ar studentiem;
- apmierinātība ar atalgojumu.

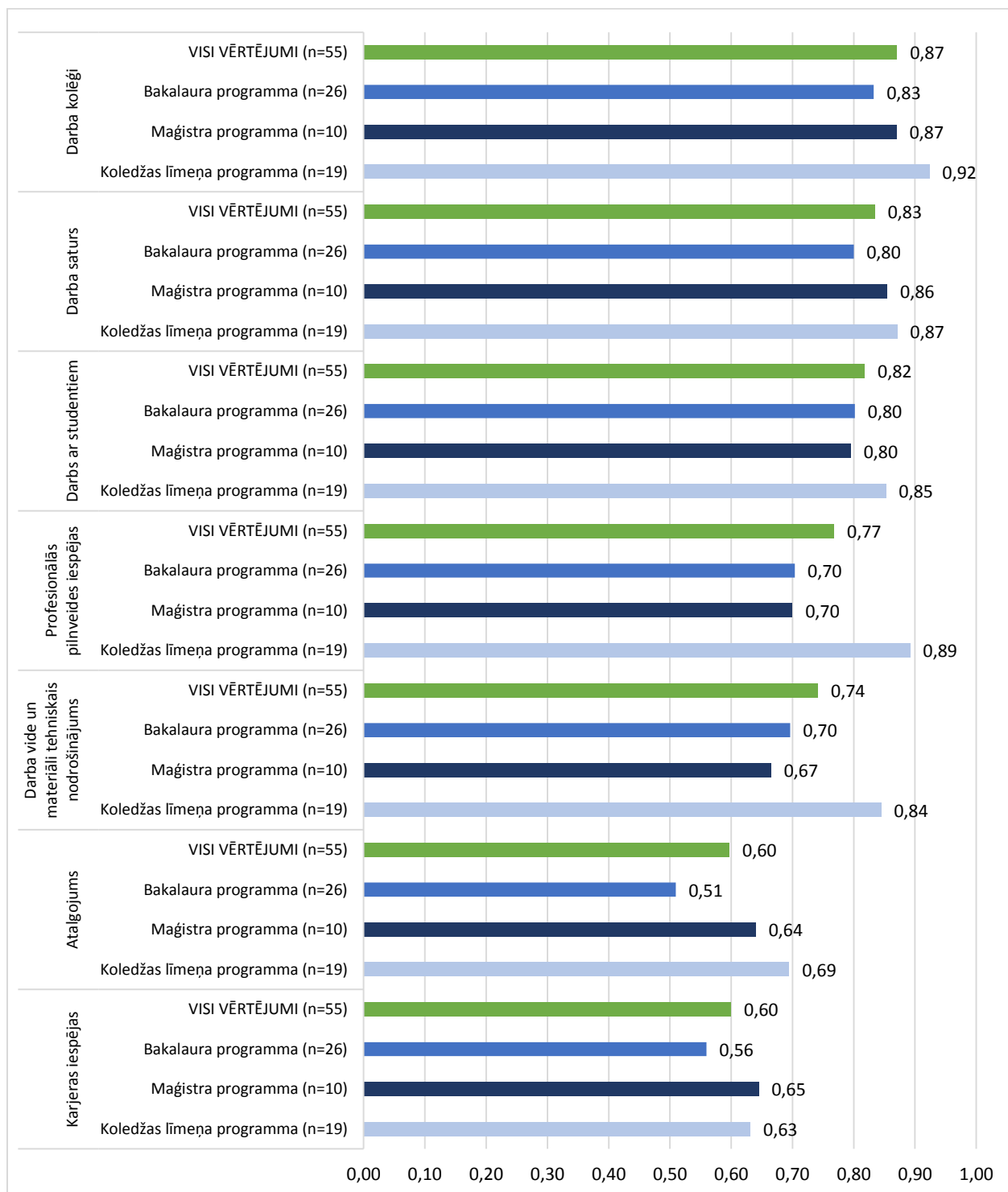
Vērtējot studiju programmu docētāju apmierinātību kopumā pa visiem studiju līmeņiem, redzams, ka vidējais vērtējums saņemts robežās no 0,60 līdz 0,87 punktiem. Visaugstāk novērtēta sadarbība ar kolēģiem, kam seko apmierinātība ar darba saturu un darbu ar studentiem, kas ir studiju procesu vistiešāk ietekmējošie kritēriji, kuri tiek vērtēti visaugstāk. Kā skaidrojums varētu būt tas, ka pasniedzēju darbā ir diezgan strikti nodalītas katra docētāja darba robežas, ko ietekmē lekciju, nodarbību saturs, līdz ar to neradot lielas domstarpības kolēģu starpā. Tāpat par lekciju saturu, izmantotajām metodēm lielā mērā atbildīgs pats lektors.

Savukārt ar darba saturu mazāk saistītie kritēriji novērtēti zemāk (skatīt 5.1.attēlu). Visneapmierinātākie pasniedzēji ir ar karjeras iespējām, kas, protams, akadēmiskās iestādēs ir ļoti likumsakarīgi, īpaši jau, runājot par ārštata darbiniekiem, kuri ir profesionāli sociālajā darbā. Nākamais zemāk novērtētais kritērijs ir atalgojums. Pētniekiem nav pieejami finanšu rādītāji un nav iespējams salīdzināt atalgojumu pa mācību iestādēm, bet no intervijām ar studiju programmu direktoriem bija nojaušams, ka tas ir ļoti līdzīgs visās mācību iestādēs, arī privātajās.

Ar nelieliem izņēmumiem visapmierinātākie ir 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu docētāji, tikai karjeras iespējas vērtējot zemāk par maģistrantūras studiju programmu pārstāvjiem. Savukārt vislielāko neapmierinātību izrādījuši bakalaura studiju programmu docētāji, tikai kritēriju „Darba vide un materiāli tehniskais nodrošinājums” vērtējot augstāk par maģistra studiju programmu kolēģiem.

¹⁴ Spector, P. E. (1997). Job satisfaction: Application, assessment, causes, and consequences. Thousand Oaks, CA.: Sage.

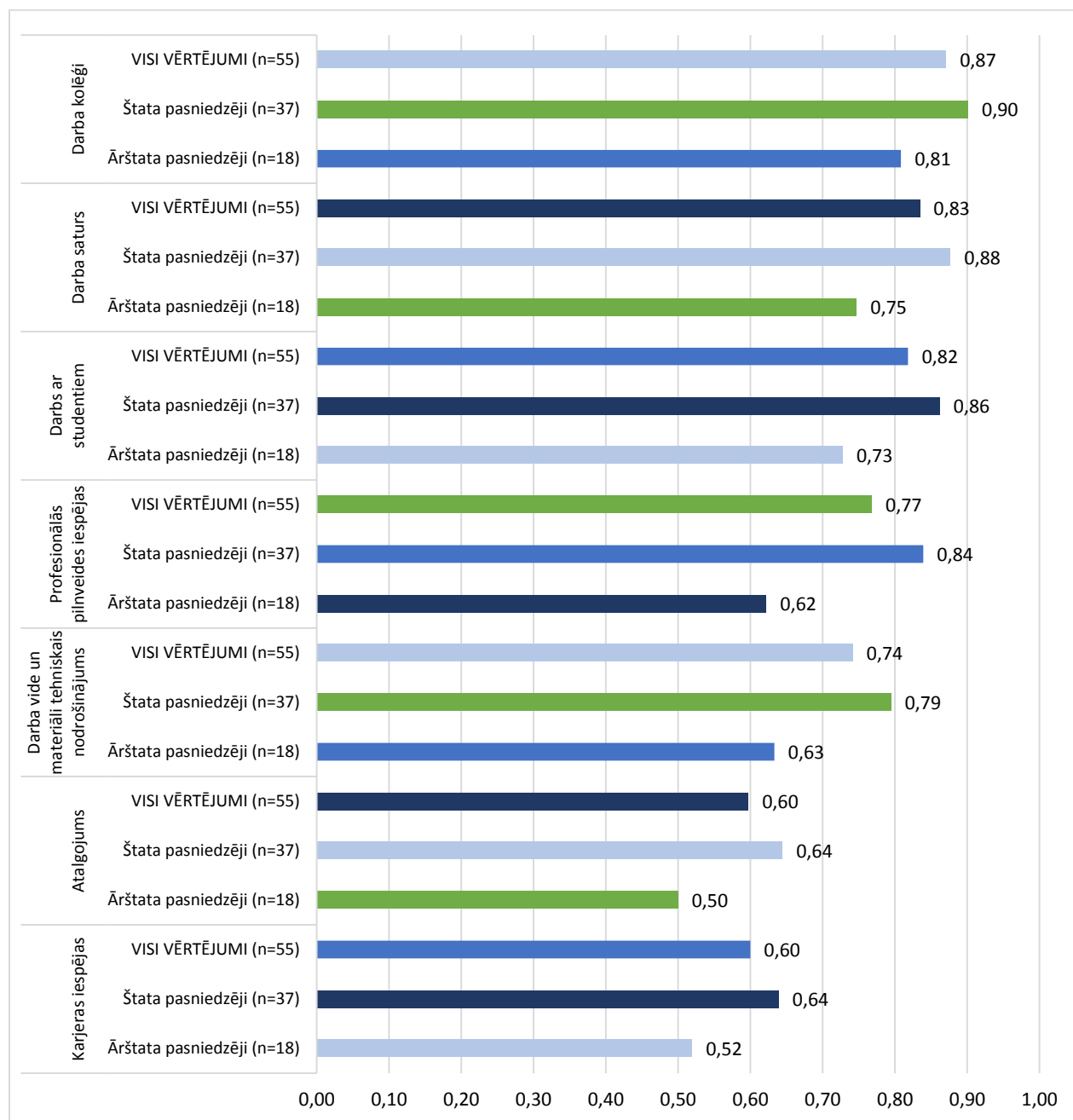
5.1. attēls. Docētāju apmierinātība ar darbu dalījuma pa studiju līmeņiem

Skalas veidotas no 4 apgalvojumiem. Rezultāti transformēti skalā no 0 līdz 1.

Visu studiju līmeņu docētāju apmierinātības rādītāji sadalījumā pa kritēriju grupām ir ļoti līdzīgi, vienīgi 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu pārstāvji otro augstāko vērtējumu dod kritērijam – profesionālās pilnveides iespējas.

5.2. attēls. Docētāju apmierinātība ar darbu dalījumā pa līgumu formām

Skalas veidotas no 4 apgalvojumiem. Rezultāti transformēti skalā no 0 līdz 1.

Analizējot pasniedzēju apmierinātību pa darba līgumu formām, redzams, ka pieaicinātie pasniedzēji ir mazāk apmierināti ar darbu nekā pastāvīgie darbinieki, un šīs atšķirības bieži vien ir diezgan krasas. Kā redzams 5.2.attēlā, viskrasākās atšķirības ir kritērijā – profesionālās

karjeras iespējas, kas arī saprotams, jo ir profesionālās pilnveides pasākumi, kas bieži vien pieejami tikai pastāvīgā darbā strādājošiem. Tāpat piesaistītajiem lektoriem daudz grūtāk savienot profesionālās pilnveides pasākumus akadēmiskajā jomā ar pastāvīgo darbu.

5.1.tabula. Pasniedzēju apmierinātība ar darbu dalījuma pa studiju programmām

	Darba kolēģi	Darba saturs	Darbs ar studentiem	Profesionālās pilnveides iespējas	Darba vide un materiāli tehniskais nodrošinājums	Atalgojums	Karjeras iespējas
LU Stradiņa medicīnas koledžas 1.līmeņa profesionālajā augstākās izglītības programma "Sociālā aprūpe" (n=7)	0,94	0,91	0,86	0,95	0,88	0,79	0,69
LU Stradiņa medicīnas koledžas 1.līmeņa profesionālajā augstākās izglītības programma "Sociālā rehabilitācija" (n=7)	0,94	0,89	0,86	0,91	0,86	0,83	0,70
LiepU profesionālā MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs" (n=6)	0,93	0,92	0,88	0,82	0,73	0,69	0,72
LiepU profesionālā BAKALAUURA studiju programma "Sociālais darbinieks" (n=12)	0,87	0,89	0,88	0,75	0,75	0,58	0,66
RTA 1.līmeņa profesionālā augstākās izglītības programma "Sociālais rehabilitētājs" (n=5)	0,89	0,80	0,83	0,78	0,77	0,37	0,45
LU profesionālā MAĢISTRA studiju programma "Sociālais darbs" (n=3)	0,85	0,83	0,70	0,53	0,63	0,55	0,57
LU profesionālā BAKALAUURA studiju programma "Sociālais darbs" (n=5)	0,78	0,74	0,70	0,63	0,60	0,54	0,56
RTA profesionālā BAKALAUURA studiju programma "Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija" (n=8)	0,83	0,73	0,76	0,69	0,68	0,40	0,43
RSU profesionālā BAKALAUURA studiju programma "Sociālais darbs" (n=1)	0,65	0,60	0,75	0,60	0,70	0,35	0,35
BSA profesionālā MAĢISTRA studiju programmā "Sociālais darbs" (n=1)	0,60	0,55	0,55	0,50	0,40	0,60	0,45

Skalas veidotas no 4 apgalvojumiem. Rezultāti transformēti skalā no 0 līdz 1.

SECINĀJUMI PAR PĒTĪJUMĀ GŪTAJĀM ATZIŅĀM UN REZULTĀTIEM

Šī ziņojuma mērķis ir nodrošināt kvantitatīvus datus par sociālā darba jomas studiju programmu kvalitāti studentu, absolventu, akadēmiskā personāla un darba devēju skatījumā, akcentējot viņu apmierinātību ar studiju procesu un studiju programmu apguves rezultātiem, kā arī absolventu studiju laikā iegūto kompetenču atbilstību profesiju standartos noteiktajam un sociālā darba praksē nepieciešamajām zināšanām un prasmēm.

Analizējot izpētes rezultātus, jāņem vērā aptaujāto respondentu skaits un neproporcionālā studiju programmu dalībnieku (pasniedzēju, absolventu, studējošo) pārstāvniecība tiešsaistes aptaujās, respondentu atšķirīgās gaidas un profesijas izvēles priekšnosacījumi. Var secināt, ka ikvienai studiju programmai ir gan savas stiprās puses, labi profesionāli akcenti, gan pilnveides iespējas kā saturiski, tā no studiju procesa organizācijas viedokļa.

Veiktā analīze dod iespēju izteikt pieņēmumu, ka visos vērtējumos, neatkarīgi no tā, vai tos snieguši studējošie, absolventi, darba devēji vai pasniedzēji, liela nozīme ir četriem būtiskiem faktoriem, kas satura ziņā ir atšķirīgi katras mērķa grupas pārstāvjiem: respondenta pieredze, attiecīgās studiju programmas uztvere, respondenta gaidas attiecībā uz studiju programmas saturu un īstenošanu, kā arī sociālā darba prakses realitāte.

Secinājumi un priekšlikumi par sociālā darba maģistra studiju programmām, balstoties iegūto datu analīzē.

- Dati liecina par studiju laikā apgūto kompetenču zemo vērtējumu no absolventu puses, pretēji darba devējiem, kuri tās vērtē augstu. Tas varētu liecināt, ka absolventiem ir pietrūkušas zināšanas un prasmes ikdienas darbā, tās viņi kompensējuši individuāli. Piemēram, zināšanas par sociālo darbu kopienā tiek vērtētas kā ļoti nepietiekamas gandrīz visu studiju programmu skatījumā. Šo tendenci varētu skaidrot ar zināšanām par kopienu un sociālo darbu tajā specifiku: tās ietver ne tikai sociālā darba prakses mezo un makro līmeni, bet visu 3 prakses līmeņu zināšanu integrāciju. Nepārzinot sociālā darba procesu mikro līmenī, nav iespējams kvalitatīvi pielietot sociālā darba metodes kopienā un veidot efektīvu sadarbību starp institūcijām, lai plānotu kopienas aktivitātes.
- Iepriekšējo pieņēmumu apstiprina arī absolventu atzinums, ka viņu zināšanas par darbu ar indivīdu un ģimeni nav pietiekamas, tās nav sniegtas vispār vai bijušas ļoti virspusējas. Maģistra studiju programmu struktūra neparedz bakalaura studiju kursu iekļaušanu, jo pēc savas būtības ir vērstas uz specifisku zināšanu un prasmju apguvi kādā no sociālā darba jomām, piemēram, sociālais darbs kopienā – teorijas, metodes, psihosociālā darba prakse u.c.. Bieži maģistra studiju programmu veido, orientējoties uz sociālo institūciju vidēja vai augsta līmeņa vadītājiem nepieciešamām kompetencēm, un tajā akcentē makropraksi. Latvijas augstākās izglītības sistēmā maģistrantūra ir pēctecīgs bakalaura studiju turpinājums. Iespējams secināt, ka attiecībā uz sociālā darba studijām šis princips

– no studiju satura viedokļa – netiek ievērots. Pārsvarā maģistrantūras studiju programmas ir izstrādātas, balstoties uz to, ka studējošiem ir iepriekšējā izglītība sociālajā darbā, bet reāli tiek uzņemti studenti ar dažādu augstāko izglītību – tas attiecas uz visām pētījumā aptvertajām maģistra studiju programmām. Lai problēmu atrisinātu, maģistra studiju programmu direktoriem nepieciešams mainīt maģistra studiju saturu, balstoties jaunā 7. Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras līmeņa sociālā darbinieka profesijas standartā, kura izstrāde uzsākta 2020. gadā pēc Latvijas Universitātes iniciatīvas.

- Darba devēju augstais vērtējums maģistra studiju absolventiem (salīdzinājumā ar bakalauru studiju programmu absolventiem) varētu būt saistīts ar iegūtās kvalifikācijas un piešķirtā grāda prestižu, jo visā sabiedrībā pastāv uzskats, ka maģistrantūru absolvējušam speciālistam ir jābūt zinošākam un prasmīgākam, ka tie ir cilvēki ar lielāku darba un dzīves pieredzi. Skaidrs, ka iegūtā izglītība šeit nav vienīgais faktors, bet vērtējumu ietekmējusi konkrētu absolventu darba pieredze un viņu profesionālais prasīgums – augstas gaidas attiecībā uz savu profesionālo sniegumu.
- Savukārt maģistra studiju absolventu kritiskā attieksme – salīdzinoši zems studiju programmu satura un īstenošanas vērtējums – varētu būt saistīts ar viņu nerealizētajām gaidām, kuras bijušas augstākas nekā studiju programmās piedāvātais saturs. Protams, atšķirīgs ir arī pašu maģistrantu sagatavotības līmenis un iepriekšējā izglītība. Neņemot vērā studentu priekšzināšanu par sociālo darbu atšķirības, neapmierinātība ar studiju programmas saturu rodama gan no to studējošo puses, kuriem ir priekšzināšanas sociālajā darbā, gan no tiem, kuriem tādu nav. Šeit konfliktē ilūzijas par profesiju ar prakses izraisīto vilšanos: abi faktori noveduši pie zemāka novērtējuma, nekā tas ir no bakalaura studiju absolventu puses.
- No iegūtajiem datiem var secināt, ka vērtējums varētu būt atkarīgs arī no tā, kur studijas tiek organizētas – augstskolas bāzes vietā vai to filiālēs. Klasiska ir augstskolu prakse: ierobežota studiju programmu īstenošanas finansējuma dēļ filiālēs piesaistīt vietējo darba spēku, tostarp vidusskolu skolotājus un praktiķus bez pedagoģiskajam darbam nepieciešamajām prasmēm (transports no lielpilsētas uz filiālēm sadārdzina programmas izmaksas) – liecina izvērtējuma darba grupas pārstāvju, augstskolu docētāju vai viesdocētāju līdzšinējā pieredze. Pētnieku priekšlikums būtu pārdomāt studiju programmu saturisko kvalitāti filiālēs un to lietderību tieši no studiju procesa organizatoriskā, kā arī materiāli tehniskās bāzes nodrošinājuma un informācijas pieejamības viedokļa, kā arī pārskatīt iesaistīto docētāju kvalifikāciju un pieredzi pieaugušo izglītības jomā.

Analizējot bakalaura studiju programmu absolventu un studējošo vērtējumus, gūti sekojoši secinājumi un priekšlikumi.

- Uzmanību piesaista tas, ka zināšanas par sociālo darbu ar individu un ģimeni, kas ir viena no pamata kompetencēm, ko šajās programmās jāapgūst, tiek vērtētas diezgan zemu.

Iemesls tam varētu būt nepietiekama teorētisko kursu sasaiste ar praksi, kā arī nepietiekama teorētisko zināšanu pielietošana studiju praksē darbā ar klientu. Ja zināšanas netiek pārdomāti integrētas studiju praksē, tad arī metodes darbam ar indivīdu un ģimeni sociālajā darbā ar gadījumu netiek attīstītas pietiekamā līmenī vai arī to nav vispār. Pētnieku priekšlikums ir: pirms studiju prakses organizēt sagatavošanās prakses modeli, kura laikā studējošie ar interaktīvu prasmju apguves metožu palīdzību mācītos veikt sociālo darbu ar indivīdiem un ģimenēm reālajai sociālā darba praksei pietuvinātās situācijās.

- Kopienas jēdziens Latvijas sociālā darba praksē ienācis samērā nesen, diskusijas par tā iekļaušanu tiesiskajā regulējumā uzsāktas Sociālā darba speciālistu sadarbības padomē tikai 2008. gadā un nav rezultējušās ar panākumiem, kaut arī kopienas tikušas pētītas dažādās vidēs un kontekstos, pētījumi kļūst aizvien starpdisciplinārāki. Par ļoti nozīmīgiem tiek uzskatīti antropologa Antonija Koena (*Anthony P. Cohen*), kā arī izglītības teorētiķa Etjēna Vengera (*Etienne Wenger*) darbos paustās atziņas. Sociālais darbs kopienā pētīts, definēts un praktizēts citu valstu sociālā darba zinātnē un praksē (piemēram Manohara Pavara (*Manohar Pawar*) darbā „Social and Community Development Practice”¹⁵ vai profesores Donnas Hardinas (*Donna Hardina*) publikācijā „Interpersonal Social Work skills for Community Practice”¹⁶). Latvijā sociālā darba pētījumu par šo tēmu nav daudz, tāpēc pamatā studiju programmu saturā tiek adaptētas ārvalstu atziņas, kuras studiju procesā interpretētas atbilstoši vietējam kontekstam, piemēram, socioloģijas doktoru Dobelnieces S., Kaufmanes D., Paulas L. pētījumos par Latvijas kopienu un lauku vidi, kā arī sociālā darba praktiķes Vanagas D. publikācijās. Attiecīgi kompetences „spēja veikt sociālo darbu ar kopienu” zema vērtējums varētu tikt saistīts ar šīs kompetences dažādo saturisko izpratni, arī ar profesionālo prasmju praktiskās pilnveides trūkumu. Studiju procesā kompetences apguve nav tik viegli realizējama, jo sociālais darbs kopienā norit sadarbībā starp sociālo dienestu vadītājiem, nevalstisko organizāciju aktīvistiem, pašvaldību institūcijām, plānojot sociālās attīstības stratēģijas kopienas iedzīvotāju labklājības veicināšanai un īstenojot atbilstošus projektus. Iespējams, ka darba devēju gaidas ir saistītas ar studentu spēju attīstīt dažādas kopienu iniciatīvas un izstrādāt atbilstoši kopienas mērķgrupu vajadzībām jaunas sociālu pakalpojumu programmas. Var secināt, ka studiju programmu docētājiem un direktoriem trūkst produktīvas sadarbības ar nevalstiskajām organizācijām, pašvaldībām, un tur strādājošie sociālie darbinieki netiek iesaistīti studiju programmas īstenošanā kā lektori vai studiju prakšu vadītāji. To darīt ir nākotnes uzdevums studiju programmu pilnveidē, ja vien vēlme attīstīt sociālo darbu kopienā ir apzināta studiju virziena „Sociālā labklājība” prioritāte konkrētā augstskolā.

¹⁵ Pawar, M.(2016). Social and Community Development Practice.- Sage Publication.

¹⁶ Hardina, D. 2013. Interpersonal Social Work skills for Community Practice.- Springer Publishing Company, LLC, NY

- Savukārt kompetences „spēja veikt sociālo darbu ar grupu” zemais vērtējums varētu būt saistīts ar nepietiekamu praktisko grupu darba vadīšanas prasmju attīstīšanu studiju procesā. Sociālais darbs ar grupu ir viena no sociālā darba formām, un tam ir nepieciešamas padziļinātas zināšanas par grupu veidiem, vadīšanas un darbošanās principiem, kā arī teorētiskajām pieejām, kas tiek izmantotas darbā ar dažādām grupām.
- Līdzīgu secinājumu var izteikt par zināšanām par krīzes intervenci un tās izmantošanu, jo šai kompetencei ir zems novērtējums ne tikai no absolventu un studējošo, bet arī no darba devēju puses. Tāpat šīs kompetences pamatā ir jābūt dziļākām zināšanām un izpratnei par psiholoģiju, psihiatriju, krīzi veicinošiem faktoriem, stresa radītām pārmaiņām, cilvēka uzvedības modeļiem un to saistību ar vides faktoriem u.c.
- Spēju veikt sociālo darbu profesionāli traucē komunikācijas un sadarbības prasmju trūkums. Diemžēl gan bakalaura studiju absolventi, gan studējošie ir zemu novērtējuši spēju sadarboties ar klientu. Tas skaidrojams ar vairākiem faktoriem, līdzīgi tam, kas konstatēts Labklājības ministrijas 2019.gadā veiktajā kvalitatīvajā mikropētījumā par darba devēju apmierinātību ar sociālā darba studiju programmu absolventu profesionālajām un vispārējām prasmēm, kurš pētniekiem bija pieejams. Tajā akcentēts verbālās un neverbālās komunikācijas prasmju trūkums, bailes no klientiem un nespēja sadarboties ar citu pašvaldības institūciju pārstāvjiem, kas pamatota gan ar vidējās izglītības pārlieku orientēšanos uz rakstisku pārbaudījumu organizēšanu, gan kritiskās domāšanas un argumentācijas prasmju neapmierīgu attīstīšanu vidējā un augstākajā izglītībā, gan nepietiekamu komunikācijas prasmju nostiprināšanu studiju praksē augstskolās.¹⁷

Balstoties šajā starpziņojumā iegūto datu analīzē, iespējams izteikt pieņēmumu, ka studiju programmu saturs vairāk vērsts uz konkrētu zināšanu un prasmju apguvi teorētiskā līmenī, bet netiek strādāts, lai attīstītu studenta spējas, prasmes un gatavību šīs zināšanas izmantot. Klientu sociālā portretēšana, mērķgrupu teorētiskais raksturojums nav pietiekams, lai izprastu, kā veidot attiecības ar klientu. Tas noteikti attiecināms uz studiju programmās iekļauto profesionālo praksi darbā ar gadījumu, kura, ja uzticas respondentu vērtējumiem, netiek īstenota pilnvērtīgi. Arī, iespējams, studiju prakšu īslaicīgums (tās nepārsniedz 3 mēnešus) nenodrošina, kā prakses vietā studentam tiek organizēts konsultatīvais darbs ar klientu un dota iespēja novērot sava darba rezultātus. Svarīgi ir jautājumi par prakses vadītāja pienākumu pārskatīšanu un to izpildes kontroli, supervīzijas nodrošinājumu prakses laikā. Šie ir jautājumi, par kuriem pētījuma autori rosina organizēt padziļinātas diskusijas.

¹⁷ Piemēram: “NVO pārstāve ir pārliecināta, ka komunikācijai ar klientu mērķa grupām nepieciešamās prasmes būtu jāattīsta augstskolām. Ja to nedara, jaunais sociālais darbinieks negribot, piemēram, klientiem ar garīga rakstura traucējumiem, var nodarīt ļaunu. Dalībnieki vienojās, ka lietderīgi studējošiem studiju laikā organizēt vizītes uz dažādām specializētām institūcijām un tajās apgūt komunikācijas prasmes praksē ar dažādu klientu mērķa grupu pārstāvjiem.”(LM, 2019, nepublicēts priekšizpētes ziņojums).

Analizējot iegūtos vērtējumus par 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmām, pārsteigusi respondentu atklātība, raksturojot studiju programmu īstenošanas kvalitāti un tās problēmas. Daudzviet absolventu piezīmes liecina, ka studiju programmā vairāki studiju kursi nemaz nav pasniegti vai tikuši docēti pavirši, virspusēji, lekcijas nav notikušas. Kaut arī kopvērtējums rāda, ka visu programmu absolventi savas zināšanas un prasmes vērtē augstāk nekā viņu darba devēji, varētu izteikt pieņēmumu, ka speciālisti savas studiju rezultātā iegūtās kompetences vērtē samērā nekritiski vai arī to vērtējumu pielāgojuši savā darba aprakstā noteiktajam – *ja jau strādāju, tad jāatbilst.*

Jāatzīst, ka teorētisko zināšanu sasaiste ar praksi ir vāja un arī sadarbība ar prakses vietām tiek vērtēta samērā zemu. Tas varētu liecināt par zināšanu trūkumu par komandas darba pieejām, principiem, īpaši sadarbībā ar sociālo darbinieku. Arī kopējais sociālās rehabilitācijas programmu absolventu, studentu un darba devēju vērtējums rada priekšstatu, ka speciālisti nav gatavi sociālās rehabilitācijas profesijas standarta īstenošanai praksē: zemu vērtēta arī izpratne par to, kā veidot sociālās rehabilitācijas plānus un sadarboties ar ģimeni, kas ir sociālās rehabilitācijas darba pamatā.

Atzinumi par visām programmām. Vērtējot kompetenci par sociālā darba ētikas normu ievērošanu, gan bakalaura, gan maģistra studiju programmu absolventu vērtējums nepārsteidz, jo spēja strādāt un darboties saskaņā ar ētika kodeksu balstās uz zināšanām un izpratni par kodeksā rakstīto teorētiskā līmenī, bet daudz grūtāk ir saskatīt ētikas dilemmu jautājumus praksē, vēl grūtāk – tos risināt. Tas ir atkarīgs arī no institucionālā ietvara, kurā darbinieks strādā, un kāda ir darba devēja noteiktā procedūra šādās situācijās.

Ļoti svarīga un pētījuma autoru uztverē interesanta ir atziņa par atšķirīgo absolventu un studentu programmu vērtējumu. To noteikti var skaidrot ar uzkrātās darba pieredzes atšķirībām. Absolventu salīdzinoši zemākais vērtējums norāda, ka viņi praksē jau pārliecinājušies par to, cik noderīgas ir zināšanas vai prasmes, kas sniegtas studiju programmā, turpretī studenti vēl to nevar zināt un uztver programmas saturu daudz pozitīvāk. Tas arī liecina par jauno speciālistu iespējamo idealizēto skatījumu uz izvēlēto profesiju, kas diemžēl, uzsākot darba gaitas, bieži vien ātri mainās, saskaroties ar lielo darba slodzi. Pētījuma autoru priekšlikums darba devējiem būtu: vairāk domāt par veidiem un iespējām, kā optimizēt jauno speciālistu sagaidīšanu un iekļaušanu institūcijā, piemēram, ar mentora starpniecību.

Pētījums ļauj izdarīt arī dažus kopējus secinājumus, kas attiecas uz maģistrantūras, bakalaura studiju programmu un darba devēju izteiktajiem komentāriem. Būtiska ir absolventu norāde, raksturojot profesionālās kompetences uzturēšanās un pilnveides spējas, uz neprasmī veikt profesionālās darbības pašnovērtējumu. Sociālais darbs ir reflektīva profesija. Pašnovērtējums ir būtisks sociālā darba procesa elements, tā ir cilvēka attieksme pret to, „ko” un „kā” viņš dara, un tas ir saistīts ar kritisko domāšanu, spēju domāt par savu uzvedību, jūtām u.c. No šāda vērtējuma izriet secinājums, ka studiju programmu saturā pietrūkst praktisko darbnīcu, diskusiju, praktikumumu, kuros tiek attīstīta spēja reflektēt, izmantojot kritisko domāšanu, tiek attīstītas pašanalīzes tehnikas, kā arī nav paredzētas iespējas veikt individuālo darbu ar studentiem. Šādu

spēju attīstīšanai vajadzīgi papildu kredītpunkti, padziļināts kurss sertificēta supervizora vadībā, nevis tikai vispārīgs zināšanu sniegums par supervīzijas nozīmi sociālajā darbā.

Situācija skaidrojama ar četriem faktoriem, kurus analizē konstatējuši pētījuma autori:

1. Trūkst izglītotāju ar pieredzi sociālā darba praksē un atbilstošu akadēmisko, arī pedagoģisko sagatavotību.
2. Sociālais darbs ir integratīva zinātnes un prakses joma, līdz ar to ir nepieciešama dažādu nozaru speciālistu piesaistīšana. Ne visi pasniedzēji savu studiju kursu var sasaistīt ar sociālā darba praksi.
3. Teorijas sociālajā darbā mainās, to ir ļoti daudz, to klasifikācija, līdz ar to arī metodes, attīstās, kā arī pilnveidojas terminoloģija. Studiju procesam jāatspoguļo arī teorētiskie meklējumi un sociālais darbs kā zinātne tā attīstībā.
4. Darba devējs gaida sagatavotu speciālistu, kas visu zina un prot, jo Latvijas sociālā darba praksē speciālistu trūkums ir samērā ievērojams.

Izpētē ietvertu studiju programmu studiju kursi par sociālā darba teorijām un metodēm nav pietiekami apjomīgi, lai tajos iekļautu visu nepieciešamo informāciju, kur nu vēl attīstītu prasmes. 2 kredītpunktu studiju kursi nav piemēroti šāda apjomīga materiāla apguvei. Tāpat skaidrs, ka prasmes izmantot sociālā darba metodes noteikti jāturpina pilnveidot darba vietās – tas ir loģisks un dabisks profesionālās pieredzes uzkrāšanas veids. Jaunie speciālisti nevar būt pilnībā sagatavoti darbam pēc studiju absolvēšanas, daudz kas ir apgūstams praksē, ja vien studijas nenorit darba vidē balstītā mācību procesā, kas Latvijā vēl ir pavisam jauns un augstākajā izglītībā Izglītības un zinātnes ministrija to plāno institucionalizēt tikai sākot no 2021. gada¹⁸. Jaunajam speciālistam ir vajadzīgs „probācijas” jeb adaptācijas laiks, minimums 6 - 9 mēneši.

Studiju programmu īstenošanas vērtējumi respondentu mērķa grupās atšķiras. Gan augsti, gan zemi vērtējumi ir rodami katrai pētījumā iekļautajai studiju programmai. Ikvienā no tām var atrast pilnveidojamus elementus, attīstībā esošus studiju kursus un atbilstošas pedagoģiskā darba metodes. Nākotnē pētnieki saskata studiju programmu spēcīgo elementu integrācijā un sadarbībā starp augstskolām, kopā īstenojot augstas kvalitātes bakalaura vai maģistra studijas sociālajā darbā.

¹⁸ Par tendenci liecina Izglītības un zinātnes ministrijas, LU un LM sadarbība attiecībā uz darba vidē balstītu mācību izmēģinājuma projektu sociālā darba speciālistiem 2020.gada rudenī.

IZMANTOTĀS LITERATŪRAS UN INFORMĀCIJAS AVOTU SARAKSTS

1. Augstskolu likums. 02.11.1995. Iegūts no: <https://likumi.lv/ta/id/37967-augstskolu-likums> [sk.16.11.2020.]
2. FIDEA, SIA. 2018.Augstākās izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas koncepcija. Iegūts no: <http://www.aic.lv/portal/content/files/Augst%C4%81k%C4%81s%20izgl%C4%ABt%C4%ABbas%20kvalit%C4%81tes%20monitoringa%20sist%C4%93mas%20koncepcija.pdf>. [sk.16.11.2020.]
3. Lāss, I. 2016. Katra sistēma ir viens vesels, un šis veselums ir kas vairāk kā atsevišķu daļu summa. Sociālais darbs Latvijā, 1, 28.-37.lpp.
4. Nīderlandes Augstākās profesionālās izglītības ekspertu grupa. 1999.Uz EFQM modeli balstīta augstākās izglītības kvalitātes pilnveides metode. Iegūts no: http://www.aic.lv/eqfm/2_pamatm.htm. [sk.16.11.2020.]
5. Sabiedrības vajadzībām atbilstošs sociālā darba profesijas standarts. 2019. Labklājības ministrija. Iegūts no: <http://www.lm.gov.lv/lv/aktuali/presei/91397-sabiedrības-vajadzībām-atbilstošs-sociala-darba-profesijas-standarts>. - [Sk.15.11.2020.]
6. Sociālā aprūpētāja profesiju standarts.-apstiprināts ar Profesionālās izglītības un nodarbinātības trīspusējās sadarbības apakšpadomes 2011.gada 14.decembra sēdes protokolu Nr.10. Iegūts no: <https://registri.visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/standarti/ps0132.pdf> [sk.16.11.2020.]
7. Sociālā rehabilitētāja profesiju standarts.-apstiprināts ar Profesionālās izglītības un nodarbinātības trīspusējās sadarbības apakšpadomes 2015.gada 26.augusta sēdes protokolu Nr.5. Iegūts no: <https://registri.visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/standarti/ps0134.pdf> [sk.16.11.2020.]
8. Sociālās palīdzības organizatora profesiju standarts.-apstiprināts ar Izglītības un zinātnes ministrijas 2002. gada 14. novembra rīkojumu Nr. 642. Iegūts no: <https://registri.visc.gov.lv/profizglitiba/dokumenti/standarti/ps0133.pdf> [sk. 16.11.2020.]
9. Banks, S. 1998. Social Work – What Future. British Journal of Social Work, Vol.28, pp 213 – 231.
10. Craik, C. Social Work Education: Challenges and Opportunities// Australian Social Work, 72:2, pp.129-132.
11. Hardina, D. 2013. Interpersonal Social Work skills for Community Practice.- Springer Publishing Company, LLC, NY

12. Haris, J., White, V. 2018. A dictionary of social work and social care (2 nd ed.). Oxford: Oxford University Press
13. Horner, N. 2019. What is Social Work? (5th ed.). Londond: Sage/Learning Matters, pp 17-32.
14. IFSW.Standards in Social Work Practice meeting Human Rights. 2010. Iegūts no: http://cdn.ifsw.org/assets/ifsw_92406-7.pdf. [sk. 15.11.2020.]
15. Pawar, M. 2016. Social and Community Development Practice.- Sage Publication.
16. Pearson, Allen T. 2010. The competency concept. A Journal of the American Educational studies Association. 11 (2), pp. 145 – 152.
17. Spector, P. E. 1997. Job satisfaction: Application, assessment, causes, and consequences. Thousand Oaks, CA.: Sage.

PIELIKUMI

<u>1.PIELIKUMS. STUDENTU VIEDOKĻA IZZINĀŠANAS ANKETA</u>	126
<u>2.PIELIKUMS. ABSOLVENTU VIEDOKĻA IZZINĀŠANAS ANKETA</u>	130
<u>3.PIELIKUMS. DARBA DEVĒJU VIEDOKĻA IZZINĀŠANAS ANKETA</u>	136
<u>4.PIELIKUMS. DOCĒTĀJU VIEDOKĻA IZZINĀŠANAS ANKETA</u>	144

1. PIELIKUMS. STUDENTU VIEDOKĻA IZZINĀŠANAS ANKETA

Labklājības ministrija

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Biedrība “Qualitas” pēc Labklājības ministrijas pasūtījuma Eiropas sociālā fonda projekta “Profesionāla sociālā darba attīstība pašvaldībās” ietvaros veic pētījumu “Par Latvijas augstskolu sociālā darba jomas studiju programmu izvērtējumu”.

Pētījuma mērķis ir nodrošināt pierādījumos balstītu informāciju par izglītības kvalitāti sociālā darba jomas studiju programmās un priekšlikumus sociālā darba jomas studiju programmu satura pilnveidei.

Mēs garantējam Jūsu atbilžu anonimitāti. Ar Jūsu sniegtajām atbildēm varēs iepazīties tikai šaura pētnieku grupa, kura apkopos informāciju. Aptaujas rezultāti tiks atspoguļoti vienīgi apkopotā un vispārinātā veidā. Jebkuru jautājumu vai domstarpību gadījumā Jūs varat griezties pie pētījuma vadītājas Evijas Eglītes, rakstot uz e-pastu sdpetijums@gmail.com.

Uz jautājumiem, lūdzu, atbildiet, atzīmējot Jūsu izvēlēto atbildi. Ja ir komentāri, lūdzu ierakstiet tos paredzētajā ailē.

J1. Jūsu augstskola/koledža (atzīmējiet):				J2. Jūsu studiju programma (atzīmējiet):		
1.	Baltijas starptautiskā akadēmija	○	→	1.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālās palīdzības organizators	○
				2.	Profesionālā bakalaura studiju programma Sociālais darbs	○
				3.	Profesionālā maģistra studiju programma Sociālais darbs	○
2.	Daugavpils Universitātes Daugavpils medicīnas koledža	○		4.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālā aprūpe	○
				5.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālā rehabilitācija	○
3.	Latvijas Kristīgās akadēmija	○	→	6.	2.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālais darbs	○
				7.	Profesionālā bakalaura studiju programma Karitatīvais sociālais darbs	○
				8.	Profesionālā maģistra studiju programma Karitatīvais sociālais darbs	○
4.	Latvijas Universitāte	○	→	9.	Profesionālā bakalaura studiju programma Sociālais darbs	○
				10.	Profesionālā maģistra studiju programma Sociālais darbs	○
5.	Latvijas Universitātes P. Stradiņa medicīnas koledža	○	→	11.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālā aprūpe	○
				12.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālā rehabilitācija	○
6.	Liepājas Universitāte	○	→	13.	Profesionālā bakalaura studiju programma Sociālais darbinieks	○
				14.	Profesionālā maģistra studiju programma Sociālais darbs	○
7.	Rēzeknes tehnoloģiju akadēmija	○	→	15.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālais rehabilitētājs	○
				16.	Profesionālā bakalaura studiju programma Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija	○
8.	Rīgas Stradiņa universitāte	○	→	17.	Profesionālā bakalaura studiju programma Sociālais darbs	○
				18.	Profesionālā maģistra studiju programma Sociālais darbs	○

J3. Lūdzam Jūs skalā no 1 līdz 5 novērtēt, kādā mērā piekrītat zemāk minētajiem apgalvojumiem. 1 nozīmē, ka apgalvojumam nemaz nepiekrītat, bet 5 – ka tam pilnībā piekrītat.

Viena atbilde katrā rindā. Ja Jums ir komentāri, lūdzu, pierakstiet tos blakus attiecīgajam apgalvojumam.

Nr.	Novērtējuma kritērijs	1	2	3	4	5	Ja Jums ir komentāri, lūdzu, norādiet tos šeit.
1.	Man ļoti apmierina mācību iestāde, kurā izvēlējos studēt	☐	☐	☐	☐	☐	1a.
2.	Augstu novērtēju tās zināšanas un prasmes, ko apgūstu šajā studiju programmā	☐	☐	☐	☐	☐	2a.
3.	Mani pilnībā apmierina tas, kā studiju programmā tiek organizēta prakse	☐	☐	☐	☐	☐	3a.
4.	Studiju programmas absolventi ir pilnībā gatavi uzsākt darbu apgūtajā profesijā	☐	☐	☐	☐	☐	4a.
5.	Pasniedzēji studiju programmā ir augsta līmeņa profesionāļi sociālajā darbā	☐	☐	☐	☐	☐	5a.
6.	Pasniedzēji studiju programmā objektīvi novērtē studentu darbu	☐	☐	☐	☐	☐	6a.
7.	Informācijas apmaiņa par studiju procesu ir ļoti labi organizēta	☐	☐	☐	☐	☐	7a.

Nr.	Novērtējuma kritērijs	1	2	3	4	5	Ja Jums ir komentāri, lūdzu, norādiet tos šeit.
8.	Nodarbības mācību iestādē ir veiksmīgi saplānotas	☐	☐	☐	☐	☐	8a.
9.	Bibliotēkā ir visa nepieciešamā literatūra veiksmīgai studiju programmas apguvei	☐	☐	☐	☐	☐	9a.
10.	Telpas mācību iestādē ir modernas un labā stāvoklī	☐	☐	☐	☐	☐	10a.
11.	Mācību iestāde savās telpās nodrošina datoru un interneta pieejamību tiem, kam tas nepieciešams	☐	☐	☐	☐	☐	11a.
12.	Pēc studiju programmas pabeigšanas es noteikti vēlos strādāt apgūtajā profesijā	☐	☐	☐	☐	☐	12a.
13.	Studiju programmā apgūtās zināšanas un prasmes ir pietiekami plašas, lai atrastu darbu ārpus apgūtās profesijas, ja ir tāda nepieciešamība	☐	☐	☐	☐	☐	13a.
14.	Atalgojuma lielums lielā mērā noteiks to, kur es izvēlēšos strādāt	☐	☐	☐	☐	☐	14a.

2. PIELIKUMS. ABSOLVENTU VIEDOKĻA IZZINĀŠANAS ANKETA

Labklājības ministrija

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Biedrība “Qualitas” pēc Labklājības ministrijas pasūtījuma Eiropas sociālā fonda projekta “Profesionāla sociālā darba attīstība pašvaldībās” ietvaros veic pētījumu “Par Latvijas augstskolu sociālā darba jomas studiju programmu izvērtējumu”.

Pētījuma mērķis ir nodrošināt pierādījumos balstītu informāciju par izglītības kvalitāti sociālā darba jomas studiju programmās un priekšlikumus sociālā darba jomas studiju programmu satura pilnveidei.

Mēs garantējam Jūsu atbilžu anonimitāti. Ar Jūsu sniegtajām atbildēm varēs iepazīties tikai šaura pētnieku grupa, kura apkopos informāciju. Aptaujas rezultāti tiks atspoguļoti vienīgi apkopotā un vispārinātā veidā. Jebkuru jautājumu vai domstarpību gadījumā Jūs varat griezties pie pētījuma vadītājas Evijas Eglītes, rakstot uz e-pastu sdpetijums@gmail.com.

Uz jautājumiem, lūdzu, atbildiet, atzīmējot Jūsu izvēlēto atbildi. Ja ir komentāri, lūdzu ierakstiet tos paredzētajā ailē.

J1. Augstskola/koledža, kurā pabeidzāt sociālā darba studijas:				J2. Norādiet, lūdzu, kuru no šīm studiju programmām esat pabeidzis. Ja esat pabeidzis vairākas no tām, tad atzīmējiet, lūdzu, to, kuru pabeidzāt pēdējo:		
1.	Baltijas starptautiskā akadēmija	○	→	1.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālās palīdzības organizators	○
				2.	Profesionālā bakalaura studiju programma Sociālais darbs	○
				3.	Profesionālā maģistra studiju programma Sociālais darbs	○
2.	Daugavpils Universitātes Daugavpils medicīnas koledža			4.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālā aprūpe	○
				5.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālā rehabilitācija	○
3.	Latvijas Kristīgās akadēmija	○	→	6.	2.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālais darbs	○
				7.	Profesionālā bakalaura studiju programma Karitatīvais sociālais darbs	○
				8.	Profesionālā maģistra studiju programma Karitatīvais sociālais darbs	○
4.	Latvijas Universitāte	○	→	9.	Profesionālā bakalaura studiju programma Sociālais darbs	○
				10.	Profesionālā maģistra studiju programma Sociālais darbs	○
5.	Latvijas Universitātes P. Stradiņa medicīnas koledža	○	→	11.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālā aprūpe	○
				12.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālā rehabilitācija	○
6.	Liepājas Universitāte	○	→	13.	Profesionālā bakalaura studiju programma Sociālais darbinieks	○
				14.	Profesionālā maģistra studiju programma Sociālais darbs	○
7.	Rēzeknes tehnoloģiju akadēmija	○	→	15.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālais rehabilitētājs	○
				16.	Profesionālā bakalaura studiju programma Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija	○
8.	Rīgas Stradiņa universitāte	○	→	17.	Profesionālā bakalaura studiju programma Sociālais darbs	○
				18.	Profesionālā maģistra studiju programma Sociālais darbs	○

J3. Tālākie jautājumi būs par studiju programmu, kuru iepriekš norādījāt. Lūdzam Jūs skalā no 1 līdz 5 novērtēt, kādā mērā piekrītat zemāk minētajiem apgalvojumiem. 1 nozīmē, ka apgalvojumam nemaz nepiekrītat, bet 5 – ka tam pilnībā piekrītat. Ja Jums ir komentāri, lūdzu, ierakstiet tos zem jautājuma.

Nr.	Novērtējuma kritērijs	1	2	3	4	5	Ja Jums ir komentāri, lūdzu, norādiet tos šeit.
1.	Man ļoti apmierina mācību iestāde, kuru pabeidzu	☐	☐	☐	☐	☐	1a.
2.	Augstu novērtēju tās zināšanas un prasmes, ko apguvu šajā studiju programmā	☐	☐	☐	☐	☐	2a.
3.	Mani pilnībā apmierina tas, kā studiju programmā tika organizēta prakse	☐	☐	☐	☐	☐	3a.
4.	Studiju programmas absolventi ir pilnībā gatavi uzsākt darbu apgūtajā profesijā	☐	☐	☐	☐	☐	4a.
5.	Pasniedzēji studiju programmā ir augsta līmeņa profesionāļi sociālajā darbā	☐	☐	☐	☐	☐	5a.
6.	Pasniedzēji studiju programmā objektīvi novērtēja studentu darbu	☐	☐	☐	☐	☐	6a.
7.	Informācijas apmaiņa par studiju procesu bija ļoti labi organizēta	☐	☐	☐	☐	☐	7a.
8.	Nodarbības mācību iestādē bija veiksmīgi saplānotas	☐	☐	☐	☐	☐	8a.
9.	Bibliotēkā bija visa nepieciešamā literatūra veiksmīgai studiju programmas apguvei	☐	☐	☐	☐	☐	9a.
10.	Telpas mācību iestādē bija modernas un labā stāvoklī	☐	☐	☐	☐	☐	10a.
11.	Mācību iestāde savās telpās nodrošināja datoru un interneta pieejamību tiem, kam tas bija nepieciešams	☐	☐	☐	☐	☐	11a.
12.	Pēc studiju programmas pabeigšanas man bija svarīgi strādāt tieši apgūtajā profesijā	☐	☐	☐	☐	☐	12a.
13.	Studiju programmā apgūtās zināšanas un prasmes ir pietiekami plašas, lai atrastu darbu ārpus apgūtās profesijas, ja ir tāda nepieciešamība	☐	☐	☐	☐	☐	13a.
14.	Atalgojuma lielums lielā mērā noteica to, kur es izvēlējos strādāt	☐	☐	☐	☐	☐	14a.

J4. Lūdzu, novērtējiet, katru no šīm kompetencēm – kādā līmenī tās bija apgūtas brīdī, kad pabeidzāt studiju programmu? 1 ir zemākais vērtējums, bet 5 – augstākais.

Jautājumi 2.līmeņa augstākās izglītības sociālā darba studiju programmu absolventiem

Nr.	Novērtējuma kritērijs	1	2	3	4	5	Nevaru novērtēt,	Komentāri, ja nepieciešams:
-----	-----------------------	---	---	---	---	---	------------------	-----------------------------

							neattiecas	
Kompetences sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm:								
1.	Spēj definēt klienta sociālās problēmas	☐	☐	☐	☐	☐	☐	1a.
2.	Spēj rast sociālo problēmu risinājumus un izvēlēties atbilstošo stratēģiju	☐	☐	☐	☐	☐	☐	2a.
3.	Spēj vadīt gadījumu atbilstoši klienta vajadzībām	☐	☐	☐	☐	☐	☐	3a.
4.	Pārzina sociālā darba teorijas un prot tās pielietot darbā ar klientu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	4a.
5.	Spēj attīstīt klientu prasmes sociālo problēmu risināšanā	☐	☐	☐	☐	☐	☐	5a.
6.	Spēj apzināt un piesaistīt resursus sociālā darba praksē	☐	☐	☐	☐	☐	☐	6a.
7.	Spēj plānot, organizēt un vadīt sociālo darbu ar ģimeni	☐	☐	☐	☐	☐	☐	7a.
8.	Atbilstoši klientu vajadzībām spēj veikt sociālo darbu ar grupu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	8a.
9.	Spēj krīzes situācijās izmantot krīzes intervenci un atbilstošas metodes	☐	☐	☐	☐	☐	☐	9a.
10.	Spēj izvērtēt sniegto sociālo pakalpojumu kvalitāti un atbilstību klienta vajadzībām	☐	☐	☐	☐	☐	☐	10a.
11.	Spēj veikt sociālo darbu ar gadījumu, izmantojot psihosociālo konsultēšanu (šīs zināšanas vērtētas tikai maģistrantūras absolventiem)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	11a.
Kompetences sociālajā darbā kopienā:								
12.	Spēj pētīt kopienas iedzīvotāju un grupu vajadzības	☐	☐	☐	☐	☐	☐	12a.
13.	Spēj motivēt un izglītēt kopienas pārstāvjus kopienas resursu apzināšanā, izmantošanā un attīstīšanā	☐	☐	☐	☐	☐	☐	13a.
14.	Spēj plānot sociālo pakalpojumu attīstību un ieviešanu atbilstoši kopienas iedzīvotāju vajadzībām	☐	☐	☐	☐	☐	☐	14a.
15.	Spēj piesaistīt resursus kopienas problēmu risināšanai	☐	☐	☐	☐	☐	☐	15a.
16.	Spēj veidot sadarbības attiecības ar iestādēm un privātpersonām kopienā un ārpus tās jaunu resursu piesaiste	☐	☐	☐	☐	☐	☐	16a.
17.	Spēj veicināt kopienas attīstību atbilstoši kopienas iedzīvotāju sociālajām vajadzībām	☐	☐	☐	☐	☐	☐	17a.
Kompetences sociālā politikas izstrādāšanā un īstenošanā:								
18.	Spēj izstrādāt sociālās politikas plānošanas dokumentus un salāgot tos ar citām rīcībpolitikām	☐	☐	☐	☐	☐	☐	18a.
19.	Spēj īstenot sociālās politikas plānošanas dokumentos plānoto, izstrādāt jaunu un aktualizēt esošo normatīvo regulējumu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	19a.

	sociālajā politikā							
20.	Spēj novērtēt sociālās politikas īstenošanas ietekmi (šīs zināšanas vērtētas tikai maģistrantūras absolventiem)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	20a.
Kompetences sociālā darbinieka profesionālās ētikas normu ievērošanā:								
21.	Spēj darboties saskaņā ar sociālo darbinieku ētikas kodeksu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	21a.
22.	Spēj identificēt un risināt ētikas dilemmas profesionālajā darbībā	☐	☐	☐	☐	☐	☐	22a.
Kompetences sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšanā:								
23.	Spēj analizēt datus un strādāt ar informāciju	☐	☐	☐	☐	☐	☐	23a.
24.	Prot orientēties normatīvajos aktos un tos pielietot	☐	☐	☐	☐	☐	☐	24a.
25.	Spēj pētīt un analizēt sociālā darba praksi un pārņemt pierādījumos balstītu labo praksi (šīs zināšanas vērtētas tikai maģistrantūras absolventiem)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	25a.
Profesionālās kompetences uzturēšanas un pilnveides prasmes:								
26.	Spēj veikt profesionālās darbības pašnovērtējumu un pilnveidot to	☐	☐	☐	☐	☐	☐	26a.
27.	Pārzin supervīziju nozīmi un nepieciešamību	☐	☐	☐	☐	☐	☐	27a.
Vispārējās kompetences:								
28.	Spēj sadarboties ar klientiem	☐	☐	☐	☐	☐	☐	28a.
29.	Spēj sadarboties ar kolēģiem, strādāt komandā	☐	☐	☐	☐	☐	☐	29a.
30.	Spēj savienot teorētiskās zināšanas ar praksi	☐	☐	☐	☐	☐	☐	30a.

Jautājumi 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības sociālās aprūpes studiju programmu absolventiem

Nr.	Novērtējuma kritērijs	1	2	3	4	5	Nevaru novērtēt, neattiecas	Komentāri, ja nepieciešams:
1.	Spēj novērtēt klienta pamatvajadzības, noskaidrot klienta sociālās vajadzības	☐	☐	☐	☐	☐	☐	1a.
2.	Spēj plānot un organizēt klienta sociālās aprūpes pakalpojumus personas dzīves vietā vai aprūpes institūcijā	☐	☐	☐	☐	☐	☐	2a.
3.	Spēj sadarboties ar klienta ģimenes locekļiem un aprūpes komandu, sadarboties ar valsts un pašvaldību institūcijām	☐	☐	☐	☐	☐	☐	3a.
4.	Spēj apzināt un piesaistīt nepieciešamos resursus, veidot klienta personas lietu (aprūpes plānu)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	4a.
5.	Spēj novērtēt klientu apmierinātību ar sniegto pakalpojumu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	5a.

6.	Spēj darboties saskaņā ar ētikas kodeksu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	6a.
----	--	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----

Jautājumi 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības sociālās palīdzības organizatora studiju programmu absolventiem

Nr.	Novērtējuma kritērijs	1	2	3	4	5	Nevaru novērtēt, neattiecas	Komentāri, ja nepieciešams:
1.	Spēj novērtēt klienta vai viņa ģimenes sociālo un materiālo situāciju	☐	☐	☐	☐	☐	☐	1a.
2.	Spēj veikt klientiem sniegtās palīdzības datorizētu uzskaiti	☐	☐	☐	☐	☐	☐	2a.
3.	Spēj nodrošināt klienta līdzdalību sociālās palīdzības veida izvēlē un saņemšanā	☐	☐	☐	☐	☐	☐	3a.
4.	Spēj piešķirt sociālās palīdzības pabalstus atbilstoši normatīvajiem aktiem	☐	☐	☐	☐	☐	☐	4a.
5.	Spēj novērtēt klientu apmierinātību ar sniegto sociālo palīdzību	☐	☐	☐	☐	☐	☐	5a.
6.	Spēj darboties saskaņā ar ētikas kodeksu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	6a.

Jautājumi 1.līmeņa sociālās rehabilitācijas studiju programmu absolventiem

Nr.	Novērtējuma kritērijs	1	2	3	4	5	Nevaru novērtēt, neattiecas	Komentāri, ja nepieciešams:
1.	Spēj kopā ar sociālo darbinieku izstrādāt rehabilitācijas plānu cilvēkiem, kuri dažādu sociālu, garīgu vai fizisku traucējumu dēļ ir izolēti no sabiedrības	☐	☐	☐	☐	☐	☐	1a.
2.	Spēj novērtēt klienta sociālās funkcionēšanas spējas – identificēt sociālās barjeras, sociālo prasmju un aktivitāšu līmeni	☐	☐	☐	☐	☐	☐	2a.
3.	Spēj attīstīt un uzlabot klientu sociālās prasmes	☐	☐	☐	☐	☐	☐	3a.
4.	Spēj apzināt un piesaistīt klienta resursus, tai skaitā, aktivizēt klienta ģimenes locekļus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	4a.
5.	Spēj novērtēt klientu apmierinātību ar sniegto pakalpojumu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	5a.
6.	Spēj darboties saskaņā ar ētikas kodeksu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	6a.

3. PIELIKUMS. DARBA DEVĒJU VIEDOKĻA IZZINĀŠANAS ANKETA

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Biedrība “Qualitas” pēc Labklājības ministrijas pasūtījuma Eiropas sociālā fonda projekta “Profesionāla sociālā darba attīstība pašvaldībās” ietvaros veic pētījumu “Par Latvijas augstskolu sociālā darba jomas studiju programmu izvērtējumu”.

Pētījuma mērķis ir nodrošināt pierādījumos balstītu informāciju par izglītības kvalitāti sociālā darba jomas studiju programmās un priekšlikumus sociālā darba jomas studiju programmu satura pilnveidei.

Mēs garantējam Jūsu atbilžu anonimitāti. Ar Jūsu sniegtajām atbildēm varēs iepazīties tikai šaura pētnieku grupa, kura apkopos informāciju. Aptaujas rezultāti tiks atspoguļoti vienīgi apkopotā un vispārinātā veidā. Jebkuru jautājumu vai domstarpību gadījumā Jūs varat griezties pie pētījuma vadītājas Evijas Eglītes, rakstot uz e-pastu sdpetijums@gmail.com.

Uz jautājumiem, lūdzu, atbildiet, atzīmējot aplīti, kas apzīmē Jūsu izvēlēto atbildi. Ja ir komentāri, lūdzu ierakstiet tos paredzētajā ailē.

J1. Darba devējs

Lesājumā mums būtu nepieciešama informācija, kādu darba devēju Jūs pārstāvat un kāds ir Jūsu amats. Tas ir svarīgi, jo no dažiem darba devējiem novērtējumus sniegs vairāki pārstāvji. Tai pat laikā ir būtiski novērst atbilžu dublikātus.

Vēlreiz apliecinām, ka informācija par to, kādus novērtējumus kurš darba devējs sniedzis, netiks izpausta ne Labklājības ministrijai, ne augstskolām un koledžām. Pētījuma ziņojumā informācija tiks iekļauta tikai apkopotā veidā.

Institūcija, kuru pārstāvat	
Jūsu ieņemamais amats	

J2. Vai pie Jums strādā darbinieki, kuri pēdējo 3 gadu laikā ir beiguši kādu no šo augstskolu/koledžu sociālā darba jomas studiju programmām un strādā iegūtajā specialitātē? (ja šādi darbinieki ir vairāki, lūdzu, atzīmējiet visas viņu absolvētās augstskolas/koledžas)

J2. Vai pie Jums ir darbinieki, kuri pēdējo 3 gadu laikā ir beiguši kādu no šīm studiju programmām un par kuru sagatavotības līmeni esat informēts? (ja šādi darbinieki ir vairāki, lūdzu, atzīmējiet visas viņu absolvētās studiju programmas)

1.	Baltijas starptautiskā akadēmija	○	→	1.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālās palīdzības organizators	○
				2.	Profesionālā bakalaura studiju programma Sociālais darbs	○
				3.	Profesionālā maģistra studiju programma Sociālais darbs	○
2.	Daugavpils Universitātes Daugavpils medicīnas koledža	○	→	4.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālā aprūpe	○
				5.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālā rehabilitācija	○
3.	Latvijas Kristīgās akadēmija	○	→	6.	2.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālais darbs	○
				7.	Profesionālā bakalaura studiju programma Karitatīvais sociālais darbs	○
				8.	Profesionālā maģistra studiju programma Karitatīvais sociālais darbs	○

4.	Latvijas Universitāte	○	→	9.	Profesionālā bakalaura studiju programma Sociālais darbs	○
				10.	Profesionālā maģistra studiju programma Sociālais darbs	○
5.	Latvijas Universitātes P. Stradiņa medicīnas koledža	○	→	11.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālā aprūpe	○
				12.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālā rehabilitācija	○
6.	Liepājas Universitāte	○	→	13.	Profesionālā bakalaura studiju programma Sociālais darbinieks	○
				14.	Profesionālā maģistra studiju programma Sociālais darbs	○
7.	Rēzeknes tehnoloģiju akadēmija	○	→	15.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālais rehabilitētājs	○
				16.	Profesionālā bakalaura studiju programma Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija	○
8.	Rīgas Stradiņa universitāte	○	→	17.	Profesionālā bakalaura studiju programma Sociālais darbs	○
				18.	Profesionālā maģistra studiju programma Sociālais darbs	○

J3. Lūdzu, novērtējiet, katru no šīm kompetencēm – kādā līmenī tās, absolvējot studiju programmu, pēc Jūsu novērojumiem bija apguvuši <studiju programmas nosaukums> absolventi, kas strādā Jūs iestādē. 1 ir zemākais vērtējums, bet 5 – augstākais.

Jautājumi par 2.līmeņa augstākās izglītības sociālā darba studiju programmu absolventu kompetencēm

Nr.	Novērtējuma kritērijs	1	2	3	4	5	Nevaru novērtēt, neattiecas	Komentāri, ja nepieciešams:
Kompetences sociālajā darbā ar indivīdiem un ģimenēm:								
1.	Spēj definēt klienta sociālās problēmas	○	○	○	○	○	○	1a.
2.	Spēj rast sociālo problēmu risinājumus un izvēlēties atbilstošo stratēģiju	○	○	○	○	○	○	2a.
3.	Spēj vadīt gadījumu atbilstoši klienta vajadzībām	○	○	○	○	○	○	3a.
4.	Pārzina sociālā darba teorijas un prot tās pielietot darbā ar klientu	○	○	○	○	○	○	4a.
5.	Spēj attīstīt klientu prasmes sociālo problēmu risināšanā	○	○	○	○	○	○	5a.
6.	Spēj apzināt un piesaistīt resursus sociālā darba praksē	○	○	○	○	○	○	6a.

7.	Spēj plānot, organizēt un vadīt sociālo darbu ar ģimeni	☐	☐	☐	☐	☐	☐	7a.
8.	Atbilstoši klientu vajadzībām spēj veikt sociālo darbu ar grupu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	8a.
9.	Spēj krīzes situācijās izmantot krīzes intervenci un atbilstošas metodes	☐	☐	☐	☐	☐	☐	9a.
10.	Spēj izvērtēt sniegto sociālo pakalpojumu kvalitāti un atbilstību klienta vajadzībām	☐	☐	☐	☐	☐	☐	10a.
11.	Spēj veikt sociālo darbu ar gadījumu, izmantojot psihosociālo konsultēšanu (šīs zināšanas vērtētas tikai maģistrantūras absolventiem)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	11a.
Kompetences sociālajā darbā kopienā:								
12.	Spēj pētīt kopienas iedzīvotāju un grupu vajadzības	☐	☐	☐	☐	☐	☐	12a.
13.	Spēj motivēt un izglītēt kopienas pārstāvjus kopienas resursu apzināšanā, izmantošanā un attīstīšanā	☐	☐	☐	☐	☐	☐	13a.
14.	Spēj plānot sociālo pakalpojumu attīstību un ieviešanu atbilstoši kopienas iedzīvotāju vajadzībām	☐	☐	☐	☐	☐	☐	14a.
15.	Spēj piesaistīt resursus kopienas problēmu risināšanai	☐	☐	☐	☐	☐	☐	15a.
16.	Spēj veidot sadarbības attiecības ar iestādēm un privātpersonām kopienā un ārpus tās jaunu resursu piesaiste	☐	☐	☐	☐	☐	☐	16a.
17.	Spēj veicināt kopienas attīstību atbilstoši kopienas iedzīvotāju sociālajām vajadzībām	☐	☐	☐	☐	☐	☐	17a.
Kompetences sociālā politikas izstrādāšanā un īstenošanā:								
18.	Spēj izstrādāt sociālās politikas plānošanas dokumentus un salāgot tos ar citām rīcībpolitikām	☐	☐	☐	☐	☐	☐	18a.
19.	Spēj īstenot sociālās politikas plānošanas dokumentos plānoto, izstrādāt jaunu un aktualizēt esošo normatīvo regulējumu sociālajā politikā	☐	☐	☐	☐	☐	☐	19a.
20.	Spēj novērtēt sociālās politikas īstenošanas ietekmi (šīs zināšanas vērtētas tikai maģistrantūras absolventiem)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	20a.
Kompetences sociālā darbinieka profesionālās ētikas normu ievērošanā:								
21.	Spēj darboties saskaņā ar sociālo darbinieku ētikas kodeksu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	21a.
22.	Spēj identificēt un risināt ētikas dilemmas profesionālajā darbībā	☐	☐	☐	☐	☐	☐	22a.
Kompetences sociālā darba teorētiskās un normatīvās bāzes attīstīšanā:								
23.	Spēj analizēt datus un strādāt ar informāciju	☐	☐	☐	☐	☐	☐	23a.

24.	Prot orientēties normatīvajos aktos un tos pielietot	☐	☐	☐	☐	☐	☐	24a.
25.	Spēj pētīt un analizēt sociālā darba praksi un pārņemt pierādījumos balstītu labo praksi (šīs zināšanas vērtētas tikai maģistrantūras absolventiem)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	25a.
Profesionālās kompetences uzturēšanas un pilnveides prasmes:								
26.	Spēj veikt profesionālās darbības pašnovērtējumu un pilnveidot to	☐	☐	☐	☐	☐	☐	26a.
27.	Pārzin supervīziju nozīmi un nepieciešamību	☐	☐	☐	☐	☐	☐	27a.
Vispārējās kompetences:								
28.	Spēj sadarboties ar klientiem	☐	☐	☐	☐	☐	☐	28a.
29.	Spēj sadarboties ar kolēģiem, strādāt komandā	☐	☐	☐	☐	☐	☐	29a.
30.	Spēj savienot teorētiskās zināšanas ar praksi	☐	☐	☐	☐	☐	☐	30a.

Jautājumi par 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības sociālās aprūpes studiju programmu absolventu kompetencēm

Nr.	Novērtējuma kritērijs	1	2	3	4	5	Nevaru novērtēt, neattiecas	Komentāri, ja nepieciešams:
1.	Spēj novērtēt klienta pamatvajadzības, noskaidrot klienta sociālās vajadzības	☐	☐	☐	☐	☐	☐	1a.
2.	Spēj plānot un organizēt klienta sociālās aprūpes pakalpojumus personas dzīves vietā vai aprūpes institūcijā	☐	☐	☐	☐	☐	☐	2a.
3.	Spēj sadarboties ar klienta ģimenes locekļiem un aprūpes komandu, sadarboties ar valsts un pašvaldību institūcijām	☐	☐	☐	☐	☐	☐	3a.
4.	Spēj apzināt un piesaistīt nepieciešamos resursus, veidot klienta personas lietu (aprūpes plānu)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	4a.
5.	Spēj novērtēt klientu apmierinātību ar sniegto pakalpojumu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	5a.
6.	Spēj darboties saskaņā ar ētikas kodeksu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	6a.

Jautājumi par 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības sociālās palīdzības organizatora studiju programmu absolventu kompetencēm

Nr.	Novērtējuma kritērijs	1	2	3	4	5	Nevaru novērtēt, neattiecas	Komentāri, ja nepieciešams:
1.	Spēj novērtēt klienta vai viņa ģimenes sociālo un materiālo situāciju	☐	☐	☐	☐	☐	☐	1a.

2.	Spēj veikt klientiem sniegtās palīdzības datorizētu uzskaiti	☐	☐	☐	☐	☐	☐	2a.
3.	Spēj nodrošināt klienta līdzdalību sociālās palīdzības veida izvēlē un saņemšanā	☐	☐	☐	☐	☐	☐	3a.
4.	Spēj piešķirt sociālās palīdzības pabalstus atbilstoši normatīvajiem aktiem	☐	☐	☐	☐	☐	☐	4a.
5.	Spēj novērtēt klientu apmierinātību ar sniegto sociālo palīdzību	☐	☐	☐	☐	☐	☐	5a.
6.	Spēj darboties saskaņā ar ētikas kodeksu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	6a.

Jautājumi par 1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības sociālās rehabilitācijas studiju programmu absolventu kompetencēm

Nr.	Novērtējuma kritērijs	1	2	3	4	5	Nevaru novērtēt, neattiecas	Komentāri, ja nepieciešams:
1.	Spēj kopā ar sociālo darbinieku izstrādāt rehabilitācijas plānu cilvēkiem, kuri dažādu sociālu, garīgu vai fizisku traucējumu dēļ ir izolēti no sabiedrības	☐	☐	☐	☐	☐	☐	1a.
2.	Spēj novērtēt klienta sociālās funkcionēšanas spējas – identificēt sociālās barjeras, sociālo prasmju un aktivitāšu līmeni	☐	☐	☐	☐	☐	☐	2a.
3.	Spēj attīstīt un uzlabot klientu sociālās prasmes	☐	☐	☐	☐	☐	☐	3a.
4.	Spēj apzināt un piesaistīt klienta resursus, tai skaitā, aktivizēt klienta ģimenes locekļus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	4a.
5.	Spēj novērtēt klientu apmierinātību ar sniegto pakalpojumu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	5a.
6.	Spēj darboties saskaņā ar ētikas kodeksu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	6a.

J4. Kuru studiju programmu absolventi, Jūsprāt, ir vislabāk sagatavoti apgūtajai profesijai? Izvēlieties, lūdzu, ne vairāk kā 3 atbildes.

1.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālās palīdzības organizators	☐
2.	Profesionālā bakalaura studiju programma Sociālais darbs	☐
3.	Profesionālā maģistra studiju programma Sociālais darbs	☐
4.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālā aprūpe	☐

5.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālā rehabilitācija	☐
6.	2.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālais darbs	☐
7.	Profesionālā bakalaura studiju programma Karitatīvais sociālais darbs	☐
8.	Profesionālā maģistra studiju programma Karitatīvais sociālais darbs	☐
9.	Profesionālā bakalaura studiju programma Sociālais darbs	☐
10.	Profesionālā maģistra studiju programma Sociālais darbs	☐
11.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālā aprūpe	☐
12.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālā rehabilitācija	☐
13.	Profesionālā bakalaura studiju programma Sociālais darbinieks	☐
14.	Profesionālā maģistra studiju programma Sociālais darbs	☐
15.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālais rehabilitētājs	☐
16.	Profesionālā bakalaura studiju programma Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija	☐
17.	Profesionālā bakalaura studiju programma Sociālais darbs	☐
18.	Profesionālā maģistra studiju programma Sociālais darbs	☐

	Jā	Drīzāk jā	Drīzāk nē	nē	Grūti pateikt
J5. Vai Jūs vēlētos piedalīties augstskolu/koledžu sociālā darba studiju programmu pilnveidošanā, tādejādi nodrošinot to atbilstību darba tirgum?	☐	☐	☐	☐	☐

	Jā	nē	Grūti pateikt
J6. Vai pēdējo 3 gadu laikā pie Jums ir vērsies kādas augstskolas/koledžas pārstāvis, lai noskaidrotu Jūsu viedokli par sociālā darba studiju programmas saturu un tās atbilstību darba tirgum?	☐	☐	☐

J7. Kuru augstskolu/koledžu pārstāvji pēdējo 3 gadu laikā ir vērsušies pie Jums, lai noskaidrotu viedokli par sociālā darba studiju programmas saturu un tās atbilstību darba tirgum? Atzīmējiet visus atbilstošos variantus.

1.	Baltijas starptautiskā akadēmija	☐
2.	Daugavpils Universitātes Daugavpils medicīnas koledža	☐
3.	Latvijas Kristīgās akadēmija	☐
4.	Latvijas Universitāte	☐
5.	Latvijas Universitātes P. Stradiņa medicīnas koledža	☐
6.	Liepājas Universitāte	☐
7.	Rēzeknes tehnoloģiju akadēmija	☐
8.	Rīgas Stradiņa universitāte	☐

4. PIELIKUMS. DOCĒTĀJU VIEDOKĻA IZZINĀŠANAS ANKETA

Labklājības ministrija

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Biedrība “Qualitas” pēc Labklājības ministrijas pasūtījuma Eiropas sociālā fonda projekta “Profesionāla sociālā darba attīstība pašvaldībās” ietvaros veic pētījumu “Par Latvijas augstskolu sociālā darba jomas studiju programmu izvērtējumu”.

Pētījuma mērķis ir nodrošināt pierādījumos balstītu informāciju par izglītības kvalitāti sociālā darba jomas studiju programmās un priekšlikumus sociālā darba jomas studiju programmu satura pilnveidei.

Mēs garantējam Jūsu atbilžu anonimitāti. Ar Jūsu sniegtajām atbildēm varēs iepazīties tikai šaura pētnieku grupa, kura apkopos informāciju. Aptaujas rezultāti tiks atspoguļoti vienīgi apkopotā un vispārinātā veidā. Jebkuru jautājumu vai domstarpību gadījumā Jūs varat griezties pie pētījuma vadītājas Evijas Eglītes, rakstot uz e-pastu sdpetijums@gmail.com.

Aptaujā mēs lūgsim Jūs atsevišķi novērtēt katru sociālā darba jomas programmu, kurā Jūs docējat. Vispirms būs jautājums, vai docējat konkrētajā augstskolā/koledžā. Ja jā, lūgsim atzīmēt studiju programmas. Visbeidzot sekos jautājumi par darba apstākļiem katrā studiju programmā. Uz jautājumiem, lūdzu, atbildiet, atzīmējot Jūsu izvēlēto atbildi. Ja ir komentāri, lūdzu ierakstiet tos paredzētajā ailē.

J1. Augstskolas/koledžas, kuru programmās Jūs docējat (atzīmējiet visu atbilstošo):

J2. Studiju programmas, kurās Jūs docējat (atzīmējiet visu atbilstošo):

1.	Baltijas starptautiskā akadēmija	☐	→	1.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālās palīdzības organizators	☐
				2.	Profesionālā bakalaura studiju programma Sociālais darbs	☐
				3.	Profesionālā maģistra studiju programma Sociālais darbs	☐
2.	Daugavpils Universitātes Daugavpils medicīnas koledža	☐		4.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālā aprūpe	☐
				5.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālā rehabilitācija	☐
3.	Latvijas Kristīgās akadēmija	☐	→	6.	2.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālais darbs	☐
				7.	Profesionālā bakalaura studiju programma Karitatīvais sociālais darbs	☐
				8.	Profesionālā maģistra studiju programma Karitatīvais sociālais darbs	☐
4.	Latvijas Universitāte	☐	→	9.	Profesionālā bakalaura studiju programma Sociālais darbs	☐
				10.	Profesionālā maģistra studiju programma Sociālais darbs	☐
5.	Latvijas Universitātes P. Stradiņa medicīnas koledža	☐	→	11.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālā aprūpe	☐
				12.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālā rehabilitācija	☐
6.	Liepājas Universitāte	☐	→	13.	Profesionālā bakalaura studiju programma Sociālais darbinieks	☐
				14.	Profesionālā maģistra studiju programma Sociālais darbs	☐
7.	Rēzeknes tehnoloģiju akadēmija	☐	→	15.	1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Sociālais rehabilitētājs	☐
				16.	Profesionālā bakalaura studiju programma Sociālais darbs un sociālā rehabilitācija	☐
8.	Rīgas Stradiņa universitāte	☐	→	17.	Profesionālā bakalaura studiju programma Sociālais darbs	☐
				18.	Profesionālā maģistra studiju programma Sociālais darbs	☐

J2. Vai Jūs esat <studiju programmas nosaukums> štata pasniedzējs? Jā Nē

	Nē	○
--	----	---

J.3. Zemāk piedāvāti apgalvojumi, kas raksturo cilvēka attieksmi pret dažādiem sava darba aspektiem. Lūdzu, novērtējiet savu darbu < studiju programmas nosaukums>, atbildot, kādā mērā Jūs tiem piekrītat zemāk sniegtajiem apgalvojumiem.

	Pilnībā piekrītu	Piekrītu	Drīzāk piekrītu	Drīzāk nepiekrītu	Nepiekrītu	Pilnībā nepiekrītu
1. Uzskatu, ka par savu darbu saņemu atbilstošu atalgojumu	○	○	○	○	○	○
2. Manā darbā man ir ļoti nelielas izredzes ieņemt augstāku amatu	○	○	○	○	○	○
3. Man patīk darbs ar studentiem, ar kuriem es strādāju	○	○	○	○	○	○
4. Šajā mācību iestādē ir ērta darba vide	○	○	○	○	○	○
5. Mācību iestādes bibliotēka neiepērk jaunāko literatūru sociālā darba jomā	○	○	○	○	○	○
6. Man ir jāstrādā vairāk tādēļ, ka maniem kolēģiem trūkst vajadzīgo prasmju	○	○	○	○	○	○
7. Es jūtos lepns, darot savu darbu	○	○	○	○	○	○
8. Kopš strādāju šajā mācību iestādē, nekad neesmu saņēmis algas pielikumu	○	○	○	○	○	○
9. Profesionālākajiem pasniedzējiem šeit ir izredzes ieņemt augstāku amatu	○	○	○	○	○	○
10. Man ir grūti veikt savu darbu, jo studentu sagatavotības līmenis ir nepietiekams	○	○	○	○	○	○
11. Darba organizācija mācību iestādē ir būtiski jāuzlabo	○	○	○	○	○	○
12. Pasniedzējiem šeit ir tikpat labas profesionālās pilnveides iespējas kā citās mācību iestādēs	○	○	○	○	○	○
13. Man patīk kolēģi, ar kuriem es kopā strādāju	○	○	○	○	○	○
14. Dažreiz man šķiet, ka manam darbam nav jēgas	○	○	○	○	○	○
15. Kad iedomājos par savu algu, jūtos nenovērtēts šajā mācību iestādē	○	○	○	○	○	○
16. Pasniedzējiem šeit ir vismaz tikpat labas karjeras iespējas kā citās mācību iestādēs	○	○	○	○	○	○
17. Man patīk mani studenti	○	○	○	○	○	○
18. Citās mācību iestādēs strādāt ir ērtāk un patīkamāk	○	○	○	○	○	○
19. Mācību iestāde nodrošina iespēju apmeklēt nozīmīgākās zinātniskās konferences sociālā darba jomā	○	○	○	○	○	○
20. Darbā ir pārāk daudz ķildu un cīņiņu ar kolēģiem	○	○	○	○	○	○
21. Man ir interesanti pildīt savus darba pienākumus	○	○	○	○	○	○
22. Šajā mācību iestādē, profesionāli strādājot, ir iespējams iegūt algas paaugstinājumu	○	○	○	○	○	○
23. Materiāli tehniskais nodrošinājums šajā mācību iestādē ir nepietiekams	○	○	○	○	○	○

	Pilnībā piekrītu	Piekrītu	Drīzāk piekrītu	Drīzāk nepiekrītu	Nepiekrītu	Pilnībā nepiekrītu
24. Maniem studentiem nav interesanti apgūt priekšmetus, ko pasniedzu	☐	☐	☐	☐	☐	☐
25. Esmu apmierināts ar manām iespējām ieņemt augstāku amatu šajā mācību iestādē	☐	☐	☐	☐	☐	☐
26. Es jūtos labi vienā kolektīvā ar saviem kolēģiem	☐	☐	☐	☐	☐	☐
27. Man patīk darbs, ko es daru	☐	☐	☐	☐	☐	☐
28. Esmu apmierināts ar savām profesionālās pilnveides iespējām mācību iestādē	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ja Jums ir komentāri, lūdzu, ierakstiet tos šeit						